

Väljaandja:	Eesti Panga President
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2008
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2010
Avaldamismärge:	

Krediidiasutuse ja krediidiasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide rakendamise ja arvutamise kord

Vastu võetud 29.12.2006 nr 13

[RTL 2007, 3, 52](#)

jõustumine 14.01.2007

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.11.2007	RTL 2007, 93, 1548	01.01.2008

Määrus kehtestatakse «[Krediidiasutuste seaduse](#)» § 71 lõike 7, § 79 lõigete 6–8, § 85 lõike 9 ja § 86¹ lõike 3 alusel.

* Määrus on avaldatud elektroonilises Riigi Teatajas. (Alus: «Riigi Teataja seaduse» § 4 lõige 2 ja riigisekretäri 04.01.2007. a resolutsioon nr 17-1/07-00050.)

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Määruse reguleerimisala

Käesolev määrus sätestab krediidiasutuse ja krediidiasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide rakendamise ja arvutamise korra, sealhulgas:

- 1) omavahendite arvutamise korra;
- 2) kapitalinõude määra krediidiriski katmiseks;
- 3) riskipositsioonide väärtuse arvutamise korra ja erisused, riskikaalud ja nende määramise meetodika ning reitinguagentuuride reitingute kasutamise alused krediidiriski kapitalinõude arvutamisel standardmeetodi alusel;
- 4) riskipositsioonide väärtuse arvutamise korra ja erisused, riskiga kaalutud vara ja krediidiriski kapitalinõude arvutamise meetodika ning krediidiriski parameetrite ja nende hindamise miinimumnõuded krediidiriski kapitalinõude arvutamisel sisereitingute meetodite alusel;
- 5) krediidiriski kapitalinõude arvutamisel arvesse võetavate krediidiriski maandamise instrumentide ning krediidiriski kaitse pakujate loetelu, neile esitatavad nõuded ning krediidiriski maandamise mõju arvutamise meetodika;
- 6) valuutariski kapitalinõude arvutamise korra;
[\[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008\]](#)
- 7) kaubariski kapitalinõude arvutamise korra;
- 8) kauplemisportfelli positsiooniriski ning ülekande ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuete arvutamise korra;
- 9) riskikontsentratsiooni ületavatelt kauplemisportfelli riskipositsioonidelt kapitalinõuete arvutamise korra;
- 10) krediidiasutuse põhitegevuse puhastulu kolme aasta keskmise summa arvutamise meetodika ja kapitalinõude arvutamise korra operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel baasmeetodi alusel
- 11) äriühingute kaardistamise kriteeriumid, äriühingute operatsiooniriski kapitalinõude arvutamise nõuded ja meetodika operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel standardmeetodi ja alternatiivse standardmeetodi alusel;
- 12) kapitalinõude arvutamise meetodika ning kapitalinõuete arvutamisel arvesse võetavate riski vähendavate või riski ülekandvatele instrumentidele esitatavad nõuded operatsiooniriski arvutamisel täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi alusel;
- 13) riskide kontsentreerumise arvutamisel tehtavad mahaarvamised ja riskide kontsentreerumise piirmäärade arvutamise korra;
- 14) krediidiasutuse osalustele äriühingutes seatud piirangute arvutamise korra;

§ 2. Määruse kohaldamine

Käesolevat määrust kohaldatakse krediidasutuste krediidasutuste seaduse § 3 lõike 1 tähenduses individuaalsel (edaspidi *soolo*) alusel ja krediidasutuse konsolideerimisgrupile konsolideeritud alusel.

§ 3. Finantsinspektsiooni loa alusel kohaldatavad sätted

Käesolevas määruses sätestatud, Finantsinspektsiooni loa alusel kasutatavate meetodite ja erandite puhul teeb Finantsinspektsioon otsuse nimetatud loa andmise või sellest keeldumise kohta ühe kuu jooksul kõigi nõutavate dokumentide ja andmete saamisest arvates, kuid mitte hiljem kui kolme kuu möödumisel taotluse saamisest, välja arvatud juhul, kui käesolev määrus sätestab teisiti.

§ 4. Üldmõisted

Käesolevas määruses kasutatakse üldmõisteid järgmises tähenduses:

- 1) lepinguriik on Euroopa Majanduspiirkonda (EEA) kuuluv riik;
- 2) krediidasutus on krediidasutuste seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud äriühing;
- 3) investeerimisühing on väärtpaberituruse seaduse §-s 40 nimetatud äriühing;
- 4) finantseerimisasutus on krediidasutuste seaduse §-s 5 nimetatud äriühing;
- 5) pädev asutus on ametiasutus, mis tema asukohariigi õiguse kohaselt on õigustatud teostama krediidasutuste ja investeerimisühingute riiklikku finantsjärelevalvet;
- 6) tunnustatud börs käesoleva seaduse tähenduses on börsi asukohamaa pädeva asutuse poolt tunnustatud börs, mis tegutseb regulaarselt, omab börsi asukohamaa pädeva asutuse poolt välja antud või heaks kiidetud reeglistikku, mis sätestab tingimused börsile, börsiasalistele ning kaubeldavatele instrumentidele ning kasutab arveldussüsteemi, mis pädeva asutuse hinnangul tagab väärtpaberitehingutest tekkinud kohustuste täitmise ja igapäevaselt piisava tagatiste olemasolu tuletisväärtpaberitega kauplemisel;
- 7) tururisk (*market risk*) on kauplemisportfelli tulenev intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni risk ning kogu tegevusest tulenev valuutarisk ja kaubarisk;
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 8) valuutarisk (*foreign exchange risk*) on risk saada kahju välisvaluuta kursi kõikumise tõttu;
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 9) kauplemisportfelli positsioonirisk (*position risk*) koosneb üld- ja spetsiifilisest riskist, kusjuures üldrisk on risk, mis tuleneb turu üldistest arengutest ning spetsiifiline risk on risk, mis tuleneb vara emitendiga ja tuletisinstrumentide puhul alusvara emitendiga seotud teguritest;
- 10) intressipositsiooni üldrisk (*general interest rate risk*) on risk, mis tuleneb võlainstrumenti turuväärtuse muutumisest turu kui tervikuga seotud tegurite tõttu;
- 11) intressipositsiooni spetsiifiline risk (*specific interest rate risk*) on risk, mis tuleneb võlainstrumenti turuväärtuse muutumisest emitendiga seotud tegurite tõttu;
- 12) aktsiapositsiooni üldrisk (*general equity position risk*) on risk, mis tuleneb lihtaktisia turuväärtuse muutumisest turu kui tervikuga seotud tegurite tõttu;
- 13) aktsiapositsiooni spetsiifiline risk (*specific equity position risk*) on risk, mis tuleneb lihtaktisia turuväärtuse muutumisest emitendiga seotud tegurite tõttu;
- 14) vastaspoole krediidirisk (*counterparty credit risk* ehk CCR) on risk, et tehingu teine pool ei täida oma lepingulisi kohustusi kauplemisportfelli instrumentide või börsiväliste tuletisinstrumentide osas;
- 15) keskne vastaspool (*central counterparty*) on ühel või mitmel finantsturul kaubeldavate lepingute poolte vahel õiguspäraselt tegutsev üksus, kes on iga müüja suhtes ostja ja iga ostja suhtes müüja;
- 16) positsioon on nõuete või kohustuste suurus teatud väärtpaberis, kaubas või valuutas;
- 17) pikk positsioon (*long position*) on positsioon, mis väljendab õigust või kohustust saada makse, väärtpaber või muu vara;
- 18) lühike positsioon (*short position*) on positsioon, mis väljendab õigust või kohustust teostada makse või üle anda väärtpaber või muu vara;
- 19) riskile avatud positsioon (*exposure*) on maksimaalne kahjum, mis võib tekkida vara realiseerimisel, bilansiväliste kohustuste täitmisel või juhul, kui tehingu teine pool ei täida oma lepingulisi kohustusi.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 5. Tehingute kohta kasutatavad mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse mõisteid tehingute kohta järgmises tähenduses:

- 1) finantsinstrumentid (*financial instruments*) on igasugused instrumentid, millega ühele tehingu poolele tekib finantsvara ja teisele poolele finantskohustus või omakapitali instrument;
- 2) börsil kaubeldavad tuletisinstrumentid (*exchange-traded derivatives*) on tuletisinstrumentid, mille tingimused on reguleeritud tuletisinstrumentide börsiregulatsioonides ning millele kehtivad igapäevase tagatise (*daily margin*) nõuded;
- 3) börsivälised tuletisinstrumentid (*over-the-counter* ehk *OTC derivative instruments*) on tuletisinstrumentid, mis ei kuulu börsil kaubeldavate tuletisinstrumentide hulka;
- 4) pika arveldustähtajaga tehingud (*long settlements transactions*) on tehingud, mille raames krediidasutus kohustub loovutama ühe finantsinstrumenti teise vastu lepingus sätestatud tähtajal, mis on pikem lühimast turustandardist sellise tehingu puhul, kuid vähemalt viis tööpäeva alates tehingu sõlmimise kuupäevast;
- 5) väärtpaberitagatise tehingud (*margin lending transactions*) on tehingud, mille puhul krediidasutus annab laenu väärtpaberite ostuks, lühikeseks müügiks, hoidmiseks või kauplemise finantseerimiseks. Väärtpaberitega tagatud tehingud ei hõlma muid laene, mille tagatiseks on väärtpaberid;

6) optioon (*option*) on tehing, mille tulemusena optiooni müüjal on kohustus ning optiooni ostjal (omanikul) õigus osta (ostuoptioon) või müüa (müügioptioon) vara kindla hinnaga lepingu lõpptähtajal (Euroopa-tüüpi optioon) või igal ajal lepingu sõlmimisest kuni selle lõpptähtajani (Ameerika- tüüpi optioon). Optiooni iseloomuga instrumente (näiteks ostutähed) käsitletakse sarnaselt optioonidega;

7) ostutäht (*warrant*) on väärtpaber, mis annab selle omanikule õiguse osta vara kindlaksmääratud hinnaga kuni lõpptähtajani või lõpptähtajal;

8) pöördrepo- (*reverse repurchase*) tehing on leping, mille alusel aruandev krediidasutus ostab väärtpaberid või kauba või väärtpaberite või kaubaga seotud kaubeldavad hoidmistunnistused (kusjuures nimetatud väärtpaberite või kaubaga seotud hoidmistunnistused on tagatud tunnustatud börsi või deponitooriumi poolt, kes omab kontrolli nende väärtpaberite või kaupade üle) ning on kohustatud ostetud varad või sama liiki asendusvarad fikseeritud hinnaga kokkulepitud ajal tagasi müüma. Pöördrepo-lepingus on sätestatud keeld nimetatud varasid müüa või tagatiseks anda samaaegselt rohkem kui ühele lepingupartnerile;

9) repo(*repurchase*) tehing on leping, mille alusel aruandev krediidasutus müüb väärtpaberid või kauba või väärtpaberite või kaubaga seotud kaubeldavad hoidmistunnistused (kusjuures nimetatud väärtpaberite või kaubaga seotud hoidmistunnistused on tagatud tunnustatud börsi või deponitooriumi poolt, kes omab kontrolli nende väärtpaberite või kaupade üle) ning on kohustatud müüdüd varad või sama liiki asendusvarad fikseeritud hinnaga kokkulepitud ajal tagasi ostma. Repolepingus on sätestatud keeld nimetatud varasid müüa või tagatiseks anda samaaegselt rohkem kui ühele lepingupartnerile;

10) samaliigilised väärtpaberid (*securities of the same kind*) hõlmavad võlaväärtpabereid (*debt securities*), mis on emitteeritud sama emitendi poolt sama emissiooni käigus samas valuutas ning sama tootluse ning tähtajaga või lihtaktsiaid, mis on emitteeritud sama emitendi poolt ning mis vastavalt põhikirjale või ettevõtja siseregulatsioonidele omavad samasugust hääleõigust ning õigust emitendi varale mainitud vara jaotamisel;

11) tuletisinstrument on finantsinstrument, mille väärtus sõltub intressimäära, väärtpaberi, kauba, välisvaluuta kursi, hindade või määrade indeksi, krediidireitingu või krediidiindeksi või muu sarnase alusvara väärtusest; mis ei nõua või nõua vaid väikest esialgset investeringut võrreldes teiste lepingutega; mis reageerivad turumuutustele sarnaselt ja millega lepingupoolte vahelised õigused ja kohustused arveldatakse tulevikus;

12) vahetatav väärtpaber (*convertible security*) on väärtpaber, mille omanik võib vahetada teise väärtpaberi, tavaliselt sama emitendi väärtpaberi vastu;

13) väärtpaberid on väärtpaberituru seaduse §-s 2 nimetatud instrumentid;

14) kaup (*commodity*) on materiaalne asi, millega kaubeldakse või millega saab kaubelda järelturul, näiteks põllumajandussaadused, mineraalid (sealhulgas nafta) ja väärismetallid (välja arvatud kuld kangidena), millega kaubeldakse rahvusvahelistel turgudel;

15) müügi valmis finantsvarad (*available for sale financial instruments*) on finantsvarad, välja arvatud tuletisinstrumentid, mis vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele (*international financial reporting standards* ehk IFRS)määratletakse müügi valmis olevateks ja mida ei liigitata laenudeks või nõueteks või õiglasel väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavateks finantsvaradeks.

2. peatükk OMAVAHENDID

§ 6. Omavahendite arvutamisele kohaldatavad põhimõtted

Omavahendite arvutamisel lähtutakse krediidasutuste seaduse §-des 72-78 omavahendite kohta sätestatust.

§ 7. Omavahendite koostisosade suuruse määramine

(1) Omavahendite koostisosad võetakse arvesse bilansilises väärtuses krediidasutuse bilansi alusel, kui krediidasutuste seadusest või käesolevast peatükist ei tulene teisiti.

(2) Esimese taseme omavahendite koosseisu kaasatud kasumist arvatakse maha järgmiste instrumentide kajastamisel tekkinud realiseerimata kasumid:

- 1) kinnisvarainvesteeringud;
- 2) omavahenditest maha arvamata õiglasel väärtuses kajastatud investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse;
- 3) rahavoogude riskimaandamise instrumentid;
- 4) väärtpaberistatud varad juhul, kui krediidasutus on väärtpaberistamise aluseks olevate nõuete algne väljastaja.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud instrumentide puhul ei arvata realiseerimata kasumist maha samasse instrumentide gruppi kuuluvate instrumentide realiseerimata kahjumit, punktides 3 ja 4 nimetatud instrumentide puhul arvatakse esimese taseme omavahenditest maha nende instrumentide realiseerimata kasumi ja realiseerimata kahjumi vahe juhul, kui see on positiivne.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktide 1 ja 2 kohaselt esimese taseme omavahenditest mahaarvatud kasumi osast võib 45 protsenti kaasata teise taseme omavahenditesse.

(5) Teise taseme omavahenditesse kaasatakse 45 protsenti krediidasutuse bilansis ümberhindluse reservis kajastatud järgmiste instrumentide kajastamisel tekkinud realiseerimata kasumist:

- 1) müügivalmis omakapitali instrumentid;
- 2) müügivalmis võlainstrumentid.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 1 nimetatud instrumentide puhul ei arvata omavahenditesse kaasatavast realiseerimata kasumist maha samasse instrumentide gruppi kuuluvate instrumentide realiseerimata kahjumit.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud instrumentide puhul võetakse arvesse nende instrumentide realiseerimata kasumi ja realiseerimata kahjumi vahe juhul, kui see on positiivne.

(8) Omavahenditesse ei kaasata amortiseeritud soetusmaksumuses mõõdetavate finantsinstrumentide rahavoogude riskimaandamise instrumentidest tulenevaid tulusid või kulusid ning tulu või kulu ükskõik milliste õiglasest väärtuses kajastatud kohustuste väärtuse muutusest, kui see muutus tuleneb muudatustest krediidasutuse enda krediidikvaliteedis.

§ 8. Krediidasutuse ja krediidasutuse konsolideerimisgrupi omavahendite arvutamine

(1) Krediidasutuste seaduse § 78 lõikes 9 sätestatud omavahendite miinimumsuuruse, § 81 lõigetes 2 ja 3 sätestatud osaluste piirangute ning § 85 lõigetes 4-7 sätestatud riskide kontsentreerumise piirmäärade arvutamisel võetakse aluseks krediidasutuste seaduse § 73 sätestatud esimese ja § 74 sätestatud teise taseme omavahendite summa, millest on tehtud § 75 sätestatud mahaarvamised.

(2) Krediidasutuse seaduse § 79 lõigetes 1 ja 2 sätestatud kapitali adekvaatsuse arvutamisel võetakse aluseks krediidasutuse seaduse § 73-s sätestatud esimese taseme omavahendite, §-s 74 sätestatud teise taseme omavahendite ja § 77-s sätestatud kolmanda taseme omavahendite summa, millest on tehtud §-s 75 sätestatud mahaarvamised.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud omavahendite arvutamisel lähtutakse käesoleva määruse §-s 7 sätestatud nõuetest ning võetakse arvesse krediidasutuste seaduse §-s 78 sätestatud piirangud.

(4) Krediidasutuse konsolideerimisgrupi riskide kontsentreerumise piirmäärade ja osaluste piirangute arvutamisel võetakse aluseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud korras arvutatud omavahendid, millele on liidetud krediidasutuste seaduse §-s 77¹ loetletud omavahendite koostisosad.

(5) Krediidasutuse konsolideerimisgrupi kapitali adekvaatsuse arvutamisel võetakse aluseks krediidasutuste seaduse §-s 73 sätestatud esimese taseme omavahendite, §-s 74 sätestatud teise taseme omavahendite ja §-s 77 sätestatud kolmanda taseme ning krediidasutuste seaduse §-s 77¹ loetletud omavahendite summa, millest on maha arvatud krediidasutuste seaduse § 75 lõike 1 punktis 3 sätestatud osalused kindlustusandjates, edasikindlustusandjates ning kindlustusvaldusettevõtjates.

3. peatükk KAPITALI ADEKVAATSUS

1. jagu Üldsätted

§ 9. Kapitali adekvaatsus

(1) Krediidasutuse ja tema konsolideerimisgrupi käesoleva määruse § 8 lõigetes 3 ja 5 sätestatud korras arvutatud omavahendid peavad igal ajahetkel olema võrdsed või ületama krediidasutuste seaduse § 79 lõikes 2 loetletud kapitalinõuete summa.

(2) Krediidasutuse kapitalinõuete summa arvutamisel summeeritakse järgmised näitajad:

- 1) käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud korras arvutatud krediidiriski kapitalinõue;
- 2) käesoleva peatüki 4. jaos sätestatud korras arvutatud valuutariski kapitalinõue, mis on korrutatud koefitsiendiga 1,25;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

3) käesoleva peatüki 5. jaos sätestatud korras arvutatud kaubariski kapitalinõue, mis on korrutatud koefitsiendiga 1,25;

4) käesoleva peatüki 6. jaos sätestatud korras arvutatud kauplemisportfelli positsiooniriski ning ülekande- ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded, mis on korrutatud koefitsiendiga 1,25;

5) käesoleva peatüki 7. jaos sätestatud korras arvutatud operatsiooniriski kapitalinõue;

6) käesoleva peatüki 6. jao 5. jaotis sätestatud korras arvutatud riskide kontsentreerumise piirmäära ületanud kauplemisportfelli riskipositsioonide täiendav kapitalinõue, mis on korrutatud koefitsiendiga 1,25.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Krediidiasutus, kes on krediidiasutuste seaduse § 79 lõike 3 alusel vabastatud kapitalinõuete arvutamisest kauplemisportfelli positsiooniriski ning ülekande- ja vastaspoole krediidiriski katmiseks, arvutab kauplemisportfelli positsioonidelt kapitalinõude krediidiriski katmiseks käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud korras.

§ 10. Kapitalinõuete arvutamine konsolideeritud baasil

(1) Krediidiasutus, kes on krediidiasutuse konsolideerimisgrupi emattevõtja, arvutab § 9 lõikes 1 nimetatud kapitalinõudeid oma konsolideeritud finantsseisundi alusel.

(2) Krediidiasutus, kelle emattevõtja on samas liikmesriigis tegutsev finantsvaldusettevõtja, arvutab § 9 lõikes 1 nimetatud kapitalinõudeid vastava finantsvaldusettevõtja konsolideeritud finantsseisundi alusel.

(3) Krediidiasutuse konsolideerimisgrupi kapitalinõuete arvutamisel ei võeta arvesse krediidiasutuse kontserni kuuluva kindlustusettevõtja positsioone.

(4) Krediidiasutuse konsolideerimisgrupi kapitalinõuete summa arvutatakse § 9 lõikes 2 sätestatud korras, kohaldades käesolevas määruses sätestatud kapitalinõude määrasid ning § 9 lõikes 2 sätestatud või § 11 lõike 3 kohaselt arvutatud koefitsienti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Juhul kui konsolideerimisgruppi kuuluv äriühing on krediidiasutuste seaduse § 79 lõike 3 või liikmesriigi vastava õigusakti alusel vabastatud kapitalinõuete arvutamisest kauplemisportfelli ülekande- ja vastaspoole krediidiriski katmiseks, arvutakse selle äriühingu ülekande- ja vastaspoole krediidiriski positsioonidelt kapitalinõudeid krediidiriski katmiseks käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud korras.

§ 11. Kapitalinõuete arvutamine välisriigi tütarettevõtjate positsioonidelt

(1) Juhul kui krediidiasutuse konsolideerimisgruppi kuuluv lepinguriigis registreeritud ning finantsjärelevalve alla kuuluv tütarettevõtja arvutab kapitalinõudeid vastavas lepinguriigis, võetakse konsolideerimisgrupi kapitalinõuete arvutamisel arvesse selle tütarettevõtja positsioonidelt tema asukohariigis kehtiva korra kohaselt arvutatud riskiga kaalutud vara ning miinimumkapitalinõuded.

(2) Juhul kui krediidiasutuse konsolideerimisgruppi kuuluvale kolmandas riigis registreeritud tütarettevõtjatele kohaldatakse liikmesriikidega vähemalt samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi nõudeid, võib Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal konsolideerimisgrupi kapitalinõuete arvutamisel võtta arvesse selle tütarettevõtja positsioonidelt kolmandas riigis kehtiva korra kohaselt arvutatud riskiga kaalutud vara ning baaskapitalinõuded.

(3) Juhul kui välisriigi tütarettevõtjate positsioonidelt tema asukohariigis kehtiva korra kohaselt arvutatud kapitalinõuded vastavad krediidiriski kapitalinõuete puhul madalamale määrale, kui §-s 14 sätestatud kapitalinõude määr, suurendatakse kõiki antud tütarettevõtja kapitalinõudeid koefitsiendiga, mis saadakse §-s 14 sätestatud ja tütarettevõtja asukohariigis kehtiva krediidiriski kapitalinõude määra jagamise teel.

§ 12. Krediidiriski, kauplemisportfelli ülekande- ja vastaspoole krediidiriski ning operatsiooniriski konsolideeritud kapitalinõuete arvutamine

Konsolideeritud kapitalinõuete arvutamisel krediidiriski, kauplemisportfelli ülekande- ja vastaspoole krediidiriski ning operatsiooniriski katmiseks arvutatakse kapitalinõuded kõikide konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute vastavatelt positsioonidelt, välja arvatud konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute omavahelised positsioonid, käesoleva peatüki 2. jaos, 6. jao 3. jaotises ning 7. jaos sätestatud korras.

§ 13. Valuutariski, kaubariski, kauplemisportfelli intressi- ja aktsiapositsiooniriski konsolideeritud kapitalinõuete arvutamine

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Konsolideeritud kapitalinõuete arvutamisel valuutariski, kaubariski, ning kauplemisportfelli intressi- ja aktsiapositsiooni riski katmiseks arvutatakse kapitalinõuded kõikide konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute vastavatelt positsioonidelt käesoleva peatüki 4. jaos, 5. jaos ning 6. jao 2. jaotises sätestatud korras. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Valuutariski, kaubariski ning kauplemisportfelli intressi- ja aktsiapositsiooni konsolideeritud kapitalinõuete arvutamisel võib konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtjate positsioone omavahel nettida käesoleva peatüki 4. jaos, 5. jaos ning 6. jao 2. jaotises sätestatud korras järgmistel tingimustel:

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

1) juhul kui ettevõtja on registreeritud Eestis, kuulub finantsjärelevalve alla ning täidab soolo baasil käesolevas määruses sätestatuga samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi nõudeid;

2) juhul kui ettevõtja on registreeritud lepinguriigis, kuulub finantsjärelevalve alla ning täidab soolo baasil vähemalt Euroopa Ühenduse õigusaktidega sätestatud minimaalseid regulatiivseid ja järelevalvelisi nõudeid;

3) juhul kui ettevõtja on registreeritud kolmandas riigis, võib temale kuuluvaid positsioone teiste ettevõtjate positsioonidega nettida Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal tingimusel, et sellele ettevõtjale kohaldatakse lepinguriikidega vähemalt samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi nõudeid ning tema asukohariigis puuduvad piirangud, mis takistaksid oluliselt kapitali grupisest liikumist;

4) juhul kui ettevõtja on registreeritud Eestis ning ei kuulu finantsjärelevalve alla, võib temale kuuluvaid positsioone aruandva krediitiasutuse või käesoleva lõike punktides 1 ja 2 sätestatud nõuetele vastava ettevõtja positsioonidega nettida tingimusel, et kapitali kontsernisene jaotus on vastuvõetav ning õigusaktidega või lepinguga on tagatud vastastikune finantstoetus.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

2. jagu Krediidiriski kapitalinõue

§ 14. Krediidiriski kapitalinõue

Krediidiriski kapitalinõude määr on 10 protsenti käesolevas jaos sätestatud korras arvatud riskiga kaalutud vara väärtusest.

§ 15. Käesolevas jaos kasutatavad mõisted

Käesolevas jaos kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) tingimuslikud nõuded on krediitiasutuse bilansivälisest kohustustest ja tuletisinstrumentidest tulenevad potentsiaalsed nõuded;
- 2) eluasemekinnisvaraks loetakse ehitisi ja korteriomandit, milles omanik elab või millesse kavatseb elama asuda või mille ta on üürile andnud või kavatseb üürile anda; ärilistel eesmärkidel kasutatavat kinnisvara loetakse kommertskinnisvaraks;
- 3) lahjendusrisk on risk, et ostetud nõude suurus väheneb nõude müüja ja võlgnike vastastikuste kokkulepete tõttu;
- 4) kahju on majanduslik kahju, sealhulgas olulised allahindlused ning nõude sissenõudmisega seotud otsesed ja kaudsed kulud.

§ 16. Käesolevas jaos kasutatud lühinimetused

- (1) Krediitiasutuste seaduse § 86³ lõike 1 punktides 1-11 ning 14 sätestatud krediidiriski standardmeetodi riskipositsioonide klasside kohta kasutatakse käesolevas jaos järgmisi lühinimetusi:
- 1) nõuded või tingimuslikud nõuded keskvalitsuste ja keskpankade vastu - keskvalitsused ja keskpangad;
 - 2) nõuded või tingimuslikud nõuded regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste vastu - regionaal- ja kohalikud omavalitsused;
 - 3) nõuded või tingimuslikud nõuded riigiasutuste poolt hallatavate asutuste ja kasumit mittetaotlevate asutuste ja ühingute vastu - riigiasutuste poolt hallatavad asutused, kasumit mittetaotlevad asutused ja ühinged;
 - 4) nõuded või tingimuslikud nõuded multilateraalsete arengupankade vastu - multilateraalsed arengupangad;
 - 5) nõuded või tingimuslikud nõuded rahvusvaheliste organisatsioonide vastu - rahvusvahelised organisatsioonid;
 - 6) nõuded või tingimuslikud nõuded krediitiasutuste või investeerimisühingute vastu - krediitiasutused ja investeerimisühingud;
 - 7) nõuded või tingimuslikud nõuded äriühingute vastu - äriühingud;
 - 8) jaenõuded või tingimuslikud jaenõuded - jaenõuded;
 - 9) kinnisvaraga tagatud nõuded või tingimuslikud nõuded - kinnisvaraga tagatud nõuded;
 - 10) viivituses olevad nõuded - viivituses nõuded;
 - 11) usaldatavusnormatiivide arvutamisel kõrge riskitasemega varadeks loetavad nõuded - kõrge riskiga varad;
 - 12) lühiajalised nõuded krediitiasutuste, investeerimisühingute ja muude äriühingute vastu - krediitiasutuste, investeerimisühingute ja muude äriühingute lühiajalised võlgnevused.

- (2) Krediitiasutuste seaduse § 86⁹ lõike 1 punktides 1-4 sätestatud krediidiriski sisereitingute meetodite riskipositsioonide klasside kohta kasutatakse käesolevas jaos järgmisi lühinimetusi:
- 1) nõuded või tingimuslikud nõuded keskvalitsuste ja keskpankade vastu - keskvalitsused ja keskpangad;
 - 2) nõuded või tingimuslikud nõuded krediitiasutuste ja investeerimisühingute või regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste vastu - krediitiasutused, investeerimisühingud ja kohalikud omavalitsused;
 - 3) nõuded või tingimuslikud nõuded muude äriühingute vastu - muud äriühingud;
 - 4) jaenõuded või tingimuslikud jaenõuded - jaenõuded.

1. jaotis Krediidiriski standardmeetod

1. alljaotis

Riskipositsioonide väärtus

§ 17. Bilansilisest varast tulenevate riskipositsioonide väärtus

- (1) Bilansilisest varast tuleneva riskipositsiooni väärtus on vastava vara bilansiline väärtus.
- (2) Juhul kui vara allahindlus kajastatakse eraldi bilansikirjel, võetakse vara arvesse netoväärtuses.
- (3) Kui krediidasutus kasutab krediidiriski maandamise mõju arvessevõtmisel riskiga kaalutud vara arvutamisel finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodit, korrigeeritakse repo, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguga müüdüd või laenuks antud väärtpaberitest või kaupadest ning väärtpaberitagatisega tehingutest tuleneva riskipositsiooni väärtust käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korras.

§ 18. Bilansivälisest kohustustest tulenevate riskipositsioonide väärtus

Bilansivälisest kohustustest tulenevate riskipositsioonide väärtus arvutatakse käesoleva jao 5. jaotises sätestatud korras.

§ 19. Tuletisinstrumentidest tulenevate riskipositsioonide väärtus

- (1) Tuletisinstrumentidest, välja arvatud optioonid, tulenevate riskipositsioonide väärtus arvutatakse käesoleva jao 6. jaotises sätestatud korras, võttes arvesse uuenduslepingute ja lepingulise tasaarvestuse mõju.
- (2) Repo, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingutest, pika arveldustähtajaga tehingutest või väärtpaberitagatisega tehingutest tulenevate riskipositsioonide väärtus arvutatakse käesoleva jao 3. või 6. jaotises sätestatud korras.

2. alljaotis Reitingute kasutamine riskikaalude määramisel

§ 20. Välisreitingute käsitlemine

- (1) Krediidasutus võib riskipositsioonide kaalumisel kasutada Finantsinspektsiooni krediidikvaliteeti hindavate isikute (edaspidi *tunnustatud reitinguagentuurid*) nimekirja kantud ühe või mitme tunnustatud reitinguagentuuri krediidikvaliteedi hinnanguid (edaspidi *välisreiting*). Valitud tunnustatud reitinguagentuuri välisreitinguid tuleb kasutada järjekindlalt ja järjepidevalt.
- (2) Krediidasutus peab kasutama ühe riskipositsioonide klassi jaoks valitud tunnustatud reitinguagentuuri olemasolevaid välisreitinguid kõikide sellesse klassi kuuluvate riskipositsioonide suhtes.
- (3) Krediidasutus võib kasutada ainult selliseid välisreitinguid, mille määramisel on arvestatud kõiki riskipositsiooniga seotud võlgnevusi, sealhulgas intresse.
- (4) Kui võlgnikul või emissioonil, millest riskipositsioon tuleneb, on ainult üks välisreiting, kasutatakse riskikaalu määramisel seda välisreitingut.
- (5) Kui võlgnikul või emissioonil on kaks välisreitingut ja nende alusel saadud riskikaalud on erinevad, rakendatakse kõrgemat riskikaalu.
- (6) Kui võlgnikul või emissioonil on rohkem kui kaks välisreitingut, kasutatakse kahte kõrgeimat välisreitingut. Kui kahe kõrgeima välisreitingu alusel saadud riskikaalud on erinevad, rakendatakse nendest madalaimat.

§ 21. Emitendi ja emissiooni välisreitingu kasutamine

- (1) Kui riskipositsioon tuleneb emissioonist, millele on antud välisreiting, kasutatakse seda välisreitingut riskipositsiooni riskikaalu määramisel.
- (2) Kui riskipositsioon tuleneb emissioonist, millel ei ole välisreitingut, kuid välisreiting on olemas riskipositsiooni emitendil või tema mõnel teisel emissioonil, peab olemasolevat välisreitingut kasutama juhul, kui selle alusel saadud riskikaal on välisreitinguta saadud riskikaalust kõrgem. Kui emissiooni või emitendi välisreitingu alusel saadud riskikaal on madalam välisreitinguta riskipositsiooni riskikaalust, võib välisreitingut kasutada juhul, kui riskipositsioon ei ole emissiooniga või emitendi kõrgema nõudeõiguse järguga tagamata riskipositsioonide suhtes allutatud.

(3) Kontserni kuuluvale ühele emitendile antud välisreitingut ei või kasutada sama kontserni teise ettevõtja välisreitinguna.

§ 22. Lühiajaliste kohustuste välisreitingute kasutamine

(1) Lühiajaliste kohustuste välisreitinguid võib kasutada ainult nende lühiajaliste positsioonide puhul, mis tulenevad lühiajalistest nõuetest krediidasutuste, investeerimisühingute ja muude äriühingute vastu.

(2) Lühiajalise kohustuse välisreitingut võib kasutada ainult selle instrumendi puhul, millele see välisreiting on antud.

§ 23. Võlgniku asukohariigi valuutas või välisvaluutas nomineeritud nõuded

(1) Võlgniku asukohariigis ametlikult kehtivas valuutas nomineeritud kohustuste välisreitingut ei või kasutada sama võlgniku välisvaluutas nomineeritud kohustusest tulenevale riskipositsioonile.

(2) Kui välisvaluutas nomineeritud riskipositsioon tuleneb krediidasutuse osalemisest turul eelistatud kreditori staatusega multilateraalse arengupanga laenus, võib selle riskipositsiooni riskikaalu määramiseks kasutada võlgniku asukohariigis ametlikult kehtivas valuutas nomineeritud krediidiinstrumendile antud välisreitingut.

(3) Krediidasutus peab viivitamatult informeerima Finantsinspektsiooni käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud õiguse kasutamisest.

3. alljaotis

Riskikaalud ja riskiga kaalutud vara arvutamine

§ 24. Riskiga kaalutud vara arvutamine

(1) Riskiga kaalutud vara arvutamiseks korrutatakse vastavalt käesoleva jaotise 1. alljaotisele arvutatud riskipositsioon käesolevas alljaotises sätestatud riskikaaluga.

(2) Riskikaalu määramiseks jaotatakse kõik riskipositsioonid krediidasutuste seaduse § 86³ lõikes 1 sätestatud riskipositsioonide klassidesse.

(3) Väärtpaberistatud riskipositsioonidelt arvutatakse riskiga kaalutud vara käesoleva jao 4. jaotises sätestatud korras.

§ 25. Erisused riskikaalude määramisel

(1) Kapitalinõuete arvutamisel soolo baasil võib nõuetele või tingimuslikele nõuetele (edaspidi *nõuded*) krediidasutuse ematähtselt, tütaräriühingute või ematähtselt teise tütaräriühingute vastu määrata riskikaalu 0 protsenti, kui nimetatud ettevõtja on asutatud Eestis ja on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) nimetatud ettevõtja on krediidasutus, investeerimisühing, finantsvaldusettevõtja, finantseerimisasutus või abiettevõtja ja on kohustatud täitma soolo baasil käesolevas määruses sätestatuga samaväärseid kapitalinõudeid;
- 2) nimetatud ettevõtja kuulub krediidasutusega samasse konsolideerimisgruppi;
- 3) nimetatud ettevõtja kasutab krediidasutusega samu riskide hindamise, mõõtmise ja kontrolli protseduure;
- 4) krediidasutuse konsolideerimisgrupis puuduvad takistused kapitali grupisiseseks vabaks liikumiseks või grupisisesete kohustuste täitmiseks.

(2) Vara müügi ja tagasiostu tehingute ning tuleviku ostukohustuste puhul määratakse riskikaal tehingu esemeks oleva vara, mitte tehingu teise poole alusel.

(3) Kui võlgniku lühiajalise kohustuse välisreitingule vastab riskikaal 150 protsenti, rakendatakse kõikidele selle võlgniku riskipositsioonidele riskikaalu 150 protsenti.

(4) Kui võlgniku lühiajalise kohustuse välisreitingule vastab riskikaal 50 protsenti, rakendatakse kõikidele selle võlgniku välisreitinguta lühiajalistele riskipositsioonidele riskikaalu 100 protsenti.

(5) Kui krediidasutus pakub krediidiriski kaitset üheaegselt mitmele riskipositsioonile tingimusel, et tal tekib maksekohustus teatud arvu makseviivituse juhtude korral ning seejärel loetakse leping lõppenuks, määratakse riskikaal järgnevalt:

1) kui krediidiriski kaitset pakkuval instrumendil on välisreiting, rakendatakse käesoleva jao 4. jaotises sätestatud riskikaale;

2) kui krediidiriski kaitset pakkuval instrumendil ei ole välisreitingut, rakendatakse pakutava kaitse nimiväärtusele krediidiriski kaitsega kaetud riskipositsioonide kogumisse kuuluvate riskipositsioonide summaarset riskikaalu, aga mitte rohkem kui 1250 protsenti. Riskipositsioonide summaarse riskikaalu arvutamisel jäetakse kogumist välja krediidiriski kaitse kokkuleppe tingimustes ette nähtud maksekohustuse tekkimise aluseks olevast teatud arvust ühe võrra väiksem arv riskipositsioone, millele riskikaalud on kõige madalamad.

§ 26. Keskvalitsuste ja keskpankade riskikaal

(1) Keskvalitsuste ja keskpankade riskikaal määratakse keskvalitsuse või keskpanga asukohariigi välisreitingu ja sellele vastava krediitkvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingu alusel määratud krediitkvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediitkvaliteedi aste 0 protsenti;
- 2) teine krediitkvaliteedi aste 20 protsenti;
- 3) kolmas krediitkvaliteedi aste 50 protsenti;
- 4) neljas ja viies krediitkvaliteedi aste 100 protsenti;
- 5) kuues krediitkvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Välisreitingu puudumisel rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(3) Lepinguriikide keskvalitsustele või keskpankadele nende riikide ametlikult kehtivas valuutas väljastatud ja nomineeritud laenudest tulenevatele nõuetele rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(4) Kui lepinguriikidega vähemalt samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi meetmeid kohaldava kolmanda riigi pädev asutus on kehtestanud oma keskvalitsusele või keskpangale selle riigi ametlikult kehtivas valuutas väljastatud ja nomineeritud laenudest tulenevatele nõuetele käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud madalamad riskikaalud, rakendatakse nimetatud nõuetele vastavas riigis kehtestatud riskikaal.

(5) Ekspordikrediidi agentuuride määratud riskikategooriatele vastavad riskikaalud on järgmised:

- 1) esimene riskikategooria 0 protsenti;
- 2) teine riskikategooria 20 protsenti;
- 3) kolmas riskikategooria 50 protsenti;
- 4) neljas kuni kuues riskikategooria 100 protsenti;
- 5) seitsmes riskikategooria 150 protsenti.

(6) Euroopa Keskpangale rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(7) Euroopa Keskpanga või lepinguriigi keskpanga nõudmisel hoitavast kohustuslikust reservist tulenevatele nõuetele rakendatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel vastavat riskikaalu juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) kohustusliku reservi hoidmise aluseks on Euroopa Keskpanga (EÜ) 12. septembri 2003. a määrus nr 1745/2003 kohustusliku reservi kohaldamise kohta (ELT L 250, 2.10.2003, lk 10) või siseriiklik nõue, mis on kõnealuse määrusega võrdväärne kõigis olulistest aspektidest;
- 2) reservi hoidva asutuse pankroti või maksejõuetuse korral makstakse reservid krediidasutusele välja õigeaegselt ja neid ei saa kasutada selle asutuse muude kohustuste täitmiseks.

§ 27. Regionaal- ja kohalike omavalitsuste riskikaal

(1) Regionaal- ja kohalikele omavalitsustele määratakse riskikaal nende asukohariigi välisreitingu ja sellele vastava krediitkvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingute alusel määratud krediitkvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediitkvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediitkvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas, neljas ja viies krediitkvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) kuues krediitkvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Välisreitingu puudumisel rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(3) Juhul kui tulenevalt sellest, et regionaalsel või kohalikul omavalitsusel on iseseisev maksukogumisõigus ja tema asukohariigis kehtivad regionaal- ja kohalike omavalitsuste maksejõuetuse riski vähendavad kokkulepped, ei erine regionaalsete või kohalike omavalitsuste risk nende asukohariigi keskvalitsuse riskist, rakendatakse neile nende asukohariigi keskvalitsuse riskikaalu.

(4) Juhul kui lepinguriikidega vähemalt samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi meetmeid kohaldava kolmanda riigi pädev asutus käsitleb oma asukohariigi regionaal- või kohalike omavalitsusi sarnaselt keskvalitsusega, võib neile rakendada sama riskikaalu, mille on määranud vastav pädev asutus.

07.11.2013 12:12

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas "omavalitsuse" Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.

§ 28. Riigiasutuste poolt hallatavate asutuste ning kasumit mittetaotlevate asutuste ja ühingute riskikaal

(1) Riigiasutuste poolt hallatavate asutuste ning kasumit mittetaotlevate asutuste ja ühingute riskikaal on 100 protsenti.

(2) Juhul kui lepinguriikidega vähemalt samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi meetmeid kohaldava kolmanda riigi pädev asutus käsitleb oma riigiasutuste poolt hallatavaid asutusi sarnaselt krediidasutuste ja investeerimisühingute või keskvalitsusega, võib neile rakendada sama riskikaalu, mille on määranud vastav pädev asutus.

§ 29. Multilateraalsete arengupankade riskikaal

(1) Multilateraalsete arengupankade riskikaalud määratakse nende välisreitingu ja sellele vastava krediitkvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingu alusel määratud krediitkvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediitkvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediitkvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas, neljas ja viies krediitkvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) kuues krediitkvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Riskikaalu 0 protsenti rakendatakse järgmistele multilateraalsetele arengupankadele:

- 1) Rahvusvaheline Rekonstruktsiooni- ja Arengupank (*International Bank for Reconstruction and Development*);
 - 2) Rahvusvaheline Finantskorporatsioon (*International Finance Corporation*);
 - 3) Ameerika Riikide Arengupank (*Inter-American Development Bank*);
 - 4) Aasia Arengupank (*Asian Development Bank*);
 - 5) Aafrika Arengupank (*African Development Bank*);
 - 6) Euroopa Arengupanga Nõukogu (*Council of Europe Development Bank*);
 - 7) Põhjamaade Investeerimispank (*Nordic Investment Bank*);
 - 8) Kariibi Arengupank (*Caribbean Development Bank*);
 - 9) Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank (*European Bank for Reconstruction and Development*);
 - 10) Euroopa Investeerimispank (*European Investment Bank*);
 - 11) Euroopa Investeerimisfond (*European Investment Fund*);
 - 12) Multilateraalne Investeeringute Tagamise Agentuur (*Multilateral Investment Guarantee Agency*);
 - 13) Immuniseerimise Rahvusvaheline Rahastamisfond (*International Finance Facility for Immunisation*);
- [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 14) Islami Arengupank (*Islamic Development Bank*).
- [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Euroopa Investeerimisfondi (*European Investment Fund*) poolt märgitud sissemaksmata kapitalist tulenevale nõudele rakendatakse riskikaalu 20 protsenti.

(4) Multilateraalsed arengupangad on muuhulgas Üleameerikaline Investeerimiskorporatsioon (*Inter-American Investment Corporation*), Musta Mere Kaubanduse Arengupank (*Black Sea Trade and Development Bank*) ning Kesk-Ameerika Majandusintegratsiooni Pank (*Central American Bank for Economic Integration*).

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 30. Rahvusvaheliste organisatsioonide riskikaal

(1) Rahvusvahelistele organisatsioonidele rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(2) Riskikaalu 0 protsenti rakendatakse järgmistele rahvusvahelistele organisatsioonidele:

- 1) Euroopa Ühendus (*European Community*);
- 2) Rahvusvaheline Valuutafond (*International Monetary Fund*);
- 3) Rahvusvaheline Arvelduspank (*Bank of International Settlements*).

§ 31. Krediidasutuste ja investeerimisühingute riskikaal

(1) Krediidasutuste ja investeerimisühingute riskikaal määratakse nende asukohariigi välisreitingu ja sellele vastava krediitkvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingu alusel määratud krediitkvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediitkvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediitkvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas, neljas ja viies krediitkvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) kuues krediitkvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Välisreitingu puudumisel rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(3) Krediidasutuse või investeerimisühingu võlgnevusele, mille esialgne täheaeg on kuni kolm kuud, rakendatakse riskikaalu 20 protsenti.

(4) Krediidasutuse või investeerimisühingu võlgnevusele, mille järelejäänud tähtaeg on kuni kolm kuud ning mis on väljastatud ja nomineeritud laenuvõtja koduriigis ametlikult kehtivas valuutas, rakendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud riskikaaludest ühe astme võrra madalamat riskikaalu, aga mitte vähem kui 20 protsenti.

(5) Krediidiasutuse omavahenditest maha arvamata investeringute krediidiasutuste ja investeerimisühingute omakapitali või omavahendite instrumentidesse, rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

§ 32. Äriühingute riskikaal

(1) Äriühingute riskikaalud määratakse välisreitingu ja sellele vastava krediidikvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingute alusel määratud krediidikvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas ja neljas krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) viies ja kuues krediidikvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Krediidikvaliteedi hinnangu puudumisel rakendatakse riskikaalu 100 protsenti või äriühingu asukohariigi keskvalitsusele kooskõlas käesoleva määruse § 26 lõikega 1 rakendatavat riskikaalu vastavalt sellele, kumb on kõrgem.

§ 33. Jaenõuete riskikaal

Jaenõuetele rakendatakse riskikaalu 75 protsenti.

§ 34. Kinnisvaraga tagatud nõuete riskikaal

(1) Kinnisvaraga täielikult tagatud nõudele rakendatakse riskikaalu 100 protsenti, kui käesolevast paragrahvist ei tulene teisiti.

(2) Nõudele või nõude osale, mis on täielikult tagatud hüpoteegiga eluasemekinnisvarale ning mis vastab käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tingimustele, rakendatakse riskikaalu 35 protsenti. Kuni 2008. aasta 31. detsembrini rakendatakse nõuetele Eesti residentdiks olevate füüsiliste või juriidiliste isikute vastu riskikaalu 35 protsenti asemel riskikaalu 60 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Nõudele või nõude osale, mis on täielikult tagatud 1991. aasta või hilisema samaväärse Soome Elamuühinguseaduse (*Finnish housing company act*) alusel tegutsevate elamuühingute (*Finnish residential housing companies*) osadega, mille alusvaraks on käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tingimustele vastav eluasemekinnisvara, rakendatakse riskikaalu 35 protsenti.

(4) Nõudele rentniku vastu, mis tuleneb eluasemekinnisvara rendilepingust, mis sätestab omandiõiguse ülemineku rentnikule või rentniku ostueesõiguse, rakendatakse riskikaalu 35 protsenti tingimusel, et rendileandja on krediidiasutus ning nõue on tagatud rendile antud eluasemekinnisvaraga. Kuni 2008. aasta 31. detsembrini rakendatakse nõuetele Eesti residentdiks olevate füüsiliste või juriidiliste isikute vastu riskikaalu 35 protsenti asemel riskikaalu 60 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2-4 nimetatud eluasemekinnisvara peab vastama järgmistele tingimustele:

- 1) kinnisasja väärtus ei sõltu oluliselt võlgniku krediidiriski tasemest, välja arvatud majanduskeskkonna teguritest tingitud mõju;
- 2) laenu tagasimaksmise esmaseks allikaks ei ole rahavoog tagatiseks olevast kinnisasjast, millest tulenevalt võlgniku krediidirisk ei sõltu oluliselt tagatiseks oleva kinnisasja seisundist;
- 3) täidetud on käesoleva määruse § 114 lõigetes 4 ja 5 ning §-s 150 sätestatud nõuded;
- 4) tagatav nõue on kuni 70 protsenti tagatiseks oleva kinnisasja väärtusest.

(6) Kui lepinguriigi, mille territooriumil on madala ajaloolise kahjumääraga hästiarenenud ja väljakujunenud kinnisvaraturg, pädevad asutused kasutavad õigust mitte rakendada käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud tingimust selliste nõuete puhul, mis on täielikult tagatud nende territooriumil asuvale kinnisasjale seatud hüpoteegiga, võib selles riigis asuva eluasemekinnisvara esimese järjekoha hüpoteegiga täielikult tagatud nõuetele ja tingimuslikele nõuetele rakendada riskikaalu 35 protsenti.

(7) Nõudele või nõude osale, mis on täielikult tagatud 1991. a või hilisema samaväärse Soome Elamuühinguseaduse alusel tegutsevate käsitletavate elamuühingute osadega, mille alusvaraks on kommerts-kinnisvara, mis vastab käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1-3 nimetatud tingimustele, võib rakendada riskikaalu 50 protsenti.

(8) Kui lepinguriigi pädev asutus rakendab nõudele või nõude osale, mis on täielikult tagatud käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1-3 sätestatud tingimustele vastava kommerts-kinnisvarale seatud hüpoteegiga, riskikaalu 50 protsenti, võib antud lepinguriigi territooriumil asuvale kommerts-kinnisvarale seatud hüpoteegiga täielikult tagatud nõudele või nõude osale rakendada riskikaalu 50 protsenti.

(9) Kui lepinguriigi pädev asutus rakendab nõudele rentniku vastu, mis tuleneb käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1-3 sätestatud tingimustele vastava kommertsinnisvara rendilepingust, mis sätestab omandiõiguse ülemineku rentnikule või rentniku ostueesõiguse ning nõue on täielikult tagatud rendile antud varaga, riskikaalu 50 protsenti, võib antud lepinguriigi territooriumil asuvale samadele tingimustele vastavale nõudele rentniku vastu rakendada riskikaalu 50 protsenti.

(10) Käesoleva paragrahvi lõigetes 7-9 nimetatud riskikaalu võib rakendada nõude osale, mis vastab vähemalt ühele järgnevatest tingimustest:

1) nõue on kuni 50 protsenti tagatiseks oleva vara turuväärtusest;
2) nõue on kuni 50 protsenti tagatiseks oleva vara turuväärtusest või kuni 60 protsenti hüpoteegi väärtusest juhul, kui lepinguriigis kehtivad spetsiifilised reeglid hüpoteegi väärtuse määramiseks, olenevalt sellest, kumb on madalam.

(11) Nõude sellele osale, mis ületab käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatud tagatud nõudesummat, rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(12) Kui lepinguriigi, mille territooriumil on piisavalt madala ajaloolise kahjumääraga hästiarenenud ja väljakujunenud kommertsinnisvaraturg, pädev asutus ei nõua käesoleva paragrahvi lõigetes 7-9 nimetatud riskikaalude rakendamisel käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud tingimuse täitmist, rakendatakse selle riigi territooriumil asuvale kommertsinnisvaraga täielikult tagatud nõudele või nõude osale riskikaalu 50 protsenti. Nimetatud lepinguriigi kommertsinnisvaraturu kahjumäär ei tohi ületada järgmisi suurus:

1) nõuete puhul, mis on kuni 50 protsenti tagatiseks oleva kommertsinnisvara turuväärtusest või kuni 60 protsenti hüpoteegi väärtusest, ei ületa kahjumäär ühelgi aastal 0,3 protsenti kommertsinnisvaraga tagatud nõuete jäägist;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

2) kommertsinnisvaraga tagatud nõuetest tulenev kogukahju ei ületa ühelgi aastal 0,5 protsenti kommertsinnisvaraga tagatud nõuete jäägist.

(13) Kui käesoleva paragrahvi lõike 12 punktides 1 ja 2 nimetatud tingimused ei ole mõnel aastal täidetud, ei tohi käesoleva paragrahvi lõikes 12 sätestatud riskikaalu rakendada. Kuni nimetatud tingimuste taastäitmisele järgneva aastani peab käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 sätestatud nõuet järgima.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 35. Viivituses nõuete riskikaal

(1) Täies ulatuses või osaliselt 90 või enama päeva viivituses oleva nõude tagamata osale rakendatakse järgmisi riskikaale:

1) kui nõuet ei ole alla hinnatud või kui allahindlus moodustab vähem kui 20 protsenti nõude kogusummast, rakendatakse riskikaalu 150 protsenti;

2) kui nõude allahindlus moodustab 20 protsenti või enam nõude kogusummast, rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(2) Täies ulatuses või osaliselt viivituses oleva nõude tagatud osa kindlaksmääramisel võetakse arvesse ainult käesoleva jao 3. jaotises nimetatud krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel arvessevõetavaid tagatise.

(3) Juhul kui käesoleva määruse §-s 34 nimetatud nõue on osaliselt või täies ulatuses viivituses 90 päeva või enam, rakendatakse sellele nõudele riskikaalu 50 protsenti tingimusel, et nõue on alla hinnatud vähemalt 20 protsenti ulatuses nõude kogusummast, ülejäänud juhtudel rakendatakse nõudele riskikaalu 100 protsenti.

§ 36. Pandikirjade riskikaal

(1) Pandikirjad on investeerimisfondide seaduse § 260 lõikes 1 nimetatud väärtpaberid, mis on tagatud ühega järgnevatest varadest:

1) nõuded liikmesriikide keskvalitsuste, keskpankade, regionaalvalitsuste, kohalike omavalitsuste ja riigiasutuste poolt hallatavate asutuste vastu või nende poolt garanteeritud nõuded;

2) nõuded kolmandate riikide keskvalitsuste, keskpankade, multilateraalsete arengupankade või rahvusvaheliste organisatsioonide vastu või nende poolt garanteeritud nõuded, mis vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesele krediitkvaliteedi astmele ning nõuded kolmandate riikide regionaalvalitsuste, kohalike omavalitsuste ja riigiasutuste poolt hallatavate asutuste vastu või nende poolt garanteeritud nõuded, millele kohaldatakse krediitkvaliteedi astmele ja investeerimisühingute või keskvalitsuste ja keskpankadega samu riskikaale ja mis vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesele krediitkvaliteedi astmele;

3) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud nõuded, kui need vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt teisele krediitkvaliteedi astmele, tingimusel, et need ei ületa 20 protsenti lunastamata emissiooni nimiväärtusest;

4) nõuded krediitkvaliteedi astmele, kui need vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesele krediitkvaliteedi astmele tingimusel, et need ei ületa 15 protsenti lunastamata emissiooni nimiväärtusest. Piirangut ei rakendata juhul, kui nõue tuleneb kinnisvaraga tagatud laenude maksete ülekannetest pandikirjade omanikele;

5) nõuded lepinguriikides asuvate krediitkvaliteedi astmele, kui need vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt teisele krediitkvaliteedi astmele;

6) käesoleva määruse § 34 lõikes 2 nimetatud eluasemekinnisvara ja Soome elamuühingute osadega, mille alusvaraks on eluasemekinnisvara, tagatud laenud, mille puhul pandiõiguste põhisumma koos kõikide eelisõigust omavate pandiõigustega ei ületa 80 protsenti tagatiseks antud varade väärtusest;

7) laenud, mis on tagatud kõrgema nõudeõiguse järguga eluasemekinnisvaraga tagatud väärtpaberitega, mille on emiteerinud *French Fonds Communs de Créances* või mõne lepinguriigi samaväärne väärtpaberistamisasutus, kui vähemalt 90 protsenti emiteerija varadest koosneb hüpoteekidest ja eelisõigust omavatest pandiõigustest tingimusel, et need väärtpaberid kokku ei ületa 80 protsenti tagatiseks antud kinnisvara väärtusest, vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesele krediitkvaliteedi astmele ning ei ületa 20 protsenti lunastamata emissiooni nimiväärtusest. Käesolevas punktis sätestatud 90-protsendilise miinimumnõude arvutamisel ei võeta arvesse nõudeid, mis tulenevad panditud varadega tagatud laenude võlgnike maksete ülekannetest ja haldusest või likvideerimisjaotisest;

8) käesoleva määruse § 34 lõikes 7 nimetatud Soome elamuühingute osadega, mille alusvaraks on kommerts-kinnisvara, tagatud laenud, mille puhul kinnipidamisõiguste põhisumma koos kõikide eelisõigust omavate pandiõigustega ei ületa 60 protsenti tagatiseks antud varade väärtusest;

9) laenud, mis on tagatud kõrgema nõudeõiguse järguga kommerts-kinnisvaraga tagatud väärtpaberitega, mille on emiteerinud *French Fonds Communs de Créances* või mõne lepinguriigi samaväärne väärtpaberistamisasutus, kui vähemalt 90 protsenti emiteerija varadest koosneb hüpoteekidest ja eelisõigust omavatest pandiõigustest tingimusel, et need väärtpaberid kokku ei ületa 60 protsenti tagatiseks antud kinnisvara väärtusest, vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesele krediitkvaliteedi astmele ning ei ületa 20 protsenti lunastamata emissiooni nimiväärtusest. Käesolevas punktis sätestatud 90-protsendilise miinimumnõude arvutamisel ei võeta arvesse nõudeid, mis tulenevad panditud varadega tagatud laenude võlgnike maksete ülekannetest ja haldusest või likvideerimisjaotisest;

10) laenud, mis on tagatud laevadega, kui pandiõiguste põhisumma koos kõikide eelisõigust omavate pandiõigustega moodustab maksimaalselt 60 protsenti tagatise väärtusest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud pandikirjade tagamise tingimustes peab olema sätestatud, et tagatise võib realiseerida ainult väärtpaberi omanike kahjude eest kaitsmiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 7 nimetatud *French Fonds Communs de Créances* või lepinguriigi samaväärse väärtpaberistamisasutuse emiteeritud kõrgema nõudeõiguse järguga väärtpaberitele ei pea rakendama piirangut 20 protsenti, kui nendel väärtpaberitel on parim välisreiting, mida tunnustatud reitinguagentuur pandikirjadele annab.

(4) Kinnisvaraga tagatud pandikirjade puhul peab krediidasutus täitma käesoleva määruse § 114 lõiget 4 ja 5 ning § 150 sätestatud nõudeid.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud pandikirjadele rakendatakse järgmisi riskikaale:

1) kui tagamata nõuded pandikirja emiteerinud krediidasutuse vastu kuuluvad kaalumisele riskikaaluga 20 protsenti, rakendatakse pandikirjale riskikaalu 10 protsenti;

2) kui tagamata nõuded pandikirja emiteerinud krediidasutuse vastu kuuluvad kaalumisele riskikaaluga 50 protsenti, rakendatakse pandikirjale riskikaalu 20 protsenti;

3) kui tagamata nõuded pandikirja emiteerinud krediidasutuse vastu kuuluvad kaalumisele riskikaaluga 100 protsenti, rakendatakse pandikirjale riskikaalu 50 protsenti;

4) kui tagamata nõuded pandikirja emiteerinud krediidasutuse vastu kuuluvad kaalumisele riskikaaluga 150 protsenti, rakendatakse pandikirjale riskikaalu 100 protsenti.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud riskikaale kohaldatakse ka pandikirjadele, mis on emiteeritud enne 2007. aasta 31. detsembrit ja mis vastavad investeerimisfondide seaduse § 260 lõikes 1 sätestatud nõuetele.

§ 37. Väärtpaberistatud positsioonide riskikaal

Väärtpaberistatud positsioonide riskikaalud määratakse käesoleva jao 4. jaotises sätestatud korras.

§ 38. Krediidasutuste, investeerimisühingute ja äriühingute lühiajaliste kohustuste riskikaal

Riskipositsioonile, mis tuleneb krediidasutuse, investeerimisühingu või äriühingu lühiajalisest kohustusest, millel on spetsiaalne lühiajalise kohustuse välisreiting, määratakse riskikaal välisreitingu ja sellele vastava krediitkvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingu alusel määratud krediitkvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

1) esimene krediitkvaliteedi aste 20 protsenti;

2) teine krediitkvaliteedi aste 50 protsenti;

3) kolmas krediitkvaliteedi aste 100 protsenti;

4) neljas kuni kuues krediitkvaliteedi aste 150 protsenti.

§ 39. Investeeringufondide aktsiate ja osakute riskikaal

(1) Investeeringufondide aktsiate ja osakute riskikaal määratakse nende aktsiate ja osakute välisreitingu ja sellele vastava krediitkvaliteedi astme alusel. Finantsinspektiooni poolt välisreitingute alusel määratud krediitkvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediitkvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediitkvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas ja neljas krediitkvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) viies ja kuues krediitkvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Välisreitingu puudumisel rakendatakse riskikaalu 100 protsenti, kui käesoleva paragrahvi lõikest 3 ei tulene teisiti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tingimustele vastava investeeringufondi aktsiatele või osakutele võib riskikaalu määrata järgmiselt:

- 1) kui krediitkvaliteedi astmel on usaldusväärsed andmed investeeringufondi investeeringute kohta, rakendatakse investeeringufondi aktsiatele või osakutele tema investeeringute alusel käesolevas alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud riskikaalude alusel arvatud kaalutud keskmist riskikaalu;
- 2) kui krediitkvaliteedi astmel ei ole usaldusväärseid andmeid investeeringufondi investeeringute kohta, rakendatakse investeeringufondi aktsiatele ja osakutele fondi tingimustes sätestatud investeeringupiirangute alusel arvatud kaalutud keskmist riskikaalu. Kaalutud keskmise riskikaalu arvutamisel eeldatakse, et investeeringufond on investeeringu maksimaalse lubatud summa instrumentidesse, mis vastavalt käesolevas alljaotises sätestatud korrale oleks saanud kõrgeima riskikaalu, seejärel kõrgeimast ühe astme võrra madalama riskikaaluga instrumentidesse jne, kuni kõik investeeringud on investeeringupiirangute alusel gruppidesse jagatud.

(4) Krediitkvaliteedi astmel võib riskikaalu määramisel tugineda kolmandatelt isikult pärinevale informatsioonile tingimusel, et tagatud on kapitalinõuete arvutamise õigsus.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud korra alusel võib riskikaale määrata juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) investeeringufondi valitseja kuulub finantsjärelevalve alla lepinguriigis või on saanud Finantsinspektiooni heakskiidu. Finantsinspektioon annab heakskiidu, kui fondi valitseb äriühing, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Ühenduse õigusaktides sätestatuga samaväärset finantsjärelevalvet ning koostöö investeeringufondi asukohariigi finantsjärelevalve ja Finantsinspektiooni vahel on piisav;
- 2) investeeringufondi prospekt või muud samaväärsed dokumendid sisaldavad investeeringupoliitika kirjeldust, sealhulgas varade loetelu, millesse on lubatud investeerida, investeeringupiiranguid ja nende arvutamise meetodikat;
- 3) investeeringufondi äritegevuse kohta esitatakse vähemalt üks kord aastas aruanne, mis võimaldab hinnata investeeringufondi varasid ja kohustusi ning tulusid ja tegevust aruandeperioodi jooksul.

(6) Finantsinspektioon võib käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tingimusi lugeda täidetuks kolmanda riigi investeeringufondi valitseja puhul, kui käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 1 sätestatud heakskiidu on andnud vähemalt ühe lepinguriigi pädev asutus.

§ 40. Muude varade riskikaal

(1) Materiaalsele põhivarale rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(2) Ettemaksetele ja viitlaekumistele määratakse riskikaal tehingu vastaspoole riskikaalu alusel käesolevas jaotises sätestatud korras. Kui tehingu vastaspoolt ei ole võimalik kindlaks teha, rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(3) Rahale ja raha ekvivalentidele rakendatakse riskikaalu 0 protsenti, teelolevale rahale rakendatakse riskikaalu 20 protsenti.

(4) Investeeringutele teiste äriühingute aktsiatesse ja osadesse ning muudesse osalustesse, mis ei ole omavahenditest maha arvatud, rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(5) Kullakangidele ja kullakangidega täielikult tagatud nõuetele rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

2. jaotis

Krediitrisi sisereitingute meetodid

1. alljaotis

Krediitrisi sisereitingute meetodite kasutamise üldsätted

§ 41. Krediidiriski sisereitingute meetodite järk-järguline rakendamine

(1) Krediidiriski sisereitingute meetodi järk-järguline rakendamine toimub vastavalt krediidasutuste seaduse § 86⁷ lõikele 8.

(2) Jaenõuete kategooriad, mille lõikes võib toimuda järk-järguline üleminek sisereitingute meetoditele, on järgmised:

- 1) käesoleva määruse § 42 lõike 5 punktis 1 nimetatud kinnisvaraga tagatud jaenõuded;
- 2) käesoleva määruse § 42 lõike 5 punktis 2 nimetatud uuenevad nõuded;
- 3) muud jaenõuded.

§ 42. Riskipositsioonide liigitamine

(1) Nõuded liigitatakse riskipositsioonide klassidesse vastavalt krediidasutuste seaduse §-le 86⁹ ning käesoleva paragrahvi lõigetele 2- 4.

(2) Nõuded käesoleva määruse § 29 lõikes 2 loetletud multilateraalsete arengupankade vastu liigitatakse keskvalitsuste ja keskpankade riskipositsioonide klassi.

(3) Nõuded regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste vastu, millele käesoleva määruse § 27 alusel ei rakendata riskikaalu 0 protsenti, liigitatakse krediidasutuste, investeerimisühingute ja kohalike omavalitsuste riskipositsioonide klassi.

(4) Nõuded avaliku sektori asutuste ning multilateraalsete arengupankade ja rahvusvaheliste organisatsioonide vastu, millele käesoleva määruse §-de 28-30 alusel ei rakendata riskikaalu 0 protsenti, liigitatakse äriühingute riskipositsioonide klassi.

(5) Jaenõuded jagunevad kolme kategooriasse:

- 1) kinnisvaraga tagatud jaenõuded;
- 2) uuenevad jaenõuded;
- 3) muud jaenõuded.

(6) Kinnisvaraga tagatud nõuete hulka tuleb liigitada kõik jaenõuded, mille kahjumäär sõltub kinnisvaratagatise realiseerimisest saadavatest rahavoogudest.

(7) Uuenevad jaenõuded peavad vastama järmistele tingimustele:

- 1) nõuded on eraisikute vastu;
- 2) nõuded on uuenevad ja krediidasutusel on õigus lepingulise limiidi kasutamata osa viivitamatult ja tingimusteta tühistada vähemalt ulatuses, mis on lubatud kehtivate tarbijakaitsealaste ja nendega seotud õigusaktidega;
- 3) nõuded ei ole tagatud, välja arvatud juhul, kui need on seotud palgakontoga ning palgakontolt kaetavad summad ei ole arvesse võetud kahjumäära hinnangus;
- 4) uuenevate nõuete summa ühe vastaspoole vastu ei ole suurem kui 100 000 eurot;
- 5) krediidasutus suudab vajadusel tõendada, et käesolevas lõikes sätestatud korrelatsiooni määra kasutatakse ainult selliste uuenevate nõuete puhul, mille kahjumäära volatiilsus on keskmise kahjumääraga võrreldes on madal, seda eriti madala makseviivituse tõenäosuse vahemikke langevate nõuete puhul;
- 6) Finantsinspektsiooni hinnangul on käesolevas lõikes sätestatud korrelatsiooni määra kasutamine kooskõlas vastava alamportfelli riskitunnustega.

§ 43. Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamine

(1) Krediidiriski kapitalinõude ja ostetud nõuete lahjendusriski kapitalinõude arvutamiseks arvutatakse riskiga kaalutud vara käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korras.

(2) Oodatava kahju määr on vastava riskipositsiooniga seoses tekkida võiva kahju osatähtsus riskipositsiooni väärtusest protsentides, arvestades võlgniku maksejõuetuse tõenäosust ja kahjumäära. Oodatav kahju arvutatakse käesoleva jaotise 3. alljaotises sätestatud korras.

(3) Riskiga kaalutud vara ja oodatav kahju arvutatakse käesoleva määruse §-s 44 nimetatud riskiparameetrite alusel.

(4) Kui krediidasutusel on ostetud nõude krediidiriski või lahjendusriski realiseerumise täielik regressiõigus nõude müüja vastu, võib ostetud nõuet käsitleda kui nõudega tagatud riskipositsiooni käesoleva jao 4. jaotises sätestatud korras.

§ 44. Sisereitingu meetodite riskiparameetrid

(1) Riskipositsiooni krediidiriski parameetrid on:

- 1) makseviivituse tekkimise tõenäosus (edaspidi *makseviivituse tõenäosus*);
- 2) makseviivitusest tingitud kahjumäär (edaspidi *kahjumäär*);
- 3) lõpptähtaeg;
- 4) riskipositsiooni väärtus.

(2) Makseviivituse tõenäosus väljendab tõenäosust, et võlgnik ei täida üheaastase perioodi jooksul oma lepingulisi kohustusi. Makseviivituse tõenäosus väljendatakse protsentides.

(3) Kahjumäär näitab kahju osatähtsust laekumata nõude summast võlgniku makseviivituse tekkimise korral. Kahjumäär väljendatakse protsentides.

§ 45. Viivispäevade loendamine makseviivituse määratlemisel

(1) Võlgniku makseviivituse määratlemisel algab viivispäevade loendamine nõude tasumise tähtajale järgnevast päevast.

(2) Arvelduskrediidi viivispäevade loendamine algab päevast, mil võlgnik ületas kokkulepitud krediidilimiidi, võlgnikule teatati krediidilimiidi vähendamisest allapoole nõude jääki või võlgnik kasutas krediidilimiiti ilma kokkuleppeta, kui nimetatud juhtudel on tegemist oluliste summadega.

(3) Krediitkaardilaenu viivispäevade loendamine algab minimaalse tagasimakse tähtajale järgnevast päevast.

(4) Viivispäevade loendamisel võib krediidasutus kehtestada alampiiri, mis kajastab taset, millest alates loetakse summa oluliseks.

§ 46. Käesolevas jaotises kasutatud tähistused

Käesolevas jaotises kasutatavate tähistuste tähendused on järgmised:

PD - makseviivituse tõenäosus

PDpp - krediidiriski kaitse pakkuja makseviivituse tõenäosus

LGD - kahjumäär

RW - riskikaal

R - korrelatsioon

M - lõpptähtaeg

b - lõpptähtaja tegur

$N(x)$ - standardse normaaljaotusega juhusliku suuruse kumulatiivne jaotusfunktsioon, see tähendab tõenäosus, et normaaljaotusega juhuslik suurus keskvärtusega null ja dispersiooniga üks on väiksem või võrdne x -ga.

$G(z)$ - standardse normaaljaotusega juhusliku suuruse kumulatiivse jaotusfunktsiooni pöördfunktsioon, see tähendab x väärtus, mille korral $N(x)=z$

EL - oodatav kahju

EL_{BE} - täpsem oodatava kahju hinnang makseviivituse tekkimise puhul.

2. alljaotis

Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski sisereitingute meetodite puhul

§ 47. Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski sisereitingute meetodil

Juhul kui käesolev määrus ei sätesta teisiti, on riskiga kaalutud vara riskipositsiooni klassile vastava riskikaalu ja vastavalt käesoleva jaotise 5. alljaotisele arvutatud riskipositsiooni väärtuse korrutis.

§ 48. Riskiga kaalutud vara arvutamine väärtpaperistatud positsioonidelt

Väärtpaperistamise riskipositsioonide klassi kuuluvatelt positsioonidelt arvutatakse riskiga kaalutud vara käesoleva jao 4. jaotises sätestatud korras.

§ 49. Riskiga kaalutud vara arvutamine investeerimisfondide aktsiatelt ja osakutelt

(1) Juhul kui investeerimisfondide aktsiad ja osakud vastavad käesoleva määruse § 39 lõikes 5 sätestatud tingimustele ja krediidasutusel on olemas andmed investeerimisfondi poolt tehtud investeeringute (edaspidi *aluspositsioonid*) kohta, käsitletakse neid aluspositsioone krediidasutuse poolt tehtud

investeeringutena, millelt arvutatakse riskiga kaalutud vara ja oodatav kahju käesolevas jaotises sätestatud korras.

(2) Juhul kui krediidasutusel puuduvad andmed investeerimisfondi aktsiate ja osakute aluspositsioonide riskiparameetrite hindamiseks käesoleva jaotise 5. alljaotises sätestatud korras, arvutatakse riskiga kaalutud vara järgmiselt:

1) omakapitali investeeringutest tulenevatelt aluspositsioonidelt arvutatakse riskiga kaalutud vara vastavalt §-s 58 sätestatud korrale, kusjuures juhul, kui krediidasutus ei suuda eristada börsil kaubeldavaid omakapitali investeeringuid muudest omakapitali investeeringutest, käsitletakse kõiki omakapitali investeeringuid muude omakapitali investeeringutena;

2) ülejäänud aluspositsioonidelt arvutatakse riskiga kaalutud vara käesoleva määruse § 39 lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras, kohaldades neile nende krediitkvaliteedi astmele vastavast riskikaalust ühe astme võrra kõrgemat riskikaalu, kusjuures riskikaal 150 protsenti asendatakse riskikaaluga 200 protsenti.

(3) Juhul kui investeerimisfondide aktsiad ja osakud ei vasta § 39 lõikes 5 sätestatud tingimustele ja krediidasutusel puuduvad andmed kõikide aluspositsioonide kohta, arvutatakse riskiga kaalutud vara teadaolevatelt aluspositsioonidelt §-s 58 sätestatud korras. Teadaolevaid aluspositsioone, mis on börsil kaubeldavad, käsitletakse börsil kaubeldavate omakapitali investeeringutena ja kõiki ülejäänud aluspositsioone omakapitali investeeringutena.

(4) Juhul kui investeerimisfondide aktsiad ja osakud ei vasta § 39 lõikes 5 sätestatud tingimustele, võib krediidasutus kas oma või kolmanda isiku andmetele tuginedes ning tingimusel, et andmed on olemas kõikide aluspositsioonide kohta ning et andmete usaldusvärsus on piisavalt tõendatud, arvutada aluspositsioonide keskmise riskiga kaalutud vara järgmiselt:

1) omakapitali investeeringutest tulenevatelt aluspositsioonidelt arvutatakse riskiga kaalutud vara vastavalt §-s 58 sätestatud korrale, kusjuures juhul, kui ei ole võimalik eristada börsil kaubeldavaid omakapitali investeeringuid muudest omakapitali investeeringutest, käsitletakse kõiki omakapitali investeeringuid muude omakapitali investeeringutena;

2) ülejäänud aluspositsioonidelt arvutatakse riskiga kaalutud vara § 39 lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras, kohaldades neile nende krediitkvaliteedi astmele vastavast riskikaalust ühe astme võrra kõrgemat riskikaalu, kusjuures riskikaal 150 protsenti asendatakse riskikaaluga 200 protsenti.

§ 50. Riskikaalu arvutamine keskvalitsuste ja keskpankade, krediidasutuste ja investeerimisühingute ning äriühingute riskipositsioonide klassi positsioonidele

(1) Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste ja investeerimisühingute ning äriühingute riskikaal arvutatakse järgmise valemiga:

$$RW = (LGD * N[(1 - R)^{-0.5} * G(PD) + (R/(1 - R))^{0.5} * G(0.999)] - PD * LGD) * (1 - 1.5 * b)^{-1} * (1 + (M - 2.5) * b) * 12.5 * 1.06$$

(2) Korrelatsioon arvutatakse järgmise valemiga:

$$R = 0.12 * (1 - EXP(-50 * PD)) / (1 - EXP(-50)) + 0.24 * [1 - (1 - EXP(-50 * PD)) / (1 - EXP(-50))]$$

(3) Lõpptähtaja tegur leitakse järgmise valemiga:

$$b = (0.11852 - 0.05478 * \ln(PD))^2$$

(4) Nõuetele, mille makseviivituse tõenäosus on 0 protsenti, rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(5) Nõuetele, mille makseviivituse tõenäosus on 100 protsenti, rakendatakse sisereitingute põhimeetodi puhul riskikaalu 0 protsenti. Sisereitingute täiustatud meetodi puhul arvutatakse riskikaal järgmise valemiga:

$$RW = \text{Max}\{0, 12.5 * (LGD - EL_{EE})\}$$

§ 51. Riskikaalu arvutamine krediidiriski kaitsega keskvalitsuste ja keskpankade, krediidasutuste ja investeerimisühingute ning äriühingute riskipositsioonide klassi positsioonidele

(1) Keskvalitsuste ja keskpankade, krediidasutuste ja investeerimisühingute ning äriühingute riskipositsiooni klassi kuuluvate positsioonide puhul võib § 121 lõikele 4 ja §-le 126 vastava krediidiriski kaitse olemasolul §-s 50 sätestatud korras arvutatud riskikaalu korrigeerida järgmise valemiga: $RW * (0.15 + 160PD_{PP})$, kus PD_{PP} on krediidiriski kaitse pakkuja makseviivituse tõenäosus.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud valemiga korrigeeritava riskikaalu arvutamisel kasutatakse võlgniku makseviivituse tõenäosust ja kahjumäära, mis eksisteeriks juhul, kui tegu oleks otsese nõudega krediidiriski kaitse pakkuja vastu. Lõpptähtaja teguri arvutamisel kasutatakse kas võlgniku või krediidiriski kaitse pakkuja makseviivituse tõenäosust sõltuvalt sellest, kumb on madalam.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Krediidiriski kaitse puhul krediidideriivatiivi vormis, mis katab riskipositsioonide kogumit ning mille puhul tekib krediidiriski kaitse pakkujal maksekohustus krediidiriski kaitsega hõlmatud kogumis kindlaksmääratud arvu makseviivituse tekkimise korral ning mille tagajärjel loetakse leping lõppenuks, kohaldatakse käesoleva jao 4. jaotises sätestatud riskikaale tingimusel, et krediidideriivatiivil on tunnustatud reitinguagentuuri välisreiting. Välisreitingu puudumisel liidetakse kogumisse kuuluvate riskipositsioonide riskikaalud, välja arvatud kindlaksmääratud makseviivituste arvust ühe võrra väiksem arv riskipositsioone, millelt arvutatud oodatava kahjumi ja 12,5-ga korrutatud riskiga kaalutud vara summa ei ületa 12,5-ga korrutatud krediidideriivatiivi pakutava krediidiriski kaitse nominaalväärtust. Väljaarvatavate riskipositsioonide hulka arvatakse kõige madalamate riskikaaludega positsioonid.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 52. Äriühingu suuruse arvesse võtmine korrelatsiooni arvutamisel

(1) Kui äriühing kuulub konsolideerimisgruppi, mille aastane müügitulu on väiksem kui 50 miljonit eurot, võib selle äriühingu riskikaalu arvutamisel korrelatsiooni leida järgmise valemiga:

$$R = 0.12 * (1 - EXP(-50 * PD)) / (1 - EXP(-50)) + 0.24 * [1 - (1 - EXP(-50 * PD)) / (1 - EXP(-50))] - 0.04 * (1 - (S - 5) / 45)$$

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 esitatud valemis on S konsolideerimisgrupi aastane müügitulu miljonites eurodes. Kui konsolideerimisgrupi aastane müügitulu on väiksem kui 5 miljonit eurot, kasutatakse valemis müügitulu 5 miljonit eurot. Ostetud nõuete kogumi puhul on müügitulu vastaspoolte konsolideerimisgruppide individuaalsete nõuetega kaalutud keskmine aastane müügitulu.

(3) Juhul kui aastane müügitulu ei väljenda konsolideerimisgrupi suurust objektiivselt, asendatakse see konsolideerimisgrupi koguvarega. Asendamine võib toimuda ainult tingimusel, et koguvare väljendab äriühingu suurust adekvaatsemalt.

§ 53. Eriotstarbeliste nõuete alternatiivkäsitlus

(1) Eriotstarbelistele nõuetele, mille puhul krediidasutus ei suuda tõendada makseviivituse tõenäosuste hinnangute vastavust käesolevas jaotises sätestatud nõuetele, kohaldatakse järgmisi riskikaale:

Järelejäänud tähtaeg	1. kategooria	2. kategooria	3. kategooria	4. kategooria	5. kategooria
Vähem kui 2,5 aastat	50%	70%	115%	250%	0%
2,5 aastat ja rohkem	70%	90%	115%	250%	0%

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eriotstarbelistele nõuetele riskikaalude määramisel peab krediidasutus muuhulgas arvesse võtma majanduse seisuga (*financial strength*), poliitilist ja õiguslikku keskkonda, tehingu ja finantseeritava asja iseloomu, tehingu korraldaja ja arendaja tugevust, avaliku ja erasektori partnerlusest tulenevat sissetulekut ning tehingu tagatist.

§ 54. Äriühingute ostetud nõuete riskikaalu arvutamine

(1) Äriühingute ostetud nõuete (edaspidi *ostetud ärinõuded*) puhul peab krediidasutus täitma §-des 101-103 sätestatud nõudeid.

(2) Ostetud ärinõuete riskikaal arvutatakse §-s 50 sätestatud korra kohaselt. Juhul kui ostetud ärinõuded vastavad §-s 56 sätestatud tingimustele ning äriühingute riskipositsioonide klassi riskiparameetrite hindamise nõuete täimine on krediidasutusele liialt koormav, võib ostetud ärinõuetele kohaldada ostetud jaenõuete riskiparameetrite hindamise sätteid ja arvutada riskiga kaalutud vara kogumi baasil.

(3) Nõuete müüjale tagastatavaid ostuallahindlusi, muid tagatise või osalisi garantiisid, mis pakuvad esmast kaitset krediidiriski või lahjendusrisi vastu, võib käsitleda esmase kahju positsioonidena § 155 mõistes.

§ 55. Jaenõuete riskikaalu arvutamine

(1) Jaenõuetele arvutatakse riskikaal järgmise valemiga:

$$RW = \left(LGD * N \left[(1 - R)^{-0.5} * G(PD) + (R / (1 - R))^{0.5} * G(0.999) \right] - PD * LGD \right) * 12.5 * 1.06$$

(2) Korrelatsioon arvutatakse järgmise valemiga:

$$R = 0.03 * (1 - EXP(-35 * PD)) / (1 - EXP(-35)) + 0.16 * \left[1 - (1 - EXP(-35 * PD)) / (1 - EXP(-35)) \right]$$

(3) Eluasemekinnisvaraga tagatud jaenõuete riskikaalu arvutamisel kasutatakse korrelatsiooni määra 0,15.

(4) Uuenevate nõuete puhul võib kasutada korrelatsiooni määra 0,04 juhul, kui nõuded vastavad § 42 lõikes 7 sätestatud tingimustele.

(5) Jaenõuetele, mille makseviivituse tõenäosus on 100 protsenti, arvutatakse riskikaal järgmise valemiga:

$$RW = \text{Max} \{ 0, 12.5 * (LGD - EL_{EF}) \}$$

(6) Käesoleva määruse §-dele 121 ja 123 vastava krediidiriski kaitse olemasolul võib väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate riskikaalule kohaldada § 51 lõikes 1 sätestatud käsitlust.

§ 56. Ostetud nõuete käsitlemine jaenõuetena

(1) Ostetud nõudeid võib käsitleda jaenõuetena juhul, kui on täidetud § des 101-103 sätestatud tingimused ja järgmised täiendavad tingimused:

- 1) nõuded on ostetud krediidasutusega mitteseotud kolmandalt osapoolelt ja need ei hõlma nõudeid, mis on otseselt või kaudselt välja antud krediidasutuse enda poolt;
- 2) nõuded tulenevad turutingimustel tehtud tehingutest ja need ei hõlma ühte kontserni kuuluvate osapoolte omavahelisi nõudeid ning omavahel ostu-müügitehinguid sooritavate osapoolte vastastikuseid nõudeid;
- 3) krediidasutusel on õigus kõikidele nõuetest tulenevatele laekumistele või proportsionaalsele osale kõikidest laekumistest;
- 4) nõuete kogum peab olema piisavalt diversifitseeritud.

(2) Juhul kui ostetud nõuete kogumis ei ole võimalik eristada eluasemekinnisvaraga tagatud nõudeid ja § 55 lõikes 4 sätestatud tingimustele vastavaid uuenevaid nõudeid, kohaldatakse kogu kogumi suhtes sellist jaenõuete riskikaalu, mis annab kõrgeima kapitalinõude.

(3) Nõuete müüjale tagastatavaid ostuallahindlusi, muid tagatise või osalisi garantiisid, mis pakuvad esmast kaitset krediidiriski või lahjendusrisi vastu, võib käsitleda esmase kahju positsioonidena vastavalt §-le 155.

§ 57. Omakapitali investeeringute riskikaal

(1) Krediidasutus võib omakapitali instrumentide riskikaalu arvutamisel kasutada lihtsustatud riskikaalu meetodit või riskiparameetritel põhinevat meetodit. Finantsinspeksiooni eelneval kirjalikul loal võib kasutada sisemudelite meetodit.

(2) Krediidasutus võib erinevate omakapitali investeeringute portfelli puhul kasutada erinevaid meetodeid tingimusel, et neid investeeringuid käsitletakse erinevalt ka krediidasutuse siseses riskijuhtimises. Krediidasutus peab olema võimeline Finantsinspeksioonile tõendama, et erinevate meetodite valik on järjepidev ning ei ole tehtud regulatiivse arbitraazi eesmärgil.

(3) Krediidasutuse abiettevõtjate omakapitali tehtud investeeringutele kohaldatakse muu vara riskikaalu vastavalt §-le 61.

§ 58. Omakapitali investeeringute lihtsustatud riskikaalu meetod

(1) Lihtsustatud riskikaalude meetodi puhul kohaldatakse omakapitali investeeringutele järgmisi riskikaale:

- 1) piisavalt diversifitseeritud omakapitali investeeringute portfellile 190 protsenti;
- 2) börsil kaubeldavatele omakapitali investeeringutele 290 protsenti;
- 3) ülejäänud omakapitali investeeringutele 370 protsenti.

(2) Omakapitali investeeringust tulenevat pikka positsiooni võib tasaarvestada samast investeeringust tuleneva lühikese rahalise või tuletisinstrumenti positsiooniga tingimusel, et neid lühikesi positsioone hoitakse antud investeeringust tuleneva riski maandamiseks veel vähemalt ühe aasta jooksul. Ülejäänud omakapitali instrumentidest tulenevaid lühikesi positsioone käsitletakse sarnaselt omakapitali investeeringute pikkadele positsioonidele kohaldades nende absoluutväärtusele vastavatele investeeringutele kohaldatavaid riskikaale. Tähtaegade mittevastavuse korral kohaldatakse käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korda.

(3) Käesoleva määruse 3. jaotises sätestatud nõuetele vastava kaudse krediidiriski kaitse olemasolul võib riskiga kaalutud vara arutamisel omakapitali investeeringute lihtsustatud riskikaalu meetodil kohaldada nimetatud jaotises sätestatud korda.

§ 59. Omakapitali investeeringute riskiparameetritel põhinev meetod

(1) Riskiparameetritel põhineva meetodi puhul leitakse omakapitali investeeringute riskikaal §-s 50 sätestatud valemi alusel. Juhul kui krediidasutusel puuduvad piisavad andmed investeeringuobjekti makseviivituse määratlemiseks krediidasutuste seaduse § 86²² mõistes, kohaldatakse riskikaalule korrigeerimistegurit 1,5.

(2) Omakapitali investeeringust tulenevalt riskipositsioonilt arvutatud 12,5-ga korrutatud oodatava kahju ja riskiga kaalutud vara summa ei pea olema suurem kui 12,5-ga korrutatud riskipositsiooni väärtus.

(3) Käesoleva määruse 3. jaotises sätestatud nõuetele vastava kaudse krediidiriski kaitse olemasolul võib riskiga kaalutud vara arutamisel omakapitali investeeringute riskiparameetritel põhineval meetodil kohaldada nimetatud jaotises sätestatud korda. Sel juhul rakendatakse lõpptähtaega 5 aastat ning krediidiriski kaitse pakkuja riskipositsiooni kahjumäära 90 protsenti või 65 protsenti piisavalt difersifitseeritud omakapitali instrumentide portfelli puhul.

§ 60. Omakapitali investeeringute sisemudelite meetod

(1) Sisemudelite meetodi puhul on riskiga kaalutud vara 12,5-ga korrutatud krediidasutuse omakapitali investeeringutest tulenev potentsiaalne kahju, mis on saadud 99 protsentiiliga riskiväärtuse sisemudeli kasutamise tulemusena kasutades pikaajalisele valimile arvutatud kvartaalse tulukuse ja sellele sobiva riskivaba määra vahe ühepoolset usaldusvahemikku.

(2) Üksiku riskipositsiooni puhul ei või riskiga kaalutud vara olla väiksem riskiparameetritel põhineva meetodiga leitud riskiga kaalutud vara ja 12,5-ga korrutatud oodatava kahjumi summast. Võrdlusbaasi arutamisel kasutatakse § 82 punktis 1 sätestatud makseviivituse tõenäosust ja §-s 83 sätestatud kahjumäära

(3) Omakapitali sisemudelite meetodi puhul võib arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset.

§ 61. Muude varade riskikaal

(1) Muude varade riskipositsioonide klassi kuuluvatele varadele kohaldatakse riskikaalu 100 protsenti.

(2) Kasutusrendi tehingust tulenevatele riskipositsioonidele kohaldatakse järgmisi riskikaale:

- 1) käesoleva määruse § 85 lõike 2 punktis 1 sätestatud saadaolevatele minimaalsetele rendimaksetele arvutatakse riskikaal käesolevas alljaotises sätestatud korras vastavalt rentniku riskipositsioonide klassile;
- 2) rendile antud vara garanteeritud jääkväärtusele arvutatakse riskikaal järgmise valemiga: $1/t * 100\%$, kus t on rendilepingu järelejäanud kestus aastates.

§ 62. Ostetud nõuete lahjendusrisi riskikaal

(1) Ostetud nõuete lahjendusrisi riskikaal arvutatakse kasutades §-s 50 sätestatud valemit ning §-s 81 sätestatud riskiparameetrid, vastavalt käesoleva jaotise 5. alljaotisele arvutatud riskipositsioone ja tähtaega üks aasta.

(2) Krediidasutus ei pea ostetud nõuete lahjendusrisi kapitalinõudeid arvutama juhul, kui ta suudab Finantsinspektsioonile tõendada, et lahjendusrisk on ebaoluline.

3. Alljaotis

Oodatava kahju arvutamine krediidiriski sisereitingute meetodite puhul

§ 63. Oodatav kahju ja selle käsitlemine

(1) Oodatav kahju on oodatava kahju määra ja vastavalt käesoleva jaotise 5. alljaotisele arvutatud riskipositsiooni väärtuse korrutis.

(2) Käesoleva määruse §-de 64-66 alusel leitud oodatav kahju lahutatakse selle arvutamisel aluseks võetud riskipositsioonide väärtuse korrigeerimise ja allahindluste summast. Arvesse ei võeta väärtpaberistatud positsioonidelt arvatud oodatavat kahju ja antud positsioonide korrigeerimisi ja allahindlusi.

§ 64. Oodatava kahju määra arvutamine keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste, äriühingute ja jaenõuete riskipositsioonide klassi kuuluvatelt riskipositsioonidelt

(1) Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste, äriühingute ning jaenõuete klassi riskipositsioonide oodatava kahju määr arvutatakse järgmise valemiga:

$$EL = PD * LGD$$

(2) Krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi puhul on oodatava kahju määr 100-protsendilise makseviivituse tõenäosuse korral võrdne võimaliku täpseima kahjumäära hinnanguga.

(3) Juhul kui riskipositsiooni riskikaalu arvutamisel kohaldatakse § 51 lõikes 1 sätestatud korrigeerimist, on oodatava kahju määr 0 protsenti.

§ 65. Eriotstarbeliste nõuete oodatava kahju määr alternatiivkäsitleluse puhul

Kui krediidasutus kasutab §-s 53 sätestatud eriotstarbeliste nõuete alternatiivkäsitlelust, on oodatava kahju määr järgmine:

Järelejäänud tähtaeg	1. kategooria	2. kategooria	3. kategooria	4. kategooria	5. kategooria
Vähem kui 2,5 aastat	0%	0,4%	2,8%	8%	50%
2,5 aastat ja rohkem	0,4%	0,8%	2,8%	8%	50%

§ 66. Ostetud nõuete lahjendusrisi oodatav kahju

Ostetud nõuete lahjendusrisi oodatava kahju määr arvutatakse järgmise valemiga:

$$EL_D = PD_D * LG_{DD},$$

kus

EL_D on lahjendusrisi oodatava kahju määr;

PD_D on lahjendusrisi maksejõuetuse tõenäosus;

LG_{DD} on lahjendusrisi kahjumäär.

§ 67. Omakapitali investeeringute oodatava kahju määr

(1) Omakapitali investeeringutele, mille riskikaal arvutatakse lihtsustatud riskikaalude meetodil, kohaldatakse järgmisi oodatava kahju määrasid:

- 1) piisavalt diversifitseeritud omakapitali investeeringute portfellile 0,8 protsenti;
- 2) börsil kaubeldavatele omakapitali investeeringutele 0,8 protsenti;
- 3) ülejäänud omakapitali investeeringutele 2,4 protsenti.

(2) Omakapitali investeeringute, mille riskikaal leitakse riskiparameetritel põhineval meetodil, oodatava kahju määr arvutatakse järgmise valemiga:

$$EL = PD * LGD$$

(3) Omakapitali investeeringutele, mille riskikaal leitakse sisemudelite meetodil, kohaldatakse oodatava kahju määra 0 protsenti.

§ 68. Muude varade oodatava kahju määr

Muude varade oodatava kahju määr on 0 protsenti.

§ 69. Väärtpaperistatud positsioonide oodatava kahju määr

Väärtpaperistatud positsioonide oodatav kahju arvutatakse 4. jaotises sätestatud korras.

§ 70. Investeeringufondide aktsiate ja osakute oodatava kahju määr

Investeeringufondide aktsiate ja osakute oodatava kahju määr arvutatakse § s 67 sätestatud korras.

4. alljaotis

Krediidiriski parameetrid

§ 71. Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute ja kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosus

(1) Krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosuse hinnang ei tohi olla väiksem kui 0,03 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1458- jõust. 01.01.2008]

(2) Makseviivituses oleva võlgniku makseviivituse tõenäosus on 100 protsenti.

§ 72. Ostetud ärinõuete makseviivituse tõenäosus

(1) Juhul kui krediidasutus ei suuda tõendada, et ostetud ärinõuete makseviivituse tõenäosuse hinnang vastab käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud nõuetele, leitakse makseviivituse tõenäosus järgmiselt:

1) kõrgema nõudeõiguse järguga nõuete puhul on makseviivituse tõenäosus oodatava kahju määra ja kahjumäära jagatis;

2) allutatud nõuete puhul on makseviivituse tõenäosus võrdne oodatava kahju määraga.

(2) Juhul kui äriühingute riskipositsioonide klassi puhul kasutatakse täiustatud sisereitingute meetodit ning tingimusel, et krediidasutus suudab oodatava kahju määra usaldusväärselt jagada makseviivituse tõenäosuseks ja kahjumääraks, võib ostetud ärinõuete makseviivituse tõenäosus põhineda oodatava kahju määra hinnangul.

§ 73. Kaudse krediidiriski kaitse mõju arvessevõtmine keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosuse ning kahjumäära hindamisel

(1) Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosuse hindamisel võib krediidasutus arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset vastavalt käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõuetele.

(2) Täiustatud sisereitingute meetodi kasutamisel võib käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõuetele vastavat kaudse krediidiriski kaitset arvesse võtta makseviivituse tõenäosuse või kahjumäära hindamisel. Kaudse krediidiriski kaitse arvessevõtmise tulemusena saadud riskikaal ei tohi olla madalam, kui samaväärse otsese nõude riskikaal krediidiriski kaitse pakkuja vastu.

§ 74. Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute kahjumäär

(1) Keskkvalitsustele, keskpankadele, krediidasutustele, investeerimisühingutele, kohalikele omavalitsustele ning äriühingutele kohaldatakse käesoleva jao 3. jaotise nõuetele vastava tagatise puudumisel järgmisi kahjumäärasid:

1) kõrgema nõudeõiguse järguga nõuetele 45 protsenti;

2) allutatud nõuetele 75 protsenti.

(2) Otsese või kaudse krediidiriski kaitse olemasolu võib kahjumäära hindamisel arvesse võtta käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korras.

(3) Käesoleva määruse §-s 36 sätestatud nõuetele vastavate pandikirjade kahjumäär on üldjuhul 12,5 protsenti. Pandikirjadele võib kohaldada kahjumäära 11,25 protsenti järgmistel juhtudel:

1) pandikirjade tagatiseks on § 36 lõike 1 punktides 1- 3 nimetatud varad ja need kuuluvad käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesse krediitkvaliteedi astmesse;

2) pandikirjade tagatiseks on § 36 lõike 1 punktides 4 ja 5 nimetatud varad viidatud paragrahvides sätestatud piirmäärade ulatuses tingimusel, et tagatiseks olevad varad ei ületa 10 protsenti lunastamata emissiooni nimiväärtusest;

3) tunnustatud reitinguagentuur on pandikirjadele andnud kõrgeima välisreitingu, mida ta pandikirjadele annab.

(4) Juhul kui krediidasutus ei suuda tõendada, et ostetud ärinõuete makseviivituse tõenäosuse hinnang vastab käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud nõuetele, on kahjumäär kõrgema nõudeõiguse järguga nõuete puhul 4,45 protsenti ja allutatud nõuete puhul 100 protsenti.

(5) Juhul kui äriühingute riskipositsioonide klassi puhul kasutatakse täiustatud sisereitingute meetodit ning tingimusel, et krediidasutus suudab oodatava kahju määra usaldusväärselt jagada makseviivituse tõenäosuseks ja kahjumääraks, võib ostetud ärinõuete kahjumäär põhineda oodatava kahju määra hinnangul.

§ 75. Kaudse krediidiriski kaitse arvessevõtmine keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute kahjumäära hindamisel

(1) Täiustatud sisereitingute meetodi kasutamisel võib keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosuse ja kahjumäärade hindamisel Finantsinspeksiooni nõusolekul arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset. Kaudse krediidiriski kaitse arvessevõtmise tulemusena saadud riskikaal ei tohi olla madalam, kui samaväärse otsese nõude riskikaal krediidiriski kaitse pakkuja vastu.

(2) Juhul kui krediidasutus kasutab § 51 lõikes 1 sätestatud meetodit, on kahjumäär kas kaudse krediidiriski kaitse pakkuja või võlgniku kahjumäär sõltuvalt sellest, kas olemasolevate tõendite ja krediidiriski kaitse tingimuste järgi sõltuvad saadavad rahavood krediidiriski kaitse pakkuja või võlgniku finantsseisundist.

§ 76. Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvate riskipositsioonide lõpptähtaeg krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul

(1) Juhul kui käesolev määrus ei sätesta teisiti, on keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste üksuste ning äriühingute riskipositsioonide klassi kuuluva riskipositsiooni lõpptähtaeg 2,5 aastat.

(2) Repo ning väärtpaperite laenuks andmise ja võtmise tehingutest tulenevate riskipositsioonide lõpptähtaeg on 0,5 aastat.

§ 77. Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvate riskipositsioonide lõpptähtaeg krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi puhul

(1) Krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi puhul kohaldatakse keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvatele riskipositsioonidele käesoleva paragrahvi lõigetes 2 kuni 6 sätestatud lõpptähtaegu, aga mitte pikemat lõpptähtaega kui 5 aastat.

(2) Riskipositsioonide puhul, mis tulenevad graafiku alusel laekuvatest nõuetest, arvutatakse lõpptähtaeg järgmise valemiga:

$$M = \text{Max} \left\{ 1; \text{Min} \left\{ \frac{\sum_t t * CF_t}{\sum_t CF_t}; 5 \right\} \right\},$$

kus CF tähistab lepingu järgi laekuvat rahavoogu (põhimakse, intress ja muud tasud) perioodil t .

(3) Tuletisinstrumentide vastastikuse tasaarvestuse raamlepingutest tuleneva riskipositsiooni puhul on lõpptähtaeg lepinguga hõlmatud riskipositsioonide nominaalväärtusega kaalutud keskmine järelejäänud tähtaeg, aga mitte vähem kui üks aasta.

(4) Vastastikuse tasaarvestuse raamlepinguga hõlmatud täielikult või peaaegu täielikult tagatud käesoleva jao 6. jaotise 2. alljaotises sätestatud tuletisinstrumentide või täielikult või peaaegu täielikult tagatud väärtpaperilaenude puhul on lõpptähtaeg nende positsioonide nominaalväärtustega kaalutud keskmine järelejäänud tähtaeg, aga mitte vähem kui 10 päeva.

(5) Juhul kui krediidasutusel on lubatud ostetud ärinõuete puhul kasutada makseviivituse tõenäosuse sisehinnanguid, on lõpptähtaeg riskipositsiooni aluseks olevate ostetud ärinõuete kaalutud keskmine tähtaeg, aga mitte vähem kui 90 päeva. Tingimusel, et nõuete ostuleping sisaldab sätteid, mis kaitsevad krediidasutust tulevikus ostetavate nõuete krediidikvaliteedi olulise halvenemise eest, võib sama lõpptähtaega kohaldada ka mittetühistatava ostulimiidi kasutamata osale. Juhul kui ostuleping nimetatud sätteid ei sisalda, on mittetühistatava ostulimiidi kasutamata osa lõpptähtaeg vastava ostulepingu kohaselt kõige pikema võimaliku tähtaja ja ostulepingu järelejäänud tähtaja summa, aga mitte vähem kui 90 päeva.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 kuni 5 loetlemata instrumentide puhul on lõpptähtaeg maksimaalne järelejäänud tähtaeg, mille jooksul tehingu teisel poolel on lubatud oma kohustust täita, aga mitte vähem kui üks aasta.

§ 78. Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvate riskipositsioonide lõpptähtaeg riskipositsiooni väärtuse arvutamisel sisemudeli meetodi puhul

(1) Krediidasutus, kellel on luba kasutada riskipositsioonide väärtuse arvutamisel sisemudeleid vastavalt käesoleva jao 6. jaotise 7. alljaotises sätestatud korrale, arvutab lõpptähtaja vastastikuse tasaarvestuse raamlepingutega hõlmatud riskipositsioonidele, mille pikim lepinguline tähtaeg ületab ühe aasta, järgmise valemi kohaselt:

$$M = \left[\frac{\sum_{tk \leq \text{laasta}} \text{Efektiivne} EE_k * \Delta tk * dfk + \sum_{tk > \text{laasta}}^{l\ddot{o}ppt\ddot{a}htaeg} EE_k * \Delta tk * dfk}{\sum_{tk \leq \text{laasta}} \text{Efektiivne} EE_k * \Delta tk * dfk} \right] ; 5$$

kus

df on riskivaba diskontomäär tulevikuperioodiks ning ülejäänud tähistused vastavad käesoleva jao 6. jaotises kasutatavatele tähistustele.

(2) Krediidasutus, kes kasutab ühepoolse krediiväärtuse arvutamises sisemudelit, võib Finantsinspektsiooni loal lõpptähtaja arvutamisel kasutada modifitseeritud kestuse mudelit.

(3) Täielikult või peaaegu täielikult tagatud käesoleva jao 6. jaotise 7. alljaotises nimetatud tuletisinstrumentide, väärtpaberitagatisega laenude, repo ja väärtpaberite laenuks andmise ja võtmise tehingute puhul võib minimaalne lõpptähtaeg olla üks päev tingimusel, et nende tehingutega seotud dokumentatsioon nõuab tagatise igapäevast ümberhindlust ja vajadusel suurendamist ning võimaldab tagatise kiiret realiseerimist makseviivituse või tagatise suurendamise nõude mittetäitmise korral.

(4) Lõpptähtaegade mittevastavuse korral kohaldatakse §-s 160 sätestatud käsitlust.

§ 79. Jaenõuete makseviivituse tõenäosus

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Jaenõuete makseviivituse tõenäosuse hinnang ei tohi olla väiksem kui 0,03 protsenti.

(2) Nõuetele makseviivituses oleva võlgniku vastu või tehingupõhisel lähenemisel makseviivituses tehingu puhul on maksejõuetuse tõenäosus 100 protsenti.

(3) Jaenõuete makseviivituse tõenäosuse hindamisel võib arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset vastavalt §-le 80.

§ 80. Jaenõuete kahjumäärad

(1) Jaenõuete puhul kasutatakse käesoleva jaotise 6. alljaotises sätestatud nõuetele vastavalt määratud kahjumäärade sisehinnanguid.

(2) Krediidasutus võib Finantsinspektsiooni nõusolekul üksiku jaenõude või jaenõuete kogumi makseviivituse tõenäosuse ja kahjumäärade hindamisel arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset. Kaudse krediidiriski kaitse arvessevõtmise tulemusena saadud riskikaal ei tohi olla madalam, kui samaväärse otsese nõude riskikaal krediidiriski kaitse pakkuja vastu.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Juhul kui krediidasutus kasutab jaenõuete riskikaalu arvutamisel § 51 lõikes 1 sätestatud valemit, on kahjumäär krediidiriski kaitse pakkuja või võlgniku kahjumäär sõltuvalt sellest, kas olemasolevate tõendite ja garantii tingimuste järgi sõltuvad saadavad rahavood krediidiriski kaitse pakkuja või võlgniku finantsseisundist.

81. Ostetud nõuete lahjendusrisi riskiparameetrid

(1) Ostetud nõuete puhul on lahjendusrisi makseviivituse tõenäosus võrdne lahjendusrisi oodatava kahju määraga. Oodatava kahju määr on 75 protsenti, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud juhtudel.

(2) Ostetud jaenõuete puhul võib kasutada lahjendusrisi oodatava kahju määra baasil leitud makseviivituse tõenäosust ja kahjumäära tingimusel, et krediidasutus suudab lahjendusrisi oodatava kahju määra usaldusväärsetl jagada lahjendusrisi makseviivituse tõenäosuseks ja lahjendusrisi kahjumääraks.

(3) Juhul kui äriühingute riskipositsioonide klassi puhul kasutatakse täiustatud sisereitingute meetodit ning tingimusel, et krediidasutus suudab lahjendusrisi oodatava kahju määra usaldusväärsetl jagada lahjendusrisi makseviivituse tekkimise tõenäosuseks ja lahjendusrisi kahjumääraks, võib lahjendusrisi makseviivituse tekkimise tõenäosuse määrata oodatava kahju määra baasil.

(4) Ostetud ärinõuete puhul võib lahjendusriski makseviivituse tõenäosuse hindamisel arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset käesoleva jao 3. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras. Finantsinspektsiooni eelneval loal võib arvesse võtta nimetatud jaotises loetlemata krediidiriski kaitse pakkujate poolt antud kaudset krediidiriski kaitset.

(5) Juhul kui krediidasutus kasutab krediidiriski täiustatud sisereitingute meetodit, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõiget 4 tingimusel, et krediidasutus täidab § 73 lõikes 2 sätestatud tingimust.

82. Omakapitali investeeringute makseviivituse tõenäosus

Kui krediidasutus kasutab §-s 59 sätestatud omakapitali investeeringute riskiparameetrite meetodit, määratakse makseviivituse tõenäosus analoogselt äriühingutega, kusjuures makseviivituse tõenäosuse hinnang ei tohi olla väiksem kui:

- 1) 0,09 protsenti börsil kaubeldavate omakapitali instrumentide puhul, mille emitent on krediidasutuse pikaajaline klient;
- 2) 0,40 protsenti ülejäänud börsil kaubeldavate omakapitali instrumentide ja § 58 lõikes 2 nimetatud muude lühikeste positsioonide puhul;
- 3) 0,09 protsenti börsil mittekaubeldavate omakapitali instrumentide puhul, kui investeeringust laekub regulaarne ja perioodiline rahavoog, mille allikas ei ole tulu kapitali kasvust;
- 4) 1,25 protsenti ülejäänud börsil mittekaubeldavate omakapitali instrumentide ja § 58 lõikes 2 nimetatud muude lühikeste positsioonide puhul.

§ 83. Omakapitali investeeringute kahjumäärad

Omakapitali investeeringute kahjumäär on 90 protsenti. Piisavalt diversifitseeritud omakapitali instrumentide portfellile kohaldatakse kahjumäära 65 protsenti.

§ 84. Omakapitali investeeringute lõpptähtaeg

Omakapitali investeeringutele kohaldatakse lõpptähtaega 5 aastat.

5. alljaotis

Riskipositsiooni väärtus

§ 85. Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvate riskipositsioonide väärtus

(1) Juhul kui käesolev määrus ei sätesta teisiti, on bilansis kajastatud varast tuleneva riskipositsiooni väärtus tema väärtus enne korrigeerimisi ja allahindlusi. Ostetud nõuete puhul käsitletakse summat, mille võrra saadaolev nõue on bilansilisest väärtusest suurem, allahindlusena.

(2) Kasutusrendi tehingust, mille puhul krediidasutus on rendileandja, tulenevad riskipositsioonid on järgmised:

- 1) saadaolevate minimaalsete rendimaksete diskonteeritud väärtus, mis sisaldab kõiki lepingujärgseid makseid, mida rentnik on kohustatud tasuma rendiperioodi jooksul;
- 2) rendileantud vara garanteeritud jääkväärtus.

(3) Käesoleva jao 6. jaotise 7. alljaotises nimetatud tuletisinstrumentidest tulenevate riskipositsioonide väärtuse arvutamisel kohaldatakse käesoleva jao 6. jaotises sätestatud meetodeid.

(4) Ostetud nõuete puhul on riskipositsiooni väärtus saadaolev summa, millest on maha arvatud lahjendusriski kapitalinõue. Lahjendusriski kapitalinõue arvatakse maha enne krediidiriski maandamise mõju kohaldamist.

(5) Repo ja väärtpaberite laenuks andmise ja võtmise tehingute, pika arveldusajaga tehingute ning väärtpaberitagatise tehingute alusvaraks olevatest väärtpaberitest tulenevate riskipositsioonide väärtus arvutatakse vastavalt §-de 131-134 või käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korrale. Juhul kui tehingu teine pool on keskne tehingupool, kohaldatakse käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korda tingimusel, et keskse tehingupoole kõik krediidiriski sisaldavate tehingute lepingud näevad ette igapäevase tagatise.

§ 86. Riskipositsiooni väärtus tingimuslike nõuete puhul

(1) Tingimuslikest nõuetest tulenevate riskipositsioonide väärtuste arvutamisel kohaldatakse §-s 87 sätestatud ümberhindamistegureid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Ümberhindamistegur näitab proportsiooni, mis tingimuslikust nõudest on tõenäoliselt realiseerunud makseviivituse tekkimise hetkeks. Ümberhindamistegur väljendatakse protsentides.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 87. Tingimuslike nõuete ümberhindamistegurid

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Riskipositsioonidele, mis tulenevad kasutamata krediidilimiitidest, kohaldatakse ümberhindamistegurit 0 protsenti tingimusel, et kasutamata krediidilimiit on etteteatamata ja tingimusteta tühistatav või on krediidasutusel võimalik leping laenusaaaja krediidivõimelisuse langedes automaatselt katkestada. 0-protsendilise ümberhindamisteguri kasutamiseks peab krediidasutus pidevalt jälgima laenusaaaja finantsseisundit ja krediidasutuse siseprotseduurid peavad tagama operatiivse informatsiooni laenusaaaja krediikvaliteedi langusest. Kasutamata jaenõuete limiidid loetakse tingimusteta tühistatavateks juhul, kui need on tühistatavad vähemalt ulatuses, mis on lubatud tarbijakaitse regulatsioonides.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Lühiajaliste kaubaakrediitvide puhul kohaldatakse nii akreditiivi väljaandjale kui ka kinnitajale ümberhindamistegurit 20 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Riskipositsioonile, mis tuleneb ostetud nõuete kasutamata limiidist, kohaldatakse ümberhindamistegurit 0 protsenti tingimusel, et kasutamata limiit on tingimusteta tühistatav või etteteatamiseta automaatselt tühistatav. 0-protsendilise ümberhindamisteguri kasutamiseks peab krediidasutus pidevalt jälgima võlgniku finantsseisundit ja krediidasutuse siseprotseduurid peavad tagama operatiivse informatsiooni võlgniku krediikvaliteedi langusest.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Muudest kasutamata krediidiliinidest ja väärtpaberite emissiooniteenustest tulenevatele riskipositsioonidele kohaldatakse ümberhindamistegurit 75 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Krediidasutus, kes täidab §-s 92 sätestatud nõudeid, ning kasutab kapitalinõuete arvutamiseks Finantsinspektsiooni loal krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodit, kasutab käesoleva paragrahvi lõigetes 1-4 loetletud riskipositsioonide puhul ümberhindamistegurite sisehinnanguid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(6) Krediidasutuse siduvale kohustusele teisest kohustusest tuleneva riskipositsiooni pikendamiseks kasutatakse kas siduva kohustuse või teise kohustuse ümberhindamistegurit vastavalt sellele, kumb on madalam.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(7) Käesolevas paragrahvis nimetamata tingimuslikest nõuetest tulenevad riskipositsioonid jaotatakse kategooriatesse vastavalt käesoleva jao 5. jaotisese sätestatud korrale ning neile kohaldatakse nimetatud jaotises sätestatud ümberhindamistegureid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(8) Käesoleva jao 3. jaotisele vastava krediidiriski kaitse olemasolul kohaldatakse ümberhindamistegurit pärast krediidiriski kaitsest tulenevat krediidiriski korrigeerimist.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 88. Omakapitali investeeringute riskipositsiooni väärtus

Omakapitali investeeringutest tulenevate riskipositsioonide väärtus on järgmine:

- 1) omakapitali investeeringu õiglase väärtus juhul, kui investeering on finantsaruannetes kajastatud õiglases väärtuses;
- 2) omakapitali investeeringu soetusmaksumus juhul, kui investeering on finantsaruannetes kajastatud soetusmaksumuses või sellest madalamas väärtuses.

§ 89. Muude varade riskipositsiooni väärtus

Muudest varadest tulenevate riskipositsioonide puhul on riskipositsiooni väärtuseks nende bilansiline väärtus.

6. alljaotis

Riskiparameetrite hindamise miinimumnõuded

§ 90. Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosuse hindamise nõuded

(1) Krediidasutus hindab keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste ning äriühingute riskipositsioonide makseviivituse tõenäosust võlgnike reitinguklasside lõikes võimalikult pika vaatlusperioodi aasta keskmiste makseviivituse juhtude alusel.

(2) Ostetud ärinõuete puhul võib krediidasutus hinnata oodatava kahju määra. Oodatava kahju määra hinnatakse võlgnike reitinguklasside lõikes võimalikult pika vaatlusperioodi aasta keskmiste makseviivituse juhtude alusel.

(3) Juhul kui krediidasutus tuletab ostetud ärinõude makseviivituse tõenäosuse või kahjumäära prognoositava või oodatava kahju määra põhjal, peab ta täitma käesolevas jaos sätestatud makseviivituse tõenäosuse ja kahjumäärade hindamise üldnõudeid.

(4) Krediidasutus peab makseviivituse tõenäosusi prognoosima ainult koos toetava analüüsiga, mis võtab arvesse teadaolevat täiendavat informatsiooni ning kasutatud hindamismeetodite ning algandmete piirangutest tulenevaid võimalikke vigu.

(5) Kui krediidasutus kasutab makseviivituse tõenäosuse hindamisel oma sisemisi alusandmeid, peab ta suutma tõendada, et hinnangud kajastavad laenude väljastamise standardeid ning et arvesse on võetud olemasolevate ja alusandmete aluseks olnud reitingusüsteemide erinevusi. Kui laenude väljastamise standardid või reitingusüsteem on muutunud, tuleb makseviivituse tõenäosust hinnata suurema konservatiivsusega.

(6) Kui krediidasutus lähtub makseviivituse tõenäosuse hindamisel reitinguagentuuride või teiste samalaadsete organisatsioonide poolt kasutatavate reitinguklassidele vastavate makseviivituste tõenäosuste hinnangutest, kohaldades neid oma sisemistele reitinguklassidele, peab vastav liigitus tuginema krediidasutuse poolt kasutatavate reitingukriteeriumide ja välisreitingu andnud organisatsiooni reitingukriteeriumide ja samale reitinguobjektile antud reitingute võrdlusele. Krediidasutuse analüüs peab muuhulgas hõlmama reitinguagentuuri poolt kasutatud makseviivituse definitsiooni vastavust krediidasutuste seaduse §-s 86²² sätestatud nõuetele. Välisreitingule vastava makseviivituse tõenäosuse määramise põhimõtted peavad olema dokumenteeritud.

(7) Kui krediidasutus kasutab makseviivituse tõenäosuse hindamisel statistilisi mudeleid, võib tingimusel, et need mudelid vastavad krediidasutuste seaduse §-s 86¹⁹ sätestatud nõuetele, reitinguklassi makseviivituse tõenäosuse hinnanguna kasutada sellesse reitinguklassi kuuluvate võlgnike mudeli alusel hinnatud makseviivituse tõenäosuste aritmeetilistkeskmist.

(8) Olenemata sellest, kas krediidasutus kasutab makseviivituse tõenäosuse hindamisel sisemisi algandmeid, väliseid algandmeid, statistilisi mudeleid või nimetatud meetodite kombinatsiooni, peab kasutatavate algandmete vaatlusperioodi pikkus olema iga allika puhul vähemalt viis aastat. Juhul kui vaatlusperiood on pikem ja andmed on asjakohased, kasutatakse pikema perioodi vaatlusandmeid.

(9) Krediidasutus, kes ei kasuta kahjumäärade sisehinnanguid, võib sisereitingute põhimeetodi kasutuselevõtul lähtuda krediidasutuste seaduse § 86²⁵ lõikes 4 sätestatud nõudest vaatlusperioodi pikkusele.

§ 91. Jaenõuete krediidiriski parameetrite hindamise nõuded

(1) Krediidasutus võib hinnata jaenõuete makseviivituse tõenäosust reitinguklasside või kogumite lõikes vastavalt krediidasutuste seaduse § 86²⁵ lõikele 2.

(2) Jaenõuete puhul võib krediidasutus makseviivituse tõenäosuse tuletada realiseerunud kahjudest ja vastavatest asjakohastest kahjumääradest.

(3) Jaenõuete puhul käsitleb krediidasutus krediidiriski parameetrite hindamise esmase allikana nõuete reitinguklassidesse või kogumitesse liigitamisel kasutatud sisemist informatsiooni. Krediidasutus võib krediidiriski parameetrite hindamiseks kasutada krediidasutuse väliseid alusandmeid või statistilisi meetodeid juhul, kui ta suudab tõendada, et tema poolt kasutatavad jaenõuete reitinguklassidesse ja kogumitesse liigitamise protseduurid ja tema sisemine riskiprofiil on olulises osas sarnased välisandmete allika poolt kasutatud protseduuride ja tema riskiprofiiliga.

(4) Juhul kui krediidasutus tuletab jaenõuete makseviivituse tõenäosuse või kahjumäära oodatava kahju määra alusel, peab ta krediidiriski parameetrite hindamisel täitma käesolevas jaos sätestatud makseviivituse tõenäosuste ja kahjumäärade hindamise üldnõudeid.

(5) Ostetud jaenõuete puhul võib krediidiriski parameetrite hindamisel kasutada nii sisemisi kui ka välimisi alusandmeid, kusjuures krediidasutus peab võrdlusbaasina kasutama kõiki asjakohaseid allikaid.

(6) Olenemata sellest, kas krediidasutus kasutab riskiparameetrite hindamisel sisemisi, väliseid või koondatudalusandmeid või nende kombinatsiooni, peab kasutatavate algandmete vaatlusperioodi pikkus olema iga allika puhul vähemalt viis aastat. Juhul kui vaatlusperiood on pikem ja andmed on asjakohased, kasutatakse pikema vaatlusperioodi alusandmeid.

(7) Sisereitingute meetodi kasutuselevõtul võib jaenõuete riskipositsioonide klassi puhul lähtuda krediidasutuste seaduse § 86²⁵ lõikes 4 sätestatud nõudest vaatlusperioodi pikkusele.

(8) Krediidiasutus võib krediidiriski parameetrite hindamisel võtta varasemate perioodide alusandmeid arvesse väiksema kaaluga juhul, kui ta suudab tõendada, et hilisemate andmete kasutamisel saadakse usaldusväärsem tulemus.

(9) Krediidiasutus peab tuvastama ja analüüsima krediidiriski parameetrites riskipositsiooni eluea jooksul toimuvaid muudatusi.

§ 92. Kahjumäärade sisehinnangute üldnõuded

(1) Krediidiasutus hindab kahjumäärasid tehingupõhiselt reitinguklasside või kogumite lõikes vaatlusperioodi kõikide makseviivitusest tulenevate realiseerunud kahjumäärade baasil. Kahjumäära sisehinnang on maksejõuetuse juhtumite arvuga kaalutud realiseerunud keskmine kahjumäär.

(2) Krediidiasutus peab kasutama kahjumäärade hinnanguid, mis võtavad arvesse majanduslanguse mõju ja on vajadusel konservatiivsemad kui kahjumäärade pikaajaline keskmine näitaja. Juhul kui reitingusüsteemi kahjumäärad on eeldatavalt ajas konstantsed, peab krediidiasutus kahjumäärasid korrigeerima nii, et majanduslanguse mõju ei suurendaks oluliselt kapitalinõuet.

(3) Juhul kui makseviivitus on juba tekkinud, kasutab krediidiasutus eeldatavat oodatavat kahju, võttes arvesse antud ajahetke majanduskeskkonna tingimusi ja nõude seisundit ning võimalikke täiendavaid kahjusid. Tuludes kajastatud tähtjaks laekumata teenustasud lisatakse riskipositsiooni väärtusele ja võetakse arvesse eeldatava oodatava kahju hindamisel.

(4) Keskvalitsuste, keskpankade, krediidiasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvate riskipositsioonide kahjumäärade sisehinnangute alusena kasutatavate alusandmete vaatlusperioodi pikkus peab sisehinnangute kasutuselevõtul olema vähemalt viis aastat. Vaatlusperioodi pikendatakse igal aastal ühe aasta võrra kuni vähemalt seitsme aastani. Juhul kui vaatlusperiood on pikem ja andmed on asjakohased, kasutatakse pikema perioodi vaatlusandmeid.

(5) Jaenõuete puhul peab kahjumäärade sisehinnangute alusena kasutatavate alusandmete vaatlusperioodi pikkus olema vähemalt viis aastat. Sisereitingute meetodi kasutuselevõtul võib lähtuda krediidiasutuste seaduse § 86²⁵ lõikes 6 sätestatud nõudest vaatlusperioodi pikkusele.

§ 93. Jaenõuete kahjumäärade sisehinnangute erinõuded

(1) Jaenõuete kahjumäärade hinnangud võib tuletada realiseerunud kahjumäärade ja vastavatest ajakohastest makseviivituse tõenäosuste hinnangutest.

(2) Krediidiasutus võib kahjumäärade hindamisel võtta varasemate perioodide alusandmeid arvesse väiksema kaaluga juhul, kui ta suudab tõendada, et hilisemate andmete kasutamisel saadakse usaldusväärsem tulemus.

(3) Juhul kui riskipositsioonile ei ole rakendatud ümberhindamistegurit, tuleb kahjumäära hindamisel arvesse võtta riskipositsiooni võimalikku suurenemist tulevikus.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Ostetud jaenõuete kahjumäärade hindamisel võib aluseks võtta nii sisemised kui ka välised alusandmed.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 94. Tagatise arvessevõtmine kahjumäärade sisehinnangutes

(1) Tagatise olemasolu arvessevõtmiseks kahjumäärade hindamisel kehtestab krediidiasutus sisemised nõuded tagatiste kontrollimise, õiguskindluse tagamise ja tagatisega seotud riskide juhtimise kohta kooskõlas käesoleva jao 3. jaotisega.

(2) Kahjumäärade hindamine ei tohi põhineda üksnes tagatise prognoositaval turuhinnal, vaid peab võtma arvesse ka võimalikke takistusi tagatise üle kontrolli saavutamisel ja selle realiseerimisel.

(3) Kahjumäärade hindamisel peab krediidiasutus arvesse võtma sõltuvust võlgniku ja tagatise või tagatise andja vahel. Juhul kui sõltuvus on oluline, tuleb kahjumäärasid hinnata konservatiivsemalt.

(4) Riskipositsiooni ja tagatise valuutade erinevuse korral tuleb kahjumäärasid hinnata konservatiivsemalt.

(5) Juhul kui krediidiasutus on võtnud tagatist arvesse vastaspoole riski riskipositsiooni väärtuse hindamisel vastavalt käesoleva jao 6. jaotisele, ei tohi tagatist enam arvestada kahjumäära hindamisel.

§ 95. Ümberhindamistegurite sisehinnangute nõuded

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Krediidiasutus hindab ümberhindamistegureid tehingupõhiselt reitinguklasside või kogumite lõikes vaatlusperioodi kõikide realiseerunud makseviivituse juhtude ümberhindamistegurite baasil. Ümberhindamisteguri sisehinnang on makseviivituse juhtude arvuga kaalutud keskmine ümberhindamistegur.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Krediidiasutus võib ümberhindamistegurite hindamisel võtta varasemate perioodide alusandmeid arvesse väiksema kaaluga juhul, kui ta suudab tõendada, et hilisemate andmete kasutamisel saadakse usaldusväärsem tulemus.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Krediidiasutus peab kasutama ümberhindamistegurite hinnanguid, mis võtavad arvesse majanduslanguse mõju ja on vajadusel konservatiivsemad kui ümberhindamistegurite pikaajaline keskmine näitaja.

Juhul kui reitingusüsteemi ümberhindamistegurid on eeldatavalt ajas muutumatud, peab krediidiasutus ümberhindamistegureid korrigeerima nii, et majanduslanguse mõju ei suurendaks oluliselt kapitalinõuet.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Ümberhindamistegurite sisehinnangud peavad arvesse võtma nõude võimalikku suurenemist kasutamata limiidi arvel enne või pärast makseviivituse tekkimist.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Juhul kui krediidiasutus ei arvesta kasutamata krediidilimiiti kahjumäära hindamisel, võetakse need arvesse ümberhindamistegurite hindamisel.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(6) Ümberhindamisteguri sisehinnang peab olema konservatiivsem juhul, kui on põhjust eeldada, et eksisteerib tugev positiivne korrelatsioon makseviivituse tõenäosuse ja ümberhindamisteguri suuruse vahel.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(7) Ümberhindamistegurite hindamisel peab krediidiasutus võtma arvesse eeskirju ja protseduureegleid, mida ta kasutab klientide kontode jälgimisel ja maksete teostamisel, samuti oma suutlikkust ja tahet hoida ära edaspidist võlgnevuse suurendamist olukordades, mis on lähedased makseviivituse tekkimisele.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(8) Ümberhindamistegurite sisehinnangute kasutamiseks peavad krediidiasutusel olema kehtestatud piisavad korraldused ja protseduureeglid selleks, et jälgida igapäevaselt tehingute mahtu, krediidiliinide kasutatud osa ja kasutamata limiitide suhet ning nende muutusi võlgnike ja tehingute reitinguklasside lõikes.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(9) Juhul kui krediidiasutus kasutab oma sisemistel eesmärkidel ja riskiga kaalutud varade arvutamiseks erinevaid ümberhindamistegureid, peavad erinevuste põhjused olema dokumenteeritud ja Finantsinspeksioonile tõendatud.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(10) Keskvalitsuste, keskpankade, krediidiasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute riskipositsioonide klassi kuuluvate riskipositsioonide puhul peab ümberhindamistegurite sisehinnangute alusena kasutatavate alusandmete vaatlusperioodi pikkus sisehinnangute kasutuselevõtul olema vähemalt viis aastat. Vaatlusperioodi pikendatakse igal aastal ühe aasta võrra kuni vähemalt seitsme aastani. Juhul kui vaatlusperiood on pikem ja andmed on asjakohased, kasutatakse pikema perioodi vaatlusandmeid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(11) Jaenõuete puhul peab ümberhindamistegurite sisehinnangute alusena kasutatavate alusandmete vaatlusperioodi pikkus olema vähemalt viis aastat. Sisereitingute meetodi kasutuselevõtul võib Finantsinspeksiooni eelneval kirjalikul loal lähtuda kaheaastasest vaatlusperioodist, pikendades seda igal aastal ühe aasta võrra kuni vähemalt viie aastani.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 96. Garantiide käsitlemine

(1) Juhul kui krediidiasutus, kes kasutab krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodit ning käsitleb keskvalitsuste ja keskpankade riskipositsioonide klassi kuuluvaid nõudeid vastavalt käesoleva jao 1. jaotisele, kohaldatakse keskvalitsuste ja keskpankade poolt antud garantiidele käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõudeid.

(2) Jaenõuete riskipositsioonide klassidesse või kogumitesse jagamisel ja makseviivituse tõenäosuse hindamisel võetakse olemasolev garantii arvesse ainult juhul, kui see vastab §-des 97-100 sätestatud nõuetele.

§ 97. Nõuded garantii pakkujatele

(1) Krediidiasutus peab selgelt määratlema kriteeriumid, mis kehtivad garantii pakkujatele, kelle poolt antud garantiid võetakse arvesse riskiga kaalutud varade arvutamisel.

(2) Garantii pakkuja reitingu määramisel kohaldatakse võlgnikule reitingu määramisega samaväärseid nõudeid.

§ 98. Nõuded garantiidele

(1) Garantii peab olema vormistatud kirjaliku lepinguga ja vastama järgmistele tingimustele:

- 1) garantii pakkujal ei ole õigust garantiid ühepoolselt tühistada;
- 2) garantii on jõus, kuni garanteeritav nõue on täielikult laekunud;
- 3) garantii on õiguslikult täitmisele pööratav jurisdiktsioonis, kus asuvad garantii pakkuja garantii täitmiseks vajalikud varad.

(2) Garantiid, mille pakkuja võib teatud tingimustel kohustuse täitmisest loobuda, võib riskiga kaalutud vara arvutamisel arvesse võtta Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal. Krediidiasutus peab tõendama, et sellest tingitud krediidiriski kaitse võimalikku vähenemist on piisavalt arvesse võetud.

§ 99. Garantiist tuleneva korrigeerimise kriteeriumid

Krediidiasutus peab selgelt määratlema kriteeriumid riskipositsioonide klasside, kogumite või kahjumäära hinnangute korrigeerimiseks ning jaenõuete ja ostetud nõuete klassidesse või kogumitesse jagamise korra, et kajastada garantiide mõju riskiga kalutud vara arvutamisel. Nimetatud kriteeriumid peavad vastama krediidiasutuste seaduse §-des 86¹⁵-86¹⁹ sätestatud nõuetele ning peavad arvestama garantii pakkuja võimet ja tahet täita garantiist tulenevaid kohustusi, kohustuste täitmise ajastust, garantii pakkuja ja võlgniku makseviivituse omavahelist korrelatsiooni ning peale garantii realiseerumist võlgniku kanda jääva kohustuse suurust.

§ 100. Krediididerivatiivide käsitlemine

(1) Krediididerivatiividele, mille alusvaraks on võlainstrument, millelt riskiga kaalutud vara arvutamisel krediididerivatiivi mõju arvesse võetakse, kohaldatakse käesolevas jaos garantiidele sätestatud nõudeid. Juhul kui krediididerivatiivi alusvaraks olev võlainstrument erineb võlainstrumendist, mille krediidiriski soovib krediidiasutus krediidituletisväärtpäberi abil maandada, kohaldatakse käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõudeid.

(2) Jaenõuete ja ostetud nõuete reitinguklassidesse või kogumitesse jagamisel kohaldatakse krediididerivatiividest tulenevale kaitsele käesoleva paragrahvi lõiget 1.

(3) Krediididerivatiividest tulenevate korrigeerimise kriteeriumid peavad arvestama krediididerivatiividest tulenevate väljamaksete struktuuri ja ajastust ning krediididerivatiividest tulenevaid täiendavaid riske.

§ 101. Ostetud nõuetele esitatavad nõuded

(1) Ostetud nõuete puhul peab olema tagatud, et krediidiasutusel on tegelik omandiõigus kõikidele ostetud nõuetest tulenevatele laekumistele. Juhul kui maksed laekuvad otse nõuete müüjale või maksete vahendajale, kes haldab igapäevaselt ostetud nõuete kogumit, peab krediidiasutus regulaarselt kontrollima maksete laekumise õigeaegsust ja täielikkust.

(2) Krediidiasutus peab välja töötama protseduurireeglid, et tagada omandiõigus nõuetele ja laekumistele pankrotiprotsessi või mõne muu krediidiasutuse õiguste realiseerimist takistava juriidilise vaidluse käigus.

§ 102. Ostetud nõuete jälgimine ja kontroll

(1) Krediidiasutus peab regulaarselt hindama ostetud nõuete kvaliteedi ja nõuete müüja või maksete vahendaja finantsseisundi korrelatsiooni ning kehtestama sisereeglid ja protseduurid, mis kirjeldavad võimalikke tegevusi sellest tingitud ootamatute olukordade vältimiseks, sealhulgas määrama kõikidele nõuete müüjatele või maksete vahendajatele reitingud.

(2) Krediidiasutusel peavad kehtima korrad ja protseduurireeglid nõuete müüjate ja maksete vahendajate usaldusväärsuse hindamiseks. Krediidiasutus peab regulaarselt kontrollima müüja ja maksete vahendaja tegevust eesmärgiga hinnata nende krediidieeskirjade kvaliteeti ja täitmist, esitatud aruannete õigsust ja avastada võimalikke pettusi. Kontrolli tulemused peavad olema vormistatud kirjalikult.

(3) Krediidiasutus peab hindama ostetud nõuete kogumite krediidiriski tunnuseid, sealhulgas ülelaekumisi, müüja maksehäirete ajalugu, ebatõenäoliselt laekuvate nõuete osatähtsust ja nende katteks tehtud allahindlusi, nõuete maksetingimusi ja võimalikke vastunõudeid.

(4) Krediidiasutus peab kehtestama sisereeglid ja protseduurid ühe võlgniku suhtes riskide kontsentreerumise jälgimiseks nii kogumite lõikes kui ka ostetud nõuete hulgas tervikuna.

(5) Krediidiasutus peab ostetud nõuete vastavuse tagamiseks käesolevas jaos sätestatud miinimumnõuetele tagama õigeaegse ja piisava informatsiooni saamise maksete vahendajalt nõuete aegumise ja lahjendusrisi realiseerumise kohta.

(6) Krediidiasutusel peab olema korraldus ja protseduurireeglid müüja finantsseisundi või ostetud nõuete kvaliteedi halvenemise kindlakstegemiseks varases staadiumis ning ennetavate meetmete kasutuselevõtuks.

Elkõige peab nimetatud korraldus looma tingimused lepingutingimuste rikkumiste tuvastamiseks ja probleemsete osetud nõuetega tegelemiseks.

§ 103. Osetud nõuete tagatise, krediidi ja laekumiste kontroll

(1) Krediidiasutusel peavad olema kehtestatud korrad ja protseduurireedlid, mis reguleerivad osetud nõuete, krediidi andmise ja laekumiste kontrollimist. Nimetatud korrad ja protseduurireedlid peavad sisaldama nõuete ostu tingimusi, muuhulgas ettemaksete määrasid, aksepteeritavaid tagatise, vajalike dokumentide loetelu, nõuete kontsentratsiooni piirmäärasid ja sularahaliste laekumiste käsitlemist ning arvestama kõiki asjassepuutuvaid olulisi tegureid, sealhulgas müüja ja maksete vahendaja finantsseisundit, riskide kontsentreerumist, osetud nõuete kvaliteedi ja müüja kliendibaasi trende. Sisemine korraldus peab tagama, et raha makstakse välja ainult tagatise ja nõuetekohase dokumentatsiooni olemasolul.

(2) Krediidiasutusel peab olema tõhus sisemine kontroll osetud nõuete jälgimist ja kontrolli käsitlevate kordade ja protseduurireedlite täitmise üle, mis hõlmab muuhulgas nõuete ostu puudutavate kõikide oluliste protseduuride hindamist, funktsioonide lahususe kontrolli nõuete müüja või maksete vahendaja hindamise ja võlgniku hindamise vahel ning müüja ja maksete vahendaja hindamise ning nende tegevuse kontrolli vahel. Kontrolli käigus tuleb pöörata erilist tähelepanu personali piisavusele, erialasele ettevalmistusele, kogemustele ja tehinguid toetavatele infotehnoloogilistele süsteemidele.

7. alljaotis

Omakapitali investeringutelt riskiga kaalutud vara arvutamise sisemudel

§ 104. Omakapitali investeringute potentsiaalse kahju hindamise nõuded

(1) Potentsiaalse kahju hindamine peab adekvaatselt võtma arvesse krediidiasutuse omakapitali investeringute pikaajalise riskiprofiili seisukohalt oluliste negatiivsete turumuutuste mõju.

(2) Tulude tõenäosusjaotust kirjeldavad andmed peavad hõlmama pikimat võimalikku vaatlusperioodi, mille kohta andmed on kättesaadavad ja kajastama asjakohaselt vastava omakapitali investeringu riskiprofiili.

(3) Andmed peavad olema piisavad konservatiivse, statistiliselt usaldusväärse ja adekvaatse kahjuhinnangu saamiseks, mis ei põhine vaid subjektiivsetel hinnangutel.

(4) Krediidiasutus peab tõendama, et kasutatav stressistsenaarium annab konservatiivse hinnangu asjakohase pikaajalise turutsükli või majandustsükli jooksul ilmneva võivate potentsiaalsete kahjude kohta.

(5) Krediidiasutus peab piisavalt realistliku ja konservatiivse mudeli väljundi tagamiseks kombineerima olemasolevate andmete empiirilise analüüsi ja muudel teguritel mudelisse sisseviidavad korrektureid.

(6) Kvartaalseid kahjusid prognoosiva mudeli loomisel võib kasutada kvartaalseid andmeid või arvutada lühema perioodi andmed ümber kvartaalsete andmete ekvivalentideks, kasutades asjakohaseid sobivaid dokumenteeritud meetodeid, mis põhinevad empiirilistel andmetel. Vastavat lähenemist kasutatakse konservatiivselt ja järjepidevalt.

(7) Juhul kui asjakohast informatsiooni ei ole piisavalt, peab krediidiasutus suurendama võimalike kahjude prognooside konservatiivsuse astet.

§ 105. Nõuded omakapitali investeringute riskiga kaalutud vara arvutamisel kasutatavatele sisemudelitele

(1) Omakapitali investeringutelt riskiga kaalutud vara arvutamisel kasutatav sisemudel peab hõlmama kõiki omakapitali investeringute tulususega seotud riske, sealhulgas positsioonide üldist ja spetsiifilist tururiski. Sisemudel peab adekvaatselt kajastama varasemaid hinnakõikumisi, potentsiaalset riskide kontsentreerumist ja olema usaldusväärne ka äärmuslike negatiivsete turutingimuste korral. Hinnangute alusandmetena kasutatavad andmed peavad olema sarnased või vähemalt võrreldavad krediidiasutuse olemasolevate omakapitali investeringutega.

(2) Sisemudel peab sobima krediidiasutuse omakapitali investeringute portfelli riskiprofiili ja kompleksusega. Kui krediidiasutusel on olulisi omakapitali investeringuid, mille väärtuse muutumine on märgatavalt mittelineaarse iseloomuga, peavad sisemudelid muuhulgas hõlmama selliste investeringutega seotud riske.

(3) Üksikute positsioonide liigitamine turuindeksite ja riskifaktorite lõikes peab olema usaldusväärne, arusaadav ja asjakohane.

(4) Krediidiasutus peab empiirilise analüüsiga osutama riskitegurite sobivust, sealhulgas nende võimet hõlmata nii üldist kui ka spetsiifilist tururiski.

(5) Omakapitali investeeringute tulususe volatiilsuse prognoosid peavad kaasama kättesaadavaid asjakohaseid arvandmeid, informatsiooni ja meetodeid. Kasutada võib sõltumatu poole poolt ülevaadatud sisemisi andmeid, välisandmeid või koondatud andmeid.

(6) Krediidiasutus peab rakendama konservatiivset ja põhjalikku stressitestimist.

106. Riskijuhtimine ja kontroll

(1) Krediidiasutus peab kehtestama korrad, protseduurireeglid ja kontrollimehhanismid sisemudelite kasutamise usaldusvääruse tagamiseks. Vastavad korrad, protseduurireeglid ja kontrollimehhanismid peavad hõlmama vähemalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2-6 loetletud reegleid ja tegevusi.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Sisemudel peab olema täielikult integreeritud krediidiasutuse riskijuhtimise süsteemi ja pangaportfelli omakapitali investeeringute juhtimisse. Sisemudeli täieliku integreerituse kriteeriumideks on tema kasutamine pangaportfelli omakapitali investeeringute ja nende riskide hindamisel, majandusliku kapitali vajaduse hindamisel ning kapitali adekvaatsuse ja investeeringute juhtimise protsessi hindamisel.

(3) Krediidiasutuse juhtimis- ja kontrollisüsteemid peavad tagama sisemudelite ja nende alusandmete regulaarse ja sõltumatu ülevaate. Muuhulgas peab selliste ülevaatuste käigus hindama mudeli alusandmete ja tulemuste täpsust, täielikkust ja asjakohasust, tegevusi mudeli puudustest tingitud vigade tuvastamiseks ja vähendamiseks ning mudeli seniteadmata puuduste väljaselgitamiseks. Ülevaate peab teostama krediidiasutuse sisene sõltumatu üksus või samaväärne krediidiasutuse väline sõltumatu osapool.

(4) Krediidiasutusel peavad olema asjakohased korrad ja protseduurireeglid omakapitali investeeringute limiitide ja riskipositsioonide jälgimiseks.

(5) Mudeli väljatöötamise ja rakendamise eest vastutav üksus peab olema oma tegevuses sõltumatu omakapitali investeeringute tegemise ja juhtimise eest vastutavast üksusest.

(6) Mudelite väljatöötamise ja rakendamise mistahes osa eest vastutavad isikud peavad olema piisava erialase ettevalmistusega. Krediidiasutuse juhtkond peab tagama sisemudelite funktsioneerimiseks piisavate teadmiste ja kompetentsiga personali olemasolu.

107. Mudelite valideerimine ja dokumentatsioon

(1) Krediidiasutusel peab olema usaldusväärne korraldus modelleerimisprotsessi, mudelite täpsuse ja järjekindluse valideerimiseks. Mudelite valideerimisprotsessi olulised etapid peavad olema dokumenteeritud.

(2) Krediidiasutus peab kasutama sisemist valideerimisprotsessi sisemudelite rakendamise tulemuste järjekindlaks ja objektiivseks hindamiseks.

(3) Kvantitatiivseks valideerimiseks kasutatavad meetodid ja andmebaasid peavad olema ajas järjepidevad. Muudatused hinnangutes, valideerimismeetodites ja andmebaasides peavad olema dokumenteeritud.

(4) Krediidiasutus peab regulaarselt võrdlema omakapitali investeeringute tegelikku tulusust kasumite ja kahjumite baasil mudelite poolt prognoositudetega. Võrdlustes kasutatakse võimalikult pikka perioodi katvaid varasemaid andmeid. Kasutatud andmed ja meetodid dokumenteeritakse, kusjuures analüüse ja dokumente ajakohastatakse vähemalt kord aastas.

(5) Krediidiasutus peab mudelite valideerimisel kasutama ka muid kvantitatiivseid valideerimismeetodeid ja asjakohaseid välisandmeid. Analüüsiks kasutatavad välisandmed peavad olema krediidiasutuse omakapitali investeeringute portfelli suhtes esinduslikud, neid peab korrapäraselt uuendama ning need peavad katma asjakohase vaatlusperioodi. Krediidiasutuse sisemised hinnangud sisemudelite täpsuse kohta peavad põhinema võimalikult pikal vaatlusperioodil.

(6) Krediidiasutus peab kehtestama sise-eeskirjad juhuks, kui omakapitali investeeringute tegeliku tulususe võrdlus sisemudelite abil tehtud prognoosidega seab kahtluse alla sisemudelite usaldusvääruse. Need sise-eeskirjad peavad võtma arvesse majandustsüklitest ja muudest sarnastest teguritest tingitud muutusi omakapitali investeeringute tulususes. Kõik sisemudelites tehtud parandused peavad olema kooskõlas nimetatud sise-eeskirjadega ja dokumenteeritud.

(7) Sisemudeli ülesehitus ja modelleerimise protsess peavad olema dokumenteeritud. Muuhulgas peavad olema dokumenteeritud modelleerimises, mudeli kasutamisel, mudeli valideerimises ja ülevaatamises osalevate isikute ülesanded.

3. jaotis

Krediidiriski maandamine

1. alljaotis

Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse võetavad otsese krediidiriski kaitse tehingud

§ 108. Otsese krediidiriski kaitse tehingute arvesse võtmise üldsätted

(1) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse võtmiseks peab otsese krediidiriski kaitse tehing vastama krediidasutuste seaduse §-s 86³⁰ ja käeolevas alljaotises sätestatud tingimustele.

(2) Otsese krediidiriski kaitse tehingu objektiks oleva vara väärtus ja võlgniku krediidikvaliteet ei tohi olla tugeva positiivse korrelatsiooniga.

(3) Käesoleva jao 1. jaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodi puhul võib riskiga kaalutud vara arvutamisel arvesse võtta käesoleva määruse §-des 109-112 nimetatud otsese krediidiriski kaitse tehinguid.

(4) Käesoleva jao 2. jaotises sätestatud krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul võib riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel arvesse võtta §-des 109-119 nimetatud otsese krediidiriski kaitse tehinguid.

109. Bilansiline tasaarvestus

(1) Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel võib tasaarvestada krediidasutuse ja tema võlgniku vastastikkusi rahalisi nõudeid, mis tulenevad krediidasutuse poolt võlgnikule antud laenust ja võlgniku poolt krediidasutusse paigutatud hoiusest tingimusest, et tasaarvestamise võimalus on fikseeritud krediidasutuse ja võlgniku vahelises lepingus.

(2) Arvessevõetavad bilansilise tasaarvestuse lepingud peavad olema õiguslikult siduvad ja vastavas jurisdiktsioonis kohaldatavate õigusaktide kohaselt täidetavad, kaasa arvatud tehingu teise poole maksejõuetuse või pankroti korral.

(3) Bilansilise tasaarvestuse arvessevõtmiseks peab krediidasutus:

- 1) olema igal ajahetkel võimeline eristama tasaarvestuse objektiks olevaid varasid ja kohustusi;
- 2) jälgima ja kontrollima krediidiriski kaitse katkemisega seotud riske;
- 3) jälgima ja kontrollima vastavaid riskipositsioone tasaarvestatud kujul.

(4) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel käsitletakse võlgniku tasaarvestatavat nõuet rahalise tagatisena.

110. Repo, väärtpaberite laenuks võtmise ja andmise ning muude kapitalituru tehingute tasaarvestuse raamlepingud

(1) Repo, väärtpaberite laenuks andmise ning muude kapitalituru tehingute tagatise või väärtpaberite laenuks võtmise tehingute käigus laenatud väärtpabereid käsitletakse finantstagatistena ja need võetakse arvesse juhul, kui krediidasutus kasutab riskiga kaalutud varade või oodatava kahju arvutamisel §-s 137 sätestatud finantstagatiste hindamise üldmeetodit.

(2) Muud kapitalituru tehingud on tehingud, mille tingimused sätestavad tagatise regulaarse ümberhindamise nõude ja krediidasutuse õiguse nõuda vajaduse korral tagatise suurendamist.

(3) Repo, väärtpaberite laenuks võtmise ja andmise ning muude kapitalituru tehingute raamlepingute arvessevõtmiseks peavad need vastama järgmistele tingimustele:

- 1) leping peab olema õiguslikult siduv ja vastavas jurisdiktsioonis kohaldatavate õigusaktide kohaselt täidetav, kaasa arvatud tehingu teise poole maksejõuetuse või pankroti korral;
- 2) leping peab andma maksejõulisele tehingupoolele õiguse tehingu teise poole makseviivituse, sealhulgas maksevõimetuse või pankroti korral, ennetähtaegselt lõpetada kõik tehingud ja arveldada nendest tulenevad nõuded ja kohustused;
- 3) leping peab võimaldama raamlepinguga kaetud tehingute arveldused sellistena, et üks pool võlgneb teisele netosumma.

(4) Repo, väärtpaberite laenuks andmise ning muude kapitalituru tehingute tagatised või väärtpaberite laenuks võtmise tehingute käigus laenatud väärtpaberid peavad otsese krediidiriski kaitsena käsitlemiseks kuuluma §-des 111 ja 112 loetletud tagatiste hulka ja vastama §-des 113 sätestatud tingimustele.

§ 111. Finantstagatised

(1) Krediidasutus võib riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse võtta järgmisi finantstagatise:

- 1) laenu andvas krediidasutuses hoiustatud raha või raha ekvivalendid;
- 2) keskvalitsuste, keskpankade või käesoleva määruse 2. jaotise alusel keskvalitsusega sarnaselt käsitletavate regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste ning riigiasutuste poolt hallatavate asutuste poolt emiteeritud võlainstrumentid, millele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting või krediidasutuste seaduse § 86⁵ lõikes 5 sätestatud nõuetele vastava ekspordikrediidi agentuuri poolt omistatud riskikategooria on käesoleva

jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks neljandale või kõrgemale krediitkvaliteedi astmele;

3) käesoleva määruse § 29 lõikes 2 nimetatud multilateraalsete arengupankade poolt emiteeritud võlainstrumentid;

4) käesoleva määruse § 30 lõikes 2 nimetatud rahvusvaheliste organisatsioonide poolt emiteeritud võlainstrumentid;

5) krediitdiasutuste, investeerimisühingute, käesoleva lõike punktis 1 nimetatata regionaal- ja kohalike omavalitsuste ning riigi poolt hallatavate asutuste poolt emiteeritud võlainstrumentid, millele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks kolmandale või kõrgemale krediitkvaliteedi astmele;

6) muude juriidiliste isikute poolt emiteeritud võlainstrumentid, millele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks kolmandale või kõrgemale krediitkvaliteedi astmele;

7) lühiajalised võlainstrumentid, millele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud spetsiaalne lühiajalise kohustuse välisreiting on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks lühiajaliste riskipositsioonide kolmandale või kõrgemale krediitkvaliteedi astmele;

8) tunnustatud börside põhinimekirja kuuluvad aktsiad ja konverteeritavad võlakirjad;

9) kuld.

(2) Krediitdiasutuste ja investeerimisühingute poolt emiteeritud võlainstrumentid, millel puudub tunnustatud reitinguagentuuri välisreiting, võetakse riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arutamisel arvesse järgmistel tingimustel:

1) antud võlainstrumentid on noteeritud tunnustatud börsil;

2) võlainstrumentid kuuluvad esimesse nõudeõiguse järku;

3) kõik sama emitendi samasse nõudeõiguse järku kuuluvad tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreitingut omavad võlainstrumentid vastavad käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotise kohaselt kolmandale või kõrgemale krediitkvaliteedi astmele;

4) krediitdiasutusel puudub informatsioon, mis viitaks sellele, et nimetatud võlainstrumentide krediitkvaliteet on halvem käesoleva lõike punktis 3 sätestatud;

5) krediitdiasutus suudab Finantsinspeksioonile tõendada, et need võlainstrumentid on piisavalt likviidsed.

(3) Investeerimisfondide aktsiad ja osakud võetakse arvesse juhul, kui need vastavad järgmistele tingimustele:

1) investeerimisfondi aktsiate või osakute puhaväärtus arvutatakse ja avalikustatakse igapäevaselt;

2) investeerimisfondil on lubatud investeerida ainult käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud instrumentidesse, kusjuures tuletisväärtipaberite kasutamise võimalust riskide maandamise eesmärgil ei loeta käesoleva tingimusega vastuolus olevaks.

(4) Juhul kui võlainstrumentile on kahe tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud erinevad välisreitingud, lähtutakse madalamast välisreitingust. Juhul kui välisreitinguid on enam kui kaks, kasutatakse kahte kõrgemat välisreitingut. Juhul kui need on erinevad, kasutatakse nendest kahest madalaimat.

(5) Otsese krediidiriski kaitsena ei võeta arvesse võlgniku enda või temaga seotud isiku poolt emiteeritud väärtipabereid, välja arvatud juhul, kui tegu on repotehingu tagatiseks antud pandikirjadega § 36 tähenduses ning need vastavad § 113 lõikes 1 sätestatud tingimusele.

§ 112. Täiendavad finantstagatise hindamise üldmeetodi puhul

Krediitdiasutus, kes kasutab §-s 137 sätestatud finantstagatiste hindamise üldmeetodit, võib lisaks §-s 111 nimetatutele arvesse võtta järgmisi finantstagatise:

1) põhinimekirja mittekuuluvad aktsiad ja konverteeritavad võlakirjad, millega kaubeldakse tunnustatud börsidel;

2) investeerimisfondide aktsiad ja osakud tingimusel, et nende puhaväärtus arvutatakse ja avalikustatakse igapäevaselt ning antud investeerimisfondidel on lubatud investeerida ainult §-s 111 ning käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatud instrumentidesse, kusjuures tuletisväärtipaberite kasutamise võimalust riskide maandamise eesmärgil ei loeta käesoleva tingimusega vastuolus olevaks.

§ 113. Finantstagatise arvesse võtmise tingimused

(1) Finantstagatise võib riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arutamisel võtta arvesse ainult tingimusel, et nende väärtus ei sõltu oluliselt võlgniku krediitkvaliteedist.

(2) Arvessevõetavate finantstagatiste õiguskindluse tagamiseks peab krediitdiasutus:

1) täitma kõiki lepingulisi ja õigusaktidest tulenevaid finantstagatise puudutavaid nõudeid ning rakendama vajalikke meetmeid selleks, et tagada lepingu kehtivus vastavalt finantstagatistele kohaldatavale õigusele;

2) koostama regulaarselt õiguslikke ülevaateid finantstagatiste seadmise lepingute täidetavuse kohta asjaomastes jurisdiktsioonides.

(3) Finantstagatise arvesse võtmiseks peab krediitdiasutus täitma järgmisi nõudeid:

1) tagama finantstagatise käsitlevate kokkulepete, mis sisaldavad muuhulgas selget ja adekvaatset finantstagatise realiseerimise korda, korrektse vormistamise;

- 2) rakendama adekvaatset korraldust ja protseduurireegleid finantstagatise kaasamisest tulenevate riskide, sealhulgas krediidiriski kaitse vähenemise või katkemise riski, väärtuse hindamise riski, varade kontsentreerumise riski ja muude riskide, hindamiseks ja kontrollimiseks;
- 3) kehtestama kirjalikult krediidiriski maandamisel aktsepteeritavate finantstagatiste loetelu ja mahud ning vastavad protseduurireeglid;
- 4) hindama finantstagatise turuväärtust mitte harvem kui iga kuue kuu järel või sagedamini juhul, kui on põhjust arvata, et finantstagatise turuväärtus on oluliselt langenud;
- 5) juhul kui finantstagatis on kolmandate isikute valduses, rakendama võimalikke meetmeid, et tagada finantstagatise lahusus valdaja muust varast.

(4) Käesoleva määruse §-s 135 sätestatud finantstagatiste mõju arvutamisel lihtmeetodi alusel võib arvesse võtta ainult selliseid finantstagatise, mille järelejäänud tähtaeg on vähemalt võrdne tagatava riskipositsiooni järelejäänud tähtajaga.

§ 114. Hüpotek

(1) Krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul võib riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse võtta:

- 1) hüpoteeke kinnisvarale;
- 2) Soome elamuühingu seaduse kohaselt tegutsevate elamuühingute osasid.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hüpoteeke või sellega sarnaseid kinnisasja koormatise võib arvesse võtta juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) hüpoteegiga koormatud kinnisvara väärtus ei sõltu oluliselt võlgniku krediidiriskist, välja arvatud majanduskeskkonna teguritest tingitud mõju;
- 2) laenu tagasimaksmise peamiseks allikaks ei ole hüpoteegiga koormatud kinnisasja poolt genereeritavad rahavood ja võlgniku krediidirisk ei sõltu oluliselt hüpoteegiga koormatud kinnisasja seisundist.

(3) Kui lepinguriigi pädev asutus rakendab käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimuste täitmisel Euroopa Ühenduse õigusaktidega lubatud erandid, võib antud jurisdiktsioonis asuvaid hüpoteeke või nendega sarnaseid kinnisvara koormatise arvesse võtta juhul, kui need vastavad antud lepinguriigis kehtestatud tingimustele.

(4) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvessevõtmiseks peab hüpoteek vastama järgmistele tingimustele:

- 1) hüpoteek peab olema õigeaegselt ning nõuetekohaselt registreeritud ning seaduslikult jõustatav kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides;
- 2) hüpoteegi seadmise kokkulepe peab sisaldama koormavat õigust ning võimaldama krediidiasutusel hüpoteegist tulenev krediidiriski kaitse mõistliku aja jooksul realiseerida õigusaktides ette nähtud menetluse korras.

(5) Krediidiasutus peab hüpoteegi arvessevõtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel:

- 1) kehtestama krediidiriski maandamisel aktsepteeritavate kinnisvaratagatiste loetelu ja nende tagatise laenude andmise põhimõtted;
- 2) hindama hüpoteegi esemeks oleva kommerts-kinnisvara väärtust vähemalt üks kord aastas ja eluasemekinnisvara väärtust vähemalt üks kord kolme aasta jooksul või sagedamini juhul, kui kinnisvaraturul on toimunud olulised muutused;
- 3) hüpoteegi esemeks oleva kinnisvara, mille puhul viitab olemasolev informatsioon olulisele väärtuse langusele üldiste turuhindade suhtes, ning laenude puhul, mille suurus ületab 3 miljonit eurot või 5 protsenti krediidiasutuse omavahenditest, peab hinnangu üle vaatama sõltumatu isik, kes omab kinnisvara hindamiseks vajalikku kvalifikatsiooni ja piisavat kogemust ning on sõltumatu laenude väljastamisest;
- 4) rakendama vajalikke meetmeid, et tagada hüpoteegi esemeks oleva kinnisvara nõuetekohane kindlustamine.

§ 115. Kinnisvara kapitalirendi tehingud

(1) Kinnisvara kapitalirendi tehingutest tulenevaid riskipositsioone käsitletakse sarnaselt kinnisvaraga tagatud laenudest tulenevate riskipositsioonidega.

(2) Tagatise arvessevõtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peavad kapitalirendi puhul olema täidetud järgmised tingimused:

- 1) kapitalirendi lepingu ese vastab § 114 lõigetes 1- 3 sätestatud nõuetele ning rendileandja omab ülevaadet kapitalirendi lepingu esemeks oleva vara asukoha, selle kasutamise ja plaanitava kasutamise lõpetamise üle;
- 2) kehtivate õigusaktide kohaselt on vara omandiõigus rendileandjal ja tal on seadusega tagatud õigus oma omandiõigust igal ajahetkel realiseerida.

(3) Nõude amortiseerimata osa ja tagatiseks oleva kinnisvara turuväärtuse vahe ei tohi olla kapitalirendile antud tagatiseks oleva kinnisvara krediidiriski vähendamise mõju ülehindamise tõttu liiga suur.

§ 116. Tagatiseks antud nõuded

(1) Krediidiriski sisereitingute põhimeetodi kasutamisel võib krediidiasutusele tagatiseks antud nõudeid võtta riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse juhul, kui need tulenevad igapäevastest äritehingutest või muudest tehingutest, mille lepinguline tähtaeg on üks aasta ja vähem. Arvesse ei võeta nõudeid võlgnikuga seotud osapoolte vastu ning väärtpaberistamise või krediididerivatiividega seotud nõudeid.

(2) Tagatiseks antud nõuete arvessevõtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- 1) nõuete tagatiseks andmise protseduur on juriidiliselt kindel, usaldusväärne ja tõhus ning tagab krediidiasutusele täieliku õiguse nõuetest tulenevatele laekumistele;
- 2) tagatiseks antud nõuete suhtes asjaomases jurisdiktsioonis kehtivad õigusaktid peavad võimaldama tagatiseks antud nõuete rahuldamis eelisjärjekorras;
- 3) nõuete tagatiseks andmise kokkulepped on nõuetekohaselt vormistatud, määravad muuhulgas kindlaks tagatise realiseerimise korra ning tagavad krediidiasutusele seadusliku õiguse võõrandada või loovutada tagatiseks antud nõuded kolmandale isikule ilma võlgniku nõusolekuta;
- 4) tagatiseks antud nõuete väärtus ületab riskipositsiooni väärtust vähemalt ulatuses, mis katab nõuete sissenõudmisega seotud kulud, võlgniku poolt tagatiseks antud nõuete kogumi sisese kontsentratsiooniriski ja üldise tagatiseks antud nõuetest tuleneva kontsentratsiooniriski;
- 5) võlgniku poolt tagatiseks antud nõuded on hajutatud ning võlgnikust võimalikult vähe sõltuvad. Tugeva positiivse korrelatsiooni korral peab täiendav risk olema maandatud tagatiseks antud nõuete ja riskipositsioonide väärtuste suurema vahega.

(3) Tagatiseks antud nõuete arvessevõtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peab krediidiasutus:

- 1) analüüsima nõuete tagatiseks andmise kokkulepete jõustatavust asjaomastes jurisdiktsioonides;
- 2) kehtestama tagatiseks antud nõuete krediidiriski hindamiseks usaldusväärsed põhimõtted ja protseduurireeglid, mis näevad muuhulgas ette võlgniku majandussektori, tema äritegevuse ja äripartnerite analüüsi;
- 3) jälgima pidevalt tagatiseks antud nõuete vastavust riskide kontsentreerumise piirmääradele, laenulepingu tingimustele, väliskeskonnast tulenevatele piirangutele ja muudele juriidilistele nõuetele;
- 4) kehtestama tagatiseks antud nõuete sissenõudmise korra võlgniku makseraskuste korral, kaasa arvatud juhul, kui tavakorras on nõuete sissenõudmine võlgniku kohustus, ning tagama selleks vajalikud vahendid.

§ 117. Teistes krediidiasutustes hoiustatud raha ja raha ekvivalendid

Teistes krediidiasutustes hoiustatud raha ja raha ekvivalendid võetakse arvesse juhul, kui need vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) hoiustatud rahast ja raha ekvivalentidest tulenev võlgniku nõue teise krediidiasutuse vastu on tagatiseks antud või loovutatud laenu andvale krediidiasutusele;
- 2) teist krediidiasutust, kus tagatiseks olev raha või raha ekvivalendid on hoiustatud, on hoiuse tagatiseks andmisest või loovutamist teavitatud;
- 3) krediidiasutusel, kus raha või raha ekvivalendid on hoiustatud, on õigus teha tagatiseks antud hoiuse arvelt makseid ainult laenu andnud krediidiasutusele või tema nõusolekul kolmandatele osapooltele;
- 4) hoiustatud raha ja raha ekvivalentide tagatiseks andmise kokkulepe on tingimusteta ja tagasivõetamatu.

§ 118. Elukindlustuspoliisid

Elukindlustuspoliisid võetakse arvesse juhul, kui need vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) poliisi väljastanud kindlustusandja vastab § 121 lõike 2 punktides 8 ja 9 sätestatud nõuetele; [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 2) elukindlustuspoliis on tagatiseks antud või loovutatud laenu andvale krediidiasutusele;
- 3) poliisi väljastanud kindlustusandjat on teavitatud poliisi tagatiseks andmisest ning ta ei tohi teostada kindlustuslepingust tulenevaid makseid ilma laenu andnud krediidiasutuse nõusolekuta;
- 4) poliisi tagastusväärtus ei kuulu vähendamisele;
- 5) krediidiasutusel on võlgniku maksejõuetuse korral õigus poliisi tühistada ja tagastusväärtus sisse nõuda;
- 6) kindlustusandja teavitab krediidiasutust koheselt mistahes poliisiga seotud maksete tasumata jätmisest kindlustusvõtja poolt;
- 7) kindlustuskaitse on jõus vähemalt laenu tähtaja lõpuni või on tagatud, et kindlustuslepingust tulenev väljamakse on tagatisena kasutatav kuni laenu lõpptähtajani juhul, kui kindlustuslepingu tähtaeg on lühem kui laenu lõpptähtaeg;
- 8) tagatise seadmise kokkulepe on juriidiliselt kehtiv ja jõustatav kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides.

§ 119. Krediidiasutuste või investeerimisühingute emiteeritud tagasiostukohustusega väärtpaberid

Teiste krediidiasutuste või investeerimisühingute poolt emiteeritud väärtpabereid võib arvesse võtta juhul, kui emitent on kohustatud need nõudmisel tagasi ostma.

2. alljaotis

Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse võetavad kaudse krediidiriski kaitse tehingud ja krediididerivatiivid

§ 120. Kaudse krediidiriski kaitse tehingute ja krediididerivatiivide arvesse võtmise üldsätted

(1) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel võib arvesse võtta krediidasutuste seaduse §-s 86³² kaudse krediidiriski kaitse tehinguid ja krediididerivatiive, mis vastavad käesolevas alljaotises sätestatud nõuetele.

(2) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse võetavad kaudse krediidiriski tehingud ja krediididerivatiivid peavad vastama järgmistele tingimustele:

- 1) krediidiriski kaitse on otsene nõue krediidiriski kaitse pakkuja vastu, välja arvatud käesoleva määruse §-s 122 sätestatud juhul;
- 2) krediidiriski kaitse ulatus on selgelt määratud ega kuulu muutmisele;
- 3) krediidiriski kaitse kokkulepe ei sisalda sätteid, mis võimaldavad kaitse ühepoolset katkestamist, tähtaja lühendamist, maksumuse suurendamist kaitstava riskipositsiooni krediidikvaliteedi halvenemise tõttu või mis annavad kaitse pakkujale õiguse keelduda väljamaksetest võlgniku makseraskuste korral;
- 4) krediidiriski kaitse kokkulepped on juriidiliselt kehtivad ja jõustatavad kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides.

(3) Krediidasutus peab Finantsinspeksioonile tõendama, et tal on olemas üldise riskijuhtimisega kooskõlas olev korraldus kaudse krediidiriski kaitse tehingute ja krediididerivatiivide kasutamist tuleneva võimaliku riskide kontsentreerumise jälgimiseks ja juhtimiseks.

§ 121. Kaudse krediidiriski kaitse pakkujad

(1) Kaudse krediidiriski kaitse arvesse võtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peab krediidiriski kaitset pakkuval kolmas osapool olema piisavalt usaldusväärne.

(2) Kaudne krediidiriski kaitse võetakse riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse juhul, kui kolmandaks osapoolteks, kes kohustub rahuldama nõude võlgniku makseviivituse korral, on üks järgmistest isikutest:

- 1) keskvalitsus või keskpank;
- 2) regionaalvalitsus või kohalik omavalitsus;
- 3) multilateraalne arengupank;
- 4) käesoleva määruse § 30 lõikes 2 nimetatud rahvusvaheline organisatsioon;
- 5) käesoleva määruse § 28 lõikes 2 nimetatud riigiasutuste poolt hallatav asutus või kasumit mittetaotlev ühing;
- 6) krediidasutus või investeerimisühing;
- 7) muu finantseerimisasutus, kellele on andnud tegevusloa krediidasutustele tegevuslubade andmise ja järelevalve teostamise eest vastutav pädev asutus, ning kelle üle teostatakse järelevalvet ja kes täidab krediidasutustega samaväärseid usaldatavusnõudeid;
- 8) muu äriühing, sealhulgas krediidasutuse ema-, tütar- või sidusettevõtja, kellele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting on käesoleva jao 2. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks lühiajaliste riskipositsioonide kolmandale või kõrgemale krediitikvaliteedi astmele;
- 9) muu äriühing, sealhulgas krediidasutuse ema-, tütar- või sidusettevõtja, kellel puudub tunnustatud reitinguagentuuri välisreiting juhul, kui krediidasutus kasutab riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju arvutamisel krediidiriski sisereitingute põhimeetodit ning on omistanud äriühingule sisereitingu, mille puhul makseviivituse tõenäosus on võrdväärne teisele või kõrgemale krediitikvaliteedi astmele tunnustatud reitinguagentuuri välisreitingule omistatud makseviivituse tõenäosusega.

(3) Krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul peab kaudse krediidiriski kaitse arvessevõtmiseks riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel selle pakkujale olema omistatud sisereiting.

(4) Käesoleva määruse § 51 lõikes 1 sätestatud käsitluse puhul võib arvesse võtta krediidasutuste, investeerimisühingute, kindlustus- ja edasikindlustusandjate ning ekspordikrediidi agentuuride poolt pakutavat krediidiriski kaitset järgmistel tingimustel:

- 1) krediidiriski kaitse pakkujal on piisav krediidiriski kaitse pakkumise kogemus;
- 2) krediidiriski kaitse pakkuja täidab krediidasutuste seaduses ja käesolevas määruses sätestatuga võrdväärseid nõudeid või tal oli krediidiriski kaitse kokkuleppe sõlmimise hetkel tunnustatud reitinguagentuuri välisreiting, mis on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra alusel võrreldav kolmanda või kõrgema krediitikvaliteedi astmega;
- 3) krediidiriski kaitse pakkujale on antud sisereiting, mille makseviivituse tõenäosus on võrdne või madalam makseviivituse tõenäosusest, mis on omistatud tunnustatud reitinguagentuuri välisreitingule, mis käesoleva jao 2. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt vastaks kolmandale või kõrgemale krediitikvaliteedi astmele.

(5) Ekspordikrediidi agentuuride puhul ei võeta käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tingimustele vastavuse hindamisel arvesse ekspordikrediidi agentuurile antud keskvalitsuse garantiid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 122. Keskvalitsuste edasigarantiid

(1) Keskvalitsuste, keskpankade, § 27 lõigetes 3 ja 4 nimetatud regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste, § 28 lõikes 2 nimetatud riigiasutuste poolt hallatavate asutuste ja kasumit mittetaotlevate ühingute ning § 29 lõikes 4 nimetatud multilateraalsete arengupankade poolt edasigaranteeritud garantiisid käsitletakse nende asutuste poolt antud garantiidena juhul, kui täidetud on järgmised tingimused:

- 1) edasigarantii katab kogu riskipositsioonist tuleneva krediidiriski;
- 2) nii esialgne kui ka edasigarantii vastavad § 120 lõigetes 2 ja 3 ning § 123 lõikes 4 sätestatud nõuetele, välja arvatud § 120 lõike 2 punktis 1 sätestatud nõude edasigarantii puhul;
- 3) krediidiriski kaitse on tõhus ja olemasoleva informatsiooni põhjal pole alust arvata, et edasigarantiist tulenev krediidiriski kaitse on vähem tõhus kui esmane garantii.

(2) Keskvalitsuse edasigarantiina käsitletakse ka muude institutsioonide poolt antud edasigarantiid, mis on omakorda garanteeritud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud institutsioonide poolt.

§ 123. Nõuded garantiidele

(1) Garantii arvesse võtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- 1) võlgniku makseviivituse või maksete mittetasumise korral on krediidiasutusel õigus nõuda garantii andjalt (edaspidi *garant*) kohest nõuete rahuldamist ilma, et ta oleks asunud makseid sisse nõudma võlgnikult;
- 2) garantii on garandi kohustusena kirjalikult fikseeritud;
- 3) garantii katab kõik garanteeritavast riskipositsioonist tulenevad võlgniku kohustused, sealhulgas põhinõude, intressid ja muud maksed, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul.

(2) Juhul kui kõik riskipositsioonist tulenevad võlgniku kohustused ei ole kaetud, võetakse garantii krediidiriski kaitsena arvesse osaliselt käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korras.

(3) Eluasemele seatud hüpoteegiga tagatud laenude puhul peavad § 120 lõike 2 punktis 3 sätestatud väljamaksetest keeldumise võimaluse välistamise ja käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud nõue olema täidetud 24 kuu jooksul.

(4) Finantsinspektsiooni poolt tunnustatud vastastikuste garantiiskeemide või § 122 lõikes 1 nimetatud institutsioonide garantiide või edasigarantiide puhul loetakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud nõue täidetuks, kui on täidetud üks järgmisest kahest tingimusest:

- 1) krediidiasutusel on õigus saada garandilt õigeaegselt garantii ulatusele vastavas proportsioonis makse, mis katab hinnanguliselt esialgse majandusliku kahju, kaasa arvatud tasumata intressid ja muud nõutavad tasud;
- 2) krediidiasutus suudab tõendada, et garantii pakutav kaitse õigustab selle arvessevõtmist riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel, seda ka saadaolevate maksete tasumata jätmisel võlgniku poolt.

§ 124. Krediididerivatiivid

(1) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel võetakse arvesse järgmised krediididerivatiivid või nendega samaväärset krediidiriski kaitset pakkuvad instrumendid:

- 1) krediidiriski vahetustehingud (*credit default swap*);
- 2) kogutulu vahetustehingud (*total return swaps*);
- 3) krediidiriski vahetustehingut sisaldavad võlakirjad rahaliselt kaetud ulatuses (*credit linked notes*).

(2) Juhul kui krediidiasutus kajastab kogutulu vahetustehingust laekuvad maksed tuludes, võetakse nimetatud tehingust tulenev kaitse arvesse ainult juhul, kui krediidiasutus kajastab kaitstava vara krediidikvaliteedi languse puhul vara väärtuse vähenemise kuludes.

(3) Pangaportfelli kuuluva instrumendi krediidiriski maandamiseks kasutatavad kauplemisportfelli kuuluvad krediididerivatiivid võetakse arvesse juhul, kui need vastavad käesolevas jaos sätestatud nõuetele.

§ 125. Nõuded krediididerivatiividele

(1) Krediididerivatiivide arvesse võtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peavad krediididerivatiivid maandama krediidiasutuse riski vähemalt järgmiste krediidisündmuste korral:

- 1) krediididerivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumendi tingimuste kohaselt maksmisele kuuluva summa tähtajaks tasumata jätmise, võttes arvesse aktepteeritavat maksetähtaja ületamise perioodi;
- 2) võlgniku pankrot, makseviivitus, suutmatuse oma võlgnevust tasuda või võlgniku kirjalik tunnistus, et ta ei suuda oma kohustusi täita;
- 3) krediididerivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumendi restruktureerimine, sealhulgas põhimaksete või intressimaksete edasilükkamisest tulenev kahju, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul.

(2) Juhul kui krediididerivatiiv ei kata alusvaraks oleva võlainstrumendi restruktureerimisest tulenevat kahju, võetakse krediidiriski kaitse arvesse osaliselt §-s 154 sätestatud ulatuses.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Rahalist tasaarvestamist võimaldavate krediiderivatiivide puhul peavad olema kindlaks määratud kahju suuruse hindamise põhimõtted ning periood, mille jooksul krediidisündmuse järgseid sündmusi kahju hindamisel arvesse võetakse.

(4) Kui krediidiriski kaitse realiseerimiseks on vajalik alusvarast tuleneva nõude üleandmine krediidiriski kaitse pakkujale, peab krediidikaitse leping tagama kiireks üleandmiseks vajalike kokkulepete sõlmimise.

(5) Krediidiriski kaitse kokkulepe peab sätestama krediidisündmuse toimumise kindlakstegemise eest vastutavad pooled. Krediidiriski kaitse saajal peab olema õigus ja võimalus krediidisündmuse toimumisest kaitse pakkujat teavitada.

(6) Juhul kui võlainstrument, mis on krediiderivatiivi alusvaraks ja mille tingimustest sõltuvad rahalise tasaarvestuse või krediidisündmuse toimumise kriteeriumid, erineb võlainstrumentidist, mille krediidiriski soovib krediidasutus krediiderivatiivi abil maandada, on lubatud ainult järgnevad erinevused:

1) krediiderivatiivi alusvaraks olev võlainstrument või krediidisündmuse toimumise kindlakstegemise aluseks olev võlainstrument kuulub krediiderivatiiviga kaitstava võlainstrumentidiga samasse või madalamasse nõudeõiguse järku;

2) krediiderivatiivi alusvaraks olevast võlainstrumentidist või krediidisündmuse toimumise kindlakstegemise aluseks olevast võlainstrumentidist tulenevad nõuded ning krediiderivatiiviga kaitstavast võlainstrumentidist tulenevad nõuded on suunatud ühe ja sama juriidilise isiku vastu.

§ 126. Garantiidele ja krediiderivatiividele korrigeeritud riskikaalu arvutamisel krediidiriski sisereitingute põhimeetodi alusel rakendatavad nõuded

Käesoleva määruse § 51 lõikes 1 sätestatud käsitluse puhul arvessevõetavad garantiid või krediiderivatiivid peavad vastama järgmistele tingimustele:

1) krediidiriski kaitse alusvaraks on nõue keskpanga, keskvalitsuse või sellega võrdsustatud regionaalvalitsuse, kohaliku omavalitsuse, riigiasutuse poolt hallatava asutuse või kasumit mittetaotleva ühingu, või äriühingu, sealhulgas väike- või keskmise suurusega äriühingu vastu;

2) krediidiriski kaitse alusvaraks ei ole nõue kindlustusandja, edasikindlustusandja või krediidiriski kaitse pakkujaga seotud isiku vastu;

3) krediidiriski kaitset pakkuv instrument on ühe alusvaraga garantii või krediiderivatiiv või mitme alusvaraga kogumis esimese maksejõuetuse või teatud arvu maksejõuetuse tekkimisel kaitset pakkuv kokkulepe;

4) krediidiriski kaitse vastab käesolevas jaotises sätestatud tingimustele;

5) riskikaal, mida kohaldataks krediidiriski kaitset omavale riskipositsioonile enne korrigeerimist, ei võta juba arvesse krediidiriski kaitse olemasolu;

6) krediidasutusel on õigustatud ootus saada krediidiriski kaitse pakkujalt makseid ilma, et ta peaks selleks rakendama õiguslikke meetmeid;

7) krediidasutus kontrollib võimaluse piires krediidiriski pakkuja suutlikkust teha viivitamatult makseid alusvara krediidikvaliteedi halvenemise korral;

8) krediidiriski kaitse katab kõik kokkuleppes kindlaksmääratud krediidisündmuse toimumisel tekkivad riskipositsiooni kaitstud osaga seotud krediidikahjud;

9) kui väljamaksete struktuur näeb ette alusvaraga arveldamist, peab alusvaraks oleva võlainstrumenti üleandmise võimalus olema õiguslikult tagatud;

10) kui krediidasutus kavatses üle anda võlainstrumenti, mis ei ole tehingu alusvara, peab üleandmisele kuuluv alusvara olema piisavalt likviidne, et krediidasutus saaks selle edasi andmiseks soetada;

11) krediidiriski kaitse tingimused on õiguslikult pädevas vormis kirjalikult kinnitatud krediidiriski kaitse pakkuja ja saaja poolt;

12) krediidasutusel on olemas protseduur, et tuvastada tavapärasest süsteemsest riskist tulenevast korrelatsioonist tugevam korrelatsioon krediidiriski kaitse pakkuja ja tehingu alusvaraks oleva võlainstrumenti emitendi vahel;

13) ostetud nõuete lahjendusriski kaitse puhul ei tohi kaitse pakkuja kuuluda ostetud nõuete müüjaga samasse kontserni.

3. alljaotis

Finantstagatise mõju arvutamine

§ 127. Sularaha, repotehingute ning väärtpaperite või kaupade laenuks võtmise või andmise tehingute käsitlemine

Sularaha, repotehingute ja väärtpaperite või kaupade laenuks võtmise või andmise tehingute käigus soetatud, saadud või välja laenatud väärtpabereid ja kaupu käsitletakse tagatisena.

§ 128. Krediidiriski ülekandetehingut sisaldavate võlakirjade käsitlemine

Laenu andva krediidasutuse poolt pangaportfelli riskipositsioonide katteks emiteeritud krediidiriski ülekandetehingut sisaldavate võlakirjade rahaliselt kaetud osa käsitletakse sularahas antud tagatisena.

§ 129. Bilansilise tasaarvestuse käsitlemine

Laenu andvasse krediidasutusse paigutatud hoiuseid, millele rakendatakse bilansilist tasaarvestust, käsitletakse sularahas antud tagatisena.

§ 130. Krediidiriski kaitse mõju arvutamine repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ning andmise või muude kapitalituru tehingute puhul

(1) Repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise ja andmise tehingute või muude kapitalituru tehingute puhul arvutatakse riskiga kaalutud vara või oodatav kahju iga samasse emissiooni kuuluva väärtpaberi või kauba §-s 131 või 134 sätestatud korras arvutatud täielikult korrigeeritud riskipositsioonilt.

(2) Samasse emissiooni kuuluvad väärtpaberid käesoleva jaotise tähenduses on ühe emitendi poolt samal kuupäeval emitteeritud ühesuguste tingimustega väärtpaberid.

§ 131. Repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ning andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamine, kasutades regulatiivseid või sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente

(1) Krediidasutus arvutab regulatiivseid või sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente, kasutades repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni vastavalt järgmisele valemile:

$$= \text{Max}\left\{0, \left[\sum(E) - \sum(C)\right] + \sum\left[\text{iga väärtpaberi netopositsioon} * H_{sec}'\right] + \left[\sum E_{fx} * H_{fx}\right]\right\}$$

kus

E^* on täielikult korrigeeritud riskipositsioon;
 E on vastavalt käesoleva jaotisele 1 ja 2 arvutatud riskipositsioon enne krediidiriski maandamise mõju rakendamist;
 C on vastava riskipositsiooniga seoses soetatud või laenuks saadud väärtpaberite, kaupade või sularaha koguväärtus;
 $\sum(E)$ on kõikide vastava lepingu E -de summa;
 $\sum(C)$ on kõikide vastava lepingu C -de summa;
 E_{fx} on vastava lepingu välisvaluuta, välja arvatud lepingu arveldusvaluuta, netopositsioon;
 H_{sec} on vastavale väärtpaberile rakendatav volatiilsuskoeffitsient;
 H_{fx} on välisvaluuta volatiilsuskoeffitsient.

(2) Samasse emissiooni kuuluva väärtpaberi või kauba netopositsiooni arvutamiseks lahutatakse tasaarvestuse raamlepingu alusel müüdud, üle antud või välja laenatud samasse emissiooni kuuluvate väärtpaberite või kaupade koguväärtusest lepingu alusel ostetud, saadud või laenuks saadud samasse emissiooni kuuluvate väärtpaberite või kaupade koguväärtus.

(3) Tasaarvestuse raamlepingust tulenevate välisvaluutade, välja arvatud tasaarvestuse raamlepingu arveldusvaluuta, netopositsioonide arvutamiseks lahutatakse tasaarvestuse raamlepingu alusel üle antud või välja laenatud vastavas valuutas nomineeritud väärtpaberite koguväärtusest, millele on liidetud sama lepingu alusel laenuks antud või üle kantud sularaha, sama lepingu alusel ostetud, saadud või laenuks saadud samas valuutas nomineeritud väärtpaberite koguväärtus ning saadud või laenuks saadud sularaha.

§ 132. Sisemudelite kasutamine repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ning andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamisel

(1) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib krediidasutus repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ja andmise või muude kapitalituru tehingute, välja arvatud tuletisväärtpaberid, täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamisel kasutada sisemudeleid, mis võtavad arvesse kahepoolse tasaarvestuse lepinguga hõlmatud väärtpaberite vastastikust korrelatsiooni ja likviidsust. Sisemudeli väljund peab andma hinnangu riskipositsiooni tagamata osa väärtuse võimalikule muutusele.

(2) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib krediidasutus kasutada sisemudeleid väärtpaberitagatisega tehingute puhul täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamisel tingimusel, et nimetatud tehingud on kaetud §-s 242 sätestatud vastava kahepoolse tasaarvestuse raamlepinguga.

(3) Juhul kui krediidasutus on saanud loa sisemudelite kasutamiseks repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamiseks, peab ta sisemudeleid kasutama kõikide väärtpaberite ja vastaspoolte puhul, välja arvatud ebaolulised portfelliid, mille puhul võib kasutada §-des 140 või 144 sätestatud meetodeid.

(4) Juhul kui krediidasutusel on olemas Finantsinspektsiooni luba §-s 306 sätestatud sisemudeli rakendamiseks, võib Finantsinspektsiooni nõusolekul kasutada nimetatud sisemudelit repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamisel.

(5) Finantsinspeksioon teeb otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa andmise või sellest keeldumise kohta ühe kuu jooksul kõigi nõutavate dokumentide ja andmete saamisest arvates, kuid mitte hiljem, kui kolme kuu möödumisel vastavasisulise taotluse saamisest.

§ 133. Nõuded sisemudelite kasutamiseks repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ning andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamisel

(1) Krediidasutus peab tõendama, et kahepoolse tasaarvestuse raamlepingutega kaetud tehingutest tulenevate riskide juhtimise süsteem on tõhus ning vastab järgmistele nõuetele:

1) tehingute väärtuse eeldatava volatiilsuse arvutamiseks kasutatav sisemudel on krediidasutuses integreeritud igapäevasesse riskijuhtimisse ja selle väljundid on aluseks krediidasutuse juhtkonnale riskide kohta ülevaadete andmisel;

2) krediidasutuses toimib sõltumatu riski kontrolli funktsioon, mis vastutab riskijuhtimise süsteemi väljatöötamise ja rakendamise eest ja esitab ülevaateid otse krediidasutuse nõukogu ja juhatuse liikmetele ning teistele tegevjuhtkonda kuuluvatele isikutele (edaspidi *juhtkond*);

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

3) riskikontrolli funktsiooni igapäevane aruandlus vaadatakse läbi juhtkonna tasemel, kellel on õigus nõuda riskipositsioonide vähendamist;

4) krediidasutuses on piisav arv sisemudelite rakendamiseks vajalike teadmiste ja oskustega töötajaid;

5) krediidasutus on kehtestanud protseduureeglid riskide mõõtmise süsteemi üldist toimimist käsitlevate dokumenteeritud põhimõtete täitmise kindlustamiseks ja jälgimiseks;

6) sisemudeli abil riskide mõõtmise piisavat usaldusväarsust kinnitab vähemalt ühe aasta tegelike andmete põhjal teostatud mudeli järelost;

7) krediidasutus teostab riskide mõõtmise süsteemi abil stressiteste ning nende tulemusi võetakse arvesse krediidasutuse riskide mõõtmise põhimõtete väljatöötamisel ning piirangute kehtestamisel;

8) krediidasutus teostab regulaarselt sisekontrolli riskide mõõtmise süsteemi kohta ning koostab selle kohta ülevaate, mis käsitleb nii müügiüksuste kui sõltumatu riskikontrolli funktsiooni tegevust;

9) krediidasutus vaatab oma riskijuhtimise süsteemi üle vähemalt üks kord aastas;

10) sisemudel vastab käesoleva jao 6. jaotise 7. alljaotises sätestatud nõuetele.

(2) Riskipositsiooni tagamata osa võimaliku väärtuse muutuse arvutamisel peavad olema täidetud järgmised miinimumnõuded:

1) väärtuse võimalikku muutust arvutatakse igapäevaselt;

2) kasutatakse 99 protsentiiliga ühepoolset usaldusvahemikku;

3) eeldatakse 5-päevast realiseerimisperioodi, välja arvatud repo, väärtpaberite laenuks andmise ja võtmise tehingud, mille puhul eeldatakse 10-päevast realiseerimisperioodi;

4) mudeli usaldusväarsuse testimisel kasutatakse vähemalt üheaastase eelneva perioodi alusandmeid, välja arvatud juhul, kui hindade järsu volatiilsuse suurenemise tõttu on põhjendatud lühem periood;

5) alusandmeid ajakohastatakse iga kolme kuu tagant.

(3) Kõikide oluliste riskipositsiooni väärtuse muutust põhjustavate riskide kajastamiseks peab sisemudel hõlmama piisaval hulgal riskifaktoreid. Sisemudelis võib arvesse võtta erinevate riskikategooriate sisest ja nende vahelist empiirilist korrelatsiooni juhul, kui protseduur korrelatsioonide mõõtmiseks on usaldusväärne ja hõlmab kõiki olulisi väärtuse muutust põhjustavaid riske.

§ 134. Repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ning andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamine sisemudelite kasutamisel

(1) Krediidasutus arvutab sisemudeleid kasutades repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni vastavalt järgmisele valemile:

$$E^* = \text{Max}\{0, [(\sum(E) - \sum(C)) + (\text{sisemudeli} \cdot \text{tulem})]\}$$

kus

E^* on täielikult korrigeeritud riskipositsioon;

E on vastavalt käesoleva jao 1. ja 2. jaotistele arvutatud riskipositsioon enne krediidiriski maandamise mõju arvestamist;

C on vastava riskipositsiooniga seoses soetatud või laenuks saadud väärtpaberite, kaupade või sularaha koguväärtus;

$\sum(E)$ on kõikide vastava lepingu E -de summa;

$\Sigma(C)$ on kõikidevastava lepingu C -de summa;
 E_{fx} on vastava lepingu välisvaluuta, välja arvatud lepingu arveldusvaluuta, netopositsioon;
 H_{sec} on vastavale väärtpaperile rakendatav volatiilsuskoeffitsient;
 H_{fx} on välisvaluuta volatiilsuskoeffitsient.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud valemis kasutatakse sisemudeli väljundit eelmise päeva seisuga.

§ 135. Finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetod

(1) Finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetodit võib kasutada ainult krediidiriski standardmeetodi puhul. Krediidiasutus ei saa kasutada samaaegselt finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetodit ja üldmeetodit.

(2) Finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetodi puhul võetakse finantstagatis arvesse turuväärtuses.

§ 136. Finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetodi kasutamine riskiga kaalutud vara arvutamisel

(1) Finantstagatiste mõju arvutamisel lihtmeetodi alusel rakendatakse riskiga kaalutud vara arvutamisel riskipositsioonile finantstagatise turuväärtuse ulatuses finantstagatise riskikaalu ning ülejäänud osale vastava riskipositsiooni riskikaalu.

(2) Finantstagatise mõju arvutamisel lihtmeetodi puhul ei või tagatud osale rakendatud riskikaal olla väiksem kui 20 protsenti, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 3 kuni 5 sätestatud juhtudel.

(3) Repo, väärtpaperite laenuks võtmise ja andmise tehingute, mille puhul on täidetud §-s 148 sätestatud tingimused, tagatud osale rakendatakse riskikaalu 0 protsenti. Juhul kui tehingu vastaspool ei ole peamine turuosaline, rakendatakse riskikaalu 10 protsenti.

(4) Börsiväliste tuletisinstrumentide, mida hinnatakse igapäevaselt turuhinnas ning millel on samas valuutas nomineeritud rahaline tagatis, tagatud osale rakendatakse riskikaalu 0 protsenti. Börsiväliste tuletisinstrumentide, mida hinnatakse igapäevaselt turuhinnas ja mille tagatiseks on keskvalitsuse, keskpanga või avaliku sektori asutuste emiteeritud väärtpaperid, millele § 26 lõigete 3 ja 4 alusel rakendatakse 0-protsendilist riskikaalu, tagatud osale rakendatakse riskikaalu 10 protsenti.

(5) Muude tehingute korral, mille puhul riskipositsioon ja tagatis on nomineeritud samas valuutas ning tagatiseks on kas raha või raha ekvivalent, või siis keskvalitsuse, keskpanga või avaliku sektori asutuste emiteeritud väärtpaperid, millele § 26 lõigete 3 ja 4 alusel rakendatakse 0-protsendilist riskikaalu ja mille turuväärtust on vähendatud 20% võrra, rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

137. Finantstagatise mõju arvutamise üldmeetod

(1) Finantstagatiste mõju arvutamise üldmeetodi puhul arvutatakse riskiga kaalutud vara või oodatav kahju täielikult korrigeeritud riskipositsioonilt, mis on volatiilsuskoeffitsiendiga suurendatud riskipositsiooni ja volatiilsuskoeffitsiendiga vähendatud tagatise väärtuste vahe.

(2) Finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodi puhul võetakse finantstagatis arvesse turuväärtuses, aga mitte rohkem kui on positsiooni väärtus.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Juhul kui finantstagatis ja sellega tagatud riskipositsioon on nomineeritud erinevates valuutades, rakendatakse tagatisele täiendavalt välisvaluuta volatiilsuskoeffitsienti.

(4) Finantsinspektsiooni poolt vastavalt käesoleva jao 6. jaotise 8. alljaotises tunnustatud kahepoolsete tasaarvestuse raamlepingutega hõlmatud börsiväliste tuletisinstrumentide puhul rakendatakse välisvaluuta volatiilsuskoeffitsienti juhul, kui tagatis on nomineeritud arveldusvaluutast erinevas valuutas. Juhul kui tehingus kasutatakse enam kui kahte valuutat, rakendatakse välisvaluuta volatiilsuskoeffitsienti ühekordselt.

§ 138. Täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamine finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodi puhul

(1) Finantstagatise mõju arvutamisel üldmeetodi alusel arvutatakse finantstagatisega korrigeeritud riskipositsioon, välja arvatud §-des 131 või 132 sätestatud juhtudel, järgmise valemiga: $E^* = \text{Max}\{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\}$,

kus

E^* on täielikult korrigeeritud riskipositsioon;

C_{VA} on volatiilsusega korrigeeritud finantstagatise väärtus;

C_{VAM} on tähtaegade mittevastavuse tõttu korrigeeritud C_{VA} ;

E_{VA} on volatiilsusega korrigeeritud riskipositsioon;

H_E on riskipositsiooni volatiilsuskoeffitsient;

H_C on tagatise volatiilsuskoeffitsient;
 H_{FX} on välisvaluuta volatiilsuskoeffitsient.

(2) Volatiilsuskoeffitsiendiga korrigeeritud finantstagatise väärtus arvutatakse järgmise valemiga:

$$C_{VA} = C * (1 - H_C - H_{FX})$$

§ 139. Volatiilsuskoeffitsientide kasutamise üldnõuded

(1) Riskipositsioonide ja tagatiste volatiilsusega korrigeerimiseks võib kasutada regulatiivseid volatiilsuskoeffitsiente või sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente.

(2) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamiseks peab krediidasutus eelnevalt taotlema Finantsinspektsiooni kirjaliku loa. Loa saamiseks peab krediidasutus tõendama, et on täidetud §-des 144-146 sätestatud nõuded.

(3) Juhul kui krediidasutus on saanud loa sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamiseks, peab ta sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente kasutama kõikide korrigeeritavate riskipositsioonide ja tagatiste puhul, välja arvatud mahult ebaolulised portfelligid, mille puhul võib kasutada regulatiivseid volatiilsuskoeffitsiente.

(4) Juhul kui riskipositsioon on samaaegselt tagatud mitme arvessevõetava tagatisega, arvutatakse tagatiste kogumi volatiilsuskoeffitsient järgmise valemiga:

$$H = \sum_i a_i H_i$$

kus

a_i on vastava tagatise osatähtsus tagatiste kogumis;
 H_i on vastavale tagatisele rakendatav volatiilsuskoeffitsient.

140. Regulatiivsete volatiilsuskoeffitsientide kasutamine

(1) Juhul kui krediidasutus hindab korrigeeritavaid instrumente ümber igapäevaselt, kasutatakse §-des 141 ja 142 sätestatud regulatiivseid volatiilsuskoeffitsiente.

(2) Juhul kui krediidasutus hindab korrigeeritavaid instrumente ümber harvem kui igapäevaselt, kasutatakse §-des 141 ja 142 sätestatud regulatiivseid volatiilsuskoeffitsiente, millele on kohaldatud §-s 147 sätestatud käsitlust.

(3) Regulatiivsete volatiilsuskoeffitsientide kohaldamisel määratakse tagatise realiseerimise aeg järgmiselt:

- 1) väärtpaberitagatisega tehingute puhul 20 tööpäeva;
- 2) repo, väärtpaberite laenuks andmise ja võtmise tehingute puhul 5 tööpäeva;
- 3) muude kapitalituru tehingute puhul 10 tööpäeva.

(4) Repo, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise ja võtmise tehingute käigus müüdud või laenuks saadud §-des 111 ja 112 nimetatata väärtpaberitele või kaupadele kohaldatakse §-s 142 sätestatud muude aktsiate või konverteeritavate võlakirjade volatiilsuskoeffitsiente.

(5) Käesoleva määruse §-des 111 ja 112 nimetatud investeerimisfondide aktsiate ja osakute volatiilsusega korrigeerimiseks kohaldatakse nende varade volatiilsuskoeffitsientide kaalutud keskmist näitajat, millesse investeerimisfond on investeerinud, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud realiseerimise aja määramise kriteeriume. Juhul kui investeerimisfondi investeeringute struktuur ei ole teada, kohaldatakse kõrgeimat volatiilsuskoeffitsienti, mis kuulub kohaldamisele varadele, millesse investeerimisfondil on õigus investeerida.

(6) Käesoleva määruse § 111 lõikes 2 nimetatud väärtpaberitele kohaldatakse §-s 141 sätestatud teise või kolmanda krediidikaliteedi astmele vastava välisreitinguga krediidasutuste ja investeerimisühingute poolt emiteeritud võlainstrumentide volatiilsuskoeffitsiente.

§ 141. Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute või äriühingute emiteeritud võlainstrumentidele kohaldatavad regulatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid

(1) Käesoleva määruse §-s 111 nimetatud võlainstrumentidele kohaldatavad regulatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid on esitatud järgmises tabelis (väljendatuna protsentides):

Reitingule vastav krediitkvaliteedi aste	Järelejäänud lõpptähtaeg	Keskvalitsuste ja keskpankade poolt emiteeritud võlainstrumendid			Krediidasutuste, investeerimisühingute või äriühingute poolt emiteeritud võlainstrumendid		
		Realiseerimise aeg			Realiseerimise aeg		
		20 tööpäeva	10 tööpäeva	5 tööpäeva	20 tööpäeva	10 tööpäeva	5 tööpäeva
1	≤ 1 aasta	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	> 1 ≤ 5 aastat	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 aastat	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2-3	≤ 1 aasta	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	> 1 ≤ 5 aastat	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 aastat	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤ 1 aasta	21,213	15	10,607	Ei kohaldata		
	> 1 ≤ 5 aastat	21,213	15	10,607			
	> 5 aastat	21,213	15	10,607			

(2) Käesoleva määruse § 111 lõike 1 punktis 7 spetsiaalset lühiajaliste kohustuste välisreitingut omavatele võlainstrumentidele kohaldatavad regulatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid on esitatud järgmises tabelis (väljendatuna protsentides):

Lühiajalise kohustuse välisreitingule vastav krediitkvaliteedi aste	Keskvalitsuste ja keskpankade poolt emiteeritud lühiajalise kohustuse välisreitinguga võlainstrumendid			Krediidasutuste, investeerimisühingute või äriühingute poolt emiteeritud lühiajalise kohustuse välisreitinguga võlainstrumendid		
	Realiseerimise aeg			Realiseerimise aeg		
	20 tööpäeva	10 tööpäeva	5 tööpäeva	20 tööpäeva	10 tööpäeva	5 tööpäeva
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2-3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

§ 142. Muude finantstagatiste puhul kohaldatavad regulatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid

Käesoleva määruse §-s 112 nimetatud võlainstrumentidele kohaldatavad regulatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid on esitatud järgmises tabelis (väljendatuna protsentides):

Muud tagatised või riskipositsioonid	Realiseerimisperiood		
	20 tööpäeva	10 tööpäeva	5 tööpäeva
Põhinimekirja kuuluvad aktsiad või konverteeritavad võlakirjad	21,213	15	10,607
Muud tunnustatud börsil noteeritud aktsiad või konverteeritavad võlakirjad	35,355	25	17,678
Sularaha	0	0	0
Kuld	21,213	15	10,607

§ 143. Valuutade erinevuse puhul kohaldatavad regulatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid

Käesoleva määruse §-des 111 ja 112 sätestatud tagatise valuutade erinevuse puhul kohaldatavad volatiilsuskoeffitsiendid on järgmised:

- 1) realiseerimisperioodiga 20 tööpäeva 11,314 protsenti;
- 2) realiseerimisperioodiga 10 tööpäeva 8 protsenti;
- 3) realiseerimisperioodiga 5 tööpäeva 5,657 protsenti.

§ 144. Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamine

- (1) Juhul kui väärtpaberitel on välisreiting, mis on võrdne või kõrgem investeerimisklassile vastavast välisreitingust, võib volatiilsuse hinnangu arvutada väärtpaberite kategooriate lõikes.
- (2) Väärtpaberite kategooriad määratletakse väärtpaberite emitendi, välisreitingu andnud reitinguagentuuri, järelejäänud tähtaja ja modifitseeritud kestuse alusel. Väärtpaberite kategooriatele arvatud volatiilsushinnangud peavad olema antud kategooriasse kuuluvate väärtpaberite suhtes esinduslikud.
- (3) Investeerimisklassist madalama välisreitinguga väärtpaberite volatiilsushinnangud tuleb arvutada igale väärtpaberile eraldi.
- (4) Tagatiste või välisvaluuta volatiilsuse hindamisel ei võeta arvesse korrelatsiooni tagamata riskipositsioonide, tagatiste või valuutakursside vahel.

§ 145. Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamise kvantitatiivsed nõuded

- (1) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientidega korrigeeritavaid instrumente hinnatakse ümber igapäevaselt, välja arvatud juhul, kui krediidasutus kohaldab §-s 147 sätestatud käsitlust.
- (2) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide arvutamisel kasutatakse 99 protsentiiliga ühepoolset usaldusvahemikku.
- (3) Sisemistel hinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kohaldamisel määratakse tagatise realiseerimise aeg järgmiselt:
 - 1) tagatud laenu tehingute puhul 20 tööpäeva;
 - 2) repo, väärtpaberite laenuks andmise ja võtmise tehingute puhul 5 tööpäeva;
 - 3) muude kapitalituru tehingute puhul 10 tööpäeva.
- (4) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide arvutamisel võib aluseks võtta käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud erineva realiseerimisperiodi. Sellisel juhul teisendatakse krediidasutuse poolt kasutatud ajaperiodi baasil arvatud volatiilsuskoeffitsient käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud realiseerimisperioidile vastavaks perioodiks järgmise valemiga:

$$H_M = H_N \sqrt{\frac{T_M}{T_N}}$$

kus

H_M on krediidasutuse poolt kasutatud realiseerimisperiodi baasil arvatud volatiilsuskoeffitsient;
 T_N on krediidasutuse poolt volatiilsuskoeffitsiendi H_N arvutamiseks kasutatud realiseerimisperioid;
 H_N on ajaperioidile T_N vastav volatiilsuskoeffitsient;
 T_M on tehingule vastav käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud realiseerimisperioid.

- (5) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide arvutamisel peab arvesse võtma madalama kvaliteediga varade vähest likviidsust. Juhul kui tagatise likviidsus on kaheldav, kasutatakse pikemat realiseerimisperioidi. Krediidasutus peab tuvastama võimalikud volatiilsuse alahindamised ajaloolistes alusandmetes ning viima läbi nende stressiteste.
- (6) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide arvutamisel kasutatava ajaloolise vaatlusperioidi pikkus peab olema vähemalt üks aasta. Juhul kui krediidasutus kasutab ajaloolise vaatlusperioidi jaoks kaalutud andmeid või muid vaatlusperioidi korrigeerimise meetodeid, peab efektiivne vaatlusperioid olema vähemalt üks aasta, see tähendab, et keskmine ajavahemik üksikute vaatluste vahel ei tohi olla pikem kui kuus kuud.
- (7) Hinna volatiilsuse järsu suurenemise korral on Finantsinspeksioonil sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide arvutamisel õigus nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud lühema vaatlusperioidi kasutamist.
- (8) Krediidasutus ajakohastab oma alusandmete kogusid ja hindab ümber volatiilsuskoeffitsiendid vähemalt iga kolme kuu järel. Krediidasutus peab turuhindade olulise muutuse korral volatiilsuskoeffitsiendid ümber hindama sagedamini.

§ 146. Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamise kvalitatiivsed nõuded

(1) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamisel peab krediidasutus täitma järgmisi nõudeid:

- 1) volatiilsuskoeffitsientide aluseks olevaid sisemisi volatiilsushinnanguid kasutatakse igapäevases riskijuhtimise protsessis, sealhulgas sisemiste limiitide määramisel;
- 2) juhul kui igapäevases riskijuhtimises kasutatav tagatise realiseerimisperiod on pikem kui vastavale tehingule § 145 lõikes 3 sätestatud realiseerimisperiod, kohaldatakse volatiilsuskoeffitsiendi arvutamisel § 145 lõikes 4 sätestatud käsitlust;
- 3) krediidasutus on dokumentaalselt kehtestatud kord ja protseduurireeglid volatiilsuse sisemiseks hindamiseks ja riskijuhtimise protsessi integreerimiseks.

(2) Krediidasutuse siseaudit peab regulaarselt läbi viima sisemiste volatiilsushinnangute kasutamise kontrolli. Kontroll viiakse läbi vähemalt kord aastas ja selle käigus hinnatakse krediidasutuse sisemiste volatiilsushinnangute hindamise süsteemi tervikuna ning selle integreeritust krediidasutuse riskijuhtimise protsessi, sealhulgas:

- 1) sisemiste volatiilsushinnangute kasutamist igapäevases riskijuhtimises;
- 2) sisemiste volatiilsushinnangute mistahes muutuste valideerimist;
- 3) sisemiste volatiilsushinnangute alusandmete järjepidevuse, ajakohasuse, usaldusväarsuse ja andmeallikate sõltumatuse kontrolli;
- 4) sisemiste volatiilsushinnangute täpsust ja asjakohasust.

§ 147. Volatiilsuskoeffitsientide korrigeerimine juhul, kui riskipositsioone ja tagatise hinnatakse ümber harvem kui igapäevaselt

Juhul kui krediidasutus hindab volatiilsusega korrigeerimisele kuuluvaid instrumente ümber harvem kui igapäevaselt, suurendatakse regulatiivseid volatiilsuskoeffitsiente või sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente, kasutades järgmist valemit:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

kus

H on korrigeeritavale positsioonile kohaldatav volatiilsuskoeffitsient;
 H_M on igapäevase ümberhindluse korral kohaldatav volatiilsuskoeffitsient;
 N_R on ümberhindluste vaheline tööpäevade arv;
 T_M on tehingule vastav realiseerimisperiod.

§ 148. Erandid volatiilsuskoeffitsiendi kasutamisel repo või väärtpaberite laenuks võtmise või andmise tehingute puhul

(1) Krediidasutus, kes kasutab regulatiivseid või sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente, võib kasutada volatiilsuskoeffitsienti 0% repo ja väärtpaberite laenuks võtmise ja andmise tehingute puhul, mis vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) riskipositsioon ja selle tagatis on sularaha või §-s 111 nimetatud võlainstrument, millele käesoleva jao 1. jaotise alusel kohaldatakse riskikaalu 0 protsenti;
- 2) riskipositsioon ja selle tagatis on nomineeritud samas valuutas;
- 3) riskipositsioon ja tagatis on noteeritud börsil või hinnatakse neid igapäevaselt õiglases väärtuses või ei ole tehingu tähtaeg pikem kui üks päev;
- 4) tõenäoline ajavahemik viimasest õiglases väärtuses hindamisest enne vastaspoole suutmatust suurendada tagatist kuni tagatise realiseerimiseni ei ületa nelja tööpäeva;
- 5) tehing arveldatakse antud liiki tehingute teostamisel usaldusväarsust tõestanud arveldussüsteemi kaudu;
- 6) tehing on vormistatud turul kehtivatele standarditele ja vormireeglitele vastavalt;
- 7) tehingu dokumentatsioon sätestab tehingu kohese lõpetamise juhul, kui üks pooltest ei suuda täita kohustust üle anda raha või väärtpaber või ei täida muid lepingulisi kohustusi;
- 8) tehingu vastaspool on peamine turuosaline käesoleva paragrahvi lõike 2 mõistes.

(2) Peamised turuosalised (*core market participants*) on:

- 1) käesoleva määruse § 111 lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud isikud, kellele käesoleva jao 1. jaotise alusel kohaldatakse riskikaalu 0 protsenti;
- 2) teise lepinguriigi keskvalitsus tingimusel, et seda käsitletakse peamise turuosalisena selle liikmesriigi pädeva asutuse poolt;
- 3) krediidasutused ja investeerimisühingud;
- 4) muud finantseerimisasutused ja kindlustusandjad, kellele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting on käesoleva jao 2. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks äriühingute teisele või kõrgemale krediidikvaliteedi astmele;
- 5) muud finantseerimisasutused ja kindlustusandjad, kellel puudub tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting juhul, kui krediidasutus, kes kasutab riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel

sisereitingute meetodit, on sellele finantseerimisasutusele või kindlustusandjale omistanud sisereitingu, millele vastav makseviivituse tõenäosus on võrdne Finantsinspektsiooni poolt välisreitingutele vastavate krediitkvaliteedi astmetega võrreldes teise või kõrgema krediitkvaliteedi astmega;

6) finantsjärelevalve alla kuuluvad investeerimisfondid, kellele on kehtestatud kapitalinõuded, omakapitali miinimumsuurus või investeerimispiirangud;

7) finantsjärelevalve alla kuuluvad pensionifondid;

8) tunnustatud arveldusorganisatsioonid.

§ 149. Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamine finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodil

(1) Krediidiriski standardmeetodi puhul arvutatakse riskiga kaalutud vara vastavalt § 138 alusel arvutatud täielikult korrigeeritud riskipositsioonilt käesoleva jao 1. jaotises sätestatud korras.

(2) Krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul arvutatakse riskiga kaalutud vara ja oodatav kahju käesoleva jao 2. jaotises sätestatud korras, kasutades efektiivset kahjumäära. Efektiivne kahjumäär arvutatakse järgmise valemiga: $LGD^* = LGD \# (E^* / E)$,

kus

LGD^* on efektiivne kahjumäär;

LGD on vastavalt § 43 lõikele 2 arvutatud kahjumäär;

E^* on vastavalt §-le 138 arvutatud täielikult korrigeeritud riskipositsiooni väärtus;

E on vastavalt käesoleva jao 2. jaotisele arvutatud riskipositsiooni väärtus.

4. alljaotis

Muude tagatiste mõju arvutamine

§ 150. Hüpeteegi hindamine riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel

(1) Hüpeteek võetakse riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel arvesse sõltumatu eksperdi poolt hinnatud turuväärtuses, mida on vajadusel vähendatud vastavalt § 114 lõike 5 punktis 3 sätestatud hinnangu tulemustele ja arvestades eelnevalt olemasolevaid rahalisi nõudeid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Turuväärtuse käesoleva määruse tähenduses on summa, mille eest hindamise kuupäeval on kinnisvara võimalik vahetada teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus tavapärase ostu- ja müügiprotsessi käigus. Turuväärtuse hinnang peab olema korrektselt ja arusaadavalt dokumenteeritud.

§ 151. Tagatiseks antud nõuete hindamine riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel

Tagatiseks antud nõuded võetakse riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel arvesse nende nõuete alusel saadaoleva summa väärtuses.

§ 152. Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamine hüpoteegiga või nõuetega tagatud riskipositsioonide puhul

(1) Hüpoteegiga tagatud riskipositsioonidele kohaldatavad efektiivsed kahjumäärad on järgmised:

1) juhul kui hüpoteegi väärtus moodustab vähem kui 30 protsenti riskipositsiooni väärtusest, kohaldatakse käesoleva jao 2. jaotise 4. alljaotises sätestatud tagamata riskipositsioonidele kohaldatavat kahjumäära;

2) juhul kui hüpoteegi väärtus moodustab 140 protsenti või enam riskipositsiooni väärtusest, kohaldatakse mitteallutatud nõuetest või tingimuslikest nõuetest tulenevatele riskipositsioonidele kahjumäära 35 protsenti ja allutatud nõuetest või tingimuslikest nõuetest tulenevatele riskipositsioonidele 65 protsenti;

3) juhul kui hüpoteegi väärtus moodustab 30 kuni 139 protsenti riskipositsiooni väärtusest, loetakse hüpoteegiga tagatuks ainult see osa riskipositsioonist, mis on tagatud hüpoteegiga käesoleva lõike punktis 2 sätestatud ulatuses ning sellele osale kohaldatakse nimetatud punktis sätestatud kahjumäärasid.

(2) Nõuetega tagatud riskipositsioonidele kohaldatavad efektiivsed kahjumäärad on järgmised:

1) juhul kui tagatiseks antud nõuete saadaolev summa moodustab 125 protsenti või enam riskipositsiooni väärtusest, kohaldatakse mitteallutatud nõuetest või tingimuslikest nõuetest tulenevatele riskipositsioonidele kahjumäära 35 protsenti ja allutatud nõuetest või tingimuslikest nõuetest tulenevatele riskipositsioonidele 65 protsenti;

2) juhul kui tagatiseks antud nõuete saadaolev summa moodustab vähem kui 125 protsenti riskipositsiooni väärtusest, loetakse nõuetega tagatuks ainult see osa riskipositsioonist, mis on tagatud nõuetega käesolevas punktis sätestatud ulatuses ning sellele osale kohaldatakse nimetatud punktis sätestatud kahjumäärasid;

3) juhul kui lepinguriik rakendab nõuetega tagatud riskipositsioonidele kooskõlas Euroopa Ühenduse õigusaktidega käesoleva lõike punktis 1 sätestatud madalamat efektiivset kahjumäära, kohaldatakse antud jurisdiktsioonis asuvale hüpoteegiga tagatud riskipositsioonile selles liikmesriigis kehtestatud tingimustel kohaldatavat efektiivset kahjumäära.

§ 153. Muu otsese krediidiriski kaitse mõju käsitlemine

(1) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel käsitletakse teises krediidasutuses hoiustatud raha ja raha ekvivalente teise krediidasutuse poolt antud garantiina ning selle mõju arvutatakse vastavalt §-s 154 sätestatule.

(2) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel käsitletakse elukindlustuspoliisi selle väljastanud kindlusandja poolt antud garantiina, mille mõju arvutatakse vastavalt §-s 154 sätestatule. Garantii väärtus on elukindlustuspoliisi tagasiostuhind.

(3) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel käsitletakse krediidasutuse või investeerimisühingu poolt emiteeritud tagasiostukohustusega väärtpabereid krediidasutuse või investeerimisühingu poolt antud garantiina ning selle mõju arvutatakse vastavalt §-s 154 sätestatule. Garantii väärtus on:

- 1) väärtpaberi nimiväärtus juhul, kui emitendil on kohustus väärtpaber tagasi osta nimiväärtusega;
- 2) väärtpaberi turuväärtus juhul, kui emitendil on kohustus väärtpaber tagasi osta turuväärtusega.

5. alljaotis

Kaudse krediidiriski kaitse mõju arvutamine

§ 154. Kaudse krediidiriski kaitse väärtuse arvutamine

(1) Kaudse krediidiriski kaitse väärtus on summa, mille krediidiriski kaitse pakkuja kohustub maksma võlgniku makseviivituse või muu krediidisündmuse toimumise korral.

(2) Kui krediididerivatiiv ei kata alusvaraks oleva võlainstrumendi restruktureerimisest tulenevat kahju ja krediidiriski kaitse väärtus on väiksem kui kaitstava riskipositsiooni väärtus, vähendatakse riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud krediidiriski kaitset 40 protsendi võrra tema väärtusest.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Kui krediididerivatiiv ei kata alusvaraks oleva võlainstrumendi restruktureerimisest tulenevat kahju ja krediidiriski kaitse väärtus on suurem kui kaitstava riskipositsiooni väärtus, ei tohi arvesse võetav krediidiriski kaitse olla suurem kui 60 protsenti kaitstava riskipositsiooni väärtusest.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Kui kaudset krediidiriski kaitset pakkuv instrument on nomineeritud riskipositsioonist erinevas valuutas, arvutatakse kaudse krediidiriski kaitse väärtus järgmise valemiga: $G^* = G \# (1 - H_{FX})$,

kus

G on kaudse krediidiriski kaitse nominaalväärtus;

G^* on valuuta mittevastavusega korrigeeritud krediidiriski kaitse väärtus;

H_{FX} on välisvaluuta volatiilsuskoeffitsient.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud valuutade mittevastavusega korrigeeritud kaudse krediidiriski kaitse väärtuse arvutamisel võib kasutada regulatiivseid volatiilsuskoeffitsiente või volatiilsuskoeffitsientide sisehinnanguid käesolevas jaotises sätestatud tingimustel.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 155. Riskiga kaalutud vara arvutamine kaudse krediidiriski kaitsega riskipositsioonidelt väärtpaberistamise puhul

Juhul kui krediidasutus kannab osa laenuga seotud riskist üle ühe või enama väärtpaberistamise seeriaga, kohaldatakse käesoleva jaotise 4. jaotises sätestatud käsitlust. Maksete olulisuse alammäärasid, millest väiksemas summas makset kahjujuhtumi korral ei tehta, loetakse võrdseks esmase kahju jääkpositsiooniga (*retained first loss position*).

§ 156. Riskiga kaalutud vara arvutamine kaudse krediidiriski kaitsega riskipositsioonidelt krediidiriski standardmeetodi puhul

(1) Juhul kui riskipositsioon on täielikult kaitstud, arvutatakse krediidiriski standardmeetodi puhul riskiga kaalutud vara vastavalt §-le 143 valuuta mittevastavusega ja §-le 160 lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud kaudse krediidiriski kaitse väärtuselt järgmise valemiga: $RWA = G_A * g$,

kus

RWA on riskiga kaalutud vara;

G_A on valuuta mittevastavuse ja lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud riskipositsioon;

g on krediidiriski kaitse pakkujale kohaldatav riskikaal.

(2) Juhul kui krediidiriski kaitse väärtus on riskipositsiooni väärtusest väiksem ning riskipositsioon ja selle kaitse kuuluvad samasse nõudeõiguse järku ning krediidasutus ja kaitse pakkuja jagavad kahju proportsionaalselt, arvutatakse korrigeeritud riskipositsioon järgmise valemiga: $(E - G_A) * r + G_A * g$,

kus

E on riskipositsiooni väärtus;

G_A on valuuta mittevastavuse ja tähtaegade mittevastavusega korrigeeritud kaudne krediidiriski kaitse;
 r on võlgniku riskikaal;
 g on krediidiriski kaitse pakkujale kohaldatav riskikaal.

(3) Keskvalitsuse või keskpanga garantiiga kaitstud riskipositsioonile või selle osale kohaldatakse § 26 lõike 1 punktis 5 sätestatud käsitlust juhul, kui laen on väljastatud võlgniku asukohariigi valuutas ja garantii on nomineeritud samas valuutas.

§ 157. Riskiga kaalutud vara arvutamine kaudse krediidiriski kaitsega riskipositsioonidelt krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul

(1) Krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul rakendatakse krediidiriski kaitsega riskipositsioonile või selle osale krediidiriski kaitse pakkuja makseviivituse tõenäosust. Juhul kui täielik kaitse ei ole tagatud, rakendatakse võlgniku ja kaitse pakkuja makseviivituse tõenäosuse alusel hinnatud vahepealset makseviivituse tõenäosust.

(2) Juhul kui allutatud riskipositsioon on täielikult või osaliselt kaitstud allutamata kaudse krediidiriski kaitsega, kohaldatakse nimetatud riskipositsiooni kaetud osale allutamata riskipositsiooni kahjumäära.

(3) Riskipositsiooni kaetud osa määratakse kindlaks valuuta mittevastavuse ja lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud kaudse krediidiriski kaitse väärtuse alusel.

(4) Riskipositsiooni katmata osale kohaldatakse võlgniku makseviivituse tõenäosust ja riskipositsiooni kahjumäära.

6. alljaotis

Tähtaegade mittevastavus

§ 158. Lõpptähtaegade mittevastavus

(1) Lõpptähtaegade mittevastavus riskiga kaalutud vara arvutamisel on olukord, kus krediidiriski kaitse järelejäänud tähtaeg on lühem kaitstava riskipositsiooni järelejäänud tähtajast.

(2) Lõpptähtaegade mittevastavuse korral ei võeta arvesse krediidiriski kaitset, mille järelejäänud tähtaeg on lühem kui kolm kuud, mille esialgne tähtaeg on lühem kui üks aasta, või mille minimaalne järelejäänud tähtaeg on vastavalt § 73 lõikele 3 üks päev.

§ 159. Lõpptähtaja määramine

(1) Riskipositsiooni efektiivne lõpptähtaeg on ajavahemik hiliseima päevani, millal võlgnik peab täitma oma kohustuse krediidasutuse ees. Juhul kui see ajavahemik ületab viit aastat, loetakse riskipositsiooni lõpptähtajaks viis aastat.

(2) Krediidiriski kaitse lõpptähtaeg on ajavahemik varaseima päevani, mil krediidiriski kaitse lõpeb või võib lõppeda, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul.

(3) Juhul kui krediidiriski kaitse pakkujal on õigus lõpetada krediidiriski kaitse enne selle lepingulist lõpptähtaega, on krediidiriski kaitse lõpptähtaeg ajavahemik varaseima päevani, millal tal on võimalik seda õigust kasutada.

(4) Juhul kui krediidiriski kaitse saajal on õigus ja tõenäoline kavatsus lõpetada krediidiriski kaitse enne selle lepingulist lõpptähtaega, on krediidiriski kaitse lõpptähtaeg ajavahemik varaseima päevani, millal tal on võimalik seda õigust kasutada. Kavatsuse puudumisel loetakse krediidiriski kaitse lõpptähtajaks selle lepinguline tähtaeg.

(5) Juhul kui krediidideriivatiivi lepingut on võimalik lõpetada maksete tähtajalise mittetasumise ja võlgniku makseviivituses olevaks tunnistamise vahelisel ajal, vähendatakse krediidiriski kaitse lõpptähtaega mittetasumise ja makseviivituses olevaks tunnistamise vahelise päevade arvu võrra.

§ 160. Finantstagatise mõju hindamine lõpptähtaegade mittevastavuse puhul

(1) Finantstagatiste mõju arvutamise üldmeetodi puhul leitakse lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud finantstagatise väärtus järgmise valemiga: $C_{VAM} = C_{VA} * (t - t^*) / (T - t^*)$,

kus

C_{VAM} on tähtaegade mittevastavusega korrigeeritud finantstagatise väärtus;

C_{VA} on valuutade mittevastavusega korrigeeritud tagatise väärtus või riskipositsiooni väärtus vastavalt sellele, kumb on madalam;

t on krediidiriski kaitse lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvutatud vastavalt §-le 159 või T väärtus, olenevalt sellest, kumb on madalam;

T on riskipositsiooni lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvutatud vastavalt §-le 159 või viis aastat, vastavalt sellele, kumb on madalam;
 t^* on 0,25.

(2) Lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud finantstagatise väärtust kasutatakse § 138 lõikes 1 sätestatud korrigeeritud riskipositsiooni arvutamise valemis.

(3) Finantstagatiste hindamise lihtmeetodi puhul ei võeta lõpptähtaja mittevastavusega krediidiriski kaitset arvesse.

§ 161. Kaudse krediidiriski kaitse mõju hindamine lõpptähtaegade mittevastavuse puhul

Kaudse krediidiriski kaitse puhul leitakse lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud krediidiriski kaitse väärtus järgmise valemiga: $G_A = G^* * (t - t^*) / (T - t^*)$,

kus

G^* on valuutade mittevastavusega korrigeeritud kaudse krediidiriski kaitse väärtus;

G_A on lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud G^* ;

t on krediidiriski kaitse lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvutatud vastavalt §-le 159 või T väärtus, olenevalt sellest, kumb on madalam;

T on riskipositsiooni lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvutatud vastavalt §-le 159 või viis aastat, vastavalt sellele, kumb on madalam;

t^* on 0,25.

7. alljaotis

Krediidiriski kaitse arvessevõtmise erijuhud

§ 162. Krediidiriski kaitse arvutamine standardmeetodi alusel mitme tagatisega riskipositsiooni puhul

(1) Juhul kui krediidiriski standardmeetodi puhul on ühel riskipositsioonil mitu krediidiriski kaitset pakkuvat instrumenti või ühe krediidiriski kaitse pakkuja erinevate järelejäänud tähtaegadega krediidiriski kaitse instrumenti, jagatakse riskipositsioon vastavalt krediidiriski kaitsele osadeks ning leitakse riskiga kaalutud vara iga riskipositsiooni osa kohta eraldi.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Juhul kui ühel riskipositsioonil on mitu otsest krediidiriski kaitset, jagatakse vajadusel volatiilsuskoeffitsiendiga suurendatud riskipositsioon osadeks ning iga osa loetakse tagatuks ühe tagatisega.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Riskipositsiooni igale osale määratakse kahjumäär vastavalt tagatise väärtusele ja liigile.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 163. Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamine sisereitingute põhimeetodi alusel mitme tagatisega riskipositsiooni puhul

(1) Juhul kui sisereitingute põhimeetodi alusel käsitletav riskipositsioon on üheaegselt tagatud finantstagatise ja hüpoteegi või nõuetega, jagatakse vajadusel volatiilsuskoeffitsiendiga suurendatud riskipositsioon osadeks ning iga osa loetakse tagatuks ühe tagatise liigiga.

(2) Riskipositsiooni igale osale määratakse efektiivne kahjumäär vastavalt tagatise väärtusele ja liigile.

§ 164. Mitut riskipositsiooni hõlmavad krediidi tuletisinstrumendid

(1) Juhul kui krediididerivatiiv hõlmab krediidiriski kaitsega riskipositsioonide kogumit tingimusega, et esimene makseviivituse juht toob krediidiriski kaitse pakkujale kaasa maksekohustuse tekkimise ja lõpetab krediididerivatiivi lepingu, võib krediidiasutus riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel korrigeerida sellist kogumisse kuuluvat riskipositsiooni, millelt arvutatud riskiga kaalutud vara oleks krediidiriski kaitse puudumisel madalaim. Antud käsitlust rakendatakse ainult juhul, kui krediidiriski kaitse väärtus on nimetatud riskipositsiooni väärtusest suurem või sellega võrdne.

(2) Juhul kui krediididerivatiivi tingimuste kohaselt tekib krediidiriski kaitse pakkujal maksekohustus krediidiriski kaitsega hõlmatud kogumis teatud kindlaksmääratud arvu makseviivituste tekkimise korral, võib krediidiriski kaitset arvesse võtta ainult juhul, kui kindlaksmääratud arvust ühe võrra väiksemale arvule makseviivituse juhtude tekkimise korral on krediidiriski kaitse olemas või kui kindlaksmääratud arvust ühe võrra vähem makseviivituse juhte on juba tekkinud.

4. jaotis

Väärtpaberistamine

1. alljaotis

Väärtpaberistatud positsioonidelt riskiga kaalutud vara arvutamise üldsätted

§ 165. Käesoleva jaotise kohaldamine

(1) Käesolevat jaotist kohaldatakse riskiga kaalutud vara arvutamisel väärtpaperistatud tehingutelt, mis vastavad §-des 167 ja 168 sätestatud nõuetele.

(2) Krediidiasutus ei tohi käesolevas jaos sätestatud kohaldada ühelegi tema poolt väärtpaperistatud nõudele juhul, kui ta on katnud väärtpaperistatud positsiooni omanike kahjumeid või võimalikke kahjumeid väljaspool väärtpaperistamise tehingu lepinguga ette nähtud kohustusi. Nimetatud keeld kehtib kolme majandusaasta jooksul pärast väärtpaperistatud positsioonide omanikele lepinguvälise abi osutamist.

(3) Krediidiasutus avalikustab informatsiooni väärtpaperistatud positsiooni omanikele lepingulistest kohustustest väljuva abi osutamise ja selle mõju kohta krediidiasutuse kapitalinõudele.

(4) Paragrahvides 167 ja 168 sätestatud nõuetele mittevastavatele väärtpaperistamise tehingutele ning käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud keelu puhul kohaldatakse käesoleva jao 1. ja 2. jaotises sätestatud.

§ 166. Väärtpaperistamisega seotud mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

(1) Ületulu (*excess spread*) on summa, mille võrra väärtpaperistamise tehingu eest saadud tasu ületab tehinguga seotud kulutused;

(2) Väärtpaperistatud positsiooni nõudeõiguse järk (*securitisation tranche*) on ühe väärtpaperistamise tehinguga seotud positsioonide kogum, mille piires on kõikide positsioonide krediidikvaliteet võrdne, kui mitte arvestada kolmanda isiku poolt positsioonile antud krediidiriski kaitset.

(3) Kommertsväärtpaperite programm (*ABCP programme*) on väärtpaperistamise tehingute seeria, mille käigus emiteeritakse varaga tagatud võlakirjad, mille lunastamise tähtaeg saabub hiljemalt ühe aasta pärast.

(4) Traditsiooniline väärtpaperistamine on tehing, mille käigus väärtpaperistatavate nõuetega seotud risk ja tulu kantakse üle nõuete loovutamise teel või kaudse osaluse meetodil eriotstarbelisele ettevõttele, mis emiteerib väärtpaperid, kusjuures emiteeritavad väärtpaperid ei ole algsest väljaandjast isiku kohustuseks.

(5) Sünteetiline väärtpaperistamine on väärtpaperistamise tehing, kus väärtpaperistatavate nõuetega seotud risk ja tulu kantakse üle krediidituletisinstrumentide või garantiide abil ning väärtpaperistatud nõuded kajastuvad endiselt esialgse väljaandja bilansis.

(6) Kaudse osaluse meetod (*sub-participation*) on nõuete väärtpaperistamise meetod, mille käigus sõlmib väärtpaperistamise eriotstarbeline ettevõtte nõude algse väljaandjaga lepingu, mille kohaselt osaleb eriotstarbeline ettevõtte kindlaks määratud proportsioonis esialgse väljaandja poolt väljastatava nõude finantseerimises ning kannab vastavas proportsioonis kõiki nõudega seotud riske.

(7) Väärtpaperistamise erisotstarbeline ettevõtte (*SSPE*) on juriidiline isik, kes on loodud väärtpaperistamise tehingu või tehingute teostamise eesmärgil ning kelle ülesanne on väärtpaperistatud nõuete eraldamine algse väljaandja varadest. Väärtpaperistamise erisotstarbelise ettevõtte tegevuse ulatus on piiratud nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajaliku tegevusega ja tema investorite omanikukasu õigust väärtpaperistatud nõuete suhtes tõendavad osalused on vabalt võõrandatavad ja panditavad.

(8) Algne väljaandja (*originator*) on juriidiline isik, kes oli otseselt või seotud isikute kaudu üheks lepingu pooleks, mille tagajärjel tekkinud nõue või potentsiaalne nõue kolmanda isiku vastu oli hiljem väärtpaperistatud või soetas nõude, mis oli väljastatud kolmanda isiku poolt, ning hiljem väärtpaperistas soetatud nõude.

(9) Sponsor on krediidiasutus, välja arvatud algseks väljaandjaks olev krediidiasutus, mis loob ja haldab kommertsväärtpaperite programmi või muud väärtpaperistamisskeemi, mille alusel ostetakse kolmandatelt isikutelt nõudeid.

(10) Õigus ennetähtaegsele amortiseerimisele (*early amortisation provision*) on investorite õigus nõuda määratletud sündmuste saabumisel nõude lunastamist enne esialgselt kokkulepitud tähtaega.

(11) Lõpetav ostuoptioon (*clean-up call option*) on algse väljaandja lepinguline õigus osta tagasi või lõpetada väärtpaperistatud positsioonid enne kõikide väärtpaperistatud nõuete tagasimaksmist, kui tasumata nõuete summa langeb allapoole määratletud taset.

(12) Likviidsuse tagamise tehing (*liquidity facility*) on väärtpaperistatud positsioon, mis tuleneb lepingulisest kokkuleppes tagada finantseerimine kindlustamaks rahavoogude õigeaegsus investorite jaoks.

§ 167. Traditsioonilise väärtpaberistamise tehingu käsitlemine krediidiriski kapitalinõude arvutamisel

(1) Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahjumi arvutamisel ei võeta arvesse traditsioonilise väärtpaberistamise tehinguga väärtpaberistatud nõuded, mille suhtes krediidasutus on algne väljaandja, kui väärtpaberistatud nõuetega seotud krediidirisk on täielikult üle kantud kolmandatele isikutele ning kui väärtpaberistamise tehing vastab käesoleva paragrahvi lõigetes 2-4 sätestatud nõuetele.

(2) Traditsioonilise väärtpaberistamise tehingule esitatavad nõuded on järgmised:

- 1) väärtpaberistamise tehingu dokumentatsioon peegeldab tehingu majanduslikku olemust;
- 2) väärtpaberistamise tehingu tulemusel emiteeritud väärtpaberid ei ole krediidasutuse kohustuseks;
- 3) väärtpaberistatud nõuded on loovutatud väärtpaberistamise eriotstarbelisele ettevõttele;
- 4) väärtpaberistatud nõuete arvel ei ole võimalik rahuldada nõudeid krediidasutuse vastu ning pankroti korral ei kuulu väärtpaberistatud nõuded tema pankrotivara hulka ning selle kohta on olemas pädeva eksperdi kinnitus;
- 5) väärtpaberistatud nõuded loovutanud krediidasutus ei oma otsesest või kaudset kontrolli loovutatud nõuete üle, see tähendab, et krediidasutusel ei ole õigust saada loovutatud nõuete seotud tulu või kohustust hüvitada ükskõik mis vormis kolmandatele isikutele loovutatud nõuete seotud kahjud.

(3) Juhul kui väärtpaberistamise tehingu tingimused näevad ette lõpetava ostuotsiooni olemasolu, peavad lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõuetele olema täidetud järgnevad tingimused:

- 1) nõuded loovutanud krediidasutusel on õigus loobuda lõpetava ostuotsiooni täitmisest;
- 2) lõpetava ostuotsiooni kasutamine on võimalik ainult siis, kui laekunud või väärtpaberistatud positsiooni omanike kulu on maha kantud vähemalt 90 protsenti esialgelt väärtpaberistatud nõuete mahust;
- 3) lõpetavat ostuotsiooni ei ole võimalik kasutada väärtpaberistatud positsiooni omanike kahjude ennetamiseks või hüvitamiseks nõuded loovutanud krediidasutuse kulu.

(4) Väärtpaberistamise tehingu dokumentatsiooni kohaselt ei ole nõuded loovutanud krediidasutusel kohustust parandada loovutatud nõuete krediidikvaliteeti või suurendada väärtpaberistatud positsiooni omanikele makstavaid intressimakseid või riskipremiat loovutatud nõuete krediidikvaliteedi halvenemise korral. Väärtpaberistatud positsioonide varajane amortiseerimine ei ole käesoleva lõike mõistes krediidikvaliteedi parandavaks abinõuks.

§ 168. Sünteetilise väärtpaberistamise tehingu käsitlemine krediidiriski kapitalinõude arvutamisel

(1) Sünteetilise väärtpaberistamise tehinguga väärtpaberistatud nõuete esialgseks väljaandjaks olev krediidasutus võib riskiga kaalutud varade ning oodatava kahjumi arvutamisel rakendada väärtpaberistatud nõuetele käesoleva jao 1. ja 2. jaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodi või sisereitingute meetodite asemel käesolevas jaotises sätestatud juhul, kui väärtpaberistatud nõuetega seotud krediidirisk on üle kantud väärtpaberistatud positsiooni omanikele ning väärtpaberistamise tehing vastab järgmistele tingimustele:

- 1) väärtpaberistamise tehingu dokumentatsioon peegeldab tehingu majanduslikku olemust;
- 2) krediidiriski kaitse, millega krediidirisk oli üle kantud, vastab käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõuetele, kusjuures eriotstarbelise ettevõtte poolt antav kaudne krediidiriski kaitse ei ole käesoleva punkti mõistes aktsepteeritavaks krediidiriski kaitseks;
- 3) krediidiriski kaitse tehingu tingimused ei kehtesta arvestatavat olulisuse piiri, millest allapoole jäävate krediidisündmuste puhul krediidiriski kaitse ei kehti;
- 4) krediidiriski kaitse tehingu tingimused ei luba katkestada kaitset juhul, kui väärtpaberistatud nõuete krediidikvaliteet langeb;
- 5) krediidiriski kaitse tehingu tingimused ei kohusta väärtpaberistatud nõuete algseks väljaandjaks olevat krediidasutust parandama väärtpaberistatud nõuete krediidikvaliteeti, kusjuures väärtpaberistatud positsioonide varajane amortiseerimine ei ole käesoleva lõike mõistes krediidikvaliteedi parandamine;
- 6) krediidiriski kaitse tehingu tingimused ei näe ette krediidasutuse krediidiriski kaitsega seotud kulu või väärtpaberistamise võlakirja omanikele makstavate intressimaksete või riskipremia suurenemist väärtpaberistatud nõuete krediidikvaliteedi languse korral;
- 7) krediidiriski kaitse jõustatavust kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides kinnitab sõltumatu pädeva eksperdi arvamused.

(2) Sünteetilise väärtpaberistamise tehinguga väärtpaberistatud nõuete algseks väljaandjaks olev krediidasutus kohaldab käesolevas jaotises sätestatud korda kõikide väärtpaberistatud nõuete suhtes, käsitledes neid kui ühte või mitut väärtpaberistatud positsiooni, millele on antud krediidiriski kaitse.

§ 169. Riskiga kaalutud vara arvutamisel kasutatavad meetodid

(1) Juhul kui krediidasutus kasutab riskipositsioonide klassi puhul, kuhu väärtpaberistatud positsioonid kuuluksid, krediidiriski kapitalinõude arvutamisel käesoleva jao 1. jaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodit, arvutatakse riskiga kaalutud vara väärtpaberistatud positsioonidelt käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korras.

(2) Juhul kui krediidasutus kasutab riskipositsioonide klassi puhul, kuhu väärtpaberistatud positsioonid kuuluksid, krediidiriski kapitalinõude arvutamisel käesoleva jao 2. jaotises sätestatud krediidiriski sisereitingute meetodeid, arvutatakse riskiga kaalutud vara väärtpaberistatud positsioonidelt käesoleva jaotise 3. alljaotises sätestatud korras.

§ 170. Väärtpaberistatud positsiooni väärtus

(1) Juhul kui riskiga kaalutud vara arvutatakse käesoleva jaotise 2. alljaotise alusel, on bilansilise väärtpaberistatud positsiooni väärtus selle bilansiline väärtus. Juhul kui vara allahindlus kajastatakse eraldi bilansikirjel, võetakse positsioon arvesse netoväärtuses.

(2) Juhul kui riskiga kaalutud vara arvutatakse käesoleva jaotise 3. alljaotise alusel, on bilansilise väärtpaberistatud positsiooni väärtus selle väärtus enne korrigeerimisi ja allahindlusi.

(3) Käesoleva jao 6. jaotise 2. alljaotises loetletud tuletisväärtpaberitest tuleneva väärtpaberistatud positsiooni väärtus arvutatakse vastavalt käesoleva jao 6. jaotises sätestatud korras.

§ 171. Tähtaegade erinevuse käsitlemine sünteetilise väärtpaberistamise tehingu puhul

(1) Juhul kui krediidasutus arvutab väärtpaberistatud nõuete riskiga kaalutud väärtuse vastavalt antud jaotisele ning väärtpaberistatud nõuete ja krediidiriski kaitse instrumentide tähtaegade vahel, millega nõuded olid väärtpaberistatud, esinevad olulised erinevused, korrigeerib krediidasutus riskiga kaalutud väärtust vastavalt lõigetele 2 - 4.

(2) Väärtpaberistatud nõuete portfelli tähtajaks loetakse väärtpaberistatud nõuetest pikima tähtajaga nõude tähtaeg või viis aastat, sõltuvalt sellest, kumb on lühem. Krediidiriski kaitse tähtaeg määratakse vastavalt käesoleva jao 3. jaotisele.

(3) Väärtpaberistatud positsiooni riskiga kaalutud vara väärtust korrigeeritakse järgmise võrrandiga: $RW^* = [RW(SP) * (t - t^*) / (T - t^*)] + [RW(A_{SS}) * (T - t) / (T - t^*)]$, kus

RW^* on korrigeeritud riskiga kaalutud väärtus, millest tuleb lähtuda kapitalinõude arvutamisel;

$RW(A_{SS})$ on väärtpaberistatud nõuete riskiga kaalutud väärtus, mida oleks pidanud kasutama, kui nõuded oleks jäänud väärtpaberistamata;

$RW(SP)$ on käesoleva jaotise alusel arvutatud väärtpaberistatud nõuete riskiga kaalutud väärtus, mida oleks pidanud kasutama, kui poleks esinenud tähtaegade erinevust;

T on väärtpaberistatud nõuete portfelli tähtaeg aastates;

t on krediidiriski kaitse tähtaeg aastates;

t^* võrdub 0.25.

(4) Korrigeerimist ei kohaldata positsioonidele, mille riskikaal on vastavalt käesolevale jaotisele 1250 protsenti.

2. alljaotis

Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski standardmeetodiga kaetud väärtpaberistatud positsioonidelt

§ 172. Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski standardmeetodiga kaetud väärtpaberistatud positsioonidelt

(1) Krediidiriski standardmeetodiga kaetud väärtpaberistatud positsioonidelt arvutatud riskiga kaalutud vara on vastavalt §-le 170 arvutatud riskipositsiooni väärtuse ja käesoleva alljaotise kohaselt arvutatud riskikaalu korrutis.

(2) Juhul kui väärtpaberistatud positsioonil on lühiajalise kohustuse välisreiting, on Finantsinspektsiooni poolt käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud krediidikvaliteedi astmetele vastavad riskikaalud järgmised:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) neljas ja madalaim krediidikvaliteedi aste 1250 protsenti.

(3) Juhul kui väärtpaberistatud positsioonile omistatud välisreiting ei ole lühiajalise kohustuse reiting, on Finantsinspektsiooni poolt käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud krediidikvaliteedi astmetele vastavad riskikaalud järgmised:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) neljas krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 5) viies ja madalaim krediidikvaliteedi aste 1250 protsenti.

(4) Välisreitingu puudumisel kohaldatakse väärtpaberistatud positsioonile riskikaalu 1250 protsenti, välja arvatud §-des 174 - 176 sätestatud juhtudel.

§ 173. Kapitalinõude ülemmäär algse väljaandja või sponsori puhul

(1) Juhul kui krediidasutus on väärtpaperistatud nõude algne väljaandja või sponsor, on ühe väärtpaperistamise tehinguga seotud väärtpaperistatud positsioonidelt nõutav suurim võimalik kapitalinõude võrdne kapitalinõudega, mis oleks kuulunud täitmisele juhul, kui antud nõuded ei oleks väärtpaperistatud.

(2) Juhul kui krediidasutus on väärtpaperistatud nõuete algne väljaandja või sponsor, ning tema kõikide ühe väärtpaperistamise tehingu tulemusel tekkinud väärtpaperistatud positsioonide käesolevas jaotises sätestatud korra alusel arvatud riskiga kaalutud vara on niivõrd kõrge, et vastav kapitalinõue ületaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud suurimat võimalikku kapitalinõuet, vähendatakse ühe väärtpaperistamise tehingu väärtpaperistatud positsioonide summaarset riskiga kaalutud väärtust selliselt, et leitav kapitalinõue oleks võrdne käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud suurima võimaliku kapitalinõudega.

(3) Kapitalinõude ülemmäära arvutamisel kohaldatakse viivituses olevatele nõuetele ja kõrge riskiga varadele riskikaalu 150 protsenti.

(4) Kapitalinõude ülemmäära arvutamisel ei võeta arvesse positsioone, mis on § 173 kohaselt omavahenditest maha arvatud.

§ 174. Riskikaalu arvutamine riskikontsentratsiooni meetodil

(1) Juhul kui väärtpaperistatud positsioonil puudub välisreiting, kuid krediidasutusel on olemas regulaarne, täpne ja ajakohane informatsioon väärtpaperistatud nõuete kohta, võib kapitalinõude arvutamisel kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud korras arvatud riskikaale.

(2) Riskikontsentratsiooni meetodi alusel on väärtpaperistatud positsiooni riskikaal käesoleva jao 1. jaotises sätestatud korras väärtpaperistatud positsiooni alusvaraks olevate nõuete kaalutud keskmine riskikaal, mida on korrigeeritud kontsentratsiooni koefitsiendiga. Kaalutud keskmise riskikaalu arvutamisel võetakse aluseks riskikaalud, mida oleks nendele nõuetele kohaldatud juhul, kui need nõuded ei oleks väärtpaperistatud.

(3) Kontsentratsiooni koefitsiendi arvutamiseks jagatakse kõigi ühe väärtpaperistamise tehingust tulenevate väärtpaperistatud positsioonide nominaalväärtuse kogusumma nende positsioonide nominaalväärtuste kogusummaga, mille nõudeõiguse järk on madalam või võrdne krediidasutusele kuuluva väärtpaperistatud positsiooni nõudeõiguse järguga. Krediidasutusele kuuluva väärtpaperistatud positsioonist madalama või võrdse nõudeõigusega positsioonide kogusumma arvutamisel võetakse arvesse ka krediidasutusele kuuluv väärtpaperistatud positsioon.

(4) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel arvatud riskikaal on madalam, kui sama väärtpaperistamise tehingu kõrgema nõudeõiguse järguga positsioonile välisreitingu alusel määratav riskikaal, kohaldatakse väärtpaperistatud positsioonile sama väärtpaperistamise tehingu kõrgema nõudeõiguse järguga positsioonile välisreitingu alusel määratud riskikaalu.

(5) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 4 alusel arvatud riskikaal on kõrgem kui 1250 protsenti, kohaldatakse riskikaalu 1250 protsenti.

(6) Juhul kui krediidasutusel, kes on kasutanud riskikontsentratsiooni meetodil arvatud riskikaalu, ei ole enam võimalik saada täpset, regulaarset ja ajakohast informatsiooni väärtpaperistatud nõuete kohta ning arvutada keskmist riskikaalu käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel, kohaldatakse väärtpaperistatud positsioonile riskikaalu 1250 protsenti.

§ 175. Kommertsväärtpaperite programmist tuleneva väärtpaperistatud positsiooni riskikaal

(1) Krediidasutus võib kohaldada väärtpaperistatud positsioonile, mis tuleneb kommertsväärtpaperite programmist ning vastab käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tingimustele, kõrgeimat riskikaalu nendest, mida oleks kohaldatud väärtpaperistatud nõuetele käesoleva jao 1. jaotise alusel juhul, kui need nõuded oleks jäänud väärtpaperistamata.

(2) Kui väärtpaperistatud nõuete kõrgeim riskikaal on madalam kui 100 protsenti, kohaldatakse riskikaalu 100 protsenti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud riskikaalu võib rakendada juhul, kui kommertsväärtpaperite programmist tulenev väärtpaperistatud positsioon vastab üheaegselt järgnevale tingimustele:

- 1) väärtpaperistatud positsioon on teisele kahju positsioon ning antud väärtpaperistamise tehingu esmase kahju positsioon pakub teisele kahju positsioonile piisavat krediidiriski kaitset;
- 2) väärtpaperistatud positsiooni krediidikvaliteet vastab krediidikvaliteedi hinnangu tasemele, mida üldtunnustatud turupraktika kohaselt loetakse investeerimiskõlblikuks krediidikvaliteedi hinnangu tasemeks;
- 3) krediidasutus ei oma sama väärtpaperistamise tehingu esmase kahju positsioone.

(4) Juhul kui kommertsväärtpaperite programmist tulenev väärtpaperistatud positsioon tuleneb likviidsuse tagamise tehingust ning käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvatud riskikaal on kõrgem, kui sellele positsioonile § 176 alusel arvatud riskikaal, võib krediidasutus rakendada § 176 alusel arvatud riskikaalu.

§ 176. Likviidsuse tagamise tehingust tuleneva väärtpaperistamise positsiooni riskikaal

(1) Likviidsuse tagamise tehingust tuleneva väärtpaperistamise positsiooni suhtes, millel puudub välisreiting ja mis vastab kõikidele käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tingimustele, võib kohaldada ümberhindamistegurit 20 protsenti, kui tehingu lepinguline tähtaeg on kuni üks aasta, või ümberhindamistegurit 50 protsenti, kui tehingu lepinguline tähtaeg on pikem kui üks aasta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ümberhindamistegurite kohaldamisel rakendatakse korrigeeritud väärtpaperistatud positsioonile kõrgeimat riskikaalu nendest, mida oleks kohaldatud väärtpaperistatud nõuete suhtes käesoleva jao 1. jaotise alusel juhul, kui need nõuded poleks väärtpaperistatud.

(3) Likviidsuse tagamise tehingust tuleneva väärtpaperistamise positsiooni suhtes võib kohaldada ümberhindamistegurit 0 protsenti järgmisel juhul:

1) juhul kui likviidsuse tagamise leping vastab käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tingimustele ning likviidsuse tagamise laenu väljastamine on võimalik ainult üldiste turuhäirete korral, mis põhjustavad rohkem kui ühel eriotstarbelisel ettevõttel likviidsuse raskusi väärtpaperistatud positsioonide teenindamisel ning likviidsuse raskused ei ole seotud väärtpaperistatud nõuete krediitkvaliteedi halvenemisega;

2) juhul kui likviidsuse tagamise leping vastab käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tingimustele ja krediidasutusel on õigus leping ühepoolselt tingimusteta katkestada ning kõik muud nõuded väärtpaperistatud varale on allutatud likviidsuse tagamise lepingu alusel väljastatud laenu tagasimaksetele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 sätestatud ümberhindamistegurite kohaldamise tingimused on järgmised:

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

1) likviidsuse tagamise leping sätestab selgelt ja ühemõtteliselt tingimused, millistel krediidasutus on kohustatud väljastama likviidsuse tagamise laenu;

2) likviidsuse tagamise lepinguga ei anna krediidasutus otsest ega kaudset krediidiriski kaitset antud väärtpaperistamise tehingu ülejäänud positsioonide suhtes;

3) likviidsuse tagamise leping ei sisalda sätteid, mis võimaldavad laenu väljastamist makseviivituses olevate nõuete alalaekumiste katmiseks;

4) likviidsuse tagamise eesmärgil väljastatud laenu ei kasutata kui alalist või regulaarset väärtpaperistatud positsioonide finantseerimisallikat;

5) likviidsuse tagamise eesmärgil väljastatud laenu tagasimaksed ei ole allutatud teiste väärtpaperistatud positsioonide omanike nõuetele, välja arvatud nõuded, mis tulenevad intressimäära või valuutaga seotud tuletistehingutest ning arvestatud teenustasudest;

6) likviidsuse tagamise leping ei näe ette likviidsuse tagamise laenu tagasimaksete ajastamise või nõudest loobumise võimalust;

7) likviidsuse tagamise eesmärgil laenu väljastamine ei ole võimalik juhul, kui kõik krediidiriski kaitse mehhanismid, mis võiksid tagada laenu tagasilaekumise, on ammendatud;

8) likviidsuse tagamise lepingu sätted näevad ette maksimaalse väljastatava laenu summa vähendamist makseviivituses olevate nõuete võrra või, välisreitinguga väärtpaperistatud nõuete puhul, lepingu katkestamise juhul, kui keskmine väärtpaperistatud nõuete krediitkvaliteedi hinnang langeb alla investeerimiskõlbliku krediitkvaliteedi hinnangu taseme.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 177. Krediidiriski maandamise tehingute käsitlemine väärtpaperistatud positsioonide puhul

Otsese või kaudse krediidiriski kaitse olemasolul võib väärtpaperistatud positsioonilt riskiga kaalutud vara arvutamisel kohaldada käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korda.

§ 178. Väärtpaperistatud positsioonide alternatiivkäsitlus

(1) Krediidasutus võib krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel mitte arvesse võtta väärtpaperistatud positsiooni, millele käesolevas jaotises sätestatud korras tuleks kohaldada riskikaalu 1250 protsenti ning selle krdiidasutuste seaduse § 75 lõike 3 alusel omavahenditest maha arvata.

(2) Mahaarvatava positsiooni suuruse arvutamisel võib võtta arvesse krediidiriski kaitset käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korras.

3. alljaotis

Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski sisereitingute meetoditega kaetud väärtpaperistatud positsioonidelt

§ 179. Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski sisereitingute meetoditega kaetud väärtpaberistatud positsioonidelt

Juhul kui väärtpaberistatud nõuded kuuluvad riskipositsioonide klassi, mille puhul krediidiasutusel on krediidiasutuste seaduse §-s 86⁷ sätestatud luba sisereitingute meetodite kasutamiseks, arvutab krediidiasutus väärtpaberistatud positsioonilt riskiga kaalutud vara käesolevas alljaotises sätestatud korras.

§ 180. Sisereitingute meetodiga kaetud väärtpaberistatud positsioonidelt riskiga kaalutud vara arvutamisel kasutatavad meetodid

(1) Juhul kui väärtpaberistatud positsioonil on välisreiting, arvutatakse riskiga kaalutud vara §-s 178 sätestatud korras.

(2) Välisreitingu puudumisel arvutakse riskiga kaalutud vara §-s 179 sätestatud regulatiivsel meetodil, välja arvatud juhul, kui krediidiasutus kasutab sisemudeli meetodit vastavalt §-le 181.

(3) Krediidiasutus, kes ei ole väärtpaberistatud positsiooni algne väljaandja või sponsor, võib §-s 179 sätestatud regulatiivset meetodit kasutada ainult Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal.

(4) Finantsinspektsiooni eelneval loal arvutatakse riskiga kaalutud vara väärtpaberistatud positsioonilt, mis tuleneb välisreitinguta kommertsväärtpaberite programmist §-s 181 sätestatud korras.

(5) Juhul kui krediidiasutusel, kes on välisreitinguta väärtpaberistatud positsiooni algne väljaandja või sponsor, ei ole piisvalt andmeid näitaja K_{IRB} arvutamiseks ja regulatiivse meetodi kasutamiseks § 184 alusel ning tal ei ole Finantsinspektsiooni luba §-s 182 sätestatud sisemudelitel põhineva meetodi kasutamiseks, arvutakse riskiga kaalutud vara § 181 alusel kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetodil. Juhul kui § 181 lõikes 2 sätestatu mittetäitmise tõttu ei ole kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetodi kasutamine võimalik, kohaldatakse väärtpaberistatud positsioonile riskikaalu 1250 protsenti.

(6) Juhul kui krediidiasutusel, kes ei ole väärtpaberistatud positsiooni algne väljaandja ega sponsor, puudub Finantsinspektsiooni luba §-s 182 sätestatud sisemudelitel põhineva meetodi või §-s 179 sätestatud regulatiivse meetodi kasutamiseks, arvutatakse välisreitinguta väärtpaberistatud positsioonide riskikaalud §-s 181 alusel kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetodil. Juhul kui §-s 181 lõikes 2 sätestatu mittetäitmise tõttu ei ole kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetodi kasutamine võimalik, kohaldatakse väärtpaberistatud positsioonile riskikaalu 1250 protsenti.

(7) Juhul kui krediidiasutuse poolt väärtpaberistamise positsiooni krediidiriski katteks arvutatud kapitalinõude ja antud väärtpaberistatud positsioonilt arvutatava oodatava kahju summa ületab kapitalinõude ja oodatava kahju summat, mis oleks väärtpaberistatud nõuetelt arvutatud juhul, kui need ei oleks väärtpaberistatud, võetakse kapitali adekvaatsuse arvutamisel arvesse kapitalinõue ja oodatav kahju, mis oleks arvutatud juhul, kui need nõuded ei oleks väärtpaberistatud.

§ 181. Kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetod

Kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetodi puhul kohaldatakse välisreitinguta väärtpaberistatud positsioonile väikseimat riskikaalu nendest, mida tuleks kohaldada §-s 183 sätestatud välisreitingu meetodil sama väärtpaberistamise tehingu positsioonide suhtes, millel on olemas välisreiting, ning mille nõudeõiguse järk on madalam kui antud väärtpaberistatud positsiooni nõudeõiguse järk juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

1) välisreitinguga positsioon, mille alusel leitakse riskikaal, on täielikult allutatud välisreitinguta positsioonile, millele riskikaal kohaldatakse;

2) välisreitinguga positsiooni tähtaeg peab olema võrdne või pikem, kui välisreitinguta positsiooni tähtaeg, millele riskikaal kohaldatakse;

3) välisreitinguta positsioonile riskikaalu määramisel aluseks oleva välisreitinguga positsiooni välisreitingut jälgitakse pidevalt ning välisreitinguta positsiooni riskikaalu muudetakse kohe, kui muutub selle määramise aluseks olnud välisreitinguga positsiooni välisreiting.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 182. Sisemudelil põhineva meetodi kasutamise üldnõuded kommertsväärtpaberite programmi puhul

(1) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib krediidiasutus kommertsväärtpaberite programmi kuuluvast tehingust tuleneva väärtpaberistatud positsiooni riskikaalu arvutada sisemudelite meetodi alusel.

(2) Finantsinspektsioon lähtub käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud loa andmisel käesoleva paragrahvi lõigetes 3-18 sätestatud tingimustest.

(3) Väärtpaberistamise tehingu käigus emiteeritud kommertsväärtpaberitel on välisreiting.

(4) Krediidiasutuse sisemine krediidikvaliteedi hindamise meetodika põhineb Finantsinspektsiooni hinnangul piisaval määral vähemalt ühe tunnustatud reitinguagentuuri poolt kasutataval avalikult kättesaadaval krediidikvaliteedi hindamise meetodikal, mis on välja töötatud välisreitingu andmiseks antud väärtpaberistamise tehingu käigus väärtpaberistatud nõuetega sarnaste nõuete väärtpaberistamisest tulenevale väärtpaberistamise positsioonile välisreitingu andmiseks.

(5) Krediidiasutus võtab sisemise krediidikvaliteedi hindamise meetodika väljatöötamise käigus muuhulgas arvesse nende tunnustatud reitinguagentuuride välisreitingu andmise meetodikad, kes on andnud krediidikvaliteedi hinnangu sama väärtpaberistamise tehingu käigus emiteeritud kommertsväärtpaberitele.

(6) Krediidiasutuse sisemises krediidikvaliteedi hindamise meetodikas rakendatavad stressitested ja muud arvulised parameetrid on vähemalt sama ranged, kui tunnustatud reitinguagentuuride poolt välisreitingute andmisel kasutatavad parameetrid.

(7) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud nõudele võtab krediidiasutus sisemise krediidikvaliteedi hindamise meetodika väljatöötamisel arvesse kõik avalikult kättesaadavad tunnustatud reitinguagentuuride poolt kasutatavad meetodikad, mida kasutatakse antud väärtpaberistamise positsiooni väärtpaberistatud nõuetega sarnaste nõuete väärtpaberistamise positsioonidele välisreitingute andmisel.

(8) Krediidiasutus dokumenteerib kirjalikult tunnustatud reitinguagentuuride meetodikate arvessevõtmise protseduurireeglid. Krediidiasutus teostab vähemalt kord aastas kõikides avalikult kättesaadavates meetodikates toimunud muutuste analüüsi ning võtab vajadusel muutused arvesse sisemise krediidikvaliteedi hindamise meetodikas.

(9) Krediidiasutuse sisemine krediidikvaliteedi hindamise meetodika põhineb krediidikvaliteedi astmetel ning sisemised krediidikvaliteedi astmed on üheselt seostatavad tunnustatud reitinguagentuuride krediidikvaliteedi hinnangute astmetega. Meetodika, mille kohaselt krediidiasutus seostab sisemised krediidikvaliteedi astmed krediidikvaliteedi hindavate isikute krediidikvaliteedi hinnangute astmetega, on ammendavalt ja selgelt kirjeldatud krediidiasutuse sisemises dokumentatsioonis.

(10) Krediidiasutus kasutab sisemist krediidikvaliteedi hindamise meetodikat ja selle kohaselt antud sisemisi krediidikvaliteedi hinnanguid riskijuhtimises ja riskijuhtimiselaste otsuste langetamisel, juhtkonnale suunatud ülevaadete koostamisel ning sisemise kapitali jaotuse määramisel.

(11) Välis- või siseaudiitor, krediidikvaliteeti hindav isik, krediidiasutuse sõltumatu krediidiriski hindamise või riskijuhtimise eest vastutav üksus teostab regulaarset sisemise krediidikvaliteedi hindamisprotseduuri kontrolli ning annab hinnangu väärtpaberistatud positsioonidele antavate krediidikvaliteedi hinnangute täpsusele.

(12) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatud regulaarset kontrolli teostab krediidiasutuse siseaudiitor või sõltumatu krediidiriski hindamise või riskijuhtimise eest vastutav üksus, peavad need üksused olema sõltumatud äriüksusest, mis korraldab väärtpaberistamise tehinguid või vastutab väärtpaberistamisega seotud kliendisuhete korralduse eest.

(13) Krediidiasutus võrdleb regulaarselt väärtpaberistatud positsioonide krediidikvaliteedi muutusi sisemudeliga antud krediidikvaliteedi hinnangutega, eesmärgiga hinnata sisemise ennetava krediidikvaliteedi hindamise täpsust. Juhul kui võrdluse tulemusel ilmnevad väärtpaberistatud positsioonide krediidikvaliteedi regulaarsed kõrvalekalded sisemudeliga antud hinnangutest, tehakse mudelis vajalikud korrigeerimised.

07.11.2013 12:12

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas "eesmärgiga" Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.

(14) Kommertsväärtpaberite programmi tingimused kehtestavad laenu väljastamise ja investeerimise standardid, mis sätestavad muuhulgas, et väärtpaberistamise tehingu haldur:

1) võtab nõuete väärtpaberistamisel või omandamisel arvesse nõuete tüübi, likviidsuse tagamise ning krediidiriski kaitse lepingutest tulenevate õiguste olemuse ja rahalise väärtuse, väärtpaberistatud nõuete krediidikahjumite jaotuse (*loss distribution*) ning väärtpaberistatud nõuete juriidilise ning majandusliku eraldatuse isikust, kes nõuded loovutab;

2) teostab väärtpaberistatavaid nõudeid loovutava isiku riskide analüüsi, milles arvestatakse muuhulgas loovutaja finants tulemusi ning oodatavaid finants tulemusi, turuosa, konkurentsivõimet ja selle prognoositavaid muutusi, finantsvõimendust, rahavooge ja nende piisavust intressikohustuste teenindamisel, loovutaja kohustustele antud välisreitinguid ja muud;

3) teostab väärtpaberistatavaid nõudeid loovutava isiku laenuväljastamise standardite ja nõuete haldamise ning sissenõudmise kvaliteedi analüüsi.

(15) Kommertsväärtpaberite programmi laenude väljastamise ja investeerimispoliitika kehtestab väärtpaberistatavatele nõuetele esitatavad kriteeriumid, mis muuhulgas:

1) ei luba omandada nõudeid, mis on olnud olulise perioodi jooksul viivituses;

2) piiravad väärtpaberistatud nõuete kontsentreerumist ühe kliendi kätte või geograafilisse piirkonda;

3) seavad piirangud väärtpaberistatud nõuete maksimaalse tähtjaja suhtes;

4) kommertsväärtpaberite programmi dokumentatsioon sätestab nõuete sissenõudmise poliitika ja protseduurid, mis võtavad arvesse väärtpaberistatud nõuete haldaja krediidikvaliteedi ja suutlikkuse haldamisteenuse pakkumisel.

(16) Kommertsväärtpaberite programmi dokumentatsioon näeb ette vähemalt ühe kaitsemehhanismi, mis vähendab väärtpaberistatud nõuete loovutaja või väärtpaberistatud nõuete haldajaga seotud riski ning takistab

väärtpaperistatud nõuete sattumist loovutaja või haldaja pankrotivara hulka, näiteks varajase amortiseerimise võimalust, mis käivitub loovutaja või haldaja krediitkvaliteedi languse korral.

(17) Väärtpaperistamise tehingu halduri poolt nõuetele, mille omandamist kaalutakse, antud oodatava kahju hinnang võtab arvesse kõik tehinguga seotud riskid, muuhulgas krediidi- ja lahjendusrisiki. Juhul kui nõuete loovutaja poolt pakutud krediidiriski kaitse suurus on määratud ainult krediidiriskiga seotud kahjususe näitajate põhjal ning lahjendusrisk on antud nõuete tüübi jaoks oluline, siis moodustab väärtpaperistamise tehingu haldur spetsiaalse reservi lahjendusrisiki katteks. Krediidiriski kaitse vajaliku suuruse hindamisel võtab väärtpaperistamise tehingu haldur arvesse varasemate perioodide andmed kahjumite, viivituses nõuete, lahjendusrisiki realiseerumise ning nõuete käibekiiruse kohta mitme viimase aasta jooksul.

(18) Väärtpaperistamise tehingu tingimused sätestavad kaitsemehhanismi, näiteks varajase amortiseerimise õiguse, mis vähendab väärtpaperistatud nõuete krediitkvaliteedi alanemise riski,

(19) Finantsinspeksioon võib mitte arvestada käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud nõuet sisemudelis kasutatava tunnustatud reitinguagentuuri meetodika avaliku kättesaadavuse kohta juhul, kui avalikult kättesaadava krediitkvaliteedi hindamise meetodika puudumine on Finantsinspeksiooni hinnangul tingitud väärtpaperistamise tehingu eripäradest.

(20) Krediidiasutus paigutab välisreitinguta väärtpaperistatud positsiooni ühe tunnustatud reitinguagentuuri, kelle meetodikat kasutatakse sisemisel krediitkvaliteedi hindamisel, poolt kasutatavas reitingusüsteemi. Juhul kui selliselt valitud välisreitingut loetakse turupraktika kohaselt investeerimiskõlblikuks krediitkvaliteedi hinnangu tasemeks, käsitleb krediidiasutus riskikaalu määramisel väärtpaperistatud positsiooni kui positsiooni, millele on antud välisreiting tunnustatud reitinguagentuuri poolt ning kohaldab sellele positsioonile §-s 182 sätestatud korda.

§ 183. Välisreitingu meetod

(1) Välisreitingu meetodit kasutatakse juhul, kui väärtpaperistatud positsioonil on välisreiting.

(2) Välisreitingu meetodi puhul on riskiga kaalutud vara käesolevas jaotises sätestatud korras arvatud väärtpaperistatud positsiooni väärtuse ja käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud riskikaalu korrutis. Riskiga kaalutud vara korrigeeritakse, korrutades seda koefitsiendiga 1,06.

(3) Lühiajalise kohustuse välisreitinguga väärtpaperistatud positsioonile kohaldatakse Finantsinspeksiooni poolt käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud krediitkvaliteedi astme alusel järgmises tabelis esitatud riskikaale:

Krediitkvaliteedi aste	Riskikaal		
	A	B	C
1	7%	12%	20%
2	12%	20%	35%
3	60%	75%	75%
4 ja madalam	1250%	1250%	1250%

(4) Juhul kui väärtpaperistatud positsioonile omistatud välisreiting ei ole lühiajalise kohustuse reiting, kohaldatakse sellele Finantsinspeksiooni poolt käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud krediitkvaliteedi astme alusel järgmises tabelis esitatud riskikaale:

Krediitkvaliteedi aste	Riskikaal		
	A	B	C
1	7%	12%	20%
2	8%	15%	25%
3	10%	18%	35%
4	12%	20%	35%
5	20%	35%	35%
6	35%	50%	50%
7	60%	75%	75%
8	100%	100%	100%
9	250%	250%	250%
10	425%	425%	425%
11	650%	650%	650%
12 ja madalam	1250%	1250%	1250%

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 esitatud tabelite veerus A toodud riskikaale kohaldatakse väärtpaperistatud positsioonile, mille nõudeõiguse järk on kõrgem kõikide teiste sama väärtpaperistamise tehingu positsioonide nõudeõiguse järgust. Väärtpaperistatud positsiooni nõudeõiguse järgu määramisel ei võeta arvesse intressimakseid, teenustasu, valuutatuletistehinguid ja muid sarnaseid makseid.

(6) Krediidiasutus võib käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud 7-protsendilise riskikaalu asemel kohaldada riskikaalu 6 protsenti juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

1) positsioonile on antud välisreiting, mis käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt vastaks esimesele krediidikvaliteedi astmele või

2) välisreitingu puudumisel vastab positsioon §-s 181 sätestatud tingimustele ning välisreitinguga positsioonile, mille alusel on määratud selle positsiooni krediidikvaliteedi aste, tuleks vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetele 3 ja 4 kohaldada riskikaalu 7 protsenti;

3) Finantsinspektsiooni hinnangul on sama väärtpaberistamise tehingu madalamate nõudeõiguse järkudega krediidiriski vähendav efekt piisav.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 esitatud tabelite veerus C toodud riskikaale kohaldatakse juhul, kui käesoleva paragrahvi lõike 8 või lõike 9 alusel arvutatud väärtpaberistamise tehinguga väärtpaberistatud nõuete tinglik koguarv on väiksem kui kuus.

(8) Väärtpaberistatud nõuete tinglik arv leitakse järgneva valemi abil:

$$N = \frac{\left(\sum_i EAD_i \right)^2}{\sum_i EAD_i^2}$$

kus EAD_i on nõuete summa i -nda kliendi vastu.

(9) Juhul kui krediidiasutusele on teada suurima nõude osakaal väärtpaberistatud nõuete portfellis, siis võib leida väärtpaberistatud nõuete tingliku arvu järgnevalt:

$$N = 1 / C_1,$$

kus C_1 on suurima väärtpaberistatud nõude osakaal portfellis.

(10) Juhul kui tegemist on korduva väärtpaberistamisega, millega väärtpaberistatakse juba varem väärtpaberistatud nõuded, ei ole vaja kindlaks määrata algsete väärtpaberistatud nõuete arvu, vaid tuleb lähtuda teistkordsesse väärtpaberistatud portfelli kuuluvate väärtpaberistatud positsioonide arvust.

(11) Lõigetes 5 ja 7 käsitlemata juhtudel kohaldatakse väärtpaberistatud positsioonile käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 esitatud tabelite veerus B toodud riskikaale.

§ 184. Regulaatiivne meetod

(1) Krediidiasutus, kellel on vastavalt käesolevale määrusele õigus kasutada väärtpaberistatud positsiooni riskikaalu määramisel regulaatiivset meetodit, arvutab väärtpaberistatud positsiooni riskikaalu järgneva valemi abil:

$$12.5 * (S[L + T] - S[L]) / T$$

kus

$$S[x] = \begin{cases} x \cdot \text{juhul} \cdot \text{kui} \cdot x \leq Kirbr \\ Kirbr + K[x] - K[Kirbr] + (d * Kirbr / \omega) \left(1 - e^{\omega(Kirbr - x) / Kirbr} \right) \text{kui} \cdot Kirbr \end{cases}$$

kus:

$$\begin{aligned} h &= (1 - Kirbr / ELGD)^M \\ c &= Kirbr / (1 - h) \\ v &= \frac{(ELGD - Kirbr) Kirbr + 0.25(1 - ELGD) Kirbr}{N} \\ f &= \left(\frac{v + Kirbr^2}{1 - h} - c^2 \right) + \frac{(1 - Kirbr) Kirbr - v}{(1 - h) \tau} \end{aligned}$$

$$g = \frac{(1-c)c}{f} - 1$$

$$a = g * c$$

$$b = g * (1 - c)$$

$$d = 1 - (1 - h) * (1 - \text{Beta}[K_{IBR}; a, b])$$

$$K[x] = (1 - h) * ((1 - \text{Beta}[x, a, b])x + \text{Beta}[x, a + 1, b])$$

$$\tau = 1000$$

$$\omega = 20$$

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 esitatud valemities on kasutatud järgmisi tähistusi:

- 1) $\text{Beta}[x; a, b]$ tähistab beta kumulatiivset jaotust, kus parameetreid a ja b on leitud punkti x jaoks;
- 2) T tähistab väärtpaperistatud positsiooni nominaalväärtuse suhet väärtpaperistatud nõuete kogusummasse, kusjuures käesoleva jao 6. jaotise 2. alljaotises loetletud tuletisinstrumentide puhul, mille asenduskulu on negatiivne või null, võetakse nõuete kogusumma arvutamisel arvesse käesoleva jao 6. jaotises sätestatud korras arvutatud tulevikuväärtuses;
- 3) K_{IBR} tähistab näitaja K_{IBR} suhet väärtpaperistatud nõuete kogusummasse, mis on väljendatud koefitsiendina;
- 4) L tähistab krediidiriski kaitse taset, mis arvutatakse kui kõikide sama väärtpaperistamise tehingu positsioonide summa, mille nõudeõiguse järk on madalam positsioonist, mille jaoks arvutatakse riskikaal, jagatuna väärtpaperistatud nõuete kogusummaga, kusjuures L arvutamisel ei võeta arvesse tuleviku kapitaliseeritud tulu ning nõuded, mis tulenevad käesoleva jao 6. jaotise 2. alljaotises loetletud tuletistehingutest, mis kuuluvad madalama nõudeõiguse järgu positsioonidesse kui see, mille jaoks arvutatakse riskikaal, võib asenduskulu ulatuses arvestada arvutamise hetke seisuga arvestamata potentsiaalset tuleviku väärtust;
- 5) N on vastavalt § 182 lõikes 8 sätestatud valemile arvutatud väärtpaperistatud nõuete tinglik arv;
- 6) $ELGD$ on nõuete suurustega kaalutud keskmine LGD , mis arvutatakse järgnevalt:

$$ELGD = \frac{\sum_i LGD_i * EAD_i}{\sum_i EAD_i}$$

kus

LGD_i tähistab keskmist LGD -d, mis tuleneb kõikidest nõuetest i -nda kliendi vastu, mis arvutatakse vastavalt käesoleva jao 2. jaotisele arvestades käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud.

(3) Juhul kui tegemist on teistkordse väärtpaperistamisega, see tähendab, et väärtpaperistamise tehingu käigus väärtpaperistatakse varem toimunud väärtpaperistamise tehingu tulemusel tekkinud positsioonid, on LGD 100 protsenti.

(4) Juhul kui väärtpaperistatud nõueteks on krediidasutuse poolt ostetud nõuded ja väärtpaperistamise tehingu lepingu kohaselt käsitletakse krediidiriski ja lahjendusriski ühiselt, arvutatakse LGD kui kaalutud keskmist krediidiriski LGD -st ja 75-protsendilist lahjendusriski LGD -st. Kaaludena kasutatakse krediidiriski ja lahjendusriski katteks arvutatud kapitalinõudeid.

(5) Regulaatiivse meetodi puhul ja tingimusel, et suurima väärtpaperistatud nõude osakaal väärtpaperistatud nõuete kogusummast on väiksem kui 3 protsenti, võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud sisendite asemel kasutada järgmisi lihtsustatud viisil leitud sisendeid:

- 1) LGD on 50 protsenti;
- 2) N on väärtus, mis on leitud valemiga:

$$N = \left(C_1 C_m + \left(\frac{C_m - C_1}{m - 1} \right) \text{Max}\{1 - m C_1, 0\} \right)^{-1}$$

või

$$N = 1 / C_1,$$

kus

C_m on m suurima nõude väärtuse summa suhe väärtpaperistatud nõuete kogusummasse, kusjuures m väärtuse määrab krediidasutus oma äranägemise järgi;

3) muutuva suurusega jaenõuete väärtpaperistamisel võib Finantsinspektsiooni nõusolekul lähtuda lihtsustavast eeldusest,

et $h = 0$ ja $v = 0$.

(6) Juhul kui krediidasutuse poolt käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel leitud riskikaal on väiksem kui 7 protsenti, kohaldatakse riskikaalu 7 protsenti.

§ 185. Likviidsuse tagamise tehingust tuleneva positsiooni riskikaal

(1) Krediidasutus võib likviidsuse tagamise lepingust tulenevale välisreitinguta positsioonile kohaldada ümberhindamistegurit 20 protsenti juhul, kui likviidsuse tagamise eesmärgil on laenu väljastamine võimalik ainult üldiste turu toimimise häirete korral ning likviidsuse tagamise leping vastab § 176 lõikes 4 sätestatud tingimustele.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Krediidasutus võib likviidsuse tagamise tehingust tulenevale välisreitinguta positsioonile kohaldada ümberhindamistegurit 0 protsenti juhul, kui likviidsuse tagamise leping vastab § 176 lõikes 3 toodud tingimustele.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 186. Likviidsuse tagamise tehingust tuleneva positsiooni lihtsustatud käsitlus

(1) Juhul kui krediidasutuse hinnangul ei ole arvutuste keerukuse ja kulukuse tõttu otstarbekas leida väärtpaberistatud nõuete riskiga kaalutud väärtust juhul, kui neid nõudeid ei oleks väärtpaberistatud ning likviidsuse tagamise leping vastab § 176 lõikes 4 sätestatud tingimustele, võib Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal likviidsuse tagamise lepingust tuleneva väärtpaberistamise positsiooni riskikaalu leidmisel ajutiselt kasutada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud meetodit.

(2) Krediidasutus võib rakendada likviidsuse tagamise lepingust tuleneva väärtpaberistatud positsiooni suhtes kõrgeimat riskikaalu nendest, mida oleks pidanud rakendama väärtpaberistatud nõuetele käesoleva jao 1. jaotises sätestatud korras. Sellisel juhul võib väärtpaberistatud positsiooni väärtuse arvutamisel kasutada järgmisi ümberhindamistegureid:

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

- 1) 50 protsenti juhul, kui likviidsuse tagamise lepingu esialgne tähtaeg on üks aasta või vähem;
- 2) 20 protsenti juhul, kui likviidsuse tagamise leping vastab § 175 lõikes 1 sätestatud tingimustele;
- 3) käesoleva lõike punktides 1 ja 2 käsitlemata juhtudel rakendatakse ümberhindamistegurit 100 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 187. Krediidiriski kaitse arvessevõtmine väärtpaberistatud positsiooni puhul

(1) Otsene krediidiriski kaitse võetakse riskiga kaalutud vara arvutamisel väärtpaberistatud positsioonilt arvesse ainult juhul, kui see vastab käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõuetele.

(2) Kaudne krediidiriski kaitse võetakse riskiga kaalutud vara arvutamisel väärtpaberistatud positsioonilt arvesse ainult juhul, kui krediidiriski kaitse ja selle pakkuja vastavad käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõuetele.

§ 188. Krediidiriski kaitse arvessevõtmine välisreitingu meetodi puhul

Juhul kui krediidasutus arvutab väärtpaberistatud positsiooni riskiga kaalutud väärtuse §-s 182 sätestatud välisreitingu meetodil ning väärtpaberistatud positsioonil on otsene või kaudne krediidiriski kaitse, korrigeeritakse väärtpaberistatud positsiooni väärtust või riskiga kaalutud vara väärtust käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korras.

§ 189. Krediidiriski kaitse arvessevõtmine regulatiivse meetodi puhul

(1) Juhul kui krediidasutus arvutab väärtpaberistatud positsiooni riskiga kaalutud vara §-s 183 sätestatud regulatiivsel meetodil ning väärtpaberistatud positsioonil on otsene või kaudne krediidiriski kaitse, kasutatakse väärtpaberistatud positsiooni efektiivset riskikaalu. Efektiivse riskikaalu arvutamiseks jagatakse väärtpaberistatud positsioonilt arvatud riskiga kaalutud vara väärtpaberistatud positsiooni väärtusega ning tulemus korrutatakse 100-ga.

(2) Otsese krediidiriski kaitse puhul arvutatakse korrigeeritud positsiooni väärtus E^* vastavalt käesoleva jao 3. jaotises sätestatud otsese krediidiriski kaitse arvestamise reeglitele. Riskiga kaalutud väärtuse leidmiseks korrutatakse korrigeeritud positsioon käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel leitud efektiivse riskikaaluga.

(3) Kaudse krediidiriski kaitse puhul arvutatakse väärtpaberistatud positsiooni riskiga kaalutud vara järgnevalt:

1) arvutatakse krediidiriski kaitse korrigeeritud suurus G_A vastavalt käesoleva jao 3. jaotises sätestatud reeglitele;

2) korrutatakse krediidiriski kaitse korrigeeritud suurus krediidiriski pakkuja riskikaaluga;

3) korrutatakse väärtpaperistatud positsiooni krediidiriski kaitsega katmata osa käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud efektiivse riskikaaluga;

4) summeeritakse käesoleva lõike punktides 2 ja 3 leitud riskiga kaalutud väärtused.

§ 190. Osalise krediidiriski kaitse arvessevõtmine regulatiivse meetodi puhul

(1) Juhul kui krediidiriski kaitse leping näeb ette tekkivate kahjumite korvamist proportsionaalselt väärtpaperistatud positsiooni suurusele, rakendatakse §-s 184 sätestatud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 kirjeldamata juhtudel käsitletakse väärtpaperistatud positsiooni kui kahte positsiooni, millest üks on krediidiriski kaitsega kaetud ja teine katmata. Krediidiriski kaitsega kaetud positsioonina käsitletakse positsiooni seda osa, mille krediidikvaliteet on parem.

(3) Krediidiriski kaitsega kaetud osa käsitletakse §-s 136 sätestatud korras, eeldades, et:

1) T on võrdne e^* -ga juhul, kui tegemist on otsese krediidiriski kaitsega, kus e^* võrdub E^* suhtega väärtpaperistatud nõuete kogusummasse ning E^* on korrigeeritud väärtpaperistatud positsiooni väärtus, mis on arvatud käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korras;

2) T on võrdne $(T-g)$ -ga juhul, kui tegemist on kaudse krediidiriski kaitsega, kus g on krediidiriski kaitse nominaalväärtuse, mida korrigeeritakse valuuta või tähtaegade erinevustega käesoleva jao 3. jaotises, ja väärtpaperistatud nõuete kogusumma suhe.

(4) Kaudse krediidiriski kaitse puhul rakendab krediidiasutus krediidiriskikaitse andja riskikaalu väärtpaperistatud positsiooni osale, mis jääb üle korrigeeritud positsiooni suurusest \hat{T} .

§ 191. Riskiga kaalutud vara väärtuse vähendamine

(1) Juhul kui väärtpaperistatud positsioonile rakendatakse riskikaalu 1250 protsenti, võib krediidiasutus väärtpaperistatud positsiooni riskiga kaalutud väärtuse arvutamisel vähendada väärtpaperistatud positsiooni väärtust selle 12,5-ga korrutatud ümberhindluste summa võrra. Sellisel juhul ei võeta ümberhindlusi arvesse oodatava kahju käsitlemisel käesoleva jao 2. jaotise 3. alljaotises sätestatud korras.

(2) Väärtpaperistatud positsiooni, millele käesolevas jaotises sätestatud korras tuleks kohaldada riskikaalu 1250 protsenti, võib antud väärtpaperistamise positsiooni sellelt krediidiriski kapitalinõude arvutamise asemel omavahenditest maha arvata.

(3) Väärtpaperistatud positsiooni väärtuse arvutamisel käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud mahaarvamiseks võib:

1) tuletada mahaarvatava positsiooni suuruse kaudselt riskiga kaalutud varade väärtusest, võttes arvesse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ümberhindluste käsitlemist;

2) võtta arvesse otsesest krediidiriski kaitset vastavalt §-dele 182–185;

3) juhul kui krediidiasutus kasutab regulatiivset meetodit ja $L < K_{IRB_r}$ ning samal ajal $[L+T] > K_{IRB_r}$, väärtpaperistatud positsiooni käsitleda kui kahte positsiooni, kus L võrdub K_{IRB_r} -ga kõrgema nõudeõiguse järguga positsiooni jaoks.

(4) Krediidiasutus ei võta arvesse käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel välja jäetud positsiooni maksimaalse kapitalinõude leidmisel § 179 lõike 6 alusel.

4. alljaotis

Riskiga kaalutud vara arvutamise erisused uuenevatest nõuetest tulenevate väärtpaperistamise positsioonide puhul

§ 192. Täiendav riskiga kaalutud vara uuenevatest nõuetest tulenevate väärtpaperistamise positsioonide puhul

(1) Lisaks väärtpaperistatud positsioonilt käesoleva jaotise 2. ja 3. alljaotises sätestatud korras arvatud riskiga kaalutud varale arvutab krediidiasutus täiendava riskiga kaalutud vara väärtpaperistatud uuenevatelt nõuetelt juhul, kui ta on väärtpaperistatud nõuete algne väljaandja ja väärtpaperistamise tehingu tingimused näevad investoritele ette ennetähtaegse amortiseerimise õiguse.

(2) Täiendava riskiga kaalutud vara väärtuse arvutamiseks korrutab krediidiasutus vastavalt §-le 193 arvatud väärtpaperistatud nõuete osa § 194 alusel määratud ümberhindamisteguri ning keskmise riskikaalu korrutisega, mida oleks pidanud rakendama väärtpaperistatud nõuete suhtes käesoleva jao 1. jaotises sätestatud korras juhul, kui need nõuded ei oleks olnud väärtpaperistatud.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Juhul kui väärtpaperistatud nõuete hulka kuuluvad nii uuenevad nõuded, kui ka muud nõuded, kohaldab krediidiasutus lõikes 2 sätestatud meetodit uuenevate nõuete väärtpaperistatud osale.

(4) Krediidiasutus ei pea arvutama lõikes 2 sätestatud täiendavat riskiga kaalutud vara juhul, kui on üheaegselt täidetud järgmised tingimused:

1) väärtpaberistamise tehingu tingimused kehtestavad väärtpaberistatud positsioonide omanike kohustuse kanda ka tulevikus tekkivate nõuetega seotud krediidiriski, mis tulenevad krediidiliini kasutamisest klientide poolt peale ennetähtaegse amortiseerimise protsessi käivitumist, või

2) väärtpaberistamise tehingu tingimuste kohaselt ei ole ennetähtaegse amortiseerimise õiguse tekkimine seotud väärtpaberistatud uuenevate nõuete või algseks väljaandjaks oleva krediidasutuse krediidikaliteedi muutusega.

(5) Kui lõike 2 alusel leitud täiendava riskiga kaalutud vara ja krediidasutuse omandis olevate sama väärtpaberistamise tehingu väärtpaberistatud positsioonide riskiga kaalutud väärtuse summa on suurem ühest käesoleva lõike punktides 1 ja 2 sätestatud näitajatest, loetakse vastav näitaja täiendavaks riskiga kaalutud varaks:

1) krediidasutuse omandis olevate sama väärtpaberistamise tehingu väärtpaberistatud positsioonide riskiga kaalutud väärtus, või

2) riskiga kaalutud vara, mida krediidasutus oleks pidanud arvutama väärtpaberistatud nõuete suhtes, kui neid ei oleks väärtpaberistatud.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 193. Uuenevate nõuete väärtpaberistatud osa arvutamine

(1) Juhul, kui krediidasutus arvutab riskiga kaalutud vara uuenevatest nõuetest tulenevalt väärtpaberistatud positsioonilt käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korras, on uuenevate nõuete väärtpaberistatud osa väärtpaberistatud uuenevate nõuete summa klientide poolt kasutatud limiidi ulatuses, kui käesoleva paragrahvi lõigetest 2 - 5 ei tulene teisiti.

(2) Juhul kui krediidasutus arvutab riskiga kaalutud vara uuenevatest nõuetest tulenevalt väärtpaberistatud positsioonilt käesoleva jaotise 3. alljaotises sätestatud korras, on uuenevate nõuete väärtpaberistatud osa väärtpaberistatud uuenevate nõuete kasutatud osa ja kasutamata limiidi summa.

(3) Lõike 1 või lõike 2 alusel arvutatud uuenevate nõuete väärtpaberistatud osast võib lahutada krediidasutusele kuuluva kindla proportsiooni väärtpaberistatud uuenevate nõuetega seotud põhiosamaksetest ja intressimaksetest juhul, kui vastava proportsionaalse osa kuulumine krediidasutusele, mitte väärtpaberistatud positsioonide omanikele, on sätestatud väärtpaberistamise tehingu tingimustes.

(4) Lõike 3 rakendamisel käsitleb krediidasutus talle kuuluvat osa põhimaksetest ja intressimaksetest kui väärtpaberistamata uuenevaid nõudeid.

§ 194. Uuenevatest nõuetest tuleneva väärtpaberistatud positsiooni ümberhindamistegurid

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Juhul kui väärtpaberistatud nõuded on jaenõuded, mis on tingimusteta ja etteteatamiseta tühistatavad, ning amortiseerimine algab väärtpaberistamise tehingu lepingu kohaselt siis, kui väärtpaberistamise tehingu ületulu langeb allapoole kokkulepitud miinimumtasest, arvutab krediidasutus ümberhindamisteguri käesoleva paragrahvi alusel.

(2) Ümberhindamisteguri määramiseks leitakse, mitu protsenti moodustas kolme eelmise kuu keskmine ületulu väärtpaberistamise tehingu lepingus ettenähtud perioodilise reservialdise määrast. Reservialdise määr on käesoleva paragrahvi mõistes väärtpaberistamise lepingus fikseeritud määr, mille põhjal arvutatakse, milline osa ületulust arvatakse reservi võimalike tulevikukahjumite katteks. Käesolevas lõikes nimetatud arvutuste jaoks väljendatakse reservialdise määr protsentides väärtpaberistatud nõuete jääkväärtusest. Juhul kui väärtpaberistamise leping ei näe ette reservi moodustamist, loetakse, et reservialdise määr on võrdne eespool nimetatud ületulu miinimumtasemega pluss 4,5 protsendipunkti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Ümberhindamistegur määratakse järgneva tabeli alusel, lähtudes lõike 2 alusel arvutatud kolme eelneva kuu ületulu suhtelisest suurusest ning sellest, kas väärtpaberistamise tehingu lepingus ettenähtud investorite ennetähtaegse amortiseerimise õigus on piiratud või mitte:

	Piiratud amortiseerimise õigus	Täielik amortiseerimise õigus
3 kuu keskmine ületulu	Ümberhindamistegur	Ümberhindamistegur
Kõrgem kui 133.33%	0%	0%
100% kuni 133.33%	1%	5%
75% kuni 100%	2%	15%
50% kuni 75%	10%	50%
25% kuni 50%	20%	100%
25% ja madalam	40%	100%

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Ennetähtaegse amortiseerimise õigus on käesoleva paragrahvi mõistes piiratud, kui on täidetud järgmised tingimused:

1) algseks väljaandjaks olev krediidasutus on välja töötanud tegevuskava, mille eesmärk on tagada neto-omavahendite ja likviidsete vahendite olemasolu juhul, kui ennetähtaegse amortiseerimise õigust kasutatakse, ning krediidasutus on valmis nimetatud kava koheselt täitma;

2) kogu väärtpaperistamise tehingu vältel toimub kõigi laekuvate põhi- ja intressimaksete, kantud kulude ja kahjumite ning tagasisaadud nõuete proportsionaalne jagamine algsest väljaandjast krediidasutuse ja muude investorite vahel, lähtudes väärtpaperistatud nõuete jääkväärtustest, mida fikseeritakse üks kord kuus või sagedamini;

3) amortiseerimise periood on krediidasutuse hinnangul piisavalt pikk selleks, et selle perioodi jooksul makstakse tagasi või tunnistatakse mittetoimivateks 90 protsenti väärtpaperistatud nõuete jäägist amortiseerimise perioodi alguse seisuga;

4) amortiseerimise kiirus ei ole suurem, kui lineaarse amortiseerimise puhul, kusjuures amortiseerimine on lineaarne siis, kui väärtpaperistatud positsioonide lunastamine on jaotatud ühtlaselt kogu käesoleva lõike punktis 3 nimetatud perioodile.

(5) Igasuguse muu piiratud amortiseerimise õigusega väärtpaperistamise tehingu ümberhindamistegur on 90 protsenti.

Igasuguse muu täieliku amortiseerimise õigusega väärtpaperistamise tehingu ümberhindamistegur on 100 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

Bilansivälised

5. jaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamine bilansiväliselt kohustustelt

§ 195. Riskipositsiooni väärtus bilansiväliste kohustuste puhul

(1) Bilansivälisest kohustusest tulenevate riskipositsioonide väärtuse arvutamisel kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud ümberhindamistegureid. Ümberhindamistegur väljendab bilansivälise kohustuse realiseerumise tõenäosust.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Bilansivälisest kohustusest tulenevate riskipositsioonide ümberhindamistegurid on järgmised:

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

- 1) täisriskiga bilansiväliste kohustuste puhul 100 protsenti;
- 2) keskmise riskiga bilansiväliste kohustuste puhul 50 protsenti;
- 3) mõõduka riskiga bilansiväliste kohustuste puhul 20 protsenti;
- 4) madala riskiga bilansiväliste kohustuste puhul 0 protsenti.

(3) Käesoleva jao 3. jaotisele vastava krediidiriski kaitse olemasolul kohaldatakse ümberhindamistegurit pärast krediidiriski kaitsest tulenevat riskipositsiooni korrigeerimist.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 196. Täisriskiga bilansivälised kohustused

Täisriskiga bilansivälised kohustused on järgmised:

- 1) finantsgarantiid;
- 2) krediiderivatiivid;
- 3) käskvekslite aktseptid;
- 4) vekslite käendus;
- 5) regressiõigusega väärtpaperite või muu vara müügi ning müügi- ja tagasiostu tehingud, mille puhul krediidirisk jääb krediidasutusele;
- 6) finantsiseloomuga tagasivõtmatud valmisolekuakrediitivid;
- 7) väärtpaperite või muu vara ostmise kohustus tulevikus kindlaksmääratud tähtajal ja tingimustel;
- 8) kohustus hoiustada finantsvara kindlaksmääratud ajal tulevikus;
- 9) osaliselt tasutud väärtpaperite tasumata osa;
- 10) vara müügi- ja tagasiostu tehingutega müüdüd vara, mida ei kajastata bilansis;
- 11) muud täisriskiga bilansivälised kohustused.

§ 197. Keskmise riskiga bilansivälised kohustused

Keskmise riskiga bilansivälised kohustused on järgmised:

- 1) väljastatud ja kinnitatud kaubaakrediitivid;
- 2) võlakirjade emissiooniteenused (*note issuance facilities - NIF*) ja uueneva käenduse süsteemid (*revolving underwriting facilities - RUF*);
- 3) mittefinantsiseloomuga valmisolekuakrediitivid;
- 4) kasutamata krediitilimiidid ja muud sarnased kohustused (sealhulgas väärtpaperite ostu, tagatiste andmist või aktseptimisvõimalusi käsitlevad lepingud) lepingulise tähtajaga üle ühe aasta;

5) mittefinantsgarantii tüüpi tagatised ja kahjuhüvitised (sealhulgas pakkumis-, täitmis- tolli- ja maksugarantiid), mille puhul krediidiasutus on kohustatud täitma kliendi mitterahalisi kohustusi või maksuma kolmandale isikule kompensatsiooni juhul, kui kohaletoimetatud kaup või osutatud teenus ei vasta lepingus fikseeritud tingimustele;

6) muud keskmise riskiga bilansivälised kohustused.

§ 198. Mõõduka riskiga bilansivälised kohustused

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

Mõõduka riskiga bilansivälised kohustused on järgmised:

- 1) lühiajalised dokumentaalmaksed, mille puhul kaubasaadetus on tagatiseks, ning muud automaatselt likvideeruvad dokumentaalmaksed;
- 2) kasutamata krediidilimiidid ja muud sarnased kohustused (sealhulgas väärtpaberite ostu, tagatiste andmist või aktseptimisvõimalusi käsitlevad lepingud) lepingulise tähtajaga kuni üks aasta, mida ei või tingimusteta ja etteteatamiseta lõpetada või mida ei või laenuvõtja krediidikõlblikkuse halvenemise tõttu automaatselt lõpetada;
- 3) muud mõõduka riskiga bilansivälised kohustused.

§ 199. Madala riskiga bilansivälised kohustused

Madala riskiga bilansivälised kohustused on järgmised:

- 1) kasutamata krediidilimiidid ja muud sarnased kohustused (sealhulgas väärtpaberite ostu, tagatiste andmist või aktseptimisvõimalusi käsitlevad lepingud) lepingulise tähtajaga kuni üks aasta, mille võib tingimusteta ja ette teatamata lõpetada või mille võib laenuvõtja krediidikõlblikkuse halvenemise tõttu automaatselt lõpetada. Jaekrediidiliine võib käsitleda tingimusteta lõpetatavateks, kui lepingutingimused võimaldavad krediidiasutusel need tingimusteta lõpetada vähemalt ulatuses, mis on lubatud tarbijakaitsealaste ja nendega seotud õigusaktidega;
- 2) muud madala riskiga bilansivälised kohustused.

6. jaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamine tuletisinstrumentidelt, repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise tehingutelt, pika arveldustähtajaga tehingutelt ja väärtpaberitagatisega tehingud
1. alljaotis

Mõisted

§ 200. Tasaarvestatavate tehingute kogum, riskipositsioonide maandamise kogum ja nendega seotud mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse mõisteid tehingute kogumite kohta järgmises tähenduses:

- 1) tasaarvestatavate tehingute kogum (*netting set*) hõlmab ühe vastaspoolega tehtud tehinguid, mille suhtes sõlmitud kahepoolne tasaarvestuskokkulepe on õiguslikult jõustatav mõlema tehingupoole suhtes ja mille puhul tasaarvestust aktsepteeritakse käesoleva jaotise 8. alljaotise ja käesoleva jao 3. jaotise alusel. Tehingut, mis käesoleva jaotise 8. alljaotise kohaselt ei ole käsitletav õiguslikult jõustatava kahepoolse tasaarvestuskokkuleppena, tuleb käesoleva jaotise tähenduses käsitleda iseseisva tasaarvestatavate tehingute kogumina;
- 2) positsioon (*risk position*) on vastavalt käesoleva jaotise 6. alljaotisele arvutatud riski suurus;
- 3) maandatud positsioonide kogum (*hedging set*) on tasaarvestatavate tehingute kogumisisene positsioonide kogum, mille riskipositsiooni väärtuse arvutamisel käesoleva jaotise 6. alljaotises sätestatud meetodil võetakse arvesse ainult nende saldo;
- 4) tagatisleping (*margin agreement*) on leping või lepingu sätted, mille kohaselt üks lepingupool annab teisele lepingupoolele tagatise, kui teise lepingupoole riskipositsioon esimese lepingupoole suhtes ületab kindlaksmääratud taseme;
- 5) tagatiskünnis (*margin threshold*) on riskipositsiooni suurus, millest alates on laenuandjal õigus tagatist nõuda;
- 6) riski tagatisperiood (*margin period of risk*) on ajavahemik alates viimasest tagatise üleandmisest tehingute tasaarvestamise kogumi katteks enne vastaspoole makseviivituses olevaks muutumist kuni positsioonide sulgemiseni ja tekkinud tururiski maandamiseni;
- 7) üle üheaastase tähtajaga tasaarvestatavate tehingute kogumi efektiivne lõpptähtaeg sisemudelite meetodi puhul (*effective maturity under the internal model method*) on riskivaba tulumääraga diskonteeritud kogumisse kuuluvate tehingute kehtivusaja jooksul prognoositavate riskipositsioonide summa ja riskivaba tulumääraga diskonteeritud ühe aasta prognoositava riskipositsiooni suhe. Tähtaja pikendamisega kaasneva riski kajastamiseks võib kuni üheaastase prognoosihorisoni puhul efektiivse lõpptähtaja kohandada selliselt, et oodatava riskipositsiooni väärtus asendatakse efektiivse oodatava riskipositsiooni väärtusega;
- 8) toodetevaheline nettimine (*cross-product netting*) tähendab erinevaid tootekategooriaid hõlmavate tehingute käsitlemist ühes tasaarvestatavate tehingute kogumis vastavalt käesolevas jaotises sätestatud toodetevahelise tasaarvestuse reeglitele;
- 9) praegune turuväärtus (*current market value ehk CMV*) on vastaspoolega tasaarvestatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute netoturuväärtus, mille arvutamisel võetakse arvesse nii positiivne kui ka negatiivne turuväärtus.

§ 201. Tõenäosusjaotuse kohta kasutatavad mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse mõisteid tõenäosusjaotuse kohta järgmises tähenduses:

- 1) turuväärtuste jaotus (*distribution of market values*) on tasearveldatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute netoturuväärtuste prognoositav tinglik tõenäosusjaotus teatud ajahetkeni tulevikus (prognoosiperiood), arvestades asjaomaste tehingute realiseerunud turuväärtust kuni käesoleva ajahetkeni;
- 2) riskipositsioonide jaotus (*distribution of exposures*) on selliste turuväärtuste prognoositav tõenäosusjaotus, mille puhul prognoositavad negatiivsed netoturuväärtused on asendatud nulliga;
- 3) riskineutraalne jaotus (*risk-neutral distribution*) on turuväärtuste või riskipositsioonide jaotus mingil tulevasel ajaperioodil, kasutades turu prognoose, näiteks prognoositavat volatiilsust;
- 4) tegelik jaotus (*actual distribution*) on turuväärtuste või riskipositsioonide jaotus mingil tulevasel ajaperioodil, kasutades statistilisi andmeid, näiteks volatiilsust, mis on arvatud mineviku hinna- või kursimuutuste põhjal.

§ 202. Riskipositsioonide mõõtmise ja hinnangute kohta kasutatavad mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse mõisteid riskipositsioonide mõõtmise ja hinnangute kohta järgmises tähenduses:

- 1) praegune riskipositsioon (*current exposure*) on tehingu või tehingute kogumisse kuuluva tehinguportfelli turuväärtus, mis kaotatakse vastaspoole makseviivituse korral eeldades, et nende tehingute väärtusest pankroti korral midagi ei hüvitata. Juhul kui tehingu või tehinguportfelli turuväärtus on negatiivne, on praegune riskipositsioon null;
- 2) riskipositsioonide tipp (*peak exposure*) on riskipositsioonide jaotuse kõrge protsentiil mistahes kuupäeval tulevikus enne tasearveldatavate tehingute kogumi pikima tähtajaga tehingu tähtaja saabumist;
- 3) oodatav riskipositsioon (*expected exposure* ehk *EE*) on riskipositsioonide jaotuse keskvärtus mistahes kuupäeval tulevikus enne tasearveldatavate tehingute kogumi pikima tähtajaga tehingu tähtaja saabumist;
- 4) efektiivne oodatav riskipositsioon (*effective expected exposure* ehk *effective EE*) teatud kuupäeval on suurim oodatav riskipositsioon, mis tekib sellel kuupäeval või mistahes kuupäeval enne seda kuupäeva. Efektiivse oodatava riskipositsiooni võib määrata ka antud kuupäeva suurima oodatava riskipositsiooni ja sellele kuupäevale eelneva efektiivse oodatava riskipositsiooni alusel vastavalt sellele, kumb on suurem;
- 5) oodatav positiivne riskipositsioon (*expected positive exposure* ehk *EPE*) on oodatavate riskipositsioonide kaalutud keskmine näitaja, kus kaaludeks on vastava oodatava riskipositsiooni tähtaeg kogumi pikimast tähtajast. Kapitalinõude arvutamisel võetakse aluseks esimese aasta kaalutud keskmine näitaja. Juhul kui kõikide tasearveldatavate tehingute kogumi riskipositsioonide tähtaeg on alla ühe aasta, võetakse aluseks tasearveldatava kogumi pikima tähtajaga riskipositsiooni tähtaeg;
- 6) efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon (*effective EPE*) on efektiivsete oodatavate riskipositsioonide kaalutud keskmine näitaja esimese aasta kohta, kus kaaludeks on oodatava riskipositsiooni tähtaeg kogumi pikimast tähtajast. Juhul kui kõikide tasearveldatavate tehingute kogumi riskipositsioonide tähtaeg on alla ühe aasta, võetakse aluseks tasearveldatava kogumi pikima tähtajaga riskipositsiooni tähtaeg;
- 7) krediitiväärtuse korrigeerimine (*credit valuation adjustment*) on tehingute müügitellimuste keskmise hinna ja ostutellimuste keskmise hinna keskmise väärtuse (*mid-market valuation*) korrigeerimine, mis tuleneb mistahes suutmatusest täita lepingujärgset kokkulepet vastaspoolega. Nimetatud korrigeerimine võib sisaldada tehingu vastaspoole krediidiriski turuväärtuse korrigeerimist või nii krediidasutuse kui ka tehingu vastaspoole krediidiriski turuväärtuse korrigeerimist;
- 8) ühepoolne krediitiväärtuse korrigeerimine (*one-sided credit valuation adjustment*) on krediitiväärtuse korrigeerimine, mis väljendab vastaspoolega seotud krediidiriski turuväärtuse korrigeerimist krediidasutuse suhtes, kuid ei sisalda krediidasutuse krediidiriski turuväärtuse korrigeerimist vastaspoole suhtes.

§ 203. Vastaspoole krediidiriskiga seotud mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse mõisteid vastaspoole krediidiriski kohta järgmises tähenduses:

- 1) krediidipikendusrisk (*rollover risk*) on summa, mille võrra oodatavat positiivset riskipositsiooni on alahinnatud juhul, kui tehingud antud vastaspoolega tulevikus jätkuvad. Tulevastest tehingutest tulenev täiendav risk ei kajastu oodatavas positiivses riskipositsioonis;
- 2) üldine korrelatsioonirisk (*general wrong-way risk*) on risk, mis tekib juhul, kui vastaspoole makseviivituse tõenäosus on positiivses korrelatsioonis üldiste tururiski teguritega;
- 3) spetsiifiline korrelatsioonirisk (*specific wrong-way risk*) on risk, mis tekib juhul, kui nõude suurus antud vastaspoole vastu on tulenevalt tehingute iseloomust positiivses korrelatsioonis vastaspoole makseviivituse tõenäosusega. Krediidasutus on spetsiifilisele korrelatsiooniriskile avatud juhul, kui oodatav tuleviku riskipositsioon konkreetse vastaspoole vastu on suur ning samal ajal on vastaspoole makseviivituse tõenäosus kõrge.

2. alljaotis

Tuletisinstrumentide liigid

§ 204. Käesoleva alljaotise kohaldamine

Käesolevas alljaotises loetletakse tuletisinstrumentid, millele kohaldatakse käesolevas jaotises sätestatud riskipositsioonide väärtuse arvutamise käsitlust.

§ 205. Intressimääraga seotud tuletisinstrumentid

Intressimääraga seotud tuletisinstrumentid on:

- 1) ühe valuuta intressimäärade vahetuslepingud (*single-currency interest rate swaps*);
- 2) baasvahetuslepingud (*basis-swaps*);
- 3) tähtpäevaintressiga lepingud (*forward rate agreements*);
- 4) intressimäärafutuurid (*interest rate futures*);
- 5) ostetud intressimäärakoostõid (*interest-rate options purchased*);
- 6) muud sarnased lepingud.

§ 206. Valuutaga ja kullaga seotud tuletisinstrumentid

Valuuta ja kullaga seotud tuletisinstrumentid on järgmised:

- 1) erinevate valuutade intressimäärade vahetuslepingud (*cross-currency interest-rate swaps*);
- 2) valuutakursside tähtpäevalepingud (*forward foreign-exchange contracts*);
- 3) valuutafutuurid (*currency futures*);
- 4) ostetud valuutakoostõid (*currency options purchased*);
- 5) muud sarnased lepingud.

§ 207. Muu alusvaraga seotud tuletisinstrumentid

Muu alusvaraga seotud tuletisinstrumentid on käesoleva alljaotise § 205 punktides 1-5 ja § 206 punktides 1-4 nimetatud instrumentidega sarnased tuletisinstrumentid, mille alusvaraks on nimetatud paragrahvides nimetatud vara ja indeksid, sealhulgas:

- 1) füüsiliselt või rahas arveldatavad väärtpaperite, valuutade, intressimäärade tulukuse või muude tuletisinstrumentide, finantsindeksite või finantsnäitajatega seotud tuletisinstrumentid;
- 2) lepingutingimuste kohaselt rahas või ühe poole valikul rahas arveldatavad kauba tuletisinstrumentid;
- 3) füüsiliselt arveldatavad kauba tuletisinstrumentid tingimusel, et nende kaupadega kaubeldakse reguleeritud turul või mis arveldatakse füüsiliselt tingimusel, et nendega kaubeldakse reguleeritud turul või mitmepoolses kauplemissüsteemis;
- 4) füüsiliselt arveldatavad kauba tuletisinstrumentid, mis ei vasta käesoleva paragrahvi punktis 3 sätestatud nõuetele tingimusel, et need tehingud ei ole sõlmitud kommertseesmärgil ja millel on finantsinstrumentina käsitletava tuletisinstrumenti tunnused seetõttu, et neid tasaarveldatakse muu hulgas tunnustatud arveldussüsteemide kaudu või nende suhtes kehtib pideva tagatuse nõue;
- 5) hinnavahelepingud (*financial contracts for differences*);
- 6) kliimatiliste tingimuste, prahtimistariifide, saastekvootide, inflatsioonimäärade või muu ametliku majandusstatistikaga seotud tuletisinstrumentid, mis arveldatakse rahas või mida lepingu kohaselt võib arveldada rahas ühe poole valikul ning muud varade, õiguste, kohustuste, indeksite ja käesolevas jaotises nimetatud näitajatega seotud tuletisinstrumentid, millel on finantsinstrumentina käsitletavate tuletisinstrumentide tunnused seetõttu, et neid tasaarveldatakse muu hulgas tunnustatud arveldussüsteemide kaudu või nende suhtes kehtib pideva tagatuse nõue.

3. alljaotis

Riskipositsioonide arvutamise meetodid

§ 208. Riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks kasutatavad meetodid

(1) Tuletisinstrumenti riskipositsiooni väärtuse arvutamiseks kasutatakse järgmisi meetodeid:

- 1) turuväärtuse meetod;
- 2) lihtsustatud meetod;
- 3) standardmeetod;
- 4) sisemudelitel põhinev meetod.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud meetodite kombinatsiooni võib kasutada ainult krediidasutuse konsolideerimisgrupi riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks.

(3) Krediidasutus võib kasutada turuväärtuse ja standardmeetodi kombinatsiooni, kui ühte meetoditest kasutatakse § 219 lõikes 2 sätestatud juhtudel.

§ 209. Piirangud meetodite kasutamisel

(1) Krediidasutus, kes ei ole saanud vabastust kapitalinõuete arvutamisest kauplemisportfelli riskide katmiseks, ei või riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks kasutada lihtsustatud meetodit.

(2) Paragrahvis 207 nimetatud tuletisinstrumentide riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks ei või kasutada lihtsustatud meetodit.

(3) Krediidiasutus on kohustatud riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks sisemudelitel põhineva meetodi alusel taotlema Finantsinspeksioonilt eelnevalt loa ning esitama tõendid käesoleva jaotise 7. alljaotises sätestatud tingimuste täitmise kohta.

(4) Finantsinspeksioon teeb otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud loa andmise või sellest keeldumise kohta ühe kuu jooksul kõigi nõutavate dokumentide ja andmete saamisest arvates, kuid mitte hiljem kui nelja kuu möödumisel vastavasisulise taotluse saamisest.

§ 210. Krediididerivatiividega seotud erandid

Kui krediidiasutus on soetanud käesolevas jaos käsitletavatest instrumentidest tuleneva krediidiriski või kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski maandamiseks krediididerivatiivi, loetakse krediididerivatiivi vastaspoole krediidiriski riskipositsiooni väärtuseks null ning maandatud riskipositsioonilt kapitalinõuete arvutamiseks kasutatakse ühte järgmistest meetoditest:

- 1) vastavalt käesoleva jao 3. jaotises sätestatud kaudse krediidiriski kaitse hindamise reeglitele;
- 2) Finantsinspeksiooni heakskiidul vastavalt käesoleva jao 2. jaotises sätestatud reeglitele;
- 3) Finantsinspeksiooni heakskiidul sisereitingute meetodi miinimumtingimustele garantiide ja krediididerivatiivide mõju hindamise nõuetele vastavalt §-dele 96-100.

§ 211. Krediidiriski ülekandetehingutega seotud erandid

Krediidiasutuse poolt pakutavast krediidiriski kaitsest tuleneva pangaportfelli kuuluva krediidiriski ülekandetehingu, millele arvutatakse krediidiriski kapitalinõuet, vastaspoole krediidiriski riskipositsiooni väärtuseks loetakse null.

§ 212. Tasaarvestatavate tehingute kogumite riskipositsiooni väärtus

Kõikide § 208 lõikes 1 nimetatud meetodite puhul on vastaspoole riskipositsiooni väärtus nimetatud vastaspoolega tasaarvestatavate tehingute iga kogumi kohta arvutatud riskipositsioonide summa.

§ 213. Tehingud keskse vastaspoolega

(1) Käesolevas jaotises käsitletavate tehingute puhul keskse vastaspoolega loetakse vastaspoole krediidirisk nulliks juhul, kui keskne vastaspool ei ole tehingust keeldunud ning tehing on pidevalt tagatud.

(2) Käesolevas jaotises käsitletavate tehingute krediidiriski kapitalinõude arvutamisel võib krediidiriski positsiooni lugeda nulliks juhul, kui keskne vastaspool ei ole tehingust keeldunud ning tehing on pidevalt tagatud.

§ 214. Pika arveldustähtajaga tehingutega seotud erandid

(1) Pika arveldustähtajaga tehingutest tulenevate riskipositsioonide väärtuse arvutamisel võib kasutada mistahes § 208 lõikes 1 nimetatud meetodit, olenemata sellest, millist meetodit kasutatakse börsiväliste tuletisinstrumentide, repo, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute ning väärtpaberitega tagatud tehingute käsitlemisel.

(2) Krediidiasutus, kes kasutab krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel sisereitingute meetodit, võib pika arveldusajaga tehingutele kohaldada krediidiriski standardmeetodi puhul ettenähtud riskikaale, sõltumata selliste positsioonide olulisusest.

4. alljaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamise turuväärtuse meetod

§ 215. Riskipositsiooni väärtuse arvutamine turuväärtuse meetodil

(1) Turuväärtuse meetodi puhul on riskipositsiooni väärtus käesoleva alljaotise kohaselt arvutatud asenduskulu ja tuleviku krediidiriskipositsiooni summa.

(2) Ühe valuuta ujuvate intressimäärade vahetuslepingu puhul on riskipositsiooni väärtus ainult asenduskulu.

§ 216. Asenduskulu

(1) Asenduskulu on kulu, mis tekib siis, kui tehingu vastaspool ei täida oma lepingulisi kohustusi ja krediidiasutusel tuleb sõlmida uus sarnane leping või teostada tehing teise hinnaga (turuhinnaga).

(2) Asenduskulu arvutatakse kõikidele positiivse turuväärtusega lepingutele.

§ 217. Tuleviku krediidiriski positsioon

(1) Tuleviku krediidiriski positsioon on instrumendi nimiväärtuse või alusvara väärtuse ja järgnevas tabelis sätestatud protsendimäära korrutis.

Järelejäänud tähtaeg	Intressimääraga seotud tuletisinstrumentid	Valuutakurssidega ja kullaga seotud tuletisinstrumentid	Väärt-paberitega seotud tuletisinstrumentid	Väärismetallidega (v.a kuld) seotud tuletisinstrumentid	Muude kaupadega (v.a väärismetallid) seotud tuletisinstrumentid
Kuni üks aasta (k.a)	0%	1%	6%	7%	10%
Üks kuni viis aastat (k.a)	0,5%	5%	8%	7%	12%
Üle viie aasta	1,5%	7,5%	10%	8%	15%

(2) Instrumente, mis ei kuulu ühtegi käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud tabelis esitatud kategooriasse, käsitletakse muude kaupadega (välja arvatud väärismetallid) seotud tuletisinstrumentina.

(3) Järelejäänud tähtaeg on ajavahemik aruandekuupäevast lepingu tähtajani.

(4) Lepingute puhul, mida korrigeeritakse kindlaksmääratud kuupäevadel selliselt, et kõnealustel kindlaksmääratud kuupäevadel on lepingu turuväärtus null, võrdub järelejäänud tähtaeg ajaperioodiga aruandekuupäevast kuni järgmise korrigeerimise kuupäevani. Intressimääraga seotud tuletisinstrumentide puhul, mis vastavad nendele tingimustele ja mille järelejäänud tähtaeg on üle ühe aasta, ei saa protsendimäär olla madalam kui 0,5 protsenti.

(5) Lepingute puhul, milles on sätestatud tagasimaksmine mitmes järgus, tuleb käesoleva paragrahvi lõike 1 tabelis esitatud protsendimäär korrutada lepinguga ettenähtud maksete arvuga, mis on veel teostamata.

5. alljaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamise lihtsustatud meetod

§ 218. Riskipositsiooni väärtuse arvutamine lihtsustatud meetodil

(1) Lihtsustatud meetodi puhul on riskipositsiooni väärtus instrumendi nimiväärtuse ja järgnevas tabelis toodud protsendimäärade korrutis.

Tähtaeg	Intressimääradega seotud tuletisinstrumentid	Valuutakurssidega ja kullaga seotud tuletisinstrumentid
Kuni üks aasta (k.a)	0,5%	2%
Üks kuni kaks aastat (k.a)	1%	5%
Täiendav juurdearvestus iga lisanduva aasta kohta	1%	3%

(2) Intressimääraga seotud tuletisinstrumentide puhul on tähtajaks järelejäänud tähtaeg ehk ajavahemik aruandekuupäevast lepingu tähtajani.

(3) Valuutakursside ja kullaga seotud tuletisinstrumentide puhul on tähtajaks lepinguline tähtaeg.

6. alljaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamise standardmeetod

§ 219. Riskipositsiooni arvutamise standardmeetodi kasutamise tingimused

(1) Standardmeetodit võib kasutada ainult börsiväliste tuletisinstrumentide ja pika arveldustähtajaga tehingute riskipositsiooni väärtuse arvutamiseks.

(2) Juhul kui krediidasutusel ei ole § 205 lõikes 3 sätestatud luba sisemudelite kasutamiseks ja krediidasutus ei ole suuteline arvutama deltat käesoleva peatüki 6. jao 4. jaotises nimetatud mittelineaarse riskiprofiiliga tehingute puhul või modifitseeritud kestuse arvutamiseks makseosade või alusvaraks olevate võlainstrumentide puhul, arvutatakse riskipositsiooni väärtus käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud meetodi kohaselt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul tasaarvestust ei rakendata ja iga tehingut käsitletakse kui iseseisvat tasaarvestuse kogumit.

§ 220. Riskipositsiooni väärtuse arvutamine standardmeetodil

(1) Standardmeetodi puhul arvutatakse riskipositsiooni väärtus iga tasaarvestatavate tehingute kogumi jaoks eraldi. Kogumi riskipositsiooni väärtus on kogumisse kuuluvate tehingute väärtus, millest on maha arvatud tagatiste turuväärtus kasutades järgmist valemit:

$$\text{riskipositsiooni väärtus} = \beta * \max \left(CMV - CMC, \sum_j \left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right| * CCRM_j \right)$$

kus

CMV on vastaspoolega seotud tasaarvestatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute portfelli turuväärtus enne tagatiste turuväärtuse mahaarvamist,

seega
$$CMV = \sum_i CMV_i$$
 , kus CMV_i on tehingu i praegune turuväärtus;

CMC on tasaarvestatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute portfelli tagatiste praegune turuväärtus,

seega
$$CMC = \sum_l CMC_l$$
 , kus CMC_l on tagatise l praegune turuväärtus;

i on tehingut tähistav indeks;

l on tagatist tähistav indeks;

j on maandatud riskipositsioonide kogumi kategooriat tähistav indeks, kusjuures sellise kogumi riskipositsiooni arvutamisel võib tasaarvestada vastasmärgiga riskipositsioone;

RPT_{ij} on tehingust i tulenev riskipositsioon kogumis j ;

RPC_{lj} on tagatisest l tulenev riskipositsioon kogumis j ;

$CCRM_j$ on § 218 lõikes 1 toodud tabelis esitatud vastaspoole krediidiriski kordaja kogumi j puhul;

$\beta=1,4$.

(2) Käesoleva paragrahvi tähenduses loetakse tagatiseks ainult §-s 108 nimetatud tagatise. Vastaspoolelt saadud tagatis võetakse arvesse plussmärgiga ja vastaspoolele antud tagatis võetakse arvesse miinusmärgiga.

§ 221. Lineaarse riskiprofiiliga tehingute positsioonides kajastamise üldpõhimõtted

(1) Kui lineaarse riskiprofiiliga börsivälise tuletisinstrumenti tehing näeb ette finantsinstrumenti vahetamist makse vastu, nimetatakse tehingu maksepoolt makseosaks. Tehingud, mis näevad ette maksete vahetamist, koosnevad kahest makseosast. Makseosad koosnevad lepinguga ettenähtud brutomaksetest, sealhulgas tehingu nimiväärtusest.

(2) Kui makseosade järelejäänud tähtaeg on alla ühe aasta, võib krediidiasutus jätta riskipositsioonide arvutamisel arvesse võtmata makseosade intressimäära riski.

(3) Samas valuutas nomineeritud kahest makseosast koosnevaid tehinguid, sealhulgas intressimäära vahetustehinguid, võib käsitleda ühe tehinguna.

§ 222. Lineaarse riskiprofiiliga tehingute positsioonides kajastamine

(1) Lineaarse riskiprofiiliga tehingud, mille alusvaraks on aktsiad või aktsiaindeksid, kuld, muud väärismetallid või muud kaubad, kajastatakse alusvara alusel vastava aktsia, aktsiaindeksi, kauba või muu kauba positsioonis ja makseosa alusel intressimäära positsioonis. Kui makseosa on nomineeritud välisvaluutas, kajastatakse makseosa ka vastava välisvaluuta positsioonis.

(2) Lineaarse riskiprofiiliga tehingud, mille alusvaraks on võlainstrument, kajastatakse alusvara alusel vastava võlainstrumenti intressimäära positsioonis ning makseosa alusel intressimäära vastavas positsioonis. Lineaarse riskiprofiiliga tehingud, mis näevad ette makseosade vahetamist, sealhulgas välisvaluuta *forwardid* (*foreign exchange forwards*), kajastatakse iga makseosa alusel vastavas intressimäära positsioonis. Kui alusvaraks olev võlainstrument on nomineeritud välisvaluutas, kajastatakse võlainstrument vastava välisvaluuta positsioonis. Kui makseosa on nomineeritud välisvaluutas, kajastatakse makseosa vastava välisvaluuta positsioonis. Välisvaluuta baasvahetustehingute (*foreign exchange basis swap*) positsiooni väärtuseks loetakse null.

§ 223. Lineaarse riskiprofiiliga tehingutest tulenevate positsioonide suurus

(1) Lineaarse riskiprofiiliga tehingust, välja arvatud võlainstrumentidega seotud tehingust, tuleneva positsiooni suurus on alusvaraks oleva finantsinstrumenti, sealhulgas kauba, efektiivne nimiväärtus ehk turuhinna ja koguse korrutis, mis on konverteeritud krediidiasutuse kohalikku valuutasse.

(2) Võlainstrumentidest ja makseosadest tuleneva positsiooni suurus on tasumata brutomaksete efektiivne nimiväärtus, mis on konverteeritud krediidasutuse kohaliku valuutasse ning korrutatud vastavalt kas võlainstrumenti või makseosa modifitseeritud kestusega.

(3) Krediidiriski ülekandetehingust tuleneva riskipositsiooni suurus on alusvaraks oleva võlainstrumenti nimiväärtus, mis on korrutatud krediidiriski ülekandetehingu järelejäänud tähtajaga.

§ 224. Mittelineaarse riskiprofiiliga tehingutest tulenevate positsioonide suurus

(1) Mittelineaarse riskiprofiiliga börsivälisest tehingust, sealhulgas optsioonist ja vahetusoptsioonist, tuleneva positsiooni suurus on tehingu alusvara efektiivse nimiväärtuse delta-ekvivalent, välja arvatud juhul, kui tehingu alusvaraks on võlainstrument.

(2) Mittelineaarse riskiprofiiliga börsivälisest tuletisinstrumentidest, sealhulgas optsioonist ja vahetusoptsioonist, mille alusvaraks on võlainstrument, tuleneva positsiooni suurus on tehingu alusvaraks oleva võlainstrumenti või makseosa efektiivse nimiväärtuse delta-ekvivalenti ja vastavalt kas võlainstrumenti või makseosa modifitseeritud kestuse korrutis.

§ 225. Positsiooni suuruse ja märgi määramine

(1) Vastaspoolelt saadud tagatist käsitletakse kui tuletisinstrumentidest tulenevat nõuet vastaspoolele, ehk kui pikka positsiooni, ning vastaspoolele antud tagatist käsitletakse kui tuletisinstrumentidest tulenevat kohustust võlgniku ees, ehk kui lühikest positsiooni.

(2) Krediidasutus võib kõikide instrumentide, välja arvatud võlainstrumentide, riskipositsiooni suuruse ja märgi kindlakstegemiseks kasutada järgmisi meetodeid:

- 1) efektiivne nimiväärtus;
- 2) efektiivse nimiväärtuse delta-ekvivalent, mis arvutatakse valemiga:

efektiivse nimiväärtuse delta-ekvivalent

$$= p_{ref} \frac{\partial V}{\partial p}$$

kus

p_{ref} on alusvaraks oleva instrumendi hind alusvaluutas;
 V on finantsinstrumendi väärtus (optsiooni korral optsiooni hind, lineaarse riskiprofiiliga tehingu korral alusvaraks oleva instrumendi enda väärtus). Kui V ei ole nomineeritud alusvaluutas, tuleb tuletisinstrument ümber arvutada alusvaluutasse korrutades seda vastava vahetuskursiga;
 p on alusvaraks oleva instrumendi hind samas vääringus kui V .

(3) Krediidasutus võib võlainstrumentide ja kõikide makseosade riskipositsiooni suuruse ja märgi kindlakstegemisel kasutada järgmisi meetodeid:

- 1) modifitseeritud kestusega korrutatud efektiivne nimiväärtus;
- 2) nimiväärtuse põhjal arvutatud delta ekvivalent, mis korrutatakse modifitseeritud kestusega, kusjuures deltaekvivalentne nimiväärtus arvutatakse järgmise valemiga:

deltaekvivalentne nimiväärtus

$$= \frac{\partial V}{\partial r}$$

kus

V on finantsinstrumendi väärtus (optsiooni korral optsiooni hind, lineaarse riskiprofiiliga tehingu korral vastavalt kas alusvaraks oleva instrumendi enda või makseosa väärtus). Kui V ei ole nomineeritud alusvaluutas, tuleb tuletisinstrument ümber arvutada alusvaluutasse korrutades seda vastava vahetuskursiga;
 r on intressimäär.

§ 226. Maandatud positsioonide kogumi netopositsioon

Positsioonid jaotatakse maandatud positsioonide kogumitesse. Iga maandatud positsioonide kogumi kohta arvutatakse positsioonide summa absoluutväärtus ehk netopositsioon, kasutades järgmist valemit:

$$\left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_i RPC_{ij} \right|$$

kus

i on tehingut tähistav indeks;

l on tagatist tähistav indeks;

j on maandatud riskipositsioonide kogumi kategooriat tähistav indeks, kusjuures sellise kogumi riskipositsiooni arvutamisel võib tasaarvestada vastasmärgiga riskipositsioone;

RPT_{ij} on tehingust i tulenev riskipositsioon kogumis j ;

RPC_{ij} on tagatisest l tulenev riskipositsioon kogumis j .

§ 227. Positsioonide maandatud positsioonide kogumitesse liigitamise alused

(1) Intressimäära positsioonid, mis tulenevad vastaspoolelt tagatiseks saadud hoiustest, makseosadest ning tehingu alusvaraks olevatest võlainstrumentidest, millele § 284 alusel kohaldatakse spetsiifilise riski kapitalinõuet kuni 1,60 protsenti, jagatakse lõpptähtaegade ja alusintressimäära alusel valuutade lõikes kuude positsioonide maandamise kogumisse järgmise tabeli alusel:

	Valitsuse intressimäär	Valitsuseväline intressimäär
Lõpptähtaeg	Kuni 1 aasta (k.a)	Kuni 1 aasta (k.a)
Lõpptähtaeg	1 kuni 5 aastat (k.a)	1 kuni 5 aastat (k.a)
Lõpptähtaeg	Üle 5 aasta	Üle 5 aasta

(2) Intressimäärariski positsioonide puhul, mis tulenevad tehingu alusvaraks olevatest võlainstrumentidest või makseosadest, mis on seotud turu üldise intressimääraga, on järelejäänud tähtaeg ajavahemik kuni intressimäära järgmise korrigeerimiseni. Kõikidel ülejäänud juhtudel on järelejäänud tähtaeg tehingu alusvaraks oleva võlainstrumenti järelejäänud tähtaeg või makseosa korral tehingu järelejäänud tähtaeg.

(3) Krediidiriski ülekandetehingute puhul moodustatakse maandatud positsioonide kogum iga alusvaraks oleva võlainstrumenti emitendi kohta.

(4) Intressimäärariski positsioonid, mis tulenevad vastaspoolele tagatiseks antud hoiustest, kus vastaspoolel ei ole madala spetsiifilise riskiga võlakohustusi ning alusvaraks olevatest võlainstrumentidest, millele vastavalt §-le 284 kohaldatakse spetsiifilise riski kapitalinõuet üle 1,60%, moodustatakse maandatud positsioonide kogum iga emitendi kohta. Kui makseosa jälgendab sellist võlainstrumenti, moodustatakse alusvaraks oleva võlainstrumenti iga emitendi kohta samuti üks maandatud positsioonide kogum. Positsioonid, mis tulenevad ühe emitendi võlainstrumentidest või võlainstrumentidest, mida makseosad jälgendavad, või krediidiriski ülekandetehingu alusvaraks olevast võlainstrumentist, võib määrata samasse maandatud positsioonide kogumisse.

(5) Alusvaraks olevad finantsinstrumentid, mis ei ole võlainstrumentid, määratakse samadesse riskipositsioonide maandamise kogumitesse ainult juhul, kui tegemist on identsete või sarnaste instrumentidega. Sarnaseks loetakse järgmised instrumentid:

1) aktsiate puhul on sarnased instrumentid sama emitendi poolt emiteeritud aktsiad. Aktsiaindeksit käsitletakse kui teise emitendi poolt emiteeritud instrumenti;

2) väärismetallide puhul on sarnased instrumentid samad metallid. Väärismetallide indeksi käsitletakse kui eraldi väärismetalli;

3) elektrienergia puhul on sarnased instrumentid tarnimisega seotud õigused ja kohustused, mis osutavad samale tipp tunni või tipp tunnivälisele ülekande ajavahemikule 24 tunni sees;

4) kaupade puhul on sarnased instrumentid sama kaubaga seotud instrumentid. Kauba indeksi käsitletakse kui eraldi kaupa.

(6) Käesoleva määruse § 228 tabeli punktis 10 nimetatud börsiväliste instrumentide aluseks olevad instrumentid liigitatakse eraldi iseseisvatesse maandatud positsioonide kogumitesse, lähtudes alusvaraks olevast instrumentist.

§ 228. Maandatud positsioonide kogumite kategooriate vastaspoole krediidiriski kordajad

Positsioonide maandamise kogumite kategooriad ja nendele määratud vastaspoole krediidiriski kordajad on sätestatud järgnevas tabelis:

Maandatud positsioonide kogumite kategooriad	Vastaspoole krediidiriski kordaja (CCRM)
1. Intressimäärad	0,2%
2. Intressimäärad, mis tulenevad krediidiriski ülekandetehingu alusvaraks olevast võlainstrumentist, või võlainstrumentist, millele kohaldatakse spetsiifilise riski kapitalinõuet kuni 1,60 protsenti.	0,3%

3. Intressimäärad, mis tulenevad võlainstrumentidist või alusvaraks olevast võlainstrumentidist, millele kohaldatakse spetsiifilise riski kapitalinõuet üle 1,60%	0,6%
4. Vahetuskursid	2,5%
5. Elektrienergia	4,0%
6. Kuld	5,0%
7. Aktsiad	7,0%
8. Väärismetallid (v.a kuld)	8,5%
9. Muud kaubad (v.a väärismetallid ja elektrienergia)	10,0%
10. Börsiväliste tuletisinstrumentide aluseks olevad instrumendid, mida ei ole loetletud üheski eelnevas kategoorias	10,0%

§ 229. Riskipositsiooni arvutamise standardmeetodi puhul nõutavad siseprotseduurid

(1) Krediidiasutus peab rakendama siseprotseduurid tehingu vastavuse kontrollimiseks käesoleva jaotise 8. alljaotises sätestatud nõuetele enne selle kajastamist maandatud positsioonide kogumis.

(2) Krediidiasutus peab rakendama siseprotseduurid tagatise vastavuse kontrollimiseks käesoleva peatüki 2. ja 3. jaotises sätestatud õiguskindluse põhimõtetele enne selle arvessevõtmist riskipositsiooni väärtuse arvutamisel käesolevas alljaotises sätestatud korras.

7. alljaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamise sisemudelil põhinev meetod

§ 230. Sisemudelil põhineva meetodi kasutamine riskipositsiooni väärtuse arvutamisel

(1) Krediidiasutus võib sisemudelil põhinevat meetodit § 209 lõikes 3 sätestatud Finantsinspektsiooni loa alusel kasutada ühe või mõlema järgmise tehingute grupi riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks:

- 1) käesoleva jaotise 2. alljaotises nimetatud tuletisinstrumendid;
- 2) repo, väärtpaberite laenuks andmise või võtmise ja väärtpaberitega tagatud tehingud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud gruppidesse võib kaasata pika arvestustähtajaga tehingud.

(3) Krediidiasutus võib mitte kasutada sisemudelil põhinevat meetodit oma suuruselt ja riskilt väheoluliste riskipositsioonide suhtes.

(4) Krediidiasutus võib Finantsinspektsiooni eelneval loal rakendada sisemudelil põhinevat meetodit erinevat liiki tehingute suhtes järk-järgulise üleminekuga. Finantsinspektsiooniga kooskõlastatud perioodil võib krediidiasutus riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks kasutada käesoleva jaotise 4. ja 6. alljaotises sätestatud turuväärtuse meetodit või standardmeetodit.

(5) Krediidiasutus peab kasutama käesoleva jaotise 4. või 6. alljaotistes sätestatud meetodeid kõikide selliste börsiväliste tuletisinstrumentidega tehtud tehingute ja pika arveldustähtajaga tehingute suhtes, mille osas krediidiasutus ei ole saanud luba sisemudelil põhineva meetodi kasutamiseks. Nimetatud mudelite kombinatsioone võib kasutada ainult konsolideerimisgrupi tasemel erinevate äriühingute lõikes. Ühe äriühingu piires võib nimetatud meetodite kombinatsiooni kasutada ainult § 215 lõikes 2 sätestatud juhul.

(6) Tehingute puhul, mille suhtes krediidiasutusel on olemas § 209 lõikes 3 nimetatud luba sisemudelil põhineva meetodi kasutamiseks, ei või kasutada käesoleva jao alljaotistes 4 ja 6 sätestatud meetodeid, välja arvatud juhul, kui krediidiasutus tõendab, et see on põhjendatud ja Finantsinspektsioon annab selleks kirjaliku loa.

(7) Kui krediidiasutus ei täida enam käesolevas alljaotises sätestatud sisemudelil põhineva meetodi kasutamise nõudeid, peab ta esitama Finantsinspektsioonile kava nõuetele vastavuse saavutamiseks või tõenduse, et nõuete mittetäitmise mõju on ebaoluline.

§ 231. Riskipositsiooni väärtuse arvutamine sisemudelil põhineval meetodil

(1) Sisemudeliga määratakse iga tasaarvestatavate tehingute kogumi turuväärtuse muutuste jaotus, mis põhineb turutegurite, sealhulgas intressimäärade ja valuutakursside, muutustel.

(2) Seejärel arvutatakse mudeli abil tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsioonide väärtus mistahes ajal tulevikus, võttes arvesse antud turutegurite muutusi. Kui vastaspoolel on igapäevase tagatise (*margin*) andmise kohustus, võib mudelis arvesse võtta ka prognoositavat tagatise muutust.

(3) Tasaarvestatavate tehingute kogumi turuväärtuse muutuste jaotuses võib arvesse võtta §-s 108 sätestatud finantstagatise tingimusel, et tagatis vastab sisemudelil põhinevale meetodile esitatavatele kvantitatiivsetele, kvalitatiivsetele ja andmeid puudutavatele nõuetele.

(4) Sisemudelil põhineva meetodi puhul korrutatakse tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsiooni arvutamiseks selle kogumi efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon korrigeerimisteguriga α :

$Riskipositsioon = \alpha \times Effective\ EPE$,
kus

α on §-s 233 sätestatud korrigeerimistegur;
 $Effective\ EPE$ on efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon.

(5) Krediidiasutus võib riskipositsiooni arvutamiseks kasutada käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud erinevat valemit tingimusel, et see annab kõikide vastaspoolte osas konservatiivsema tulemuse.

§ 232. Efektiivse oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamine

(1) Tasaarvestatavate tehingute kogumi efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon arvutatakse järgmiselt:

1) prognoositakse tasaarvestatavate tehingute kogumi oodatav riskipositsioon (EE) kui selle kogumi keskmine riskipositsioon tulevasel ajaperioodil t , kusjuures keskmine riskipositsioon leitakse oluliste riskitegurite võimalike tulevikuväärtuste alusel. Sisemudeliga hinnatakse oodatav riskipositsioon mitmel tulevasel ajahetkel (t_1, t_2, t_3, \dots);

2) arvutatakse efektiivne oodatav riskipositsioon ($Effective\ EE$) rekursiivselt valemiga:

$$Effective\ EE_{t_1} = \max(Effective\ EE_{t_{1-1}}, EE_{t_1}),$$

kus

praegune hetk on tähistatud kui t_0 ja efektiivne EE_{t_0} võrdub praeguse riskipositsiooniga;

3) arvutatakse tasaarvestatavate tehingute kogumi efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon kui keskmine efektiivne oodatav riskipositsioon tulevase riskipositsiooni esimese aasta jooksul. Kui kõigi tasaarvestatavate tehingute kogumi tehingute tähtaeg on alla ühe aasta, on efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon kõigi tasaarvestatavate tehingute kogumi tehingute oodatavate riskipositsioonide keskmine kuni kõigi tasaarvestatavate tehingute kogumi tehingute lõpptähtaja saabumiseni. Efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon arvutatakse valemiga:

$$Effective\ EPE = \sum_{k=1}^{\min(1\ \text{aasta lõpptähtaeg})} Effective\ EE_{t_k} \times \Delta t_k,$$

kus

kaalud $\Delta t_k = t_k - t_{k-1}$ on lubatud juhul, kui tulevane riskipositsioon arvutatakse mittevõrdsete ajavahemikega kuupäevade alusel.

(2) Tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsioonide jaotus, millele oodatava riskipositsiooni (EE) või riskipositsiooni tipu arvutamine tugineb, peab arvestama võimalust, et riskipositsioonide jaotus ei allu normaaljaotusele.

§ 233. Tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsiooni väärtuse korrigeerimistegur alfa

(1) Riskipositsiooni väärtuse arvutamisel kasutatava teguri alfa väärtus on 1,4.

(2) Finantsinspeksioon võib krediidiasutuselt nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kõrgema alfa kasutamist.

(3) Krediidiasutus võib tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsiooni arvutamisel kasutada alfa sisehinnanguid. Sisehinnangu kasutamisel ei tohi alfa väärtus olla väiksem kui 1,2. Alfa sisehinnang on kõikide vastaspoolte krediidiriski täieliku simulatsiooni alusel arvutatud sisemise kapitali (*internal capital*) ja oodatava positiivse riskipositsiooni alusel arvutatud sisemise kapitali suhe, kusjuures efektiivseks positiivseks riskipositsiooniks loetakse summa, mida vastaspool võlgneb.

(4) Krediidiasutus peab tagama, et alfa sisehinnangu arvutamisel kasutatavad näitajad on arvutatud kooskõlas sisemise modelleerimise ja parameetrite hindamise meetodikaga ning portfelli struktuuriga. Alfa arvutamisel kasutatava sisekapitali hindamise meetodika peab olema hästi dokumenteeritud ja sõltumatu isiku poolt valideeritud. Krediidiasutus peab oma hinnanguid kontrollima vähemalt kord kvartalis või sagedamini, kui portfelli struktuur muutub. Sisehinnangu kasutamisel peab arvesse võtma ka mudeli ebatäpsusest tuleneva riski ehk mudeliriski suurust.

(5) Krediidiasutus peab informeerima Finantsinspektsiooni käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud võimaluse kasutamisest ja tõendama, et alfa sisehinnangu arvutamisel kasutatud vastaspoole krediidiriski simulatsioon kajastab piisaval määral kõikide vastaspoolte tehingute või tehinguportfellide turuväärtuse jaotuse stohhastiliste sõltuvuse olulisi allikaid.

(6) Alfa sisehinnangute arvutamisel peab vajadusel arvesse võtma tururiski ja vastaspoole krediidiriski korrelatsiooni või volatiilsuse võimalikku suurenemist majanduslanguse tingimustes.

§ 234. Tagatise arvessevõtmine tasaarvestavate tehingute kogumi oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamisel

(1) Juhul kui tasaarvestatavate tehingute kogumil on tagatisleping, võib krediidiasutus selle kogumi oodatava positiivse riskipositsioonina kasutada efektiivset oodatavat positiivset riskipositsiooni tagatist arvestamata või kasutada tagatise arvessevõtmiseks ühte järgnevatest meetoditest:

1) oodatava positiivse riskipositsiooni väärtus on tagatislepinguga kindlaks määratud tagatiskünnis, millele on lisatud summa, mis kajastab riskipositsiooni võimalikku suurenemist riski tagatisperioodi jooksul. Repo- ja muudest sarnastest tehingutest koosnevate kogumite puhul on minimaalne tagatisperiood viis päeva eeldusel, et tagatist hinnatakse igapäevaselt. Muude tehingute puhul on minimaalne tagatisperiood 10 päeva.

(2) Kui tasaarvestatavate tehingute kogumi oodatava riskipositsiooni hindamisel on tagatise mõju juba arvesse võetud, võib sisemudeliga leitud oodatava riskipositsiooni näitajat Finantsinspektsiooni loal kasutada otse § 232 lõike 1 punktis 2 sätestatud valemis.

§ 235. Oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamise mudelite miinimumnõuded

Krediidiasutuse oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamise mudel peab vastama §-des 236-240 sätestatud nõuetele.

§ 236. Vastaspoole krediidiriski kontroll

(1) Krediidiasutuses peab toimima funktsioon, mis vastutab vastaspoole riski juhtimise süsteemi ülesehituse ja rakendamise eest, hõlmates ka mudeli alget ja jätkuvat valideerimist. Antud funktsioon peab hõlmama sisestatavate andmete õigsuse kontrolli ning aruannete koostamist ja analüüsi krediidiasutuse sisemudeliga saadud tulemuste kohta, hinnates muuhulgas riskipositsioonide ning krediidi- ja kauplemislimiitide suhet.

(2) Vastaspoole krediidiriski kontrolli eest vastutav funktsioon peab olema sõltumatu üksustest, kes vastutavad riskipositsioonide võtmise, uuendamise või nendega kauplemise eest, samuti muust asjakohastust mõjust.

(3) Vastaspoole krediidiriski kontrolli eest vastutava funktsiooni täitmiseks peab olema piisavalt töötajaid ning raporteerimine peab toimuma otse krediidiasutuse juhtkonnale. Funktsioon peab olema tihedalt integreeritud krediidiasutuse igapäevasesse krediidiriski juhtimise protsessi, kusjuures tema väljundid peavad moodustama krediidiasutuse krediidiriski ja üldise riskiprofiili planeerimise, jälgimise ja kontrolliprotsessi lahutamatu osa. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski juhtimise poliitika, protsessid ja süsteemid peavad olema ülesehituselt usaldusväärsed ning neid tuleb rakendada terviklikult. Usaldusväärne vastaspoole krediidiriski juhtimise korraldus peab hõlmama vastaspoole krediidiriski tuvastamist, mõõtmist, juhtimist, heakskiitmist ja vastavasisulist sisemist aruandlust.

(5) Krediidiasutuse riskijuhtimise poliitikas tuleb arvestada tururiske, likviidsusriski, õiguslikku riski ja operatsiooniriski, mis tuleneb vastaspoole riskist. Krediidiasutus peab enne äritehingu sooritamist hindama vastaspoole krediidikvaliteeti ja võtma arvesse arveldusega seotud ja sellele eelnevat krediidiriski. Nimetatud riske tuleb juhtida ühe vastaspoole osas võimalikult kõikehaaravalt, ühendades vastaspoole krediidiriski ja ülejäänud krediidiriski.

(6) Krediidiasutuse juhtkond peab aktiivselt osalema vastaspoole krediidiriski kontrollimise protsessis ja tagama sellele piisavate rahaliste ja inimressursside olemasolu. Juhtkond peab olema teadlik kasutatava mudeliga seotud piirangutest ja selle aluseks olevatest eeldustest ning sellest, millist mõju need võivad avaldada mudeli väljundite usaldusväärsusele. Juhtkond peab võtma ühtlasi arvesse turukeskkonna ebakindlust ja krediidiasutuse põhitegevusega seotud küsimusi ning olema teadlik sellest, kuidas neid on mudelis kajastatud. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(7) Igapäevased aruanded krediidiasutuse vastaspoolega seotud riskide kohta tuleb vaadata läbi juhtkonna tasandil, kellel on piisavad volitused vähendada nii laenude andmise kui ka kauplemise eest vastutavate isikute võetud positsioone ning vähendada krediidiasutuse üldist vastaspoole krediidiriski.

(8) Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski hindamise süsteemi tuleb rakendada koos sisemiste krediidi- ja kauplemislimiitidega. Krediidi- ja kauplemislimiidid peavad olema seotud krediidiasutuse riskide mõõtmise

modeliga viisil, mis on järjekindel ning mida mõistavad hästi laenude andmise või kauplemise eest vastutavad isikud ja juhtkond.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(9) Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski mõõtmine peab hõlmama krediidiliinide igapäevase ja päevasises kasutamise mõõtmist. Krediidiasutus peab mõõtma olemasolevaid riskipositsioone koos tagatisega ja ilma tagatiseta. Krediidiasutus peab arvutama ja jälgima nii portfelli kui ka vastaspoole tasandil suurimat vastaspoolega seotud riskipositsiooni või võimalikku tulevast riskipositsiooni krediidiasutuse valitud usaldusnivoos juures. Krediidiasutus peab võtma arvesse suuri või kontsentreerunud riskipositsioone, sealhulgas omavahel seotud isikute riskipositsioone, samuti üksikute majandussektorite või turgude positsioone.

(10) Krediidiasutusel peab olema kindlakskujunenud ja range stressitestimise protseduur, mis toetab krediidiasutuse riskide mõõtmise modeliga igapäevaselt saadud andmetele tuginevat vastaspoolega seotud riski analüüsi. Juhtkond vaatab nimetatud stressitestimise tulemused perioodiliselt läbi ning need kajastuvad juhtkonna ja tegevjuhtkonna kehtestatud vastaspoolega seotud riski poliitikas ja lamiitides. Kui stressitestid viitavad sellisele nõrkusele teatud asjaolude kogumi suhtes, tuleb astuda koheseid samme nende riskide asjakohaseks juhtimiseks.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(11) Krediidiasutusel peab olema kindlakskujunenud praktika, et tagada vastaspoole krediidiriski juhtimise korraldust puudutavatest dokumenteeritud poliitikest, kontrollimeetoditest ja protseduuridest kinnipidamist. Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski juhtimise korraldus peab olema piisavalt dokumenteeritud ning peab selgitama vastaspoole krediidiriski mõõtmiseks kasutatud meetodikat.

(12) Krediidiasutuse siseaudit peab teostama perioodiliselt vastaspoole krediidiriski juhtimise korralduse üle sõltumatut kontrolli. Antud kontroll peab hõlmama vastaspoole krediidiriski kontrollifunktsiooni toimimist. Vastaspoole krediidiriski juhtimise korralduse kontroll peab toimuma piisava perioodilisusega ja käsitlema vähemalt järgmisi aspekte:

- 1) vastaspoole krediidiriski juhtimise korralduse ja protseduure käsitleva dokumentatsiooni piisavus;
- 2) vastaspoole krediidiriski kontrolli funktsiooni toimimine;
- 3) vastaspoole krediidiriski hinnangute integreerimine igapäevasesse riskijuhtimisse;
- 4) tehingute sõlmimise ja arveldusega tegelevate üksuste töötajate poolt kasutatavad riski hindamise mudelid ja hindamissüsteemide kinnitamise protsess;
- 5) vastaspoole krediidiriski mõõtmise protsessis oluliste muudatuse valideerimine;
- 6) riskimõõtmise modeliga hõlmatud vastaspoole krediidiriski ulatus;
- 7) juhtkonna infosüsteemi terviklikkus;
- 8) vastaspoole krediidiriski puudutavate andmete järjepidevus, ajakohasus ning allikate usaldusväärsus ja sõltumatus;
- 9) mudelites kasutatavate andmeallikate järjekindluses, ajakohasuses ning andmeallikate usaldusväärsuses ja sõltumatuses veendumine;
- 10) volatiilsuse ja korrelatsiooni osas tehtavate eelduste täpsus ja asjakohasus;
- 11) hindamise ja riski ülekandmise hinnangute täpsus;
- 12) mudeli täpsuse kontroll sagedase järeltestimise abil.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 237. Kasutustest

(1) Efektiiivse oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamiseks kasutatava modeliga prognoositud riskipositsioonide jaotus peab olema tihedalt integreeritud krediidiasutuse igapäevasesse vastaspoole krediidiriski juhtimisse. Krediidiasutus peab prognoositud riskipositsioonide jaotust kasutama krediidiootsuste tegemisel, sisemise kapitali vajaduse kindlaksmääramisel ja üldjuhtimisel.

(2) Krediidiasutus peab säilitama asjakohaseid andmeid ja informatsiooni efektiivse oodatava positiivse riskipositsiooni aluseks oleva mudeli toimimise kohta ning suutma tõendada, et ta on vähemalt ühe aasta jooksul enne Finantsinspeksioonile taotluse esitamist kasutanud oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamise aluseks oleva riskipositsioonide jaotuse leidmiseks sisemudelit, mis vastab üldjoontes käesolevas alljaotises esitatud miinimumnõuetele.

(3) Vastaspoole krediidiriski oodatavate riskipositsioonide jaotuse prognoosimiseks kasutatud mudel peab olema kaasatud vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteemi, mis hõlmab vastaspoole krediidiriski tuvastamist, mõõtmist, juhtimist, kinnitamist ja sellega seotud sisemist aruandlust.

(4) Vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteem, millesse oodatavate riskipositsioonide jaotuse prognoosimiseks kasutatav mudel on kaasatud, peab muuhulgas hõlmama krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski riskipositsioonide koosmõju, sealhulgas kasutamata krediidiliinide prognoositavat kasutust.

(5) Kasutustesti nõude täitmiseks peab krediidiasutus oma vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteemis kasutatava mudeli abil prognoositud riskipositsioonide jaotust lisaks oodatava positiivse riskipositsiooni mõõtmisele kasutama teiste vastaspoole krediidiriski juhtimisel kasutatavate näitajate, näiteks maksimaalse riskipositsiooni või võimaliku tulevase riskipositsiooni prognoosimiseks.

(6) Vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteem peab peale oodatavate riskipositsioonide jaotuse prognoosimise hõlmama praeguste vastaspoole krediidiriski positsioonide mõõtmise ja jälgimise vajadusel nii tagatise arvesse võttes kui ka tagatise arvestamata.

(7) Krediidasutuse vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteem peab olema võimeline hindama oodatavaid riskipositsioone igapäevaselt, välja arvatud juhul, kui krediidasutus tõendab Finantsinspektsioonile väiksema sageduse põhjendatust. Krediidasutus peab kasutama oodatavate riskipositsioonide hindamisel prognoosiperioode, mis vastavad tulevaste rahavoogude ajalisele jaotusele ja tehingute lepingute tähtaegadele arvestades riskipositsioonide olulisust ja struktuuri.

(8) Riskipositsioone tuleb mõõta, jälgida ja kontrollida kõikide tasaarvestatavate tehingute kogumisse kuuluvate lepingute kehtivusaja jooksul, mitte ainult üheaastase ajahorisondi jooksul. Krediidasutuses kehtivad siseprotseduurid peavad tagama peale olemasolevatest tehingutest pärast üheaastast horisonti tekkiva vastaspoole riski tuvastamise ja kontrollimise. Nimetatud riskipositsiooni prognoositud suurenemist tuleb arvesse võtta krediidasutuse sisemise kapitali hindamisel.

§ 238. Stressitestimine

(1) Krediidasutusel peavad olema usaldusväärsed stressitestimise protseduurid vastaspoole krediidiriskiga seotud kapitali piisavuse hindamiseks. Krediidasutus peab stressitestimise tulemusi võrdlema oodatava positiivse riskipositsiooni hinnanguga ning lugema neid tulemusi krediidasutuse hindamisprotsessi osaks. Stressitestimine peab muuhulgas hõlmama selliste võimalike sündmuste või majandustingimuste tulevaste muutuste väljaselgitamise, mis võiksid avaldada krediidasutuse vastaspoole krediidiriskile ebasoodsat mõju, samuti krediidasutuse selliste muutuste talumise võime hindamist.

(2) Krediidasutus peab stressitestidega kontrollima oma vastaspoole krediidiriske, sealhulgas testides üheaegselt turu- ja krediidiriski mõjutavaid tegureid. Vastaspoole krediidiriski stressitestid peavad hõlmama riskide kontsentreerumist ühe kliendi või omavahel seotud isikute suhtes, turu- ja krediidiriski korrelatsiooniga seonduvat riski ja muutusi, mida toob turul kaasa vastaspoole positsioonide lõppemine. Stressitestid peavad arvesse võtma selliste turul toimuvate muutuste mõju krediidasutuse enda positsioonidele ja kaasama selle vastaspoole krediidiriski hindamisse.

§ 239. Korrelatsioonirisk

(1) Krediidasutus peab sisemudeli kasutamisel arvesse võtma võimalikku märkimisväärset üldist korrelatsiooniriski.

(2) Krediidasutusel peab olema välja töötatud kord spetsiifilise korrelatsiooniriski väljaselgitamiseks, jälgimiseks ja kontrollimiseks alates tehingu algusest kuni selle lõpptähtajani.

§ 240. Modelleerimise protsessi terviklikkus

(1) Mudel peab kajastama tehingu tingimusi ja spetsifikatsioone õigeaegselt, täielikult ja konservatiivselt. Nimetatud tingimused peavad sisaldama vähemalt lepingu nimiväärtust, lõpptähtaega, alusvara, tagatis- ja tasaarvestuskorda. Nimetatud tingimusi ja spetsifikatsioone tuleb hoida andmebaasis, mida tuleb kontrollida ametlikult ja regulaarselt. Tasaarvestuse korra tunnistamise protsess eeldab juriidilise personali kinnitust, et veenduda tasaarvestuse õiguslikus jõustatavuses, ning selle peab sisestama andmebaasi sõltumatu üksus. Tehingu tingimusi ja spetsifikatsioone puudutavate andmete mudelisse kandmise kontroll peab kuuluma samuti siseauditi tegevusvaldkonda ja kasutusel peavad olema mudeli ja andmeallikasüsteemide vahelised ametlikud sobitamisprotsessid, et jätkuvalt kontrollida, et *EPE* kajastaks õieti või vähemalt konservatiivselt tehingu tingimusi ja spetsifikatsioone.

(2) Mudelis tuleb kasutada praegusi turuandmeid praeguste riskipositsioonide arvutamiseks. Kui volatiilsuse ja korrelatsioonide hindamiseks kasutatakse varasemaid andmeid, tuleb kasutada vähemalt kolme aasta andmeid, mida tuleb ajakohastada kvartaalselt või sagedamini, kui turutingimused seda nõuavad. Need andmed peavad hõlmama terviklikku majandustingimuste kogumit, näiteks kogu konjunktuuri tsüklit. Äriüksusest sõltumatu üksus peab kinnitama äriüksuse antud hinda. Andmete kogumine peab olema ärivaldkondadest sõltumatu, andmed tuleb sisestada mudelisse õigeaegselt ja terviklikult ja neid tuleb hoida andmebaasis, mida ametlikult regulaarsete vaheaegade järel kontrollitakse. Krediidasutusel peab olema hästi väljaarendatud andmete õigsuse kontrolliprotsess, et kõrvaldada ekslikud ja/või üldnormist kõrvalekalduvad vaatlusandmed. Selles osas, mille kohta mudelis kasutatakse turuandmete tuginevaid hinnanguid, sealhulgas uute toodete osas, kui kolme aasta andmed ei pruugi olla kättesaadavad, määratletakse sobivad hinnangud sisemise poliitika alusel ning krediidasutus peab näitama empiirilisel, et antud hinnang kajastab konservatiivselt alusriski ebasoodsates turutingimustes. Kui mudelis arvestatakse tagatiste mõju tasaarveldatavate tehingute turuväärtuse muutmisele, peavad krediidasutusel olema küllaldased varasemate perioodide andmed tagatise volatiilsuse mudelis kasutamiseks.

(3) Mudel peab läbima valideerimise protsessi. Antud protsess peab olema krediidasutuse sise-eeskirjades selgelt väljendatud. Valideerimisprotsessiga täpsustatakse, millist tüüpi testimist on vaja läbi viia, et tagada mudeli usaldusväärsus ja määratleda tingimused, mille puhul eeldusi rikutakse ja mis võib tuua kaasa *EPE* liiga väiksena näitamise. Valideerimise protsess hõlmab mudeli ulatuslikkuse hindamist.

(4) Krediidasutus peab jälgima asjakohaseid riske ja tal peavad olema kasutusel menetlused oma *EPE* hinnangu korrigeerimiseks, kui kõnealused riskid muutuvad oluliseks. See hõlmab järgmist:

- 1) krediidasutus peab selgitama välja konkreetse korrelatsiooniriskiga seotud riskipositsioonid ja juhtima neid;
- 2) krediidasutus peab võrdlema korrapärase vaheaja järel ühe aasta kohta arvatud *EPE* hinnangut kogu riskipositsiooni perioodi *EPE* hinnanguga, kui riskipositsioonil on ühe aasta järel tõusev profiil;
- 3) alla aastase lõpptähtajaga riskipositsioonide puhul peab krediidasutus võrdlema regulaarse vaheaja järel asendushinda (praegust riskipositsiooni) ja realiseerunud riskipositsiooni profiili ja/või säilitama andmed, mis võimaldavad antud võrdluse tegemist.

(5) Krediidasutus peab kohaldama sisemenetlust, et kontrollida enne tehingu hõlmamist tasaarveldatavate tehingute kogumisse, et tehing on kaetud õiguslikult jõustatava tasaarvestuskokkuleppega, mis vastab käesoleva jaotise 8. alljaotises sätestatud nõuetele.

(6) Krediidasutus, kes kasutab oma vastaspoole krediidiriski maandamiseks tagatist, peab kohaldama sisemenetlust, et kontrollida enne tagatise arvutustes kasutamist seda, kas tagatis vastab 2. jao 3. jaotises sätestatud õiguskindluse põhimõtetele.

§ 241. *EPE* mudelite valideerimismõõdetud

Krediidasutuse *EPE* mudel peab täitma järgmised valideerimismõõdetud:

- 1) käesoleva määruse §-s 307 sätestatud kvalitatiivsed valideerimismõõdetud;
- 2) intressimäärasid, valuutakursse, aktsiahindu, kaupu ja muid tururiski tegureid tuleb vastaspoole krediidiriski mõõtmisel prognoosida pikaajalise vaatega. Tururiski tegurite prognoosimudeli talitust tuleb valideerida pikaajalise vaatega;
- 3) hinnakujunduse mudeleid, mida kasutatakse vastaspoole krediidiriski arvutamiseks tururiski teguritele tuleviku $\frac{1}{2}$ okkidest tuleneva teatud stsenaariumi järgi, tuleb kontrollida mudeli valideerimisprotsessi osana. Optsioonide hinnakujunduse mudelites tuleb selgitada optsiooni väärtuse mittelineaarsust tururiski tegurite suhtes;
- 4) *EPE* mudel peab hõlmama tehingukohast teavet, et võtta riskipositsioonid tasaarveldatavate tehingute kogumi tasandil kokku. Krediidasutus peab kinnitama, et tehingud suunatakse mudeli siseselt asjakohasesse tasaarveldatavate tehingute kogumisse;
- 5) *EPE* mudel peab sisaldama ühtlasi tehingukohast teavet, et hõlmata tagatise mõju. Arvesse tuleb võtta nii tagatise praegust määra kui tagatise, mis antakse tulevikus vastaspoolte vahel edasi. Selline mudel peab selgitama tagatislepingute (ühe- või kahepoolsete) olemust, tagatiste muutmistaotluste sagedust, riski tagatisperioodi, tagatiseta riskipositsiooni madalamat künnist, mida krediidasutus on valmis aksepteerima, ja minimaalset ülekandesummat. Sellise mudeliga kas modelleeritakse esitatud tagatise turuhinnaks ümber arvatud väärtuse muutus või kohaldatakse käesoleva peatüki 2. jao 3. jaotises esitatud eeskirju;
- 6) tüüpiliste vastaspoole portfelli staatiline ajalooline järeltestimine peab olema mudeli valideerimisprotsessi osa. Krediidasutus peab teostama korrapärase vaheaegade järel mitme tüüpilise vastaspoole portfelli (tegeliku või hüpoteetilise) järelkontrolli. Tüüpilised portfelli tuleb valida selle alusel, kui tundlikud nad on krediidasutuse kohta kehtivate oluliste riskitegurite ja korrelatsioonide suhtes;
- 7) Finantsinspeksioon võib tühistada mudeli heakskiidu või määrata tähtaja mudeli parandamiseks, kui järelkontroll näitab, et mudel ei ole piisavalt täpne. Finantsinspeksioonil on mudeli ebapiisava täpsuse korral õigus nõuda krediidasutuselt täiendavaid omavahendeid.

8. alljaotis

Lepinguline tasaarvestus

§ 242. Lepinguline tasaarvestus

(1) Vastaspool käesoleva alljaotise mõistes tähendab kõiki isikuid, kes on pädevad sõlmima tasaarvestuskokkulepet.

(2) Lepinguline tasaarvestus (edaspidi *tasaarvestuskokkulepe*) käesoleva alljaotise tähenduses on krediidasutuse ja vastaspoole vahel sõlmitav kirjalik kahepoolne kokkulepe, millega võetakse ühtne juriidiline kohustus, mis katab kõik kokkuleppega kaetud kahepoolsed raamlepingud ühe tootekategooria piires.

(3) Lepinguline toodetevaheline tasaarvestus (edaspidi *toodetevaheline tasaarvestuskokkulepe*) käesoleva alljaotise tähenduses on krediidasutuse ja vastaspoole vahel sõlmitav kirjalik kahepoolne kokkulepe, millega võetakse ühtne juriidiline kohustus, mis katab kõik kokkuleppega kaetud kahepoolsed raamlepingud ja erinevaid tootekategooriaid hõlmavad tehingud.

(4) Toodetevahelise tasaarvestuskokkuleppe puhul loetakse erinevateks tootekategooriateks:

- 1) repo, pöördrepo, väärtpaberite ja kaupade laenu tehinguid;
- 2) väärtpaberitagatise tehinguid;
- 3) käesoleva jaotise 2. alljaotises nimetatud tuletisinstrumente.

§ 243. Tasaarvestuskokkulepete tunnustamine riskipositsioonide arvutamisel

(1) Riskipositsioonide arvutamisel loetakse riski vähendavateks järgmisi tasaarvestuskokkuleppeid ja toodetevahelisi tasaarvestuskokkuleppeid, mis vastavad käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustele:

- 1) krediidasutuse ja vastaspoole vahel sõlmitud kahepoolsed uuenduslepingud, mille alusel vastastikused nõuded ja kohustused ühendatakse automaatselt nii, et iga uuendamise tagajärjel fikseeritakse ühtne netosumma ja jõustub uus juriidiliselt siduv leping, mis lõpetab varasemad lepingud;
- 2) muud kahepoolsed tasaarvestuskokkulepped krediidasutuse ja vastaspoole vahel;
- 3) toodetevahelised tasaarvestuskokkulepped krediidasutuste puhul, kes kasutavad käesoleva jaotise 7. alljaotises sätestatud sisemudelitel põhinevaid mõõtmismudeleid nimetatud meetodi rakendusalasasse kuuluvate tehingute suhtes, välja arvatud krediidasutusega samasse konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtjatega sõlmitud tasaarvestuskokkulepped.

(2) Tasaarvestuskokkulepete ja toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete arvessevõtmise tingimused on järgmised:

- 1) krediidasutusel on vastaspoolega leping, mille tulemusel tekib ühtne juriidiline kohustus, mis katab kõik hõlmatud tehingud selliselt, et kui vastaspool ei täida oma kohustusi maksmise katkestamise, pankroti, likvideerimise või muu taolise asjaolu tõttu, on krediidasutusel õigus saada või kohustus maksta ainult konkreetsete tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute turuväärtuse netosumma;
- 2) krediidasutusel on olemas protseduurireeglid, mis tagavad tasaarvestuskokkulepete ja toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete õigusliku jõustatavuse regulaarse kontrolli, silmas pidades asjaomaste seaduste võimalikke muudatusi;
- 3) krediidasutus säilitab kõik tasaarvestuskokkuleppeid ja toodetevahelisi tasaarvestuskokkuleppeid käsitlevad dokumendid;
- 4) krediidasutus arvestab tasaarvestuskokkulepete ja toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete mõju iga vastaspoole krediidiriski koondpositsiooni mõõtmisel ja lähtub sellest antud vastaspoole krediidiriski (CCR) juhtimisel;
- 5) vastaspoole krediidiriski positsioonid summeeritakse tehingute lõikes ning saadud koondpositsioone kasutatakse krediidiilimiitide määramisel ja sisemise kapitali arvutamisel.

(3) Krediidasutus esitab Finantsinspeksioonile kirjaliku õigusliku hinnangu, et tasaarvestuskokkulepped ja toodetevahelised tasaarvestuskokkulepped tagavad käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud juhtudel vaidlustamise korral suure tõenäosusega asjaomase kohtu või haldusastutuse otsuse, et krediidasutuse nõuded ja kohustused piirduvad tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute netosummaga:

- 1) jurisdiktsiooni, kus vastaspool, või filiaali puhul tema filiaal, on asutatud, õigusaktide alusel;
- 2) tasaarvestuskokkuleppega või toodetevahelise tasaarvestuskokkulepetega kaetud tehinguid reguleerivate õigusaktide alusel;
- 3) tasaarvestuskokkuleppeid või toodetevahelisi tasaarvestuskokkuleppeid reguleerivate või nende teostamiseks vajalike mistahes õigusaktide alusel.

(4) Toodetevahelised tasaarvestuskokkulepped peavad lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud vastama järgmistele tingimustele:

- 1) käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud netosumma all mõistetakse iga hõlmatava kahepoolse raamlepingu positiivse või negatiivse väärtuse netosummat lepingu lõpetamisel ning üksiktehingu positiivse või negatiivse turuväärtuse netosummat (toodetevaheline netosumma);
- 2) käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kirjalikud õiguslikud hinnangud peavad käsitleda kogu toodetevahelise tasaarvestuskokkuleppe kehtivust ja teostatavust ning selle mõju iga hõlmatava kahepoolse raamlepingu olulisematele sätetele;
- 3) krediidasutusel on olemas protseduurireeglid, mis tagavad käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 sätestatud õigusliku hinnangu olemasolu regulaarse kontrolli;
- 4) krediidasutus täidab käesolevas alljaotises toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete sätestatud tingimusi ning samal ajal käesoleva peatüki 2. jao 6. jaotises sätestatud nõudeid, mida kohaldatakse krediidiriski maandamise suhtes, arvestades iga üksikut kaetavat kahepoolset lepingut ja tehingut.

(5) Riski vähendavana ei või käsitleda ühtegi tasaarvestuskokkulepet või toodetevahelist tasaarvestuskokkulepet, mille sätete kohaselt võib lepingupool lepingulised kohustused täitmata jätnud vastaspoolele tasuda maksed osaliselt või neid üldse mitte tasuda, isegi juhul, kui lepingulised kohustused täitmata jätnud lepingupool on netovõlausaldaja (mittetäitmisklausel).

(6) Finantsinspeksioon võib mitte lubada tasaarvestuskokkulepete või toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete käsitlemist riski vähendatavana, kui ei ole täidetud käesolevas paragrahvis sätestatud tingimused või kui muude asjaomaste pädevate asutustega tasaarvestuskokkulepete õigusliku kehtivuse osas peetud konsultatsioonide tulemusel ilmneb, et nimetatud kokkulepete kehtivus andud jurisdiktsioonis ei ole piisavalt tagatud.

§ 244. Tasaarvestuskokkulepete ja toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete arvessevõtmine vastaspoole krediidiriski standardmeetodi ja sisemistel riskimõõtmismudelitel põhinevate meetodite puhul

Käesoleva jaotise 6. alljaotises sätestatud standardmeetodi ja 7. alljaotises sätestatud sisemistel riskimõõtmismudelitel põhinevate meetodite puhul võetakse tasaarvestuskokkuleppeid ja toodetevahelisi tasaarvestuskokkuleppeid arvesse nimetatud alljaotistes sätestatud korras.

§ 245. Uuenduslepingute arvessevõtmine vastaspoole krediidiriski turuväärtuse meetodi ja lihtsustatud meetodi puhul

(1) Käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud turuväärtuse meetodi puhul võetakse asenduskulu ja tuleviku krediidiriski positsiooni väärtuse arvutamisel aluseks uuenduslepinguga fikseeritud netosumma.

(2) Käesoleva jaotise 5. alljaotises sätestatud lihtsustatud meetodi kohaldamisel võetakse instrumendi nimiväärtuse arvutamisel aluseks uuenduslepinguga fikseeritud netosumma.

§ 246. Muude tasaarvestuskokkulepete arvessevõtmine vastaspoole krediidiriski turuväärtuse meetodi puhul

(1) Käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud turuväärtuse meetodi kohaldamisel võib tasaarvestuskokkulepetega kaetud tehingute asenduskulu arvutamisel kasutada tasaarvestuskokkuleppes tulevat tegelikku oletatavat netoasenduskulu. Kui tasaarvestuse tulemusena tekib krediidiasutusel kohustus, on asenduskulu 0 (null).

(2) Kõigi tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute tuleviku krediidiriski positsiooni korrigeeritakse vähendusteguriga, mis arvutatakse järgmiselt:

$$PCE_{red} = 0,4 * PCE_{gross} + 0,6 * NGR * PCE_{gross},$$

kus

PCE_{red} on kõigi juriidiliselt kehtiva antud vastaspoolega sõlmitud kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute tuleviku krediidiriskipositsiooni vähendamise tegur;

PCE_{gross} on kõigi juriidiliselt kehtiva antud vastaspoolega sõlmitud kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute tuleviku krediidiriskipositsiooni tegurite summa, mille arvutamiseks korrutatakse nimetatud tehingute nimiväärtused § 217 lõikes 1 sätestatud protsendimääradega;

NGR on neto-bruto suhtarv, mis leitakse kas:

1) individuaalse arvutuse teel, kus kõigi juriidiliselt kehtivate antud vastaspoolega sõlmitud kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute asendamise netomaksumus jagatakse kõigi juriidiliselt kehtivate antud vastaspoolega sõlmitud kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute asendamise brutomaksumusega, või

2) summaarse arvutuse teel, kus kõiki juriidiliselt kehtivate tasaarvestuskokkulepetega kaetud tehingute kõikide vastaspoole osas arvutatud lepingu asendamise netomaksumus jagatakse kõigi juriidiliselt kehtivate tasaarvestuskokkulepetega kaetud tehingute asendamise brutomaksumusega. NGR arvutamiseks valitud lähenemist tuleb kasutada järjekindlalt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud korras tuleviku krediidiriski positsiooni vähendamisel võib tasaarvestuskokkuleppega kaetud sarnaseid tehinguid käsitleda ühe tehinguna, mille nimiväärtus võrdub nende tehingute netosummaga.

(4) Sarnasteks lepinguteks käesoleva lõike ning § 247 tähenduses loetakse välisvaluuta tähtpäevatehinguid (*foreign exchange forward*) või muid sarnaseid tehinguid, mille puhul rahavoog laekub samal päeval ning täielikult või osaliselt samas välisvaluutas.

§ 247. Muude tasaarvestuskokkulepete arvessevõtmine vastaspoole krediidiriski lihtsustatud meetodi puhul

(1) Käesoleva jaotise 5. alljaotises nimetatud lihtsustatud meetodi kohaldamisel võib riskipositsiooni väärtuse arvutamisel tasaarvestuskokkuleppega täielikult hõlmatud § 246 lõikes 4 sätestatud tingimustele vastavaid sarnaseid tehinguid käsitleda ühe lepinguna, mille nimiväärtus võrdub nende tehingute netosummaga. Tasaarvestuskokkuleppega kaetud sarnastele tehingutele kohaldatakse § 218 lõikes 1 sätestatud protsendimäärasid.

(2) Tasaarvestuskokkulepetega kaetud muude tehingute puhul kohaldatakse riskipositsiooni väärtuse arvutamisel tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud tehingutele järgmisi protsendimäärasid:

Tähtaeg	Intressimääradega seotud tuletisinstrumendid	Välisvaluutakurssidega ja kullaga seotud tuletisinstrumendid
Kuni üks aasta (k.a)	0,35%	1,5%
Üks kuni kaks aastat (k.a)	0,75%	3,75%

Täiendav juurdearvestus iga lisanduva aasta kohta	0,75%	2,25%
---	-------	-------

3. jagu

Kapitalinõuete arvutamine optsioonidelt

§ 248. Kapitalinõuete arvutamine optsioonidelt

(1) Optsioonidelt, ostutähtedelt ja optsiooni tüüpi instrumentidelt arvutatakse kapitalinõudeid käesolevas jaos sätestatud korras.

(2) Käesolevas jaos sätestatud korras arvutatud kapitalinõuded lisatakse valuutariski, intressipositsiooni, aktsiapositsiooni või kaubariski katmiseks leitud kapitalinõuetele lähtudes optsiooni alusvarast.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Optsioonide puhul eristatakse järgmisi riske:

- 1) deltarisk, mis väljendab optsiooni hinna tundlikkust alusvara turuväärtuses toimuvatele muutustele;
- 2) gammarisk, mis väljendab delta muutust alusvara turuväärtuse muutumise tõttu;
- 3) *veega*-risk, mis väljendab optsiooni hinna tundlikkust alusvara hinna volatiilsuse suhtes;
- 4) *rho*-risk, mis väljendab optsiooni hinna tundlikkust intressimäärade muutumise suhtes;
- 5) *theta*-risk, mis väljendab aja möödumise mõju optsiooni väärtusele;
- 6) dividendirisk, mis väljendab riski, et muutuvad dividendid, millel optsiooni väärtus põhineb.

(4) Krediidiasutus võib nettida identsete optsioonide vastandpositsioone.

(5) Kapitalinõude arvutamisel optsiooniriski katmiseks võib kasutada kas lihtsustatud meetodit või delta-pluss meetodit. Lihtsustatud meetodit võib kasutada ainult juhul, kui kauplemisportfell sisaldab ainult ostetud optsioone. Lihtsustatud või delta-pluss meetodist erinevate meetodite kasutamiseks peab krediidiasutusel olema Finantsinspektsiooni eelnev kirjalik luba.

(6) Juhul kui optsioonidega kaasneb lisaks delta-pluss meetodis käsitletud riskidele ka *rho*-, *theta*- ja dividendirisk, tuleb kapitalinõuded arvutada ka nende riskide katmiseks.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 249. Lihtsustatud meetod kapitalinõude arvutamiseks optsioonidelt

(1) Lähtudes optsiooni alusvara tüübist on kapitalinõude määrad järgmised:

- 1) välisvaluutaga seotud optsioonide puhul on kapitalinõude määr 10 protsenti optsiooni alusvara väärtusest;
- 2) võlainstrumentidega seotud optsioonide puhul on kapitalinõue §-s 282 võlainstrumendile sätestatud spetsiifilise riski ja üldise riski kapitalinõuete summa, kusjuures kapitalinõude määraks üldriski katmiseks loetakse 8 protsenti;
- 3) intressimäära ja intressimäära indeksiga seotud optsioonide puhul on kapitalinõude määr 8 protsenti optsiooni alusvara väärtusest;
- 4) lihtaktsiaga seotud optsioonide puhul on kapitalinõue §-des 293 ja 294 vastavale lihtaktsiale sätestatud spetsiifilise riski ja üldise riski kapitalinõuete summa;
- 5) kaubaga seotud optsioonide puhul on kapitalinõude määr 15 protsenti optsiooni alusvarast.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Katmata või avatud (*naked*) ostetud optsioonide puhul on kapitalinõue optsiooni alusvara turuhinna ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud protsendimäära korrutis või optsiooni turuhind vastavalt sellele, kumb on madalam.

(3) Kaetud ostetud optsioonide puhul on kapitalinõue optsiooni alusvara turuhinna ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud protsendimäära korrutis, millest on maha arvatud summa, mille võrra optsioon on rahas (*in the money*).

(4) Ostetud müügioptsioon on rahas, kui optsiooni täitmishind ületab alusvara turuhinda (optsioonide puhul järelejäänud tähtajaga kuni 6 kuud) või alusvara tuleviku hinda (optsioonide puhul järelejäänud tähtajaga üle 6 kuu).

(5) Ostetud ostuoptsioon on rahas, kui optsiooni täitmishind on madalam alusvara turuhinnast (optsioonide puhul järelejäänud tähtajaga kuni 6 kuud) või alusvara tulevikuhinnast (optsioonide puhul järelejäänud tähtajaga üle 6 kuu).

(6) Summa, mille võrra optsioon on rahas, on optsiooni täitmishinna ja alusvara turuhinna või alusvara tulevikuhinna vahe ja alusvara ühikute arvu korrutis.

(7) Kui krediidasutusel ei ole võimalik saada usaldusväärset informatsiooni alusvara tulevikuhinna kohta, tuleb kapitalinõude arvutamisel lugeda alusvara turuhinna ja tulevikuhinna vahe nulliks.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 250. Delta-pluss meetod kapitalinõude arvutamiseks optsioonidelt

(1) Delta-pluss meetodi puhul on kapitalinõue vastavalt §-dele 251-254 arvatud delta-, gamma- ja *veega*-riski katmiseks arvatud kapitalinõuete summa.

(2) Delta, gamma ja *veega* leidmiseks kasutatakse börsil kaubeldavate optsioonide puhul börsi andmeid. Juhul kui see pole võimalik ning börsiväliste optsioonide puhul - Finantsinspektsiooni poolt heakskiidetud mudelit.

§ 251. Deltarisk

(1) Deltaga korrigeeritud alusvara väärtus on alusvara väärtuse ja delta korrutus.

(2) Deltaga korrigeeritud alusvara väärtus lisatakse käesoleva peatüki 4. 5. ja 6. jaos sätestatud riskide arvutusse lähtudes optsiooni alusvara riskist järgmiselt:

- 1) optsioonide puhul, mille alusvaraks on võlainstrumendid, lisatakse deltaga korrigeeritud alusvara väärtus käesoleva peatüki 6. jao 2. jaotise 2. alljaotises käsitletud intressipositsiooni riski arvestusse;
- 2) optsioonide puhul, mille alusvaraks on lihtaktsiad, lisatakse deltaga korrigeeritud alusvara väärtus käesoleva peatüki 6. jao 2. jaotise 3. alljaotises käsitletud aktsiapositsiooni riski arvestusse;
- 3) optsioonide puhul, mille alusvaraks on kaubad, lisatakse deltaga korrigeeritud alusvara väärtus käesoleva peatüki 5. jaos käsitletud kaubariski arvestusse;
- 4) optsioonide puhul, mille alusvaraks on välisvaluuta või kuld kullakangides, millega kaubeldakse rahvusvahelistel turgudel, lisatakse deltaga korrigeeritud alusvara väärtus käesoleva peatüki 4. jaos käsitletud välisvaluuta riski arvestusse.

§ 252. Optsioonid, mille alusvaraks on intressimäärad või võlainstrumendid

(1) Optsioonid, mille alusvaraks on intressimäärad või võlainstrumendid, tuleb vastavalt käesoleva peatüki 6. jao 2. jaotises sätestatule jagada kaheks positsiooniks järgmiselt:

- 1) positsioon, mille lõpptähtaeg on alusvara lepingu jõustumisel;
- 2) positsioon, mille lõpptähtaeg on alusvara lepingu lõpptähtajal.

(2) Ostetud ostuoptsioon ja müüdü müügioptsioon on kombinatsioon deltaga korrigeeritud pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on alusvara lepingu lõpptähtajal ja deltaga korrigeeritud lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on optsiooni lõpptähtajal.

(3) Müüdü ostuoptsioon ja ostetud müügioptsioon on kombinatsioon deltaga korrigeeritud lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on alusvara lepingu lõpptähtajal, ja deltaga korrigeeritud pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on optsiooni lõpptähtajal.

(4) Optsioonid, mille alusvaraks on ujuva intressimääraga instrumendid, millel on muutuva määra ülem- ja alampiirid (*caps* ja *floors*), on kombinatsioon ujuva intressimääraga instrumendist ja reast Euroopa tüüpi optsioonidest.

§ 253. Gammarisk

(1) Kapitalinõue optsiooni positsiooni gammariski katmiseks ehk "gamma mõju" arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$\text{Gamma mõju} = \frac{1}{2} \times n \times \text{gamma} \times VU^2,$$

kus

n on alusvara ühikute arv;

VU on muutus alusvara turuväärtuses.

(2) Muutus alusvara turuväärtuses (VU) arvutatakse järgmiselt:

- 1) intressimäärade optsioonide puhul, mille alusvaraks on võlainstrument, korrutatakse võlainstrumendi turuhind § 288 lõikes 2 toodud tabeli veerus "Kaal" antud vastava riskikaaluga;
- 2) intressimäärade optsioonide puhul korrutatakse vastavalt § 272 lõikele 2 leitud positsiooni lepinguline väärtus § 288 lõikes 2 toodud tabeli veerus "Eeldatav intressimäärade muutus" antud intressimäärade muutusega;
- 3) optsioonide puhul, mille alusvaraks on lihtaktsiad, korrutatakse alusvara turuhind 8 protsendiga;
- 4) optsioonide puhul, mille alusvaraks on välisvaluuta või kuld kullakangides, korrutatakse alusvara turuhind 8 protsendiga;
- 5) optsioonide puhul, mille alusvaraks on kaubad, korrutatakse alusvara turuhind 15 protsendiga.

(3) Optsioonide kapitalinõude arvutamisel gammariski katmiseks käsitletakse ühe ja sama alusvarana:

- 1) võlainstrumente, mis kuuluvad § 288 lõikes 2 toodud tabeli alusel ühte ja samasse lõpptähtaja vööndisse;

- 2) lihtaktsiaid, mille emitendid on registreeritud ühes ja samas riigis;
- 3) kõiki välisvaluutasid eraldi ning kulda kullakangides, millega kaubeldakse rahvusvahelistel turgudel;
- 4) iga kaupa, arvestades § 260 lõikes 1 sätestatud tingimusi.

(4) Krediidiasutuse kogu kapitalinõue gammariski katmiseks arvutatakse järgmiselt:

- 1) optioonide gamma mõjud arvutatakse iga alusvara kohta eraldi;
 - 2) optioonide gamma mõjud summeeritakse arvestades märke alusvarade lõikes, saades iga alusvara optioonide gamma netomõjud;
 - 3) kõigi optioonide gamma negatiivsete netomõjude absoluutväärtused summeeritakse.
- [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.02.2008]

§ 254. *Veega-risk*

(1) Kapitalinõue optiooni positsiooni *veega-riski* katmiseks ehk "*veega mõju*" arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$Veega\ mõju = n \times veega \times \frac{1}{4} \times \sigma,$$

kus

n on alusvara ühikute arv;

σ on alusvara turuhinna muutlikkus.

(2) Krediidiasutuse kogu kapitalinõue *veega-riski* katmiseks arvutatakse järgmiselt:

- 1) optioonide *veega* mõjud arvutatakse iga alusvara kohta eraldi. Alusvara määratakse lähtudes § 253 lõikes 3 sätestatud põhimõtetest;
- 2) optioonide *veega* mõjud summeeritakse arvestades märke alusvarade lõikes saades iga alusvara optioonide *veega* netomõjud;
- 3) kõigi optioonide *veega* netomõjude absoluutväärtused summeeritakse.

4. jagu

Kapitalinõue valuutariski katmiseks

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 255. Kapitalinõue valuutariski katmiseks

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Kapitalinõue valuutariski katmiseks on 8 protsenti vastavalt §-le 258 arvutatud kogu välisvaluuta avatud netopositsioonist. Kapitalinõuet valuutariski katmiseks ei arvutata, kui kogu välisvaluuta avatud netopositsioon ei ületa 2 protsenti vastavalt § 8 lõikele 2 arvutatud omavahenditest.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul nõusolekul võib korreleeruvate valuutade puhul kohaldada madalamaid kapitalinõudeid. Kapitalinõue kahe korreleeruva välisvaluuta netopositsiooni kaetud osale on 4 protsenti. Kahe korreleeruva välisvaluuta netopositsiooni katmata osa võetakse, vastavalt valuuta pika või lühikese avatud netopositsioonina, arvesse kogu välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel vastavalt §-dele 226 ja 258.

(3) Kahte välisvaluutat võib lugeda korreleeruvateks, kui nende kaetud positsiooni väärtusest 4-protsendilise või väiksema kahjumi tekkimise tõenäosus on võrdsete ja vastasmärgiga positsioonidelt üksteisele järgneva kümne tööpäeva jooksul kolmeaastase vaatlusperioodi puhul vähemalt 99 protsenti ja viieaastase vaatlusperioodi puhul vähemalt 95 protsenti. Kahjumi tõenäosust arvutatakse igapäevase vahetuskursi alusel.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 256. Välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamise üldpõhimõtted

(1) Välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel võetakse arvesse kõik valuutakursi muutustest sõltuvad bilansilised ja bilansivälised varad ja kohustused. Kullakange, millega kaubeldakse rahvusvahelistel turgudel, käsitletakse sarnaselt välisvaluutaga. Välisvaluutana ei käsitleta Eesti krooni ja Euroopa Liidu eurot.

(2) Välisvaluuta avatud netopositsioon arvutatakse iga välisvaluuta jaoks eraldi. Juhul kui investeerimisfondide aktsiatele ja osakutele ei kohaldata § 257 lõigetes 3-5 sätestatud käsitlust, loetakse nimetatud investeeringute kogusumma eraldiseivaks välisvaluutapositsiooniks, sõltumata sellest, millises valuutas on aktsiad ja osakud noteeritud.

(3) Välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel taandatakse liitvaluutat komponentvaluutadeks vastavalt kehtivatele kvootidele.

(4) Välisvaluutariski puhul loetakse välisvaluuta avatud netopositsioon lühikeseks positsiooniks, kui antud välisvaluutas fikseeritud kohustused ületavad samas välisvaluutas fikseeritud varasid ning pikaks positsiooniks, kui antud välisvaluutas fikseeritud varad ületavad samas välisvaluutas fikseeritud kohustusi.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib välisvaluutasid, mis alluvad õiguslikult siduvatele riikidevahelistele lepingutele, käsitleda ühe välisvaluutana.

(6) Välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel ei võeta arvesse positsioone, mis on omavahenditest maha arvatud.

(7) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel välja jätta positsioonid, mis on mittekaubeldavad ja omandatud vahetuskursi kahjulikku mõju vähendamiseks kapitali adekvaatsusele (struktuursed positsioonid).

§ 257. Välisvaluuta avatud netopositsioon

(1) Välisvaluuta avatud netopositsioon koosneb järgmistest komponentidest:

- 1) neto-spot positsioon (kõik antud välisvaluutas fikseeritud varad, millest on maha arvatud kõik samas välisvaluutas fikseeritud kohustused);
- 2) neto-*forward* positsioon (kõik antud välisvaluutas *forward*-tehingutega saadavad summad, millest on maha arvatud kõik *forward*-tehingutega samas välisvaluutas makstavad summad, sealhulgas futuurid ning spot positsiooni all kajastamata vahetustehingute *forward*-positsioonid);
- 3) antud välisvaluutas fikseeritud garantiid ja muud sarnased instrumendid, mida kindlasti kasutatakse;
- 4) antud välisvaluuta optioonide delta korregeeritud netoväärtus. Delta korregeeritud netoväärtust arvutatakse vastavalt käesoleva peatüki 3. jaole;
- 5) ülejäänud antud välisvaluutas fikseeritud optioonide, välja arvatud välisvaluuta- või kullaoptioonide, turuväärtus.

(2) Osalused välisriigi krediidi- ja finantseerimisasutustes, mida pole omavahendite arvutamisel vastavalt krediidasutuste seaduse §-le 75 maha arvatud, võetakse välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel arvesse valuutas, milles on fikseeritud antud krediidi- või finantseerimisasutuse omakapital.

(3) Investeerimisfondide aktsiate või osakute puhul võib välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel võtta arvesse investeerimisfondi poolt tehtud investeeringutest tulenevad välisvaluutapositsioonid.

(4) Krediidasutus võib investeerimisfondi poolt tehtud investeeringute välisvaluutapositsioonide määramisel tugineda kolmandatel isikutel pärinevale informatsioonile tingimusel, et on tagatud kapitalinõuete arvutamise täpsus.

(5) Kui krediidasutusel ei ole usaldusväärseid andmeid investeerimisfondi investeeringute kohta, arvutatakse investeeringute välisvaluutapositsioonid eeldades, et investeerimisfond on investeerinud maksimaalselt lubatud piirmäärade ulatuses ja maksimaalselt lubatud välisvaluuta piirmäärade ulatuses. Saadud arvestuslikku välisvaluutapositsiooni käsitletakse eraldi välisvaluutapositsioonina sarnaselt kullaga. Juhul kui on teada, kas tegu on lühikese või pika positsiooniga, liidetakse investeerimisfondi välisvaluuta avatud netopositsioon vastavalt krediidasutuse välisvaluuta pikale või lühikesele positsioonile. Nimetatud positsioonide eelnev nettimine ei ole lubatud.

§ 258. Kogu välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamine

(1) Kogu välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamiseks summeeritakse eraldi välisvaluutade pikad ja lühikesed avatud netopositsioonid, mis on konverteeritud Eesti kroonidesse. Neist absoluutväärtuselt suuremale liidetakse kulla netopositsioon (absoluutväärtusena).

(2) Välisvaluuta avatud netopositsioonid konverteeritakse Eesti kroonidesse aruandeperioodi viimase tööpäeva Eesti Panga päevakursi alusel. Välisvaluutad, mida Eesti Pank ei noteeri, konverteeritakse Eesti kroonidesse vastava riigi Euroopa Liidu euro noteeringu alusel.

(3) Kulla positsioonid konverteeritakse Eesti kroonidesse aruandeperioodi viimase tööpäeva Londoni Metallibörsi ennelõunase USA dollarites väljendatud noteeringu alusel.

5. jagu

Kapitalinõue kaubariski katmiseks

§ 259. Kapitalinõue kaubariski katmiseks

(1) Kapitalinõue kaubariski katmiseks arvutatakse kaupadele ja kauba tuletisinstrumentidele. Kapitalinõude arvutusse kaubariski katmiseks ei kaasata kulda kullakangides ja sellega seotud tuletisinstrumente, mida vastavalt käesoleva peatüki 4. jaole käsitletakse välisvaluutana.

(2) Kapitalinõude arvutamisel kaubariski katmiseks võib välja jätta positsioonid, mis tulenevad varude rahastamisega (*stock financing*) seotud tehingutest, kus füüsilised varud on müüdnud *forward*-lepingu alusel ja rahastamise summa kuni väärtuspäevani ei muutu.

(3) Kauba või kauba tuletisinstrumenti positsiooni leidmiseks tuleb iga kauba või kauba tuletisinstrumenti alusvara kogus väljendada standardsetes mõõtühikutes (barrel, kilo, meeter jne), seejärel tuleb positsioonid korrutada kauba spot-hinnaga. Välisvaluutas fikseeritud positsioonid konverteeritakse Eesti kroonidesse aruandeperioodi viimase tööpäeva Eesti Panga päevakursi alusel.

(4) Juhul kui kauba või kauba tuletisinstrumentiga kaasneb intressipositsiooni või valuutarisk, tuleb lisaks kapitalinõudele kaubariski katmiseks arvutada kapitalinõuded ka nende riskide katmiseks.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Juhul kui kauba või kauba tuletisinstrumenti lühikese positsiooni tähtaeg on varasem pika positsiooni tähtajast, peab krediidasutus arvesse võtma ka võimaliku likviidsusriski.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 260. Kauba ja kauba tuletisinstrumentide positsioonide arvutamine

(1) Ühe positsioonina tuleb käsitleda järgmisi positsioone:

- 1) ühe kauba erinevate alaliikide positsioonid, kui need alaliigid on tarnetes üksteise vastu vahetatavad;
- 2) sarnaste kaupade positsioonid juhul, kui need on lähedased asenduskaubad ja kui nende hinnamuutuste korrelatsioon on vähemalt 0,9 minimaalselt üheaastase perioodi jooksul.

(2) Kauba futuuride või *forward*'ite alusel ostetavaid või müüdavaid üksikuid kaupu võetakse arvesse standardsetes mõõtühikutes väljendatud nimiväärtuses, mis on korrutatud spot-hinnaga. Kauba futuuri ja *forward*'i lõpptähtajaks on lepingu lõpptähtaeg.

(3) Kauba vahetustehingud, mille üks osa on fikseeritud hinnaga ja teine turuhinnaga, võetakse arvesse mitme positsioonina, kusjuures eraldi positsiooniks loetakse vahetustehingu iga makse. Positsioon on pikk, kui krediidasutus maksab kauba eest vastavalt fikseeritud hinnale ja saab kauba vastavalt ujuvale hinnale, ning lühike, kui krediidasutus saab kauba vastavalt fikseeritud hinnale ja maksab selle eest vastavalt ujuvale hinnale. Selliseid kauba vahetustehinguid, kus vahetatakse erinevaid kaupu, käsitletakse positsioonidena erinevates kaupades.

(4) Kauba optiooni või optiooni, mille alusvaraks on kauba tuletisinstrument, väärtuseks on positsioon alusvaras korrutatuna selle deltaga. Optioonide positsioonide väärtused arvutatakse vastavalt käesoleva peatüki 6. jaole. Optioonide deltaga korrigeeritud positsioone võib nettida alusvaraga identsete kaupade või kauba tuletisinstrumentide positsioonidega.

(5) Kaupadega seotud ostutähti käsitletakse sarnaselt kauba optioonidega.

(6) Juhul kui krediidasutus on repolepingu alusel kauba või kaubaga seotud õiguste võõrandaja või kauba laenuks andmise lepingu alusel kauba laenuks andja, peab ta arvestama kapitalinõudeid kaubariski katmiseks vastavalt käesolevale peatükile.

§ 261. Kaubariski kapitalinõude arvutamine

(1) Kapitalinõude arvutamisel kaubariski katmiseks tuleb kasutada kas lõpptähtajal põhinevat meetodit või lihtsustatud meetodit. Kapitalinõuded tuleb arvutada iga kauba jaoks eraldi. Erinevate kaupade puhul võib kasutada erinevaid meetodeid.

(2) Lihtsustatud meetodi kasutamiseks või kasutatava meetodi muutmiseks peab krediidasutus eelnevalt kirjalikult taotlema Finantsinspektsiooni loa.

§ 262. Lõpptähtajal põhinev meetod kapitalinõude arvutamiseks kaubariski katmiseks

(1) Iga kauba positsioon tuleb paigutada ühte käesoleva paragrahvi lõikes 2 esitatud lõpptähtaja võõndisse. Füüsilised varud paigutatakse esimesse lõpptähtaja võõndisse.

(2) Kaupade positsioonide lõpptähtaja võõndid on järgmised:

- 1) 1. võõndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga kuni üks kuu;
- 2) 2. võõndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle ühe kuu kuni kolm kuud;
- 3) 3. võõndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle kolme kuu kuni kuus kuud;
- 4) 4. võõndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle kuue kuu kuni 12 kuud;
- 5) 5. võõndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle 12 kuu kuni kaks aastat;
- 6) 6. võõndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle kahe aasta kuni kolm aastat;
- 7) 7. võõndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle kolme aasta.

(3) Ühe kauba positsioone, mis lõppevad samal kuupäeval, võib omavahel nettida. Lisaks võib positsioone nettida, kui lepingute lõpptähtaegade erinevus ei ületa 10 päeva ning nendega kaubeldakse turgudel, kus on igapäevased tarnetähtajad.

(4) Iga lõpptähtaja vööndi positsioonid väljendatakse kõigepealt standardsetes mõõtühikutes ja korrutatakse kauba spot-hinnaga ning konverteeritakse Eesti kroonidesse. Seejärel arvutatakse iga lõpptähtaja vööndi pikkade positsioonide kogusumma ja lühikeste positsioonide kogusumma.

(5) Absoluutväärtuselt väikseim positsioon on lõpptähtaja vööndi kaetud positsioon ning järelejäänud osa pikast või lühikesest positsioonist on katmata positsioon.

(6) Sarnaselt käesoleva paragrahvi lõikele 4 leitakse seejärel kaetud ja katmata positsioonid vööndite vahel, alustades esimesest vööndist. See positsioon, mida ei saa vööndite vaheliselt katta, on lõplik katmata positsioon.

(7) Kapitalinõue iga kauba jaoks on järgnevate punktide kohaselt leitud kapitalinõuete summa:

- 1) 3 protsenti iga lõpptähtaja vööndi kaetud positsioonist ja kõikide lõpptähtaja vööndite vahel kaetud positsioonidest;
- 2) 0,6 protsenti kõikide lõpptähtaja vööndite vaheliste katmata positsioonide absoluutväärtuste summast;
- 3) 15 protsenti lõpliku katmata positsiooni absoluutväärtusest.

(8) Kogu kapitalinõue kaubariski katmiseks on vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 7 arvutatud kõikide kaupade kapitalinõuete summa.

§ 263. Lihtsustatud meetod kapitalinõude arvutamiseks kaubariski katmiseks

(1) Krediidiasutuse ühe kauba pikkade ja lühikeste positsioonide vahe on antud kauba netopositsioon ning ühe kauba pikkade ja lühikeste positsioonide absoluutväärtuste summa on antud kauba brutopositsioon.

(2) Kapitalinõue iga kauba jaoks on järgnevate punktide kohaselt leitud kapitalinõuete summa:

- 1) 15 protsenti pika või lühikese netopositsiooni absoluutväärtusest;
- 2) 3 protsenti brutopositsioonist.

(3) Kogu kapitalinõue kaubariski katmiseks on vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 2 arvutatud kõikide kaupade kapitalinõuete summa.

6. jagu

Kapitalinõuded kauplemisportfelli riskide katmiseks

1. jaotis

Kauplemine

§ 264. Kauplemise eesmärgil hoitavad positsioonid

(1) Krediidiasutusel peavad olema selgelt määratletud:

- 1) kauplemisstrateegia, mis on kinnitatud juhatuse poolt ja mis muuhulgas sisaldab oodatavat positsioonide hoidmise ajavahemikku;
- 2) põhimõtted ja protseduurid positsioonide jälgimiseks kauplemisstrateegia seisukohalt, sealhulgas kauplemiseks hoitavate positsioonide müügi kontrollimine.

(2) Krediidiasutus peab selgelt määratlema põhimõtted ja protseduurid positsioonide klassifitseerimiseks kauplemiseks hoitavateks. Nimetatud põhimõtted ja protseduurid peavad muuhulgas sätestama järgmist:

- 1) positsioonid on võetud kauplemisüksuse (*trading desk*) poolt;
- 2) positsioonide piirmäärad on kindlaks määratud ja nende ajakohasust jälgitakse;
- 3) maakleritel on vabadus positsioone hallata kokkulepitud piirides ja vastavalt kokkulepitud strateegiale;
- 4) positsioonide kohta informeeritakse juhtkonda krediidiasutuse riskijuhtimise protsessi lahutamatu osana; [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 5) positsioone jälgitakse aktiivselt turuinfo allikate ja positsiooni või selles sisalduvate riskide likviidsuse või maandatavuse kohta antud hinnangu alusel, mis sisaldab eelkõige hinnangut turusisendite kvaliteedile ja nende kättesaadavusele hindamisprotsessis, turukäibe tasemele ja turul kaubeldavate positsioonide mahule. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 265. Kauplemisportfell

(1) Krediidiasutusel peavad olema krediidiasutuste seaduse §-s 76 sätestatud kriteeriumidele vastavad ja krediidiasutuse riskijuhtimissuutlikkust ning praktikat arvesse võttes selgelt määratletud põhimõtted ja protseduurid otsuste tegemiseks, millised positsioonid loetakse kapitalinõuete arvutamisel kauplemisportfelli kuuluvaks. Nende põhimõtete ja protseduuride järgimine peab olema dokumenteeritud ja need alluvad korrapärasele siseauditile.

(2) Krediidiasutusel peavad olema selgelt määratletud põhimõtted ja protseduurid kauplemisportfelli üldiseks haldamiseks. Need põhimõtted ja protseduurid peavad hõlmama vähemalt järgmist:

- 1) tegevused, mida krediidasutus loeb kauplemiseks ja kapitalinõuete arvutamise seisukohast kauplemisportfelli kuuluvaks;
- 2) millises ulatuses on võimalik positsioone igapäevaselt hinnata turuhinnas, lähtudes aktiivsest ja likviidsest kahesuunalisest turust;
- 3) mudelipõhiselt hinnatavate positsioonide puhul ulatus, milles krediidasutus saab tuvastada kõik antud positsiooni suhtes olulised riskid ning maandada need selliste vahendite abil, mille jaoks eksisteerib aktiivne, likviidne ja kahesuunaline turg ning anda usaldusväärseid hinnanguid mudelis kasutatud põhiliste eelduste ja parameetrite jaoks;
- 4) ulatus, mil määral krediidasutus hindab ja on kohustatud hindama positsioone, mida hinnatakse pidevalt ka väljaspool krediidasutust;
- 5) ulatus, mil määral juriidilised piirangud või muud nõuded takistaksid positsioonist tuleneva riski kiiret maandamist või positsiooni kiiret realiseerimist;
- 6) ulatus, mil määral krediidasutus saab ja peab antud positsiooniga seotud riske oma kauplemistegevuse raames aktiivselt juhtima;
- 7) ulatus, mil määral krediidasutus võib riske või positsioone üle kanda kauplemisportfelli pangaportfelli ja vastupidi ning nimetatud ülekannete kriteeriumid.

(4) Allutatud nõudeid ning olulistest osalustest väiksemaid osalusi teistes krediidi- ja finantseerimisasutustes võib kauplemisportfellis kajastada vastavalt vajadusele kas omakapitali- või võlainstrumentidena, kui krediidasutus tõendab, et on nende positsioonide suhtes aktiivne turutegija. Krediidasutusel peavad olema vastavad süsteemid ja kontrollmeetmed nimetatud instrumentidega kauplemiseks.

(5) Tähtajalised repo-tüüpi lepingud, mida krediidasutus raamatupidamislikul otstarbel kajastab pangaportfellis, võidakse kapitalinõuete arvutamisel kajastada kauplemisportfellis tingimusel, et kaasatakse kõik taolised lepingud. Nimetatud repo-tüüpi lepingud peavad vastama krediidasutuste seaduse § 76 lõikes 1 ja käesoleva määru §-s 264 sätestatule tingimusel, et lepingu alusvaraks on raha ja väärtpaberid, mis kuuluksid kajastamisele kauplemisportfellis. Vaatamata sellele, kas repo-tüüpi lepingud on kajastatud kauplemisportfellis või pangaportfellis, tuleb neilt arvutada kapitalinõuet vastaspoole krediidiriski katmiseks.

§ 266. Kauplemisportfelli positsioonide hindamine

(1) Krediidasutusel peavad olema süsteemid ja kontrollimehhanismid, mis tagavad kauplemisportfelli positsioonide usaldusväärse hindamise. Kauplemisportfelli positsioone hinnatakse turuhinnas. Kui turuhinnas hindamine ei ole võimalik, hinnatakse kauplemisportfelli positsioone mudelipõhiselt.

(2) Kauplemisportfelli kuuluvate positsioonide hindamisel kasutatavad süsteemid ja kontrollimehhanismid peavad hõlmama vähemalt järgmist:

- 1) hindamisprotsessi kirjeldavaid dokumenteeritud kordasid ja protseduure;
- 2) kauplemisest sõltumatut aruandlust positsioonide hindamise eest vastutava üksuse jaoks.

(3) Turuhinnas hindamine tähendab positsioonide vähemalt igapäevast hindamist lähtudes sõltumatutest hindadest, millega saaks positsiooni koheselt sulgeda. Sellisteks hindadeks võivad olla börsihinnad, reguleeritud väärtpaberiturul kujunenud hinnad ja börsivälised noteeringud (*screen prices*).

(4) Juhul kui krediidasutus ei ole vastava finantsinstrumendi või kauba osas oluline turutegija ning ei saa sulgeda oma positsiooni turu keskmise hinnaga, hinnatakse pikad positsioonid ostja ehk nõudluse hinnas (*ask price*) ja lühikesed positsioonid positsiooni müüja ehk pakkumise hinnas (*bid price*).

(5) Mudelipõhiseks hindamiseks loetakse igasugust hindamist, mille aluseks on võrdlusanalüüs, ekstrapoleerimine või muul viisil positsiooni väärtuse leidmine turusisendite põhjal.

(6) Mudelipõhise hindamise korral tuleb täita järgmisi nõudeid:

- 1) krediidasutuse juhtkond peab olema teadlik, milliste kauplemisportfelli positsioonide puhul kasutatakse hindamismudeleid ning mõistma sellega kaasnevat ebakindlust riskide hindamisel ja tulemustest raporteerimisel; [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 2) mudeli sisenditena kasutatavad turuandmed peavad olema vastavuses turuhindadega ning hindamisel kasutatavate turuandmete ja mudelite parameetrite asjakohasust tuleb pidevalt hinnata;
- 3) võimaluse korral tuleb kasutada vastavat tüüpi finantsinstrumentide või kaupade hindamisel üldtunnustatud turutavaks olevaid hindamise meetodeid;
- 4) hindamisel kasutatav krediidasutuse enda loodud mudel peab olema eelnevalt hinnatud ja testitud piisava kvalifikatsiooniga mudeli väljatöötamisprotsessist sõltumatu eksperdi poolt, kusjuures sõltumatuteks osapoolteks loetakse isikuid, kes ei sõlmi kauplemisportfelli puudutavaid lepinguid;
- 5) hindamisel kasutatavat krediidasutuse enda loodud mudelit tuleb sõltumatute osapoolte poolt testida, kusjuures testimine peab hõlmama matemaatiliste arvutuste, eelduste ning tarkvararakenduste usaldusväärsuse hindamist ning kinnitamist;
- 6) mudeli muutmiseks peavad olema kindlaks määratud protseduurid ja krediidasutusel peab olema mudeli varukoopia;
- 7) mudeli kasutamisel saadud väljundit tuleb regulaarselt kontrollida varukoopia abil;

8) krediidasutuse riskijuhtimise eest vastutav üksus peab olema teadlik kasutatud mudeli nõrkustest ja nende mõjust mudeli väljundile;

9) mudelit tuleb perioodiliselt üle vaadata, et veenduda mudeli usaldusväärsuses, sealhulgas kontrollida mudeli eelduste paikapidavust ning võrrelda mudeli väljundeid tegelike tehingute käigus kujunenud hindadega.

(7) Lisaks igapäevasele hindamisele turuhinnas või mudelite baasil peab krediidasutus teostama sõltumatut hinnakontrolli. Sõltumatu hinnakontroll on protsess, mille abil kontrollitakse regulaarselt turuhindade või mudeli sisendite täpsust ja sõltumatust. Sõltumatut hinnakontrolli teostab kauplemisportfelli kuuluvaid tehinguid teostavast üksusest sõltumatu üksus vähemalt üks kord kuus või vajadusel sagedamini. Kui sõltumatud hindamisallikad ei ole kättesaadavad või kui nende sõltumatus ei ole täielik, võib kasutada muid asjakohaseid meetmeid, näiteks hinnangute korrigeerimist.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 267. Hinnangute korrigeerimine ja reservid

(1) Krediidasutus peab välja töötama protseduurireeglid kauplemisportfelli positsioonide väärtuse hinnangute korrigeerimiseks või vastavate arvestuslike reservide moodustamiseks ning neid järgima.

(2) Krediidasutus peab hinnanguid korrigeerima või arvestuslike reserve moodustama realiseerimata krediitimarginaali (*unearned credit spreads*), positsioonide või tehingute sulgemisega seotud kulude ja operatsiooniriski, tehingute võimaliku ennetähtaegse lõpetamisega seotud kulude, investeerimis- ja finantseerimiskulude, tulevaste halduskulude ja kui see on asjakohane, siis mudeliriski katteks.

(3) Krediidasutuse poolt moodustatud arvestuslikud hinnangute korrigeerimise reservid ei kuulu kajastamisele raamatupidamises. Juhul kui arvestusliku reservi suurus on oluline ja see ületab kasutatava raamatupidamistava alusel vastaval eesmärgil moodustatud reserve, tuleb summa, mille võrra arvestuslik reserv ületab raamatupidamises kajastatud reserve, omavahenditest maha arvata vastavalt krediidasutuste seaduse § 73 lõike 3 punktile 3.

§ 268. Vähelikviidsete positsioonide väärtuse hindamise korrigeerimine

(1) Vähelikviidsete positsioonid võivad tuleneda nii turusündmustest kui krediidasutusega seotud olukordadest, näiteks võivad vähelikviidsete olla kõrge kontsentratsiooniga või raskesti müüdivad positsioonid.

(2) Krediidasutus võib moodustada vähelikviidsete positsioonide arvestusliku hinnangute korrigeerimise reservi (*valuation reserv*). Hinnangute korrigeerimise reservi vajaduse määramisel võetakse arvesse aega, mis kulub positsiooni sulgemiseks või selle riski täielikuks maandamiseks, keskmist ostu- ja müügihinna vahet ja selle volatiilsust, turunoteeringute kättesaadavust, turutegijate arvu, keskmist kauplemismahut ja selle volatiilsust, kontsentratsiooni üksikute turgude suhtes, positsioonide vananemist, ulatust, mille võrra hinnang sõltub mudelipõhisest hindamisest, ja muude mudeli kasutamisest tulenevate riskide mõju.

(3) Juhul kui krediidasutus kasutab kolmanda osapoole poolt antud hinnanguid kauplemisportfelli positsiooni väärtusele või mudelipõhist hindamist, peab ta hinnangute korrigeerimise vajadust ja vähelikviidsete positsioonide jaoks reservide moodustamise vajadust pidevalt üle vaatama.

§ 269. Sisemine riskimaandamine

(1) Sisemine riskimaanduspositsioon on positsioon, mis maandab täielikult või olulisel määral pangaportfelli kuuluva positsiooni või positsioonide kogumi teatud riski.

(2) Sisemisi riskimaanduspositsioone võib käsitleda kauplemisportfelli koosseisus juhul, kui neid hoitakse kauplemise eesmärgil ja täidetud on järgmised tingimused:

- 1) sisemiste riskimaanduspositsioonide eesmärgiks ei ole kapitalinõuete vältimine või vähendamine;
- 2) sisemised riskimaanduspositsioonid on dokumenteeritud ja siseprotseduuridega kontrollitavad;
- 3) sisemisi riskimaanduspositsioone käsitletakse turutingimustest lähtudes;
- 4) sisemiste riskimaanduspositsioonidega seotud tururiski juhitakse kehtestatud limiitide piires;
- 5) sisemisi riskimaanduspositsioone jälgitakse pidevalt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud käsitlust kohaldatakse selliselt, et see ei piiraks kapitalinõuete kohaldamist pangaportfelli kuuluvatele positsioonidele, millest tulenevaid riske sisemise riskimaanduspositsiooni abil maandatakse.

(4) Pangaportfelli positsiooni ei loeta kapitalinõuete arvutamise kontekstis maandatuks, kui krediidasutus maandab pangaportfelli kuuluva riskipositsiooni kauplemisportfelli kuuluva krediituletisinstrumendi abil sisemist riskimaandust kasutades. Kui krediidasutus soetab käeoleva peatüki 2. jao 3. jaotises sätestatud nõuetele vastavalt krediidiriski kaitse pakkujalt pangaportfelli positsioonide suhtes § 125 lõigetes 1- 5 sätestatud nõuetele vastava krediididerivatiivi, loetakse pangaportfelli riskipositsioonist tulenev risk kapitalinõuete arvutamise kontekstis maandatuks tingimusel, et nimetatud krediididerivatiivi ei loeta kapitalinõuete arvutamisel kauplemisportfelli kuuluvaks.

2. jaotis

Kauplemisportfelli intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni risk

1.alljaotis

Kauplemisportfelli intressi- ja aktsiapositsiooni riski kapitalinõuete arvutamise üldsätted

§ 270. Kapitalinõue kauplemisportfelli intressi- ja aktsiapositsiooni riski katmiseks

(1) Krediidiasutus on kohustatud arvutama kapitalinõude intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni riski katmiseks, välja arvatud juhul, kui ta on saanud krediidiasutuste seaduse § 79 lõike 3 alusel vabastuse kohustusest arvutada kapitalinõudeid kauplemisportfelliga seotud intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni riski, ülekande- ning vastaspoole krediidiriski katmiseks.

(2) Kui krediidiasutus on saanud lõikes 1 nimetatud vabastuse, peab ta kauplemisportfelli kuuluvatelt instrumentidelt arvutama kapitalinõuded vastavalt käesoleva määruse 2. jaole.

(3) Kauplemisportfelli kuuluvate aktsiate ja osade positsiooniriski kapitalinõuded arvutatakse käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud korras.

(4) Kapitalinõudeid kauplemisportfelli intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni riski katmiseks ei arvutata positsioonidelt, mis on vastavalt krediidiasutuste seaduse §-le 75 omavahenditest maha arvatud.

§ 271. Netimine kauplemisportfelli positsioonide arvutamisel

(1) Kauplemisportfelli riskipositsioonide arvutamisel võib nettida samasse emissiooni kuuluvate lihtaktsiate, võlainstrumentide, vahetatavate väärtpaberite ning identsete finantsfutuuride, optioonide ja ostutähtede pikki ja lühikesi positsioone.

(2) Tuletisinstrumentide positsioonid kaasatakse kapitalinõude arvestusse nende alusvaraks olevate instrumentide positsioonidena, mida võib nettida samasse emissiooni kuuluvate instrumentide (vastand)positsioonidega.

(3) Nettida ei ole lubatud positsioone vahetatavas väärtpaberis ja instrumendis, mille vastu seda väärtpaberit saab tulevikus vahetada, välja arvatud juhul, kui kasutatakse meetodit, mis arvestab konkreetse vahetatava väärtpaberi vahetamise tõenäosust või sisaldab kapitalinõude arvutamise väärtpaberi vahetamisega kaasneva võimaliku kahju katmiseks.

§ 272. Futuurid, *forward*'id ja tulevikukohustused osta või müüa võlainstrumente või lihtaktsiaid

(1) Futuure, *forward*'eid ja tulevikukohustusi osta või müüa võlainstrumente või lihtaktsiaid käsitletakse pikkade ja lühikeste positsioonide kombinatsioonidena.

(2) Intressimääradel põhinevate tuletisinstrumentide puhul käsitletakse pika positsioonina positsiooni, mille alusel on fikseeritud intressimäär, mille krediidiasutus tulevikus kindlaksmääratud tähtajal saab, ning lühikese positsioonina positsiooni, mille alusel on fikseeritud intressimäär, mille krediidiasutus tulevikus kindlaksmääratud tähtajal maksab.

(3) Futuurid, *forward*'id ja tulevikukohustused jagunevad kaheks positsiooniks järgmiselt:

1) esimene positsioon, mille lõpptähtaeg on futuuri puhul futuuri lõpptähtaeg (*maturity date*) ja *forward*'i puhul *forward*'i ülekandepäev (*settlement day*);

2) teine positsioon, mille lõpptähtaeg on alusvara lõpptähtaeg.

(4) Kui positsiooni lõpptähtajani on rohkem kui üks aasta, siis loetakse positsiooni väärtuseks alusvara nüüdis- või turuväärtus. Kui positsiooni lõpptähtajani on vähem kui üks aasta, siis võib positsiooni väärtuseks lugeda nimiväärtust.

(5) Intressimäära või võlainstrumenti futuuri ost on kombinatsioon lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on futuuri lõpptähtajal ja pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on alusvara lõpptähtajal. Lihtaktsia futuuri ost on kombinatsioon lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on futuuri lõpptähtajal ja lihtaktsia pikast positsioonist. Lihtaktsia futuuri lühike positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning pikk positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

(6) Intressimäära või võlainstrumenti futuuri müük on kombinatsioon pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on futuuri lõpptähtajal ja lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on alusvara lõpptähtajal. Lihtaktsia futuuri müük on kombinatsioon pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on futuuri lõpptähtajal ja lihtaktsia lühikesest positsioonist. Lihtaktsia futuuri pikk positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning lühike positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

(7) Intressimäära *forward*'i müük on kombinatsioon pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on lepingu lõpptähtajal ning lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on ülekandepäeval.

(8) Intressimäär *forward*i ost on kombinatsioon lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on lepingu lõpptähtajal ning pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on ülekandepäeval.

(9) Kohustus osta tulevikus võlainstrument on kombinatsioon lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on kohustuse ülekandepäeval ja pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on võlainstrumenti lõpptähtajal. Kohustus osta tulevikus lihtaktsia on kombinatsioon lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on kohustuse ülekandepäeval ja lihtaktsia pikast positsioonist. Kohustus osta tulevikus lihtaktsia lühike positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning pikk positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

(10) Kohustus müüa tulevikus võlainstrument on kombinatsioon pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on kohustuse ülekandepäeval ja lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on võlainstrumenti lõpptähtajal. Kohustus müüa tulevikus lihtaktsia on kombinatsioon pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on kohustuse ülekandepäeval ja lihtaktsia lühikesest positsioonist. Kohustuse müüa tulevikus lihtaktsia pikk positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning lühike positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

§ 273. Optsioonid, ostutähed ja optsiooni tüüpi instrumentid

Opsioonide, ostutähtede ja optsiooni tüüpi instrumentide positsioonid ning kapitalinõuded nendega seotud riskide katmiseks arvutatakse vastavalt käesoleva peatüki 3. jaole.

§ 274. Intressimäär vahetustehingud

(1) Intressimäär vahetustehing, mille alusel saadakse ujuva intressimääraga intress ja makstakse fikseeritud intressimääraga intress, on kombinatsioon pikast positsioonist ujuva intressimääraga instrumendis, mille lõpptähtaeg on järgmisel intressimäär fikseerimisel, ja lühikesest positsioonist fikseeritud intressimääraga instrumendis, mille lõpptähtaeg on vahetustehingu lõpptähtajal.

(2) Intressimäär vahetustehing, mille alusel saadakse fikseeritud intressimääraga intress ja makstakse ujuva intressimääraga intress, on kombinatsioon lühikesest positsioonist ujuva intressimääraga instrumendis, mille lõpptähtaeg on järgmisel intressimäär fikseerimisel, ja pikast positsioonist fikseeritud intressimääraga instrumendis, mille lõpptähtaeg on vahetustehingu lõpptähtajal.

§ 275. Lihtaktsia vahetustehingud

(1) Lihtaktsia vahetustehing, mille alusel vahetatakse lihtaktsiaid, on kombinatsioon saadavate lihtaktsiate pikast positsioonist ning antavate lihtaktsiate lühikesest positsioonist.

(2) Lihtaktsia vahetustehing, mille alusel saadakse fikseeritud või ujuva intressimääraga intress, on kombinatsioon pikast positsioonist fikseeritud või ujuva intressimääraga instrumendis, mille lõpptähtaeg on vastavalt vahetustehingu lõpptähtajal või järgmisel intressimäär fikseerimisel, ja lihtaktsia lühikesest positsioonist. Pikk positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning lühike positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

(3) Lihtaktsia vahetustehing, mille alusel makstakse fikseeritud või ujuva intressimääraga intress, on kombinatsioon lühikesest positsioonist fikseeritud või ujuva intressimääraga instrumendis, mille lõpptähtaeg on vastavalt vahetustehingu lõpptähtajal või järgmisel intressimäär fikseerimisel, ja lihtaktsia pikast positsioonist. Lühike positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning pikk positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

§ 276. Krediidiriski kaitse pakkumine

(1) Juhul kui krediidiasutus on krediidiriski kaitse pakkuja, kes võtab teise osapoole krediidiriski enda kanda, arvutatakse kapitalinõue müüdnud krediididerivatiivi nimiväärtuselt, välja arvatud juhul, kui käesolevas määruses on sätestatud teisiti.

(2) Spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel, välja arvatud kogutulu vahetustehingute puhul, võetakse krediididerivatiivi alusvaraks oleva kohustuse lõpptähtaja asemel arvesse krediididerivatiivi lõpptähtaeg.

§ 277. Krediidiriski kaitse pakkumisest tulenevad positsioonid

(1) Kogutulu vahetustehing (*total return swap*) on kombinatsioon pikast positsioonist krediididerivatiivi tingimuste aluseks olevas võlainstrumendis ja lühikesest positsioonist valitsuse võlakirjades tähtajaga intressimäär järgmise fikseerimiseni, millele vastavalt käesoleva jao 1. jaotisele kohaldatakse riskikaalu 0 protsenti. Pikk positsioon võetakse arvesse üldriski ja spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel, lühike positsioon võetakse arvesse ainult üldriski kapitalinõude arvutamisel.

(2) Krediidiriski ülekangetehing (*credit default swap*) on sünteetiline pikk positsioon võlainstrumendis, mille krediidirisk kandub tehinguga üle krediidiriski pakkujale. Juhul kui krediidiriski ülekangetehingul on välisreiting, mis vastab §-s 285 nimetatud tunnustatud instrumendi sätestatud tingimustele, võetakse arvesse pikk positsioon tuletistehingus. Kui tehinguga kaasnevad preemia- või intressimaksud, võetakse lühikese positsioonina arvesse positsioon riigi võlakirjades. Krediidiriski ülekangetehingust tulenevad positsioonid võetakse arvesse ainult spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel.

(3) Ühe emitendi võlainstrumenti krediidiriski ülekandetehingut sisaldav võlakiri (*single name credit linked note*) on kombinatsioon pikast positsioonist nimetatud võlakirjas ja pikast sünteetilisest positsioonist võlainstrumentis, mille krediidirisk kandub tehinguga üle kaitse pakkujale. Pikk positsioon ülekandetehingut sisaldavas võlakirjas võetakse arvesse üldriski kapitalinõude arvutamisel ja spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel ning positsioon võlainstrumentis, millele krediidiriski kaitset pakutakse, võetakse arvesse spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel. Üldriski kapitalinõuet ei arvutata juhul, kui krediidiriski ülekandetehingut sisaldaval võlakirjal on välisreiting, mis vastab §-s 285 nimetatud tunnustatud instrumendile sätestatud tingimustele.

(4) Proportsionaalset kaitset pakkuv mitme emitendi võlainstrumentide krediidiriski ülekandetehingut sisaldav võlakiri (*multiple name credit linked note*) on kombinatsioon pikast võlakirjapositsioonist ning pikkadest sünteetilisest positsioonidest võlainstrumentides, mille krediidirisk kandub tehinguga üle kaitse pakkujale. Pikad sünteetilisest positsioonid arvutatakse lähtudes lepingu nimiväärtusest ja erinevate emitentide võlainstrumentide osatähtsusest selles. Juhul kui krediidiriski kaitset pakutakse üheaegselt mitmele ühe emitendi poolt emiteeritud võlainstrumentidele, lähtutakse spetsiifilise riski arvutamisel nimetatud emitendi kõrgeima riskikaaluga võlainstrumentist. Pikk positsioon kaitset pakkuvas võlakirjas võetakse arvesse üldriski ja spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel ning pikad sünteetilisest positsioonid võetakse arvesse spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel. Üldriski kapitalinõuet ei arvutata juhul, kui krediidiriski ülekandetehingut sisaldaval võlakirjal on välisreiting ja see vastab § 285 nimetatud tunnustatud instrumendile sätestatud tingimustele.

(5) Esimese makseviivituse juhu tagamise krediididerivatiiv (*first-asset-to-default credit derivative*) on kogum pikkadest positsioonidest kõikides krediididerivatiiviga kaetud võlainstrumentides. Nimetatud pikkade positsioonide kogum võetakse arvesse spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel.

(6) Teise makseviivituse juhu tagamise krediididerivatiiv (*second-asset-to-default credit derivative*) on kogum pikkadest positsioonidest igas erineva emitendi poolt välja antud võlainstrumentis, välja arvatud madalaima spetsiifilise riski kapitalinõudega võlainstrumentis. Nimetatud pikkade positsioonide kogum võetakse arvesse kapitalinõude arvutamisel spetsiifilise riski katmiseks.

(7) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõigetes 5 ja 6 sätestatud korras arvutatud spetsiifilise riski kapitalinõue on kõrgem kui krediidisündmuse asetleidmisega kaasnev maksimaalne nõue kaitse pakkuja vastu, loetakse spetsiifilise riski kapitalinõudeks krediidisündmusega kaasnevat maksimaalset nõuet kaitse pakkuja vastu.

(8) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõigetes 5 ja 6 nimetatud krediididerivatiividel on välisreiting ja need vastavad §-s 285 nimetatud tunnustatud instrumendile sätestatud tingimustele, arvutatakse spetsiifilise riski kapitalinõue tuletisväärtpaberi pikalt positsioonilt.

§ 278. Krediidiriski kaitse üleandmine

(1) Krediidiriski üle andnud (edaspidi *kaitseoetamine*) krediidiasutus käsitleb krediidiriski kaitse soetamisest tulenevaid positsioone §-des 276 ja 277 sätestatud vastupidiste positsioonidena, välja arvatud krediidiriski ülekandetehingut sisaldava võlakirja puhul, kus ei võeta arvesse lühikest positsiooni nimetatud võlakirjas.

(2) Teatud kindlaksmääratud makseviivituse juhu krediididerivatiivi puhul võib kaitse soetaja lugeda maandatuks krediididerivatiivi tingimustega kindlaksmääratud teatud arvust ühe võrra väiksema arvu tehingu alusvaraks olevaid instrumente. Maandatuks loetakse need instrumendid, mille spetsiifilise riski kapitalinõue oleks madalaim.

§ 279. Tundlikkuse mudelite kasutamine intressipositsioonide arvutamisel

(1) Krediidiasutus võib Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal kasutada võlainstrumentidel põhinevate tuletisinstrumentide ja võlainstrumentide positsioonide arvutamisel tundlikkuse mudeleid. Tundlikkuse mudeli abil arvutatud positsioonid peavad olema sama tundlikud intressimäära muutuste suhtes kui rahavoog, millel nad põhinevad, kusjuures igas § 288 lõikes 2 toodud lõpptähtaja vööndis peab olema vähemalt üks tundlikkusele põhinev prognoos (hinnang). Muutused valikulistes intressimäärades peavad olema üksteisest sõltumatud.

(2) Tundlikkuse mudeli abil arvutatud positsioone võib lülitada nii lõpptähtajal kui ka kestusel põhinevatesse arvutustesse.

§ 280. Repolepingud ning väärtpaberite laenamine

Repolepingute ja väärtpaberi laenamise lepingutega seoses üle antud väärtpaberitelt, mis kuuluvad krediidiasutuse kauplemisportfelli, arvutatakse kapitalinõudeid käesolevas jaos sätestatud korras.

§ 281. Väärtpaberite emissioonide tagamise lepingud

(1) Väärtpaberite emissioonide tagamise lepingud (*underwriting commitments*) on lepingud, millega krediitiasutus võtab enne väärtpaberite märkimise algust kohustuse märkida fikseeritud kuupäeval fikseeritud hinnaga fikseeritud maksimaalse koguse piires antud väärtpaberite emissioonist märkimata jäänud väärtpaberid eesmärgiga tagada emiteeritavate väärtpaberite märkimine.

(2) Väärtpaberite emissioonide tagamise lepingutest tulenevad positsioonid kuuluvad kauplemisportfelli. Väärtpaberite emissioonide tagamise lepingutega seotud riskid sõltuvad ajast, mis on möödunud lepingu jõustumise kuupäevast, ning need võetakse kapitalinõude arvutamisel spetsiifilise ning üldise riski katmiseks arvesse vähendatud netopositsioonidena.

(3) Väärtpaberite emissioonide tagamise lepingutest tulenevad vähendatud netopositsioonid arvutatakse järgmiselt:

1) lahutatakse krediitiasutuse poolt kolmandate osapoolte kasuks sõlmitud väärtpaberite emissioonide tagamise lepingutest tulenevatest positsioonidest kolmandate osapoolte poolt krediitiasutuse kasuks sõlmitud väärtpaberite emissioonide tagamise lepingutest tulenevad positsioonid;

2) korrigeeritakse käesoleva lõike punkti 1 kohaselt arvutatud netopositsiooni järgmise vähendusteguritega:

Tööpäevad	Vähendustegur
Lepingud, mis on jõustunud samal tööpäeval	100%
Lepingud, mille jõustumisest on möödunud 1 tööpäev	90%
Lepingud, mille jõustumisest on möödunud 2-3 tööpäeva	75%
Lepingud, mille jõustumisest on möödunud 4 tööpäeva	50%
Lepingud, mille jõustumisest on möödunud 5 tööpäeva	25%
Lepingud, mille jõustumisest on möödunud enam kui 5 tööpäeva	0%

2. alljaotis

Intressipositsiooni riski kapitalinõuded

§ 282. Kapitalinõuete arvutamine intressipositsiooni riski katmiseks

Krediitiasutus peab arvutama kapitalinõudeid intressipositsiooni spetsiifilise riski katmiseks §-des 283 ja 284 sätestatud korras ja intressipositsiooni üldriski katmiseks §-des 285 ja 286 sätestatud üldise riski katmiseks eraldi valuutade lõikes.

§ 283. Intressipositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõue

(1) Võlainstrumentide spetsiifilise riski kapitalinõue leitakse §-de 271- 281 kohaselt leitud positsioonidelt emitendi, võlgniku, välisreitingu või sisereitingu ja järelejäanud tähtaja alusel.

(2) Intressipositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõue on pikkade ja lühikeste positsioonide ja §-s 284 sätestatud kapitalinõude määra korrutiste absoluutväärtuste summa.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Kapitalinõuet intressipositsiooni spetsiifilise riski katmiseks arvutatakse kõikidelt võlainstrumentidega seotud tehingutelt, mille intress baseerub ühe konkreetse emitendi võlainstrumendil.

(4) Kapitalinõude arvutamisel intressipositsiooni spetsiifilise riski katmiseks ei võeta arvesse järgmisi instrumente, tingimusel, et nende väärtus sõltub turu kui terviku üldisest intressimäära tasemest, mitte konkreetse emitendi võlainstrumentidega seotud intressimääradest:

- 1) välisvaluuta, aktsia ja kauba tuletisväärtpaberid;
- 2) intressimäära *forward* id, futuurid ja optsioonid;
- 3) intressimäära vahetustehingud;
- 4) lühike positsioon kohustuse korral osta tulevikus võlainstrument;
- 5) pikk positsioon kohustuse korral müüa tulevikus võlainstrument.

(5) Spetsiifilise riski arvestusse ei kaasata aruandva krediitiasutuse omanduses olevaid tema enda poolt emiteeritud võlainstrumente.

§ 284. Intressipositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõuete määrad

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Keskvalitsuste poolt emiteeritud või tagatud ning keskpankade, rahvusvaheliste organisatsioonide, multilateraalsete arengupankade või lepinguriikide regionaalsete või kohalike omavalitsuste poolt emiteeritud võlainstrumentide spetsiifilise riski kapitalinõuded on järgmised:

1) juhul kui need §-de 26-30 kohaselt vastaksid esimesele krediitdikvaliteedi astmele ja neile kohaldataks riskikaalu 0 protsenti, on kapitalinõude määr 0 protsenti;

2) juhul kui need §-de 26-30 kohaselt vastaksid teisele või kolmandale krediitkvaliteedi astmele ja nende lõpptähtjani on jäänud vähem kui kuus kuud, on kapitalinõude määr 0,25 protsenti, kui tähtjani on jäänud kuus kuud kuni kaks aastat, on kapitalinõude määr 1 protsent ja kui lõpptähtjani on jäänud üle kahe aasta, on kapitalinõude määr 1,6 protsenti;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

3) juhul kui need §-de 26-30 kohaselt vastaksid neljandale või viiendale krediitkvaliteedi astmele või juhul, kui neil puudub välisreiting, on kapitalinõude määr 8 protsenti;

4) juhul kui need §-de 26-30 kohaselt vastaksid kuuendale krediitkvaliteedi astmele, on kapitalinõude määr 12 protsenti.

(2) Krediitiasutuste ja investeerimisühingute poolt emiteeritud või tagatud võlainstrumentide spetsiifilise riski kapitalinõuded on järgmised:

1) juhul kui need § 31 kohaselt vastaksid esimesele või teisele krediitkvaliteedi astmele ja nende lõpptähtjani on jäänud vähem kui kuus kuud, on kapitalinõude määr 0,25 protsenti, kui tähtjani on jäänud kuus kuud kuni kaks aastat, on kapitalinõude määr 1 protsent ja kui lõpptähtjani on jäänud üle kahe aasta, on kapitalinõude määr 1,6 protsenti;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

2) juhul kui need § 31 kohaselt vastaksid kolmandale, neljandale või viiendale krediitkvaliteedi astmele või juhul, kui neil puudub välisreiting, on kapitalinõude määr 8 protsenti;

3) juhul kui need § 31 kohaselt vastaksid kuuendale krediitkvaliteedi astmele, on kapitalinõude määr 12 protsenti.

(3) Äriühingute poolt emiteeritud või tagatud võlainstrumentide spetsiifilise riski kapitalinõuded on järgmised:

1) juhul kui need § 32 kohaselt vastaksid esimesele või teisele krediitkvaliteedi astmele ja nende lõpptähtjani on jäänud vähem kui kuus kuud, on kapitalinõude määr 0,25 protsenti, kui tähtjani on jäänud kuus kuud kuni kaks aastat, on kapitalinõude määr 1 protsent ja kui lõpptähtjani on jäänud üle kahe aasta, on kapitalinõude määr 1,6 protsenti;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

2) juhul kui need § 32 alusel vastaksid kolmandale ja neljandale krediitkvaliteedi astmele või juhul, kui neil puudub välisreiting, on kapitalinõude määr 8 protsenti;

3) juhul kui need § 32 lõike 1 alusel vastaksid viiendale krediitkvaliteedi astmele või juhul, kui neile § 28 lõike 2 kohaselt kuulaks kohaldamisele riskikaal 150 protsenti, on kapitalinõude määr 12 protsenti.

(4) Krediitiasutus, kes kasutab krediitrisi kapitalinõuete arvutamisel sisereitingute meetodeid, võib kasutada käesoleva paragrahvi lõigetes 1- 3 sätestatud spetsiifilise riski kapitalinõude määra tingimusel, et võlainstrumenti emitendile või võlgnikule omistatud sisemise reitingu makseviivituse tõenäosus on võrdne või madalam vastava krediitkvaliteedi astme aluseks oleva välisreitingu makseviivituse tõenäosusest.

(5) Käesoleva määruse §-s 285 nimetatud võlainstrumentidele kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigete 1-3 alusel kapitalinõude määra 8 protsenti või 12 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(6) Väärtpaberistamise positsioonidelt, mille puhul kohaldatakse § 8 lõikes 1 sätestatud mahaarvamist või mille riskikaal on käesoleva peatüki 2. jao 4. jaotise kohaselt 1250 protsenti ning välisreitinguta likviidsuse tagamise tehingutelt arvatud spetsiifilise riski kapitalinõue ei tohi olla väiksem kui käesoleva peatüki 2. jao 4. jaotise alusel nendelt positsioonidelt arvutamisele kuuluv kapitalinõue.

(7) Võlainstrumentidele, mis emitendi ebapiisava maksevõime või ebapiisava likviidsuse tõttu on eriti riskantsed, tuleb kohaldada kapitalinõude määra 12 protsenti.

(8) Krediitderivatiividega kaetud intressipositsioonidelt arvatud spetsiifilise riski kapitalinõudeid võib vähendada käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud korras.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 285. Tunnustatud võlainstrumendid

(1) Tunnustatud võlainstrumendid on:

1) pikk või lühike positsioon varades, mille käesoleva peatüki 2. jao 1. jaotises sätestatud korras määratud krediitkvaliteedi aste vastab vähemalt investeerimisklassi krediitkvaliteedi hinnangule;

2) pikk või lühike positsioon varades, mille emitendi makseviivituse tõenäosus krediitrisi sisereitingute meetodi kohaselt ei ole kõrgem käesoleva lõike punktis 1 nimetatud positsioonide makseviivituse tõenäosusest;

3) pikk või lühike positsioon varades, millel puudub välisreiting, kuid mida krediitiasutus loeb piisavalt likviidseks, mille krediitkvaliteet on krediitiasutuse hinnangu kohaselt vähemalt võrdne käesoleva lõike punktis 1 nimetatud positsioonide krediitkvaliteediga ning mis on noteeritud vähemalt ühe lepinguriigi reguleeritud turul või kolmanda riigi väärtpaberibörsil, mida vastava liikmesriigi pädevad ametiasutused tunnustavad;

4) pikk või lühike positsioon varades, mis on emiteeritud krediitiasutuse või investeerimisühingu poolt, kellele kohaldatakse käesolevas määruses sätestatud kapitali adekvaatsuse nõuetega võrdväärseid nõudeid, mida

krediidiasutus hindab piisavalt likviidseteks ning mille krediitkvaliteet on krediidiasutuse hinnangu kohaselt vähemalt võrdne käesoleva lõike punktis 1 nimetatud positsioonide krediitkvaliteediga;

5) väärtpaberid, mis on emiteeritud krediidiasutuse või investeerimisühingu poolt, kellele kohaldatakse käesolevas määruuses sätestatud kapitali adekvaatsuse nõuetega võrdväärseid nõudeid ning mille käesoleva peatüki 2. jao 1. jaotises sätestatud korras määratud krediitkvaliteedi aste vastab vähemalt teisele krediitkvaliteedi astmele.

(2) Finantsinspeksioonil on õigus võlainstrumentide hindamist kontrollida ning mitte lubada instrumendi tunnustatud instrumendiks lugemist, kui ilmneb, et instrumendi spetsiifiline risk on liiga kõrge.

§ 286. Intressipositsiooni üldriski kapitalinõuded

(1) Kapitalinõude arvutamisel võlainstrumentide üldriski katmiseks võib kasutada §-s 288 sätestatud lõpptähtaja meetodit või §-s 289 sätestatud kestuse meetodit. Erinevate võlainstrumentide üldriski arvutamisel võib kasutada erinevaid meetodeid.

(2) Kestuse meetodi kasutamiseks või kasutatava meetodi muutmiseks peab krediidiasutus eelnevalt kirjalikult taotlema Finantsinspeksiooni loa.

§ 287. Tuletisväärtpaberite positsioonide nettimine intressipositsiooni üldriski arvutamisel

(1) Kui intressipositsioonide arvutamisel ei kasutata tundlikkuse mudelit, võib Finantsinspeksiooni eelneval kirjalikul loal rakendada tuletisinstrumentidest tulenevate käesolevas lõikes sätestatud tingimustele vastavate pikkade ja lühikeste positsioonide nettimist. Positsioonide nettimise tingimused on järgmised:

- 1) positsioonide absoluutväärtused on võrdsed ja need on fikseeritud samas valuutas;
- 2) intressimäärad ei erine üksteisest enam kui 15 baasipunkti (0,15 protsendi) võrra;
- 3) järgmine intressimäär fikseerimise tähtpäev ujuva intressimääraga positsiooni puhul, või järelejäänud tähtaeg fikseeritud intressimääraga positsiooni puhul, ei tohi lühema kui ühekuuse tähtaja puhul olla erinev, ühe kuu kuni üheaastase tähtaja puhul ei tohi erinevus ületada seitset päeva ja üle üheaastase tähtajaga positsioonide puhul ei tohi tähtaegade erinevus ületada 30 päeva.

(2) Ujuva intressimääraga positsiooni puhul võetakse käesoleva paragrahvi lõike (1) punktis 2 sätestatud tingimuste jälgimisel arvesse viimase intressimääraga fikseerimise kuupäeval fikseeritud intressimäär.

§ 288. Lõpptähtaja meetod

(1) Intressipositsiooni üldriski kapitalinõude lõpptähtaja meetodil arvutatakse järgmiselt:

- 1) võlainstrumentide positsioonid paigutatakse vastavatesse lõpptähtaja võõnditesse lähtudes käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud tingimustest. Lõpptähtaja määramisel võetakse fikseeritud intressimääraga instrumentide puhul aluseks järelejäänud lõpptähtaeg ning ujuva intressimääraga instrumentide puhul ajavahemik kuni järgmise intressimääraga fikseerimiseni;
- 2) võlainstrumentide positsioonid korrutatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud vastavate kaaludega;
- 3) arvutatakse lõpptähtaja võõndite kaetud ja katmata kaalutud positsioonid;
- 4) summeeritakse kõigi lõpptähtaja võõndite kaetud positsioonide absoluutväärtused;
- 5) summeeritakse eraldi tsoonide lõikes võõndite katmata pikad ja lühikesed positsioonid;
- 6) leitakse iga tsooni kaetud ja katmata positsioon;
- 7) leitakse kaetud positsioon tsoonide 1 ja 2 katmata positsioonide vahel;
- 8) kui käesoleva lõike punktis 7 nimetatud arvutuse tulemusena on katmata positsioon jäänud tsooni 2, siis leitakse kaetud positsioon tsoonide 2 ja 3 katmata positsioonide vahel. Kui käesoleva lõike punktis 7 kirjeldatud arvutuse tulemusena on katmata positsioon jäänud tsooni 1, siis leitakse kaetud positsioon tsoonide 1 ja 3 katmata positsioonide vahel;
- 9) käesoleva lõike punktis 6 nimetatud arvutuste tulemusena leitud tsoonide pikad katmata positsioonid ja lühikesed katmata positsioonid summeeritakse eraldi.

(2) Võlainstrumentide lõpptähtaja võõndid, tsoonid ja kaalud on järgmised:

Tsoon	Lõpptähtaja võõndid			Kaal (%-ides)	Eeldatav intressi-määr muutus (%-ides)
		Kupong 3% või enam	Kupong kuni 3%		
Üks	1	0 ≤ 1 kuu	0 ≤ 1 kuu	0,00	-
	2	> 1 ≤ 3 kuud	> 1 ≤ 3 kuud	0,20	1,00
	3	> 3 ≤ 6 kuud	> 3 ≤ 6 kuud	0,40	1,00
	4	> 6 ≤ 12 kuud	> 6 ≤ 12 kuud	0,70	1,00
Kaks	5	> 1 ≤ 2 aastat	> 1,0 ≤ 1,9 aastat	1,25	0,90
	6	> 2 ≤ 3 aastat	> 1,9 ≤ 2,8 aastat	1,75	0,80
	7	> 3 ≤ 4 aastat	> 2,8 ≤ 3,6 aastat	2,25	0,75
Kolm	8	> 4 ≤ 5 aastat	> 3,6 ≤ 4,3 aastat	2,75	0,75
	9	> 5 ≤ 7 aastat	> 4,3 ≤ 5,7 aastat	3,25	0,70
	10	> 7 ≤ 10 aastat	> 5,7 ≤ 7,3 aastat	3,75	0,65
	11	> 10 ≤ 15 aastat	> 7,3 ≤ 9,3 aastat	4,50	0,60
	12	> 15 ≤ 20 aastat	> 9,3 ≤ 10,6 aastat	5,25	0,60

	13	> 20 aastat	> 10,6 ≤ 12,0 aastat	6,00	0,60
	14		> 12,0 ≤ 20,0 aastat	8,00	0,60
	15		> 20,0 aastat	12,50	0,60

(3) Lõpptähtajale põhineva meetodi puhul on intressipositsiooni üldriski kapitalinõue järgnevate punktide kohaselt arvatud kapitalinõuete summa:

- 1) 10 protsenti kaetud positsioonidest kõigis lõpptähtajavööndites;
- 2) 40 protsenti kaetud positsioonidest tsoonis 1;
- 3) 30 protsenti kaetud positsioonidest tsoonis 2;
- 4) 30 protsenti kaetud positsioonidest tsoonis 3;
- 5) 40 protsenti kaetud positsioonidest tsoonide 1 ja 2 vahel ning tsoonide 2 ja 3 vahel;
- 6) 150 protsenti kaetud positsioonidest tsoonide 1 ja 3 vahel;
- 7) 100 protsenti katmata jäänud positsioonist.

§ 289. Kestuse meetod

(1) Iga võlainstrumendi modifitseeritud kestus arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$D_n = \frac{D}{(1+r)}, \text{ kus } D = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{t \cdot C_t}{(1+r)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+r)^t}}$$

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud valemis tähendavad sümbolid järgmist:

- 1) D on kestus;
- 2) D_n on modifitseeritud kestus;
- 3) r on tulukus lõpptähtajani;
- 4) C_t on rahavoog perioodil t ;
- 5) n on aastate arv võlainstrumendi lõpptähtajani.

(3) Võlainstrumendi tulukust järelejäänud tähtajani arvutatakse turuväärtuse alusel. Fikseeritud intressimääraga võlainstrumendi tulukus järelejäänud tähtajani on võrdne sellise diskontomääraga, mille kasutamisel võlainstrumendi rahavoogude nüüdisväärtuste summa võrdub võlainstrumendi turuväärtusega. Ujuva intressimääraga võlainstrumentide puhul loetakse järelejäänud tähtajaks tähtaega järgmise intressimäära fikseerimise kuupäevani.

(4) Iga võlainstrument paigutatakse järgnevas tabelis toodud vastavasse tsooni modifitseeritud kestuse alusel:

Tsoon	Modifitseeritud kestus aastates			Eeldatav intressimäär muutus (%-ides)
Üks	>	0	≤	1,0
Kaks	>	1,0	≤	3,6
Kolm	>	3,6	≤	0,7

(5) Iga võlainstrumendi jaoks arvutatakse kestusega kaalutud positsioon. Kestusega kaalutud positsiooni leidmiseks korrutatakse instrumendi positsioon modifitseeritud kestusega ja eeldatava intressimäär muutusega.

(6) Kõikide tsoonide pikad ja lühikesed positsioonid, tsoonide kaetud ja katmata positsioonid ning tsoonidevahelised kaetud ja katmata positsioonid arvutatakse vastavalt § 288 lõikele 1.

(7) Kestuse meetodi puhul on intressipositsiooni üldriski kapitalinõue järgmiste punktide kohaselt arvatud kapitalinõuete summa:

- 1) 2 protsenti kaetud positsioonidest kõikides tsoonides;
- 2) 40 protsenti kaetud positsioonidest tsoonide 1 ja 2 vahel ning tsoonide 2 ja 3 vahel;
- 3) 150 protsenti kaetud positsioonist tsoonide 1 ja 3 vahel;
- 4) 100 protsenti katmata jäänud positsioonist.

§ 290. Muud intressipositsiooni riskid

Lisaks intressipositsiooniriskile võib võlainstrument olla seotud valuutariskiga ning kauplemisportfelli ülekanderiski ja vastaspoole krediidiriskiga. Sellisel juhul tuleb arutada kapitalinõuded ka nende riskide katmiseks. Krediidiasutus peab olema võimeline andma selgitusi Finantsinspeksioonile, kas ja kuidas on konkreetne võlainstrument seotud mingi riskiga.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

3. alljaotis

Aktsiapositsiooni riski kapitalinõuded

§ 291. Kapitalinõuded aktsiapositsiooni riski katmiseks

(1) Kapitalinõue aktsiapositsiooni riski katmiseks arvutatakse aktsiatele või muudele osalustele äriühingute omakapitalis ning vahetatavatele võlaväärtpaberitele (edaspidi käesoleva peatüki tähenduses *aktsiad*), kui on tõenäoline, et kasutatakse vahetamisõigust. Tuletisväärtpabereid, mille alusvaraks on aktsiad või aktsiaindeksid, käsitletakse sarnaselt aktsiatega või jaotatakse positsioonideks lähtudes indeksi baasiks olevatest aktsiate positsioonidest.

(2) Kõrge likviidsusega aktsiad on hästi diversifitseeritud aktsiaindeksite koosseisu kuuluvad aktsiad.

(3) Hästi diversifitseeritud aktsiaindeksiteks loetakse järgmisi indekseid:

Austraalia	All Ords	USA	S&P 500
Austria	ATX	Holland	EOE25
Belgia	BEL20	Hispaania	IBEX35
Jaapan	Nikkei225	Rootsi	OMX
Kanada	TSE35	Šveits	SMI
Prantsusmaa	CAC40	Suurbritannia	FTSE 100
Saksamaa	DAX	Suurbritannia	FTSE mid-250

(4) Kapitalinõuded aktsiapositsiooni riski katmiseks arvutatakse aktsiate bruto- ja netopositsioonidelt.

§ 292. Aktsiate bruto- ja netopositsiooni arvutamine

(1) Aktsiate brutopositsioon on kõikide pikkade ja lühikeste aktsiapositsioonide summa, kusjuures lühikesed positsioonid võetakse arvesse nende absoluutväärtuses. Brutopositsioonide arvutamisel ei võeta arvesse futuure, mille alusvaraks on § 291 lõikes 3 loetletud hästi diversifitseeritud aktsiaindeksid.

(2) Aktsiate netopositsioon on kõikide pikkade aktsiapositsioonide summa ja kõikide lühikeste aktsiapositsioonide vahe.

§ 293. Kapitalinõue aktsiapositsiooni spetsiifilise riski katmiseks

(1) Aktsiapositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõue on 4 protsenti aktsiate brutopositsioonist.

(2) Krediidiasutus võib kõrge likviidsusega aktsiate brutopositsioonidele rakendada kapitalinõuet 2 protsenti järgmistel tingimustel:

1) tegu ei ole positsioonidega selliste emitentide aktsiates, kes on emiteerinud üksnes kaubeldavaid võlainstrumente, millistele vastavalt §-le 284 kohaldatakse kapitalinõuet 8 või 12 protsenti või millele kohaldatakse madalamat kapitalinõuet üksnes seetõttu, et need on tagatud või garanteeritud;

2) ühegi aktsia individuaalne positsioon ei moodusta üle 5 protsendi nimetatud portfelli koguväärtusest.

(3) Krediidideriivatiividega kaetud aktsiapositsioonidelt arvutatud spetsiifilise riski kapitalinõudeid võib vähendada käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud korras.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 294. Kapitalinõue aktsiapositsiooni üldriski katmiseks

Kapitalinõue aktsiate üldriski katmiseks on 8 protsenti aktsiate netopositsioonist.

§ 295. Muud aktsiapositsiooni riskid

Lisaks positsiooniriskile võib aktsia olla seotud valuutariskiga ning kauplemisportfelli ülekanderiski ja vastaspoole krediidiriskiga. Sellisel juhul tuleb leida kapitalinõue ka nende riskide katmiseks. Krediidiasutus peab olema võimeline andma Finantsinspeksioonile selgitusi, kas ja kuidas konkreetne aktsia on seotud mingi riskiga.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

4. alljaotis

Intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõuete arvutamise erisused krediidideriivide ning investeerimisfondide aktsiate ja osakute puhul

§ 296. Krediidideriiviga kaetud tehingutelt spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamise üldpõhimõtted

Käesoleva määruse §-s 297 sätestatud juhtudel arvutatakse spetsiifilise riski kapitalinõue kas krediidideriivist tulenevalt positsioonilt või krediidideriiviga kaetud positsioonilt vastavalt sellele, kumma positsiooni spetsiifilise riski kapitalinõue on kõrgem.

Kõikidel ülejäänud juhtudel arvutatakse spetsiifilise riski kapitalinõue nii krediidideriivist tulenevalt kui ka krediidideriiviga kaetud positsioonilt.

§ 297. Krediidideriivide arvessevõtmine spetsiifilise riski kapitalinõuete arvutamisel

(1) Spetsiifilise riski kapitalinõuet ei arvutata, kui

positsiooni, millest tulenevat riski soovitakse maandada ja krediidideriivi tingimuste aluseks oleva instrumendi väärtus muutuvad alati vastassuunaliselt ja ligikaudu samas ulatuses. Nimetatud tingimuste täitmisele viitavad muuhulgas järgmised asjaolud:

- 1) positsioon, millest tulenevat riski soovitakse maandada ja krediidideriivi riski maandav positsioon tulenevad identsetest instrumentidest; või
- 2) pikk maandatav positsioon on maandatud kogutulu vahetustehinguga (või vastupidi) ning riski maandava tuletisinstrumenti tingimuste aluseks olevast võlainstrumentist (*reference obligation*) ja positsioonist, millest tulenevat riski maandatakse, laekuvad rahavood on sarnased. Vahetustehingu lõpptähtaeg võib maandatava positsiooni lõpptähtajast erineda.

(2) Krediidideriiviga kaetud tehingust tulenevast kahest positsioonist kõrgema spetsiifilise riski kapitalinõudega positsiooni krediidideriiviga kaetud osalt arvutatud kapitalinõuet võib vähendada 80 protsenti ning madalama spetsiifilise riski kapitalinõudega positsiooni kapitalinõuet võib vähendada 0-ni järgmistel tingimustel:

- 1) maandatava riskipositsiooni väärtused muutuvad alati vastassuunaliselt ning riski maandava instrumendi tingimuste aluseks oleva võlainstrumenti ning maandatava riskipositsiooni aluseks oleva instrumendi tähtaeg ja valuuta langevad kokku;
- 2) krediidideriivi leping ei sisalda tingimusi, mis võivad põhjustada olulisi muutusi tema hinnas, mis ei ole tingitud krediidideriivi tingimuste aluseks oleva instrumendi väärtuse muutustest.

(3) Spetsiifilise riski kapitalinõudeid võib osaliselt vähendada, kui positsioonide väärtus muutub vastassuunaliselt järgmistel juhtudel:

- 1) positsioonid vastavad käesoleva paragrahvi lõike 1 punktile 2, kuid krediidideriivi tingimuste aluseks olev positsioon ja maandatav positsioon on erinevad juhul, kui on emiteeritud ühe ja sama emitendi poolt ning positsioon, mille riski soovitakse maandada, on vähemalt sama või kõrgema nõudeõiguse järguga, kui krediidideriivi tingimuste aluseks olev positsioon;
- 2) positsioonid vastavad käesoleva paragrahvi lõike 1 punktile 1 või lõikele 2, kuid krediidideriivi tingimuste aluseks oleva positsiooni ja maandatava positsiooni vahel esineb valuutade või lõpptähtaegade mittevastavus juhul, kui valuutade mittevastavusest tulenev valuutarisk tuleb arvesse võtta käesoleva peatüki 4. jaos sätestatule;
- 3) positsioonid vastavad käesoleva paragrahvi lõikele 2, kuid krediidideriivi tingimuste aluseks olev positsioon ja maandatav positsioon on erinevad juhul, kui krediidideriivi dokumentatsiooni kohaselt kuulub maandatav positsioon krediidideriiviga kaetud võlainstrumentide hulka.

§ 298. Investeerimisfondide aktsiate ja osakute positsiooniriski kapitalinõuete arvutamise üldsätted

(1) Kapitalinõuet investeerimisfondide aktsiates ja osakutes võetud positsioonidest tuleneva positsiooniriski (spetsiifilise ja üldriski) katmiseks võib arvutada §-s 299 või §-s 300 sätestatud korras.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Investeerimisfondi investeeringute aluspositsioone võib nettida ainult juhul, kui kapitalinõude arvutamisel lähtutakse §-s 300 sätestatud korrast tingimusel, et krediidiasutusel on piisav hulk investeerimisfondi aktsiaid või osakuid võimaldamaks fondi aktsiate ja osakute vahetamist fondi investeerimispositsioonide vastu ja vastupidi.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 299. Positsiooniriski kapitalinõuete arvutamine investeerimisfondide aktsiate ja osakute alusel

(1) Investeerimisfondide aktsiate ja osakute positsiooniriski kapitalinõue on 32 protsenti nimetatud positsioonide väärtusest.

(2) Investeeringufondide aktsiatelt ja osakutelt käesoleva jaotise alusel arvatud positsiooniriski kapitalinõue, käesoleva peatüki 4. jao alusel arvatud valuutariski kapitalinõue ning käesoleva peatüki 5. jao alusel arvatud kaubariski kapitalinõue kokku ei tohi ületada 40 protsenti nimetatud positsioonide väärtusest.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 300. Positsiooniriski kapitalinõuete arvutamine investeeringufondide investeeringute aluspositsioonide alusel

(1) Juhul kui investeeringufondide aktsiad ja osakud vastavad § 39 lõikes 5 sätestatud tingimustele, käsitletakse nimetatud investeeringufondide investeeringute aluspositsioone krediitiasutuse investeeringutena, millelt arvutatakse positsiooniriski kapitalinõuded käesolevas jaotises või Finantsinspektsiooni vastava loa olemasolul käesoleva jao 4. jaotises sätestatud korras.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Juhul kui krediitiasutusel on positsioon sellise investeeringufondi aktsiates või osakutes, mille tingimustes on seatud eesmärgiks järgida välise indeksi või aktsiate või võlainstrumentide kindlaksmääratud korvi koosseisu ja tulusust ning on võimalik tõendada, et korrelatsioonikordaja sellise börsil kaubeldava investeeringufondi osakute või aktsiate ja investeeringufondi poolt järgitava indeksi või aktsiate või võlainstrumentide korvi igapäevaselt fikseeritud päevatootluste vahel on vähemalt 6-kuulise perioodi jooksul olnud vähemalt 0,9, võib krediitiasutus lähtuda positsiooniriski kapitalinõude arvutamisel sellistest aluspositsioonidest, mis peegeldavad fondi poolt järgitava välise indeksi või aktsiate või võlainstrumentide kindlaksmääratud korvi koosseisu ja tulusust.

(3) Juhul kui krediitiasutusel ei ole usaldusväärseid andmeid investeeringufondi investeeringute kohta, arvutatakse kapitalinõuded fondi tingimustes sätestatud investeeringupiirangute alusel. Positsioonide arvutamisel eeldatakse, et:

1) investeeringufond on investeerinud maksimaalse lubatud summa instrumentidesse, mis vastavalt käesolevale jaotisele, on kõrgeima positsiooniriskiga ning seejärel järgmistesse instrumentidesse positsiooniriski kahanevas järjekorras, kuni kõik investeeringud on investeerimispiirangute alusel gruppidesse jagatud;

2) investeeringufondi varad on investeeritud maksimaalse lubatud finantsvõimenduse ulatuses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud eeldustel arvatud positsioonid võetakse kapitalinõude arvutamisel arvesse sarnaselt krediitiasutuse teiste positsioonidega. Juhul kui kapitalinõue ületab § 299 lõikes 2 sätestatud kapitalinõuete ülempiiri, vähendatakse käesolevas paragrahvis arvatud kapitalinõuet kuni sätestatud ülempiiri saavutamiseni.

(5) Krediitiasutus võib riskikaalu määramisel tugineda kolmandatelt isikutelt pärinevale informatsioonile tingimusel, et tagatud on kapitalinõuete arvutamise õigsus.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

3. jaotis

Kauplemisportfelli ülekanderiski ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded

§ 301. Kapitalinõue kauplemisportfelli ülekanderiski katmiseks

(1) Kapitalinõuet ülekanderiski katmiseks arvutatakse, kui kauplemisportfelli kuuluva võlainstrumenti, aktsia, välisvaluuta või kaubaga seotud ülekanded on jäänud arveldamata nendele ettenähtud tehingupäevaks ja kui ülekande viibimisaja jooksul toimunud hinnamuutustest tingituna võib krediitiasutus kanda kahjumit.

(2) Kapitalinõude arvutamisel ei võeta arvesse repo- ja pöördrepo, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise ja laenuks võtmise tehinguid.

(3) Kapitalinõude arvutamiseks korrutatakse võlainstrumenti, aktsia, välisvaluuta või kauba kokkulepitud arveldushinna ja tema jooksva turuväärtuse vahe juhul, kui see tekitab krediitiasutusele kahju, järgmiste kapitalinõude määradega:

Arveldustähtajale järgnevate pangapäevade arv	Kapitalinõude määr % -des
5 kuni 15	8
16 kuni 30	50
31 kuni 45	75
46 ja enam	100

§ 302. Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõue

Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõue on 8 protsenti käesolevas jaotises sätestatud korras arvatud riskiga kaalutud varast.

Kauplemisportfelli vastaspoole kapitalinõuet arvutatakse järgmistest tehingutest tulenevatelt riskipositsioonidelt:

1) reguleerimata väärtpaberülekanded;

2) börsivälised tuletisinstrumentid ja krediidideriivatiivid;

- 3) repo-, pöördrepo, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingud, mille alusvaraks on kauplemisportfelli kuuluvad väärtpaberid või kaubad;
- 4) väärtpaberitagatisega tehingud;
- 5) pika arveldustähtajaga tehingud. Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõuet ei arvutata kauplemisportfelli kuuluvatelt krediididerivatiividelt, kui need on osaks sisemisest riskimaandusest ja vastavad käesoleva peatüki 2. jao 3. jaotises sätestatud tingimustele.

§ 303. Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõue reguleerimata väärtpaberiülekannetelt

(1) Reguleerimata väärtpaberiülekanneteks loetakse järgmised tehingud:

- 1) väärtpaberite või kauba eest on tasutud enne nende kättesaamist või on väärtpaberid või kaubad loovutatud enne nende eest tasu saamist;
- 2) piiriüleste tehingute korral on makse sooritamise või väärtpaberite või kauba ülekandmisest möödunud üks päev või rohkem.

(2) Juhul kui tähtjaks ei ole väärtpaberid üle antud või raha laekunud, käsitletakse antud tehingust tulenevaid positsioone riskipositsioonidena, millelt arvutatakse kapitalinõudeid käesoleva peatüki 2. jao 1. või 2. jaotises sätestatud korras, vastavalt sellele, missugust meetodit krediidiasutus kasutab krediidiriski kapitalinõude arvutamisel, arvestades käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 sätestatud. Kapitalinõude arvutamist alustatakse esimesel päeval pärast esimese lepingulise laekumise või väärtpaberite üleandmise tähtaega ning seda kohaldatakse kuni neljanda päevani pärast teise lepingujärgse laekumise või väärtpaberite ülekande tähtaega.

(3) Alates viiendast päevast pärast teise lepingulise laekumise või väärtpaberite ülekande tähtaega, arvatakse tehingu väärtus, üleandmata väärtpaberite puhul koos väärtpaberite väärtuse suurenemisega, krediidiasutuse omavahenditest maha.

(4) Krediidiasutus, kes kasutab krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel sisereitingute meetodeid, võib vastaspoole makseviivituse tõenäosuse hindamisel aluseks võtta vastaspoole välisreitingu juhul, kui pangaportfellis puuduvad antud vastaspoolega seotud positsioonid ning kohaldada §-s 74 sätestatud kahjumäärasid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Olenemata käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud, võib krediidiasutus, kes kasutab krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel sisereitingute meetodeid, kohaldada reguleerimata väärtpaberitehingutest tulenevatele positsioonidele käesoleva peatüki 2. jao 1. jaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodit või riskikaalu 100 protsenti. Valitud käsitlust tuleb kohaldada kõikidele reguleerimata väärtpaberitehingutest tulenevatele positsioonidele.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 304. Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõude arvutamine muudest tehingutest tulenevatelt riskipositsioonidelt

(1) Käesoleva määruse § 302 lõike 2 punktides 2-5 loetletud instrumentidelt kapitalinõude arvutamiseks arvutatakse nendelt instrumentidelt riskiga kaalutud vara käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud korras, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(2) Riskipositsioonide väärtuste arvutamisel kohaldatakse krediididerivatiividele käesoleva peatüki 2. jao 6. jaotises sätestatud riskipositsiooni väärtuse arvutamise korda.

(3) Riskipositsiooni väärtuse arvutamisel käesoleva peatüki 2. jao 6. jaotise 4. alljaotises sätestatud turuväärtuse meetodil kohaldatakse krediidiriski kogutulu tehingust (*total return swap*) ja krediidiriski ülekandetehingust (*credit default swap*) tulenevatele positsioonidele järgmisi protsendimäärasid:

- 1) 5 protsenti, kui krediididerivatiivi tingimuste aluseks olev võlainstrument vastab §-s 285 sätestatud tingimustele;
- 2) 10 protsenti, kui krediididerivatiivi tingimuste aluseks olev võlainstrument ei vasta §-s 285 sätestatud tingimustele.

(4) Juhul kui krediidiasutusel on krediidiriski ülekandetehingust (*credit default swap*) tulenev pikk positsioon krediidiriski ülekandetehingu tingimuste aluseks olevas võlainstrumendis, võib turuväärtuse meetodi puhul kohaldada tuleviku krediidiriski positsioonile protsendimäärana 0 protsenti, välja arvatud juhul, kui krediidiriski ülekandetehingu tingimused sätestavad alusvaras lühikest positsiooni omava vastaspoole makseviivituse tekkimisel krediidiriski ülekandetehingu nettimise.

(5) Juhul kui krediididerivatiiv pakub krediidiriski kaitset mitmele riskipositsioonile teatud arvu makseviivituste tekkimise korral, kohaldatakse lõikes 3 sätestatud protsendimäärasid vastavalt sellele, kas krediididerivatiivi tingimustes kindlaks määratud makseviivituste arvule vastava järjekorranumbriga positsioon, alustades madalamast krediidikvaliteediga positsioonist, vastab §-s 285 sätestatud tingimustele või ei.

(6) Kauplemissportfelli vastaspoole riski kapitalinõude arvutamisel peab krediidasutus olemasolevate finantstagatiste mõju arvutamiseks kasutama §-s 137 sätestatud finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodit, täiendades seda järgmiselt:

- 1) kauplemissportfelli kuuluvate repo- ning väärtpaperite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute puhul võib arvessevõetavaks tagatiseks lugeda kõiki nende alusvaraks olevaid finantsinstrumente ja kaupu, mille kuulumine kauplemissportfelli on aktsepteeritav;
- 2) kauplemissportfelli kuuluvate börsiväliste tuletisinstrumentide puhul võib arvessevõetavaks tagatiseks lugeda muuhulgas ka kaupu, mille kuulumine kauplemissportfelli on aktsepteeritav;
- 3) regulatiivsete volatiilsuskoeffitsientide kasutamisel kohaldatakse käesoleva lõike punktide 1 ja 2 alusel arvesse võetavatele, §-des 111 ja 112 nimetatamata tagatistele, §-s 142 sätestatud muude tunnustatud börsil noteeritud aktsiate või konverteeritavate võlakirjade volatiilsuskoeffitsiente;
- 4) volatiilsuskoeffitsientide sisehinnangute kasutamisel tuleb käesoleva lõike punktide 1 ja 2 alusel arvesse võetavatele §-des 111 ja 112 nimetatamata tagatistele määrata sisehinnangutel põhinevad volatiilsuskoeffitsiendid tagatiste liikide lõikes.

(7) Käesoleva peatüki 2. jao 6. jaotise 8. alljaotisele vastava tasaarvestuskokkuleppe olemasolul võib kauplemissportfelli ja pangaportfelli kuuluvatest repo-, väärtpaperite või kaupade laenuks andmise või võtmise ning muude kapitalituru tehingutest tulenevaid positsioone nettida ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) kõiki tehinguid hinnatakse iga päev turuhinnas;
- 2) tehingutega laenuks võetud, ostetud või saadud instrumentid vastavad §-des 111 ja 112 sätestatud tingimustele ning loetakse riskiga kaalutud vara arvutamisel arvessevõetavaks tagatiseks käesoleva peatüki 2. jao 3. jaotises sätestatud korras, kohaldamata käesoleva paragrahvi lõike 6 punkte 1 ja 2.

§ 305. Kauplemissportfelli ülekanderiski ja reguleerimata väärtpaperiülekanne vastaspoole krediidiriski katmiseks nõutavatest kapitalinõuetest vabastamine

Kogu makse- või arveldussüsteemi toimimist hõlmava vea puhul ei nõuta kuni vea parandamiseni §-des 302 ja 303 sätestatud kapitalinõuete täitmist. Sel juhul ei loeta vastaspoole kohustuse täitmata jätmist makseviivituseks.

4. jaotis

Sisemiste riskimõõtmismudelite kasutamine kapitalinõude arvutamisel tururiski katmiseks

§ 306. Sisemise riskimõõtmise kasutamine

Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul nõusolekul võib krediidasutus kauplemissportfelli intressi- ja aktsiapositsiooni, välisvaluuta-, kauba- ning optsooniriski katmiseks vajalike kapitalinõuete arvutamiseks kasutada krediidasutusesiseseid riskijuhtimismudeleid (edaspidi *sisemudelid*) käesolevas jaotises toodud tingimustel, käesolevas peatükis kirjeldatud meetodite asemel või nendega kombinatsioonis.

§ 307. Sisemiste riskimõõtmismudelite kasutamine

Nõusoleku saamiseks peab krediidasutusel olema usaldusväärne ja terviklikult rakendatav riskide juhtimise süsteem, kusjuures täidetud peavad olema kõik järgmised tingimused:

- 1) sisemudel on krediidasutuse igapäevase riskide juhtimise protsessi lahutamatu osa ning selle väljundid on aluseks riski käsitleva aruandluse koostamisel ja esitamisel krediidasutuse juhtkonnale; [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 2) krediidasutuses on moodustatud iseseisev ja kauplemistehinguid sõlmivatest struktuuriüksustest sõltumatu riskide jälgimisega tegelev üksus, mis vastutab riskijuhtimise süsteemi väljatöötamise ja rakendamise eest ning allub otse juhtkonnale. Üksus analüüsib igapäevaselt riskimõõtmismudeliga saadud tulemusi, koostab nende kohta aruandeid ja teeb ettepanekuid kauplemisele seotavate piirmäärade osas. Sisemudeli abil saadud riskihinnangut võib kapitalinõude arvutamisel arvesse võtta, kui usaldusväärse hindamise tulemusel on mudel üksuse poolt heaks kiidetud. Hindamist tuleb teostada nii sisemudeli väljatöötamisel kui selle edasise kasutamisel;
- 3) krediidasutuse juhtkond osaleb aktiivselt riskide juhtimise protsessis ning riskijuhtimise üksuse igapäevane aruandlus vaadatakse üle sellisel juhtimistasandil, mis omab õigust nõuda positsioonide vähendamist;
- 4) krediidasutusel on mudeli rakendamiseks olemas piisav hulk vajalike teadmiste ja oskustega töötajaid;
- 5) krediidasutus on kehtestanud protseduurireeglid riskimõõtmisüsteemi toimimist käsitlevate krediidasutusesiseste kirjalike tegevus- ja kontrollipõhimõtete järgimise kontrollimiseks ning tagamiseks;
- 6) on võimalik tõendada, et krediidasutuse sisemudelite abil on riske mõõdetud piisava täpsusega;
- 7) krediidasutus viib sageli läbi põhjaliku stressitesti, mille tulemustest teavitatakse juhtkonda. Krediidasutuse juhtkond võtab vastavaid tulemusi arvesse põhimõtete ja piirmäärade kehtestamisel. Stressitesti puhul käsitletakse eelkõige riske, mis realiseeruksid turgudel likviidsuse olulise vähenemise korral (*illiquidity of markets*), samuti kontsentreerumisest tulenevaid riske (*concentration risks*), hindade ühesuunalisest liikumisest (*one way markets*), erakorralistest olulise mõjuga sündmustest ja tehingu vastaspoole ootamatust maksejõuetusest tulenevaid riske (*jump-to-default risks*). Samuti käsitletakse riske, mis tulenevad mittelineaarse tootlusega positsioonidest, turuhinnast oluliselt kõrgema täitmishinnaga ostu- ning odavama täitmishinnaga müügioptsioonidest (*deep-out-of-the money positions*), positsioonidest, mille puhul on võimalik oluline vahepealsete tehinguteta hinnamuutus (*gapping of prices*) ja muid riske, mis võivad jääda VaR mudeliga kohaselt arvesse võtmata. $\frac{1}{2}$ okistsenaariumid koostatakse vastavalt portfelli iseärasustele ning arvesse võetakse aega, mis võiks kuluda riskide maandamisele või juhtimisele ebasoodsates turutingimustes;

8) krediidasutus viib oma riskimõõtmisüsteemi suhtes korrapäraselt läbi sõltumatuid siseauditeid. Auditeeritakse nii krediidasutuse kauplemistehinguid sõlmivate üksuste kui ka sõltumatu riskikontrolli eest vastutava üksuse tegevust. Vähemalt kord aastas peab krediidasutus auditeerima oma üldist riskijuhtimise protsessi.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 308. Nõuded siseauditi läbiviimisele

Käesoleva määruse § 307 punktis 8 nimetatud siseauditi käigus käsitletakse:

- 1) riskijuhtimissüsteemi ja -protsessi dokumenteerituse ning riskikontrolli üksuse korraldatuse asjakohasust;
- 2) tururiski hindamistulemuste arvessevõtmist igapäevasel riskijuhtimisel ja juhtimisteabesüsteemi asjakohasust ja eesmärgipärasust;
- 3) menetlust, mida krediidasutus kasutab tehinguid sõlmivate ja teostavate (*front and back-office*) töötajate poolt kasutatavate riskihindamismudelite ja hindamissüsteemide heakskiitmiseks;
- 4) tururiskide hõlmatust riskimõõtmismudeliga ja riskimõõtmisprotsessis tehtavate oluliste muutuste hindamist ja heakskiitmist;
- 5) positsioonide andmete täpsust ja täielikkust, volatiilsus- ja korrelatsioonieelduste täpsust ja asjakohasust ning hindamis- ja riskitundlikkusarvutuste täpsust;
- 6) kontrollimenetlust, mida krediidasutus rakendab sisemudelites kasutatavate andmete allikate usaldusväärsuse (sealhulgas sõltumatuse) ning kasutatavate andmete ajakohasuse ja tähtaegse kättesaadavuse ning võrreldavuse hindamiseks;
- 7) kontrollimenetlust, mida krediidasutus rakendab sisemudeli riskihindamistäpsuse mõõtmiseks tehtava järeltestimise hindamiseks.

§ 309. Mudelite hindamine ja heakskiitmine

(1) Tagamaks sisemudelite usaldusväärsust ning kõikide oluliste riskide hõlmatust peavad krediidasutusel olema kasutusel menetlused, millega tagatakse, et sisemudelid on usaldusväärselt hinnatud ja heaks kiidetud kohase kvalifikatsiooniga isikute poolt, kes ei ole seotud mudelite väljatöötamisega. Hindamine tuleb läbi viia kohe, kui mudel on välja töötatud ja alati, kui seda oluliselt muudetakse. Hindamisi viiakse läbi korrapärase ajavahemike tagant, kuid kindlasti siis, kui on toimunud sündmusi, mille tulemusel võib oluliselt väheneda või kaduda mudeli vastavus selle eesmärgile (näiteks turul on toimunud olulisi struktuurseid muutusi, muutunud on portfelli struktuur). Krediidasutus kaasajastab pidevalt tema poolt kasutatavaid meetodeid ning järgib häid tavasid.

(2) Mudeli hindamisel ei või piirduda ainult järeltestimisega. Mudeli hindamine peab sisaldama vähemalt järgnevat:

- 1) viiakse läbi testid ning nende tulemustest ilmneb, et sisemudeli rakendamisel kasutatud eeldused ei põhjusta riskide ala- ega ülehindamist;
- 2) lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 kirjeldatud järeltestimisele viib krediidasutus vastavalt krediidasutuse portfelli struktuuridele ja riskide iseärasustele läbi mudeli omapoolseid täiendavaid hindamisi;
- 3) tagamaks, et mudel võtab kohaselt arvesse ka struktuurseid iseärasusi, näiteks baasriski (*basis risk*) ja kontsentratsiooniriski, kasutatakse mudeli hindamisel ka hüpoteetilisi portfelle.

(3) Krediidasutus peab kontrollima oma mudeli toimimist ja riskihindamise täpsust järeltestimise abil. Järeltestimiseks tuleb iga pangapäeva kohta võrrelda krediidasutuse mudeli abil arvatud portfelli päevalõpupositsioonide riskihinnangut (*value-at-risk measure*) portfelli väärtuse tegeliku muutumisega järgmise pangapäeva lõpuks.

(4) Finantsinspeksioonil on õigus hinnata krediidasutuse suutlikkust teostada järeltestimist nii portfelli väärtuse tegelike kui ka hüpoteetiliste muutuste suhtes. Finantsinspeksioonil on õigus kontrollida krediidasutuse võimet järeltestida mudeliga saadud tulemusi nii hüpoteetilise (kasutades portfelli väärtuse hüpoteetilist muutust järgneva pangapäeva lõpuks, mis oleks toimunud, kui portfelli positsioone ei oleks muudetud), tegeliku (jättes välja lõivud, komisjonitasud ja netointressitulu) kui ka mõlemat liiki kauplemise suhtes. Sellekohase vajaduse tuvastamisel on Finantsinspeksioonil õigus nõuda, et krediidasutus võtaks järeltestimise programmi täiustamiseks kasutusele asjakohaseid meetmeid.

§ 310. Mudelite kasutamine kapitalinõude arvutamiseks intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni spetsiifilise riski katmiseks

(1) Finantsinspeksioon võib lubada krediidasutuse sisemudeli kasutamist kapitalinõuete arvutamiseks kaubeldavate võlainstrumentide ja aktsiate positsioonidest tuleneva spetsiifilise riski katmiseks, kui lisaks teistele käesolevas jaos toodud tingimustele, mudel:

- 1) selgitab portfelli kuuluvate instrumentide hindade senist volatiilsust;
- 2) võtab kohaselt arvesse kontsentratsiooniriski, seda nii positsioonide piiratud likviidsuses avalduva kui positsioonide osatähtsusest portfelli struktuuris tuleneva kontsentratsiooniriski osas;
- 3) annab usaldusväärseid tulemusi ka tavapärasest oluliselt ebasoodsamate turutingimuste puhul;

- 4) järeldatavate abil on hinnatud ja heaks kiidetud mudeli spetsiifilise riski arvesse võtmise täpsus. Kui järeldatavate viiakse läbi alamportfellide baasil, tuleb alamportfellide valikul lähtuda järjepidevuse põhimõttest;
- 5) võtab kohaselt arvesse riske, mis tulenevad olulistest erinevustest sarnaste, kuid mitte identsete positsioonide vahel (*name-related basis risk*);
- 6) võtab kohaselt arvesse erakorraliste oluliste mõjudega sündmustega seotud riske (*event risk*).

(2) Finantsinspeksioon võib lubada krediitiasutuse sisemudeli kasutamist kapitalinõuete arvutamiseks kaubeldavate võlainstrumentide ja aktsiate positsioonidest tuleneva spetsiifilise riski katmiseks, kui lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud tingimustele:

- 1) krediitiasutuse VaR meetodiga saadud riskihinnang ei kajasta kohaselt erakorraliste oluliste mõjudega sündmustega seotud riske (*event risk*), kuna need ei ole hõlmatavad järgides 10-päevast hoidmisaja ja 99-protsendilist usaldusintervalli nõuet (väikese tõenäosusega, kuid olulise mõjuga sündmused), võtab krediitiasutus selliste sündmuste võimalikku mõju arvesse krediitiasutusesisesel kapitalivajaduse hindamisel;
- 2) krediitiasutuse mudel võtab kohase konservatiivsusega arvesse väheliikviidsetest ning vähesel kaubeldavuse tõttu raskesti määratletava hinnaga positsioonidest (*positions with limited price transparency*) tulenevaid riske, arvestades realistlike turustsenaariumidega. Lähendid (*proxies*) peavad olema kohaselt konservatiivsed ja neid võib kasutada üksnes siis, kui olemasolevad andmed on puudulikud või ei kajasta positsiooni või portfelli tegelikku volatiilsust.

(3) Krediitiasutus kaasajastab pidevalt tema poolt kasutatavaid meetodeid ning järgib häid tavasid.

(4) Krediitiasutusel on kasutusel meetodid arvutamaks kapitalinõuet kauplemisportfelli maksejõuetuseriski selle osa katmiseks, mida VaR riskihindamismeetodiga ei ole arvesse võetud. Topeltarvestamise vältimiseks võib krediitiasutus täiendava kapitalinõude arvutamisel VaR-meetodi kasutamisel arvesse võetud maksejõuetuseriski mitte arvesse võtta, näiteks kehtib see positsioonide suhtes, mida on võimalik sulgeda ja mis tõenäoliselt suletakse 10 päeva jooksul pärast ebasoodsate turutingimuste või muude krediitikeskkonna halvenemisele viitavate märkide ilmumist. Kui krediitiasutus kasutab täiendava maksejõuetuseriski katmiseks täiendava kapitalinõude arvutamist, peab tal olema välja töötatud meetodika selle usaldusväärsuse hindamiseks ja heakskiitmiseks.

(5) Krediitiasutus peab olema võimeline tõendama, et tema lähenemine kapitalinõude arvutamisel kauplemisportfelli maksejõuetuseriski selle osa katmiseks, mida VaR meetodiga ei ole arvesse võetud, vastab usaldatavusmääral käesoleva peatüki 2. jao 2. jaotises sätestatule, nii ühtlase riskitaseme eeldusel kui ka olukordades, kus on vaja võtta arvesse likviidsuse, kontsentreerumise, riskimaandamise ja valikulisuse mõjusid.

(6) Krediitiasutus, mis kasutab kapitalinõuete arvutamiseks kaubeldavate võlainstrumentide ja aktsiate positsioonidest tuleneva spetsiifilise riski katmiseks sisemudeleid, kuid ei arvuta täiendavat kapitalinõuet maksejõuetuse riski katmiseks krediitiasutusesiseselt väljatöötatud meetodi abil, arvutab lisakapitalinõude vastavalt käesoleva peatüki 2. jao 1. või 2. jaotises sätestatule.

(7) Traditsioonilise või sünteetilise väärtpaberistamise avatud positsioonide suhtes, mis arvatakse omavahenditest maha vastavalt § 8 lõikes 1 sätestatule, või mis on kaalutud riskikaaluga 1250 protsenti protsenti peatüki 2. jao 4. jaotise kohaselt, kohaldatakse kapitalinõuet, mis ei ole madalam vastavast käsitlustest tulenevast nõudest. Krediitiasutused, mis selliste positsioonidega oma arvel kauplevad, võivad rakendada teistsugust käsitlust, kui nad on võimelised Finantsinspeksioonile tõendama, et lisaks sellele, et vastavad positsioonid on võetud kauplemise eesmärgil, on selliste väärtpaberistamise positsioonidega kauplemiseks olemas likviidne kahesuunaline turg. Kui tegemist on sünteetilise väärtpaberistamise positsioonidega, mis põhinevad täielikult krediitiderivatiividel, peab krediitiasutus olema võimeline Finantsinspeksioonile tõendama, et selline turg on olemas väärtpaberistatud positsioonide endi või kõigi nende riskikomponentide jaoks. Käesoleva paragrahvi tähenduses loetakse kahesuunaline turg olemasolevaks juhul, kui on tehtud nii sõltumatuid heauskseid ostu- kui ka müügipakkumisi, nii et hinna, mis on mõistlikul määral seondatav viimase müügihinnaga või kehtivate heauskete konkureerivate ostu- ja müügipakkumiste noteeringutega, saab määratleda ühe päeva jooksul ning selliste hindadega saab tehingu teostada suhteliselt lühikese aja jooksul vastavalt kauplemistavadele. Teistsuguse käsitluse kasutamiseks peavad krediitiasutusel olema piisavad turuandmed kindlustamiseks, et selliste positsioonide kontsentreerunud maksejõuetuserisk oleks täielikult arvesse võetud krediitiasutuse sisemisel täiendava maksejõuetuseriski katmiseks vajaliku kapitalinõude arvutamisel vastavalt ülaltoodud nõuetele.

(8) Krediitiasutused, mis kasutavad sisemudeleid, mis ei ole käesoleva jao kohaselt heaks kiidetud, peavad täitma eraldi spetsiifilise riski kapitalinõuet, mis arvutatakse vastavalt käesoleva peatüki 6. jao 2. jaotisele.

§ 311. Korrutustegur ja lisategur kapitalinõude arvutamiseks

(1) Käesoleva määruse § 312 punkti 2 kohaldamisel korrutatakse krediitiasutuse oma arvutustulemuskorrutusteguriga, mille suurus on vähemalt 3.

(2) Korrutustegurit suurendatakse tabeli 1 kohaselt lisateguri võrra vahemikus 0-1, olenevalt järeldatavate ilmnenud ületamiste arvust viimase 250 pangapäeva jooksul. Ületamisi loendatakse järjepidevalt kas portfelli tegeliku või hüpoteetiliste väärtuse muutuse järeldatavuse põhjal. Ületamine on portfelli väärtuse päevane muutus, mis ületab krediitiasutuse VaR mudeli abil leitud vastava päevase riskihinnangu (*va measure*). Lisateguri määramiseks kontrollitakse ületamiste arvu vähemalt kord kvartalis.

(3) Ületamiste arv	(4) Lisategur
--------------------	---------------

(5) Vähem kui 5	(6) 0,00
(7) 5	(8) 0,40
(9) 6	(10) 0,50
(11) 7	(12) 0,65
(13) 8	(14) 0,75
(15) 9	(16) 0,85
(17) 10 või enam	(18) 1,00

(3) Finantsinspeksioon võib erandjuhul lubada korrutusteguri käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud tabeli kohase lisateguriga mittersuurendamist, kui krediidasutus on Finantsinspeksiooni hinnangul piisavalt tõendanud, et selline suurendus on põhjendamatu ning et mudel on olemuselt usaldusväärne.

(4) Kui arvukad ületamised osutavad, et mudel ei ole piisavalt täpne, tühistab Finantsinspeksioon mudeli kasutamisel saadud tulemuste arvessevõtmise loa või rakendab asjakohaseid meetmeid tagamaks, et mudelit viivitamata täiustataks.

(5) Võimaldamaks Finantsinspeksioonil pidevalt hinnata lisateguri kohaldamise asjakohasust, peab krediidasutus Finantsinspeksioonile viivitamata ja igal juhul hiljemalt viie tööpäeva jooksul teatama järeeltestimise käigus tuvastatud ületamistest, mis viitavad vajadusele käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud tabeli kohaselt lisategurit suurendada.

§ 312. Kapitalinõue kauplemisportfelli riskide katmiseks

Iga krediidasutus peab täitma allpool toodu kohaselt suurimaks osutuva kapitalinõude:

- 1) krediidasutuse eelmise päeva riskihinnang, mis on leitud käesolevas jaos kirjeldatud parameetrite kohaselt, millele on vajadusel lisatud § 310 kohaselt leitud täiendav makseviivituse riski lisanõue;
- 2) eelnenud 60 pangapäeva päevaste riskihinnangute keskmine, korrutatuna § 311 lõikes 1 nimetatud teguriga, mida on suurendatud § 311 lõikes 2 toodud teguriga. Vajadusel lisatakse tulemusele vastavalt §-le 310 leitud täiendav makseviivituse riski lisanõue.

§ 313. Riskihinnangu arvutamise miinimumnõuded

Riskihinnangu arvutamisel täidetakse järgmisi miinimumnõudeid:

- 1) riskiväärtus arvutamine vähemalt iga päev;
- 2) 99% ühesuunaline usaldusintervall;
- 3) 10-päevane hoidmisaeg;
- 4) vähemalt aastane tagasivaateline vaatlusperiood, välja arvatud juhul, kui lühem vaatlusperiood on põhjendatud hinna volatiilsuse märkimisväärse äkksuurenemise tõttu;
- 5) andmete ajakohastamine iga kolme kuu tagant.

§ 314. Üldnõuded

Riskihindamise mudel peab hõlmama piisavat hulka riskitegureid, olenevalt krediidasutuse tegevuse ulatusest asjakohastel turgudel ning täidetud peavad olema järgmised tingimused:

- 1) riskihindamise mudel peab täpselt mõõtma kõiki optioonide või optioonisarnaste positsioonide olulisi hinnariske ja kõik muud mudeliga hõlmamata riskid peavad olema omavahenditega kohaselt kaetud;
- 2) riskimõõtmisüsteemis võetakse arvesse intressimäärade tulenevaid riskitegureid kõikides vääringutes, milles krediidasutusel on intressimääratundlikke bilansisiseseid või -väliseid positsioone. Krediidasutus koostab intressitootluse mudelid üldtunnustatud meetodit kasutades. Olulisemate intressimäärariskile avatud positsioonide puhul olulisemates vääringutes ja olulisematel turgudel jagatakse tulukõver intressimäärade volatiilsuse muutuste mõõtmiseks lõpptähtaegade lõikes vähemalt kuude vööndisse. Riskimõõtmisüsteem peab samuti hõlmama erinevate tulukõverate muutuste mittetäielikust korrelatsioonist tulenevat riski;
- 3) riskimõõtmisüsteemis võetakse arvesse riskitegureid, mis tulenevad krediidasutuse positsioonide nomineeritusest kullas ja erinevates välisvaluutades. Valuutade avatud netopositsioonide arvutamisel võetakse investeringu puhul investeerimisfondi arvesse investeerimisfondi välisvaluutapositionid. KrediidiAsutus võib investeerimisfondi välisvaluutapositionide arvessevõtmisel kasutada kolmanda osapoole aruandeid, kui on piisavalt alust olla veendunud vastavate aruannete usaldusväärsuses. Kui krediidasutusel ei ole investeerimisfondi välisvaluutapositionide kohta teavet, tuleb sellist positsiooni käsitleda vastavalt §-le 257;
- 4) riskimõõtmisüsteemis võetakse eraldi arvesse igast sellisest aktsiaturust tulenevaid riskitegureid, kus krediidasutusel on olulisi positsioone;
- 5) riskimõõtmisüsteemis võetakse arvesse eraldi riskitegurid iga kauba suhtes, milles krediidasutusel on olulisi positsioone. Riskimõõtmisüsteem peab arvesse võtma ka riske, mis tulenevad sarnaste, kuid mitte identsete kaupade ning erinevate lõpptähtaegade *forward*-tehingute hinnamuutuste ebatäielikust korrelatsioonist. Samuti võetakse arvesse turgude iseärasusi, eelkõige tarnepäevi ja kauplejate võimalusi positsioonide sulgemiseks.

§ 315. Empiiriliste korrelatsiooninäitajate kasutamine

Kui krediidasutuse korrelatsioonide mõõtmise süsteem on piisavalt täpne ja seda rakendatakse terviklikult, võib krediidasutus võtta arvesse riskikategooriate siseseid ja riskikategooriate vahelisi empiirilisi korrelatsiooninäitajaid.

5. jaotis

Kapitalinõuded riskide kontsentreerumise piirmäära ületanud kauplemisportfelli krediidiriskile avatud positsioonide riskide katmiseks

§ 316. Üldtingimused riskide kontsentreerumise piirmäära ületanud kauplemisportfelli riskipositsioonidele

Krediidasutuste seaduse § 85² lõike 4 punktis 3 toodud erandi jaoks arvutatakse kapitalinõuded käesoleva määruse §-de 317 ja 318 alusel.

§ 317. Riskide kontsentreerumise piirmäära ületanud kauplemisportfelli riskipositsiooni arvutamine

Täiendavate kapitalinõuete arvutamiseks valitakse kliendi või omavahel seotud klientide grupiga seotud kauplemisportfelli positsiooni hulgast välja selliste instrumentide positsioonid, mille kapitalinõuded vastavalt käesoleva peatüki 6. jao 2. ja 3. jaotises sätestatud, on kõrgeimad ning mille summa võrdub krediidasutuste seaduse § 85 lõigetes 4 ja 5 sätestatud piirmäärade ületamisega. Positsioonide väärtused arvutatakse vastavalt käesoleva määruse § 331 lõikele 4.

§ 318. Täiendavate kapitalinõuete arvutamine riskide kontsentreerumise piirmäära ületanud kauplemisportfelli riskipositsioonide riskide katmiseks

(1) Täiendavad kapitalinõuded arvutatakse järgmiselt:

- 1) piirmäära ületavad positsioonid leitakse § 317 alusel;
- 2) kui piirmäärade ületamine on kestnud kuni 10 päeva, on täiendav kapitalinõue nende positsioonide puhul 200 protsenti punktis 1 nimetatud positsioonidelt arvutatud kapitalinõuetest; [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 3) kui piirmäärade ületamine on kestnud 10 päeva või enam, korrutatakse käesoleva lõike punktis 1 nimetatud positsioonidega seotud spetsiifilise riski ja/või kauplemisportfelli ülekanderiski ning vastaspoole krediidiriski katmiseks arvutatud kapitalinõuded lõikes 2 sätestatud ümberhindamisteguriga, lähtudes piirmäära ületamise suurusest.

(2) Piirmäärased ületava osa ümberhindamistegurid on järgmised:

Piirmäärade ületamine (% -omavahenditest):	Ümberhindamistegur(id)
kuni 40%	200%
40% kuni 60%	300%
60% kuni 80%	400%
80% kuni 100%	500%
100% kuni 250%	600%
üle 250%	900%

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

7. jagu

Operatsioonirisk

1. jaotis

Operatsiooniriski baasmeetod

§ 319. Kapitalinõude arvutamine operatsiooniriski katmiseks baasmeetodi alusel

(1) Krediidasutuste seaduse § 86³⁸ lõike 1 alusel on baasmeetodi puhul operatsiooniriski kapitalinõue 15 protsenti krediidasutuse põhitegevuse puhastulust. Kapitalinõue arvutatakse järgmiselt:

$$Kapitalinõue = \left[\sum (0.15 * põhitegevusepuhastulu_{1...n}) \right] / n$$

kus

põhitegevuse puhastulu arvutatakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetele 2 ja 3;
non põhitegevuse puhastulu arvutamisel arvesse võetav aastate arv vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 2.

(2) Põhitegevuse puhastulu arvutatakse vastavalt krediidasutuste seaduse § 86³⁸ lõikele 2. Põhitegevuse puhastulu on neto intressitulude ja neto finantstulude ning muude tegevustulude viimase kolme aasta keskmine summa, mis on arvatud viimase kolme majandusaasta auditeeritud andmete alusel.

(3) Põhitegevuse puhastulu arvutamisel võetakse arvesse järgmised tulud ja kulud:

- 1) intressitulu;
- 2) intressikulu;
- 3) dividenditulu;
- 4) komisjoni- ja teenustasutulud;
- 5) komisjoni- ja teenustasukulud;
- 6) kasum või kahjum kauplemisportfelli kuuluvatelt instrumentidelt;
- 7) kasum või kahjum riskimaandustehingutelt;
- 8) kasum või kahjum valuutakursside muutumisest;
- 9) kasum või kahjum muude müügiotel varade realiseerimisest;
- 10) muud tegevustulud.

(4) Põhitegevuse puhastulu arvutamisel ei võeta arvesse pangaportfelli instrumentide müügi kasumit või kahjumit, erakorralist tulu või kulu, saadud kindlustushüvitisi, mistahes eraldistest tulenevaid kulusid ning tegevuskulusid. Tegevuskuludeks loetakse muuhulgas kolmandatele isikutele väljastellitud teenuste eest makstud tasusid, välja arvatud juhul, kui teenusepakkuja on krediidasutuse ema- või tütarettevõtja või ematettevõtja teine tütarettevõtja või kui teenuse osutaja üle teostatakse käesolevas määruses sätestatuga samaväärset järelevalvet õigusaktidega sätestatud korras.

(5) Kui ühel kolmest aastast on netofinantstulude ning muude tegevustulude summa negatiivne või null, siis võetakse keskmise põhitegevuse puhastulu arvutamisel arvesse ainult positiivsed näitajad ja aastate arv, mil näitaja oli positiivne.

(6) Kui mõni kolmest viimasest majandusaastast oli tavapärasest lühem või pikem, arvutatakse andmed proportsionaalselt ümber kaheteistkümnekuulise perioodi ekvivalentideks.

(7) Kui krediidasutus on tegutsenud alla ühe aasta, võetakse operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel aluseks äriplaanis prognoositud esimese aasta neto intressitulude ja neto mitteintressitulude summa.

2. jaotis

Operatsiooniriski standardmeetod

§ 320. Kapitalinõude arvutamine operatsiooniriski katmiseks standardmeetodi alusel

(1) Vastavalt krediidasutuste seaduse § 86³⁹ lõikele 5 on standardmeetodi puhul operatsiooniriski kapitalinõue käesoleva paragrahvi lõikes 4 toodud tabelis kirjeldatud äriiliinide operatsiooniriski kapitalinõuete summade kolme aasta keskmine. Üksiku äriiliini negatiivne kapitalinõue, mis on tingitud negatiivse väärtusega põhitegevuse puhastulust, kaasatakse kapitalinõude arvestusse. Ühe aasta negatiivset kapitalinõuet, mis leitakse äriiliinide kapitalinõuete summeerimise teel, kogu kapitalinõude arvestusse ei kaasata ja selle väärtus asendatakse nulliga vastavalt käesolevas lõikes toodud valemiga.

$$\text{Kapitalinõue} = \{ \sum \text{aasta } 1-3 \max[(\beta_{1-8} \times \text{põhitegevuse puhastulu}_{1-8}), 0] \} / 3$$

(2) Iga äriiliini kapitalinõue on võrdne teatud protsendiga põhitegevuse puhastulust. Nimetatud protsendid (β -koefitsient) on toodud käesoleva paragrahvi lõikes 4 esitatud tabelis.

(3) Põhitegevuse puhastulu arvutatakse välja iga äriiliini kohta eraldi. Põhitegevuse puhastulu arvutamisel lähtutakse § 319 lõigetes 3 ja 4 sätestatust.

(4) Kapitalinõuete arvutamisel eristatavad äriiliinid ja nende β -koefitsiendid on järgmised:

Äriiliin	Tegevuste näidised	Protsent (β)
Finantsnõustamine (<i>Corporate Finance</i>)	Avalike ja suunatud emissioonide korraldamine ja garanteerimine; nõustamine kapitaliplaneerimist ja strateegiat ning ühinemisi ja liitumisi puudutavates küsimustes; investeerimisalane nõustamine; investeeringute tausta- ja finantsanalüüs ning muu finantsinstrumente puudutav nõustamine	18%
Kauplemine (<i>Trading & Sales</i>)	Väärtpaberite ja muude instrumentidega kauplemine;	18%

	klientide tehingukorralduste täitmine; pikaajaliste/strateegiliste investeeringute haldus; väärtpaperilaenu ja repotehingud; finantseerimine ja likviidsuse juhtimine (<i>treasury</i>)	
Jaepangandus (<i>Retail Banking</i>)	Eraisikutelt või väikestelt ja keskmise suurusega äriühingutelt, mis vastavad krediidiriski mõistes jaenõuete klassi kriteeriumitele, hoiuste ja muude tagastatavate vahendite vastuvõtmine; laenuandmine; liising; garantiid; kaarditeenused	12%
Aripangandus (<i>Commercial Banking</i>)	Hoiuste ja muude tagastatavate vahendite vastuvõtmine; laenuandmine; liising; garantiid; ekspordi finantseerimine; projektfinantseerimine; faktooring	15%
Maksed ja arveldused (<i>Payment & Settlement</i>)	Rahaülekanded; maksevahendite emiteerimine ja haldamine	18%
Hoidmisteenused (<i>Agency Services</i>)	Kliendi nimel finantsinstrumentide hoidmine ja haldamine; väärtpaperilaenu administreerimine	15%
Varahaldus (<i>Asset Management</i>)	Väärtpaperiportfellide haldamine; investeerimisfondide haldamine; muud varahalduse vormid	12%
Jaekliendimaaklerlus (<i>Retail Brokerage</i>)	Eraisikutelt või väikestelt ja keskmise suurusega äriühingutelt, mis vastavad krediidiriski mõistes jaenõuete klassi kriteeriumitele, finantsinstrumentidega seotud tehingukorralduste vastuvõtmine ja edastamine; korralduste täitmine klientide nimel	12%

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 321. Äriiinide kaardistamise põhimõtted

(1) Äriiinide ning nende tulude ja kulude kaardistamisel lähtub krediidasutus krediidasutuste seaduse § 55 lõike 2¹ punktis 2 ning § 86³⁹ lõigetes 1-3 sätestatust, arvestades järgmist:

1) põhitegevuse puhastulu jaotamiseks äriiinide vahel võib kasutada sisemisi hinnakujundusmeetodeid (*internal pricing*), mille kohaselt ühe äriiini poolt genereeritavad kulud, mida on võimalik määrata mõnele teisele äriiinile, võib kanda üle äriiinile, mille juurde need kuuluvad, näiteks kasutades kahe äriiini vahelistel siseülekandekuludel (*internal transfer cost*) põhinevat käsitlust;

2) äriiinidesse kaardistamisel kasutatav äritegevuste tulude ja kulude liigitus peab olema vastavuses krediidi- ja tururiski puhul kasutatavate kategooriatega;

(2) Äriiinide ning nende tulude ja kulude kaardistamise üle teostab sõltumatut kontrolli krediidasutuse siseauditi üksus või muu samaväärne sõltumatu osapool.

§ 322. Operatsiooniriski standardmeetodi kasutamise nõuded

Krediidasutus peab lisaks üldistele riskijuhtimisstandarditele vastama järgmistele nõuetele, mille puhul arvestatakse krediidasutuse suuruse, tegevuse ulatusega ning proportsionaalsuse printsiibiga. Muuhulgas peab krediidasutus:

- 1) asjakohaste poliitikate ja juhendite raames määratlema, mis on operatsioonirisk ja selle liigid;
- 2) kehtestama kirjalikud poliitikad, protseduurireeglid ja juhendid operatsiooniriski juhtimiseks, sealhulgas väikese esinemistõenäosusega suure potentsiaalse kahjuga juhtumite juhtimiseks ja kontrollimiseks;
- 3) juurutama protsessid operatsiooniriskile avatud positsioonide juhtimiseks;
- 4) välja selgitama operatsiooniriskile avatud positsioonid ja jälgima asjakohaseid operatsiooniriski puudutavaid andmeid, sealhulgas andmeid oluliste operatsiooniriski kahjude kohta;
- 5) juurutama operatsiooniriski juhtimise süsteemi, mis on tihedalt integreeritud krediidasutuse riskijuhtimisprotsessidesse. Selle väljund peab olema lahutamatu osa krediidasutuse operatsiooniriski profiili jälgimise ja kontrolli protsessist;
- 6) juurutama juhatust ja nõukogu hõlmava juhtimisaruandluse süsteemi, mis hõlmab muuhulgas juhatust ja nõukogu ja mille raames koostatakse ning esitatakse operatsiooniriskide aruandeid ning töötama välja

juhendid ja protseduurid juhtimisaruannetes sisalduva informatsiooni alusel otsuste tegemiseks ning tegevuste teostamiseks;

7) töötama välja ja rakendama talitluspidevuse plaani majandustegevuse taastamise ja jätkuvuse tagamiseks kõigi oluliste äriprotsesside osas, et oleks tagatud krediidiasutuse võime tegutseda järjepidevalt ja piirata kahju olulise äritegevuse katkemise korral.

3. jaotis

Operatsiooniriski alternatiivne standardmeetod

§ 323. Kapitalinõude arvutamine operatsiooniriski katmiseks alternatiivse standardmeetodi alusel

(1) Alternatiivse standardmeetodi puhul on operatsiooniriski kapitalinõue äriiliinide kapitalinõuete summa, mis arvutatakse §-s 320 sätestatud äriiliinide lõikes.

(2) Alternatiivse standardmeetodi puhul asendatakse jaepanganduse ja äripanganduse kapitalinõude määr 3,5 protsendiga vastava valdkonna laenude viimase kolme majandusaasta lõpu keskmisest jäägist.

(3) Jaepanganduse ja äripanganduse äriiliinide puhul koosnevad laenud väljamakstud laenude ja ettemaksete summadest vastavates krediidiportfellides. Äripanganduse äriiliini puhul võetakse arvesse ka pangaportfellis olevad väärtpaperid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.02.2008]

§ 324. Alternatiivse standardmeetodi kvalifikatsioonikriteeriumid

Finantsinspeksioonilt alternatiivse standardmeetodi kasutamiseks loa saamiseks peab krediidiasutus täitma krediidiasutuste seaduse § 86⁴⁰ lõigetes 2 ja 3 sätestatud nõudeid ning käesoleva määruse §-s 322 kirjeldatud nõudeid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.02.2008]

4. jaotis

Operatsiooniriski täiustatud mõõtmismudelitel põhinevad meetodid

§ 325. Täiustatud mõõtmismudelitel põhinevate meetodite kvalifikatsioonikriteeriumid

Täiustatud mõõtmismudelitel põhineva meetodi kasutamiseks Finantsinspeksioonilt loa saamiseks peab krediidiasutus vastama §-des 326 ja 327 sätestatud kriteeriumile ning täitma järgmisi nõudeid:

- 1) kehtestama kirjalikud poliitikad, protseduurireeglid ja juhendid operatsiooniriski juhtimiseks, sealhulgas väikese esinemistõenäosusega suure potentsiaalse kahjuga juhtumite juhtimiseks ja kontrollimiseks;
- 2) asjakohaste poliitikate ja juhendite raames määratlema, mis on operatsioonirisk ja selle liigid;
- 3) juurutama protsessid operatsiooniriskile avatud positsioonide juhtimiseks;
- 4) välja töötama ja rakendama talitluspidevuse plaanid majandustegevuse taastamise ja jätkuvuse tagamiseks kõigi oluliste äriprotsesside osas selleks, et tagada krediidiasutuse võime tegutseda järjepidevalt ja piirata kahju olulise äritegevuse katkemise korral.

§ 326. Täiustatud mõõtmismudelitel põhinevate meetodite kvalitatiivsed standardid

Krediidiasutuse operatsiooniriski mõõtmise ja juhtimise korraldus peab vastama krediidiasutuse seaduses §-s 86⁴¹ sätestatud nõuetele. Krediidiasutus peab kehtestama juhendid ja protseduurid operatsiooniriski mõõtmise ja juhtimise korralduse nõuetele vastavuse (*compliance*) tagamiseks.

§ 327. Täiustatud mõõtmismudelitel põhinevate meetodite kvantitatiivsed standardid

(1) Krediidiasutus peab arvutama operatsiooniriski kapitalinõude, võttes arvesse nii oodatava kui mitteoodatava kahju, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 kirjeldatud juhul. Operatsiooniriski mõõtmine peab hõlmama potentsiaalselt tõsise iseloomuga sündmusi, mis asuvad kahjude tõenäosusjaotuse ääres osas (*tail events*), saavutades 99,9 protsendilise usaldusnivoo üheaastase perioodi suhtes.

(2) Krediidiasutus võib oodatava kahju jätta kapitalinõude arvestusest välja vaid juhul, kui see on adekvaatselt kaetud krediidiasutuse siseprotseduuridega ning oodatava kahjuga on arvestatud hinnakujunduses.

(3) Krediidiasutuse operatsiooniriski mõõtmisüsteem peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud usaldusnivoo saavutamiseks hõlmama sisemisi- ja välisandmeid, stsenaariumianalüüsi ning ärikeskkonda ja sisekontrollisüsteeme kajastavaid faktoreid ning vastama muuhulgas järgmistele nõuetele:

- 1) riskimõõtmisüsteem peab hõlmama peamisi riskitegureid, mis mõjutavad kahjuprognoside tõenäosusjaotuse ääreosa ("saba") kuju;
- 2) operatsiooniriski kahjude korrelatsioone võib krediidiasutus individuaalsete operatsiooniriski prognooside lõikes kasutada vaid juhul, kui krediidiasutuse süsteemid korrelatsioonide mõõtmiseks on usaldusväärsed

ja need võtavad arvesse ebakindlust, mis puudutab kõiki taolisi korrelatsiooniprognose, seda eriti pingeperioodidel;

3) krediidasutus peab hindama oma korrelatsiooniprognoside usaldusväärsust, kasutades asjakohaseid kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid meetodeid;

4) krediidasutus peab olema suuteline kaardistama oma ajaloolised sisemised kahjuandmed § 320 tabelis loetletud äriiliinide ja § 329 tabelis loetletud juhtumiliikide lõikes;

5) krediidasutustel peavad olema kehtestatud ja dokumenteeritud objektiivsed kriteeriumid operatsiooniriski kahjude liigitamiseks konkreetsete äriiliinide ja juhtumiliikide lõikes;

6) operatsiooniriski kahjud, mis on seotud krediidiriskiga, tuleb kajastada operatsiooniriski andmebaasides, lisades viite seose kohta krediidiriskiga;

7) krediidiriskiga seotud operatsiooniriskikahjude puhul ei kohaldata operatsiooniriski kapitalinõuet, kui mainitud kahjud on kaasatud krediidiriski kapitalinõude arvestusse;

8) operatsiooniriski kahjud, mis on seotud tururiskiga, kaasatakse operatsiooniriski kapitalinõude arvestusse;

9) krediidasutus peab määratlema asjakohase minimaalse kahjuläve sisemiste kahjuandmete kogumiseks;

10) lisaks brutokahjumite summale peab krediidasutus koguma ja säilitama informatsiooni juhtumi kuupäeva, brutokahjumi tagasisaamise ning kahjujuhtumi ajendite või põhjuste kohta;

11) krediidasutuses peavad olema spetsiifilised kriteeriumid krediidasutuse tsentraliseeritud funktsioonist toimunud juhtumist või rohkem kui üht äriiliini hõlmavast tegevusest ning ka ajaliselt seotud juhtumitest tuleneva kahju andmete määramiseks;

12) krediidasutusel peavad varasemate perioodide kahjuandmete asjakohasuse hindamiseks olema kehtestatud dokumenteeritud protsessid ja juhendid, mis käsitlevad muuhulgas olukordi, mille puhul võib andmeid ekspert hinnangu baasil korrigeerida, teha taseme korrigeerimisi või teha muid muudatusi, ning sätestavad muudatuste lubatud ulatuse ja muudatuste teostamise volitused;

13) krediidasutuse operatsiooniriski mõtmissüsteem peab kasutama asjakohaseid välisandmeid ning peab olema rakendatud süstemaatiline protsess. Välisandmete kasutamist nõudvate olukordade tuvastamiseks ja andmete mõtmissüsteemi sisestamiseks tuleb välja töötada ja rakendada asjakohast protsessi;

14) krediidasutus peab tagama, et välisandmete kasutamise tingimused ja praktika vaadatakse regulaarselt üle ja vajadusel muudetakse. Regulaarset ülevaatuset peab teostama siseauditi üksus või muu samaväärne sõltumatu osapool;

15) krediidasutuse riskihindamise meetodika peab hõlmama peamisi ärikeskkonna ja sisekontrolli faktoreid, mis võivad muuta krediidasutuse operatsiooniriski profiili;

16) iga valitud sisekontrollifaktor peab olema põhjendatud olulise riskitegurina, mis tugineb kogemustele ja vastava ärivaldkonna eksperthinnangule;

17) krediidasutus peab põhjendama riskihinnangute tundlikkust faktorite muutumise suhtes ja erinevate faktorite suhtelist kaalu;

18) lisaks riskikontrollimehhanismide täiustustest tulenevatele muutustele peab operatsiooniriski mõtmissüsteem arvestama ka tegevuste keerukuse suurenemisest või tegevusmahu kasvust tulenevat potentsiaalset operatsiooniriski suurenemist.

(4) Ärikeskkonna- ja sisekontrollifaktorite hindamise meetodika peab olema nõuetekohaselt dokumenteeritud ja seda peab üle siseauditi üksus või muu samaväärse sõltumatu osapool. Ärikeskkonna- ja sisekontrollifaktorite hindamise meetodikaid ja väljundeid tuleb võrrelda tegelike kahjude ja asjakohaste välisandmetega.

§ 328. Kindlustuse ja muude riskide ülekandmise mehhanismide mõju

(1) Krediidasutus peab kajastama kindlustuse mõju operatsiooniriski kapitalinõudele vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 kirjeldatud tingimustele. Muude riski ülekandmise mehhanismide mõju on võimalik arvesse võtta vaid juhul, kui kasutatavad mehhanismid maandavad oluliselt operatsiooniriski.

(2) Kindlustuskaitse pakkuja peab olema volitatud pakkuma kindlustust või edasikindlustust ning tal on tunnustatud reitinguagentuuri välisreiting, mis on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra alusel võrreldav kolmanda või kõrgema krediitkvaliteedi astmega.

(3) Kindlustuskaitse ja krediidasutuse kindlustuskaitse raamistik peab vastama järgmistele nõuetele:

1) kindlustuspoliisi esialgne kehtivusperiood peab olema vähemalt üks aasta. Poliiside puhul, mille järelejäänud tähtaeg on alla aasta, peab krediidasutus tegema asjakohaseid väärtuskärpeid, mis kajastavad poliisi kahanevat kehtivusperioodi, seda kuni 100 protsendiliste väärtuskärbeteni poliiside puhul, mille järelejäänud tähtaeg on 90 päeva või vähem;

2) kindlustuspoliisi minimaalne etteteatamisperiood lepingu tühistamisel peab olema 90 päeva;

3) kindlustuspoliisil ei ole välistusi või piiranguid, mille käivitavad järelevalvetegevused või mis krediidasutuse maksejõuetuse korral takistavad krediidasutust, pankrotihaldurit või likvideerijat saamast tagasi krediidasutuse poolt kantud kahjusid või kulusid, välja arvatud juhtumite osas, mis toimuvad pärast pankroti- või likvideerimismenetluste algatamist antud krediidasutuse suhtes, seda tingimusel, et kindlustuspoliis võib välistada kõik viivised, trahvid või rahaliselt hüvitatavad kahjud, mis tulenevad pädevate asutuste tegevusest;

4) riskimaandamisarvutused peavad peegeldama kindlustuskaitse mõju arvestamist operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel läbipaistvalt ja järjepidevalt;

5) kindlustuskaitse pakkuja peab olema kolmandaks osapooleks. Tütar- ja sidusettevõtjate kaudu kindlustamisel peab risk olema üle kantud nõuetele vastavale kolmandale osapoolele;

6) kindlustuskaitse arvessevõtmise raamistik on põhjendatud ja nõuetekohaselt dokumenteeritud.

(4) Kindlustuskaitse arvessevõtmise meetodika peab hõlmama diskonteerimist või väärtuskärbete tegemist alljärgnevatel juhtudel:

- 1) poliisi allesjäänud periood on alla aasta;
- 2) poliisi tühistamise tähtaeg on alla aasta;
- 3) kahjunõude rahuldamise ebakindlus ning osaline kindlustuskate.

(5) Kindlustuskaitse arvessevõtmisest tulenev kapitalinõude vähenemine ei tohi ületada 20 protsenti operatsiooniriski kapitalinõudest enne kindlustuskatte kajastamist.

§ 329. Operatsiooniriski kahjujuhtumi liikide klassifikatsioon

Juhtumi liigi kategooria	Mõiste
Sisepettus	Kahjud, mis tulenevad pettustest, seadusevastasest vara omandamisest või õigusaktide või asutuse siseregulatsioonide eiramisest. Erandiks on tööhõivepraktika või diskrimineerimisega seotud juhtumid, milles osaleb vähemalt üks sisemine osapool.
Välispettus	Kahjud, mis tulenevad pettusest, seadusevastasest vara omandamisest või õigusaktide eiramisest kolmanda osapoole poolt.
Tööhõivepraktika ja tööohutus	Kahjud, mis tulenevad tööhõive-, tervisekaitse- või ohutusvaldkondade regulatsioonidega või kokkulepetega vastuolus olevatest tegudest, isikukahjunõuete väljamaksmisest või diskrimineerimise juhtumitest.
Kliendid, tooted ja äripraktikad	Kahjud, mis tulenevad klientide ees ametialaste kohustuste (sealhulgas usaldus- ja sobivusnõuete) hooletust täitmisest või täitmatajätmisest või toote olemusest või ülesehitusest.
Varaline kahju	Kahjud, mis tulenevad materiaalsete varade hävimisest või kahjustumisest loodusõnnetuse või muude sündmuste tõttu.
Äritegevuse katkestus ja süsteemirikked	Kahjud, mis tulenevad äritegevuse katkestustest või süsteemirikketest.
Täitmine, tarded ja protsessijuhtimine	Kahjud ebaõnnestunud tehingutöötlusest või protsessijuhtimisest, suhetest vastaspoolte ja tarnijatega.

4. peatükk RISKIDE KONTSENTEERUMINE

§ 330. Mõisted

(1) Krediidiasutus käesoleva peatüki mõistes on:

- 1) krediidiasutus, kaasa arvatud tema kolmandates riikides asuvad filiaalid;
- 2) kõik eraettevõtjad ja avalik-õiguslikud isikud koos nende filiaalidega, kes vastavad krediidiasutuse mõistele ja on saanud tegevusloa kolmandates riikides.

(2) Omavahel seotud isikuid käsitletakse vastavalt krediidiasutuse seaduse § 85 lõikele 3. Lisaks lähtutakse seotuse hindamisel:

- 1) ühistest omanikest;
- 2) ühistest juhtidest;
- 3) vastastikustest garantiidest;
- 4) vastastikusest äriallasest sõltuvusest, millest ei saa lühikese aja jooksul lahti öelda ning kõikidest muudest seostest juhul, kui need toovad endaga kaasa olukorra, kus ühe isiku finantsseisundi halvenemisel ilmnevad tõenäolised makseraskused ka teisel seotud isikul või seotud isikutel.

(3) Neto riskipositsioon on krediidiasutuse kliendi või omavahel seotud isikute suhtes võetud riskipositsioon, millest on lahutatud sama kliendi või omavahel seotud isikute suhtes võetud kohustuste ja bilansiväliste nõuete summa.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 331. Riskipositsiooni arvutamine

- (1) Riskipositsioon arvutatakse iga kliendi või omavahel seotud isikute kohta eraldi.

(2) Kui krediidasutus arvutab kapitalinõudeid kauplemisportfelli tulenevate riskide katmiseks, siis peab ta ühe kliendi kohta eraldi arvutama pangaportfelli ja kauplemisportfelli tulenevaid riskipositsioone.

(3) Kui krediidasutus on saanud vabastuse kapitalinõuete arvutamisest kauplemisportfelli riskide katmiseks, siis peab ta ühe kliendi riskipositsioonid arvutama vastavalt käesoleva määruse 3. peatüki 2. jaos sätestatud pangaportfelli tulenevate riskipositsioonide arvutamise reeglitele.

(4) Kauplemisportfelli tuleneva ühe kliendiga seotud riskipositsiooni arvutamisel võetakse arvesse järgmised positsioonid:

1) emiteeritud finantsinstrumentide pika ja lühikese positsiooni vahe, kui pika positsiooni absoluutväärtus ületab lühikese positsiooni absoluutväärtuse. Positsioonide suurused arvutatakse vastavalt käesoleva määruse 3. peatüki 6. jao 2. jaotisele;

2) neto riskipositsioon (*net exposure*), mis on võetud finantsinstrumentide emissiooni või aktsiaemissiooni tagamise puhul. Neto riskipositsiooni arvutamisel lahutatakse krediidasutuse poolt tagatud lepingutest tulenevatest positsioonidest sellised tagamisega seotud positsioonid, mida kolmandad isikud on formaalsete kokkulepete alusel märkinud või edasi taganud (*sub-underwriting*). Neto riskipositsioone vähendatakse vastavalt §-s 281 sätestatud emissiooni tagamise netopositsioonide vähendusteguritega;

3) riskipositsioonid, mis tulenevad käesoleva määruse kauplemisportfelli ülekanderiskiga- ja vastaspoole krediidiriskiga seotud kokkulepete ja tehingutega vastavalt 3. peatüki 6. jao 3. jaotisele. Riskipositsioon arvutatakse vastavalt nimetatud jagudes sätestatud riskipositsioonide arvutamise korrale.

(5) Kauplemisportfelli tulenevad omavahel seotud isikute riskipositsioonid arvutatakse liites kokku grupi üksikklientidega seotud vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 4 arvutatud riskipositsioonid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(6) Pangaportfelli tuleneva ühe kliendiga seotud riskipositsiooni arvutamisel võetakse arvesse järgmised positsioonid:

1) vara bilansilises väärtuses. Juhul kui vara allahindlus kajastatakse eraldi bilansikirjel, võetakse need varad arvesse netoväärtuses;

2) bilansivälised kohustused nimiväärtuses, kusjuures krediidilimiidid võetakse arvesse limiidi kasutamata osa ulatuses;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

3) tuletisväärtpaberid käesoleva määruse 3. peatüki 2. jaos sätestatud tuletisväärtpaberite riskipositsiooni arvutamise korrale arvutatud ulatuses.

(7) Kliendi või omavahel seotud isikute kogu riskipositsioon arvutatakse liites kokku kauplemisportfelli ja pangaportfelli tulenevad riskipositsioonid arvestades §-s 332 nimetatud mahaarvamisi.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 332. Mahaarvamised pangaportfelli riskipositsioonide arvutamisel

(1) Riskipositsioonide arvutamisel võib maha arvata käesolevas paragrahvis nimetatud positsioonid.

(2) Nõuded ja tingimuslikud nõuded, millele vastavalt 3. peatüki 2. jao 1. jaotise 3. alljaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodile rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(3) Riskipositsioonid, mis on täielikult tagatud keskvalitsuste või keskpankade, rahvusvaheliste organisatsioonide, multilateraalsete arengupankade, liikmesriikide regionaalvalitsuste, kohalike omavalitsuste või avaliku sektori asutuste väljastatud võlainstrumentidega, millest tulenevale emitendi nõudele saaks vastavalt 3. peatüki 2. jao 1. jaotise 3. alljaotises sätestatud standardmeetodile rakendada riskikaalu 0 protsenti.

(4) Riskipositsioonid, mis on täielikult tagatud rahaliste hoiustega, mis on paigutatud laenu andvasse krediidasutusse või krediidasutusse, mis on laenuandva krediidasutuse ema- või tütarettevõtja. Samuti krediidasutuse poolt emiteeritud krediidiriski vahetustehingut sisaldava võlakirja alusel saadud sularaha ning vastaspoole laenu krediidasutusele ja hoiused krediidasutuses, mis vastavad 3. peatüki 3. jaotise 1. alljaotises sätestatud bilansilise tasaarvestuse lepingu tingimustele.

(5) Riskipositsioonid, mis on täielikult tagatud hoiusesertifikaatidega, mille on emiteerinud laenu andev krediidasutus või krediidasutus, mis on laenu andva krediidasutuse ema- või tütarettevõtja, ja mis on hoiustatud ühes nimetatud asutuses.

(6) Kuni üheaastase tähtajaga nõuded krediidasutuste või investeerimisühingute vastu, mis ei kuulu nimetatud asutuste omavahendite koosseisu.

(7) Paragrahvis 36 sätestatud nõuetele vastavad pandikirjad.

(8) Osalused kindlustusandjates ja edasikindlustusandjates, mis ei ületa 40 protsenti krediidasutuse omavahenditest.

(9) Riskipositsioonid, mis on tagatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud väärtpaberitega. Tagatisena kasutatavad väärtpaberid ja tagatuse ulatus peavad vastama järgmistele tingimustele:

1) nende turuhind peab ületama riskipositsiooni suuruse;

- 2) nendega peab saama kaubelda reguleeritud turul või nad peavad olema turukõlblikud ja regulaarselt noteeritavad turul, mida korraldab tunnustatud väärtipaberituru korraldaja;
- 3) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud ületamise ulatus peab olema üldjuhul 100 protsenti, aktsiate ja osade puhul 150 protsenti ning krediidasutuste, investeerimisühingute, liikmesriikide regionaalvalitsuste või kohalike omavalitsuste väljastatud võlainstrumentide puhul, välja arvatud need, millest tulenevale emitendi nõudele saaks vastavalt 3. peatüki 2. jao 1. jaotise 3. alljaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodile rakendada 0-protsendilist riskikaalu, 50 protsenti;
- 4) nende tähtaeg ei tohi erineda riskipositsiooni tähtajast;
- 5) nad ei tohi kuuluda krediidasutuse omavahendite koosseisu.

(10) 50 protsenti nõuete väärtusest, mis vastavad §-34 nimetatud hüpoteegiga või Soome elamuühinguseaduse alusel tegutsevate elamuühingute osadega tagatud nõuete, millele võib krediidiriski standardmeetodi kohaselt rakendada 35-protsendilist riskikaalu, tingimustele. Laenuvõtja peab hüpoteegiga koormatud elamut kasutama või omama kavatsust kasutada elamiseks või eluruumina üürileandmiseks. Hüpoteegiga koormatud kinnisvara väärtust tuleb hinnata vähemalt kord aastas.

(11) 50 protsenti bilansivälistest kohustustest, mis kuuluvad 3. peatüki 2. jao 5. jaotises sätestatud bilansiväliste kohustuste krediidiriski arvestuse kohaselt mõelduka riskiga bilansiväliste kohustuste gruppi.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(12) Bilansivälised kohustused, mis kuuluvad 3. peatüki 2. jao 5. jaotises sätestatud bilansiväliste kohustuste krediidiriski arvestuse kohaselt madala riskiga bilansiväliste kohustuste hulka tingimusel, et kliendi või omavahel seotud isikutega on sõlmitud kokkulepe, mille kohaselt krediidasutus täidab oma kohustusi ainult juhul, kui sellega ei kaasne krediidasutuste seaduse § 85 lõigetes 4-7 nimetatud piirmäärade ületamine.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 333. Riskimaandamise ja sisereitingute meetodi rakendamisest tulenevad erisused riskipositsioonide arvutamisel

(1) Paragrahvis 137 sätestatud finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodi kasutamise korral võib riskipositsioonide arvutamisel § 332 lõigetes 3-5 ja 9 nimetatud mahaarvamiste asemel võtta arvesse riskipositsiooni väärtusest madalama väärtuse. Kasutatav madalam väärtus ei tohi olla madalam klientide või omavahel seotud isikutega seotud täielikult korrigeeritud riskipositsioonide koguväärtusest.

(2) Täielikult korrigeeritud riskipositsiooni väärtus on § 138 sätestatud krediidiriski maandamise finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodi kohaselt, võttes arvesse volatiilsusega korrigeerimise ja tähtaegade erinevuse, arvutatud riskipositsiooni väärtus. Nimetatud meetodi kasutamisel peab krediidasutus täitma tagatiste aktsepteerimise tingimusi ja muid nõuded, mis on sätestatud 3. peatüki 2. jao 3. jaotise 1. alljaotises.

(3) Käesoleva määruse 3. peatüki 2. jao 2. jaotises sätestatud krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi kasutamisel võib riskipositsioonide arvutamisel võtta arvesse finantstagatise mõju nendele positsioonidele. Krediidasutus peab sisemisi hinnanguid finantstagatise mõjule krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel kasutatava meetodi alusel kasutama järjekindlalt. Nimetatud meetodi kasutamisel peab krediidasutus täitma käesoleva määruse 3. peatüki 2. jao 3. jaotise 1. alljaotises sätestatud finantstagatiste aktsepteerimise tingimusi.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Krediidasutus, kes kasutab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud õigust, peab olema võimeline tõestama Finantsinspeksioonile oma suutlikust hinnata finantstagatise mõju asjaomastele riskipositsioonidele eraldi muudest maksejõuetusest tingitud kahjumäärade seisukohast olulistest aspektidest.

(5) Kui krediidasutus krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi kasutamise korral ei kasuta käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud õigust, võib ta kasutada § 332 lõikes 9 või käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigust. Krediidasutus võib kasutada ainult üht nimetatud õigustest.

(6) Krediidasutus, kes kasutab lõigetes 1 ja 3 nimetatud õigusi, peab riskide kontsentreerumise hindamiseks regulaarselt läbi viima stressiteste, võttes sealhulgas arvesse tagatise realiseerimisväärtust. Testides hinnatakse turutingimuste võimalikust muutusest tulenevaid riske, millel võib olla negatiivne mõju krediidasutuse omavahendite adekvaatsusele ja riske, mis tulenevad tagatise realiseerimisest ebasoodsate turutingimuste korral. Krediidasutus peab tõendama Finantsinspeksioonile, et läbiviidud stressitestid on selliste riskide hindamiseks piisavad ja asjakohased.

(7) Krediidasutus võib nõudeid ja muid positsioone kolmandate riikide tunnustatud investeerimisühingute, tunnustatud kliiringukeskuste ja börside vastu käsitleda riskide kontsentreerumise piirmäärade järgimisel kui § 332 lõikes 6 kirjeldatud nõudeid.

(8) Krediidasutus peab viivitamata informeerima Finantsinspeksiooni lõikes 7 nimetatud õiguse kasutamisest.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 334. Piirmäärade arvutamine

(1) Riskide kontsentreerumise piirmäärade arvutamiseks jagatakse kliendi või omavahel seotud isikute kogu riskipositsioon krediidasutuse omavahendite summaga ning korrutatakse 100-ga.

(2) Kogu riskide kontsentreerumise piirmäära arvutamiseks liidetakse kõikide suure riskikonsentratsiooniga klientide või omavahel seotud isikute positsioonid ja saadud summa jagatakse krediidasutuse omavahendite summaga ning korrutatakse 100-ga.

§ 335. Konsolideerimisgrupi riskide kontsentreerumise arvutamine

(1) Krediidasutuse konsolideerimisgrupi riskide kontsentreerumist arvutatakse vastavalt käesolevas peatükis sätestatule. Riskipositsioonid arvutatakse konsolideerimisgrupi konsolideeritud andmete alusel.

(2) Krediidasutuse konsolideerimisgrupi riskide kontsentreerumise piirmäärade arvutamisel kasutatakse krediidasutuse konsolideerimisgrupi omavahendite summat.

5. peatükk PIIRANGUD OSALUSTELE

§ 336. Oluliste osaluste piirangud

(1) Olulise osaluse suhtes rakendatav piirang on olulise osaluse väärtuse suhe krediidasutuse omavahenditesse.

(2) Oluliste osaluste summa suhtes rakendatav piirang on oluliste osaluste väärtuste summa suhe krediidasutuse omavahenditesse.

§ 337. Olulise osaluse väärtus

Olulise osalusena käsitletava aktsia või osa väärtuseks on väärtpaberi bilansiline väärtus.

§ 338. Piirangute arvutamine

Piirangu arvutamiseks jagatakse oluline osalus või oluliste osaluste summa omavahendite summaga ja korrutatakse 100 protsendiga.

§ 339. Krediidasutuse konsolideerimisgrupi piirangute arvutamine

(1) Krediidasutuse konsolideerimisgrupi piirangud arvutatakse vastavalt käesolevas peatükis sätestatule.

(2) Krediidasutuse konsolideerimisgrupi investeerimispiirangute arvutamisel kasutatakse krediidasutuse konsolideerimisgrupi omavahendite summat.

6. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 340. Omavahendite korrigeerimine realiseerimata kasumite ja kahjumitega

Käesoleva määruse § 7 lõike 2 punktides 3 ja 4 sätestatud omavahendite korrigeerimisi rakendatakse edasiulatavalt alates käesoleva määruse kohaldamisest. Varasemate perioodide realiseerimata kasumeid ja kahjumeid ei võeta arvesse omavahendite korrigeerimisel.

§ 341. Määruse jõustumine

(1) Kuni 2007. aasta 31. detsembrini võib krediidasutus krediidasutuste seaduse § 141¹ määratud korras ja tingimustel rakendada riskiga kaalutud varade arvutamisel Eesti Panga presidendi 2. juuli 2002. a määrust nr 12 "Krediidasutuste usaldatavusnormatiivid".

(2) Käesoleva määruse § 36 lõige 3 kehtib kuni 2010. aasta 31. detsembrini.

